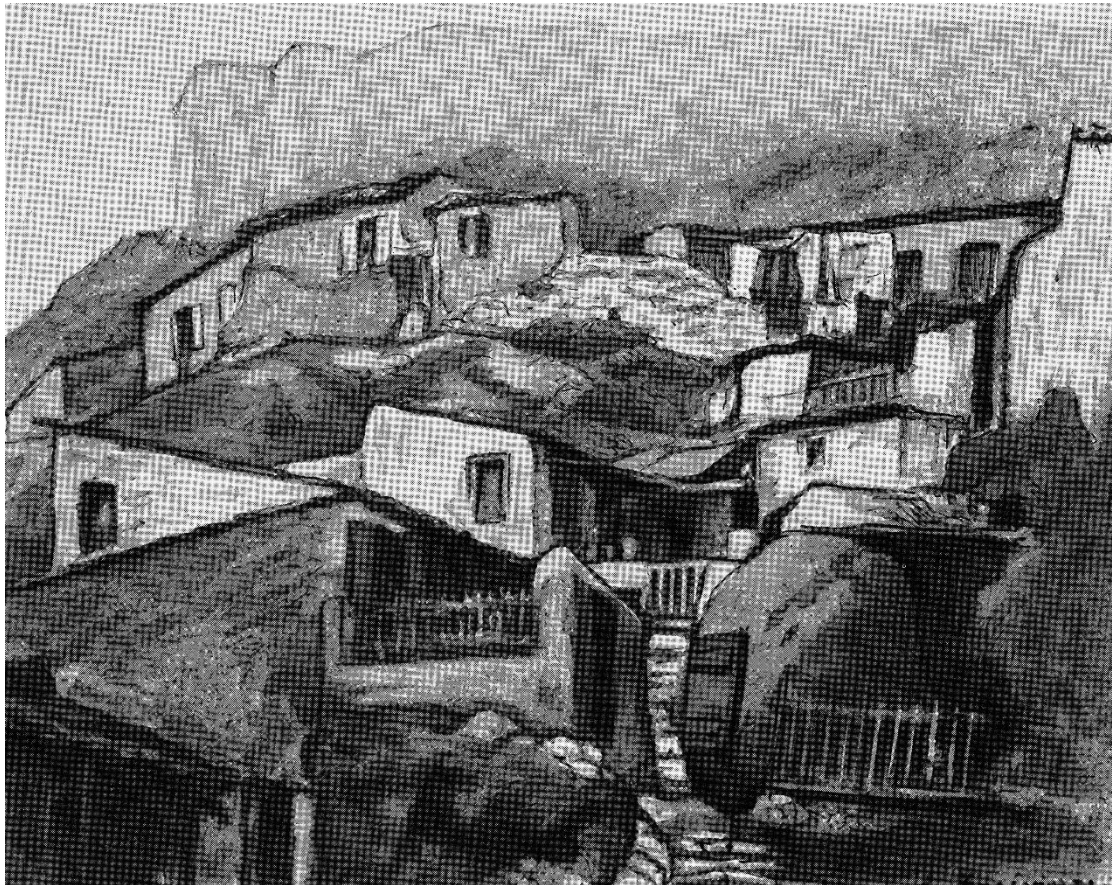

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
**ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ
ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΩΝ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ **ΜΑΛΕΚΑΚΗ ΜΑΡΙΕΛΛΕΝ**

ΤΣΙΑΚΟΥΜΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ **ΡΟΥΜΠΙΕΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΤΡΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015

Πρόλογος

Τα Αναφιώτικα επιλέχθηκαν ως το θέμα της εργασίας διότι παρουσιάζουν πολύπλευρο ενδιαφέρον. Αρχικά, έχουν πλούσια ιστορία αφού ανήκουν στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει το θεσμικό και νομικό πλαίσιο ώστε να προστατευτούν και να αναδειχθούν όσο θα έπρεπε, παρακινώντας μας να το εξετάσουμε οι ίδιες. Για τους λόγους αυτούς αποφασίσαμε να διερευνήσουμε τις διαθέσιμες επιλογές που θα συμβάλλουν στην επίλυση των προβλημάτων και στην ανάδειξη της περιοχής.

Στην εργασία γίνεται μια ιστορική αναδρομή της περιοχής των Αναφιώτικων, από τη γέννηση της περιοχής έως σήμερα. Ύστερα πραγματοποιείται μια μελέτη του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου ενώ τέλος, σε συμφωνία με την Διεθνή Χάρτα για την Προστασία των Ιστορικών Πόλεων (Χάρτα της Βενετίας), πραγματοποιείται μια πρόταση ανάπλασης του χώρου.

Περίληψη

Η ακόλουθη πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των σπουδών των φοιτητριών Ειρήνης Τσιακούμη και Μαριελλέν Μαλεκάκη κατά τη φοίτηση τους στην σχολή Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Δυτικής Ελλάδος. Το θέμα της εργασίας είναι η μελέτη ανάπλασης της περιοχής των Αναφιώτικων.

Παρακινήθηκαμε να επιλέξουμε το συγκεκριμένο οικισμό ως θέμα της εργασίας λόγω του μεγάλου ιστορικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος της περιοχής, αφού πρόκειται για έναν νησιωτικό οικισμό που βρίσκεται τοποθετημένος στο κέντρο της Αθήνας. Συγκεκριμένα, ο χρόνος και η πολεοδομική ανάπτυξη δεν κατάφεραν να αλλοιώσουν σημαντικά τα παραδοσιακά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά των κτηρίων της περιοχής. Περαιτέρω κίνητρο για τη μελέτη μας αποτέλεσε το ασθενές νομικό και θεσμικό πλαίσιο που αφορά στη προστασία της συγκεκριμένης περιοχής, καθώς και οι σχετικά άτολμες κρατικές ενέργειες για την ανάδειξή της.

Λόγω της φύσης του οικισμού, η πρότασή μας δεν θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα δραστική, αφού η Διεθνής Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων, προβλέπει και περιορίζει πλήρως τις επεμβατικές ενέργειες. Παρόλα αυτά, οι μικρές ενέργειες που προτείνουμε στην εργασία είναι αρκετές ώστε να επιβιώσει ο οικισμός στο πέρας του χρόνου και ταυτόχρονα να συμβάλει στην ανάδειξη του τοπίου του κέντρου της Αθήνας.

Οι αλλοιώσεις που συναντώνται στα Αναφιώτικα αφορούν κυρίως απόπειρες εκσυγχρονισμού των παραδοσιακών κτισμάτων, μεταγενέστερες προσθήκες. Ακόμη, ύστερα από αυτοψία της περιοχής, παρατηρήθηκε έλλειψη βασικών αστικών υποδομών όπως δημόσιος φωτισμός, ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι κ.α.. Η πρόταση ανάπλασης που παραθέτουμε στην εργασία εστιάζει στην εξάλειψη των παραπάνω αλλοιώσεων.

Η έρευνα για την εργασία μας κινήθηκε σε τρεις άξονες. Πρώτον, διεξήχθη βιβλιογραφική έρευνα, ώστε να συγκεντρωθεί ιστορικό αλλά και επιστημονικό υλικό που θα μας βοηθούσε να κατανοήσουμε καλύτερα τα ιστορικά και τεχνικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Ακόμη, μελετήθηκε το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που αφορά οικιστικά σύνολα που πληρούν τις προδιαγραφές που θέτει η Χάρτα της Βενετίας για να χαρακτηριστούν ως μνημεία, ώστε να σχεδιάσουμε αναλόγως την πρόταση ανάπλασης. Τέλος, λόγω έλλειψης πρόσφατων δεδομένων και πληροφοριών για την περιοχή, χρειάστηκε να διεξάγουμε αρκετές επιτόπιες έρευνες και καταγραφές.

Με την εκπόνηση της παρούσας εργασίας θεωρούμε ότι συμβάλλουμε στην εκκίνηση των εργασιών για την ανάδειξη και βελτίωση της περιοχής, καθώς και στη συλλογή στοιχείων για μια περιοχή που της αξίζει περισσότερη προσοχή.

Περιεχόμενα

A. ΓΕΝΙΚΑ.....	1
1. Σκοπός εργασίας.....	1
2. Εισαγωγή	2
2.1 Θέση και όρια Περιοχής	3
3. Η ιστορία του οικισμού των Αναφιώτικων	4
3.1 Δημιουργία και εξέλιξη του οικισμού.....	4
3.2 Ο Τύπος και η στάση του απέναντι στο πρόβλημα	9
4. Μελέτη θεσμικού πλαισίου.....	13
4.1 Το θεσμικό πλαίσιο - Γενική Νομοθεσία προστασίας στον ελληνικό χώρο.	13
4.2 Νομοθεσία των Ευρωπαϊκών Κρατών για την προστασία και την αναβίωση των ιστορικών πόλεων-συνόλων	15
B. ΜΕΛΕΤΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	17
1. Τα δεδομένα και η οργάνωση της μελέτης	17
1.1 Το αντικείμενο και οι στόχοι της μελέτης	17
1.2 Η περιοχή της μελέτης – Τα σημερινά όρια των Αναφιώτικων.....	18
1.3 Οι κάτοικοι και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.	20
2. Πολεοδομική Ανάλυση.....	22
2.1 Χρήσεις γης – Λειτουργίες και χρήσεις κτισμένων επιφανειών	22
2.2 Μέγεθος οικοπέδων.....	22
2.3 Αριθμός ορόφων.....	22
3. Δρόμοι – Κυκλοφορία	25
3.1 Η κατάσταση των οδών	25
3.2 Η χωρητικότητα των οδών	25
4. Αρχιτεκτονική των κτηρίων των Αναφιώτικων	27
Τα γενικά κτηριολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά	27
5. Αρχιτεκτονική Ανάλυση.....	27
5.1 Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση των κτηρίων	27
5.2 Κατάσταση κτίσματος και παραμόρφωση αρχικής μορφής	28
5.3 Αρχιτεκτονικός ρυθμός.....	28
5.4 Περίοδος ανέγερσης	29
5.5 Καταγραφή	32
5.6 Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ως προς την κατάσταση των κτηρίων	65
Γ. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ	67
1. Στόχοι και οργάνωση της μελέτης.....	67
2. Γενικά πολεοδομικά μέτρα	67
2.1 Καθορισμός των ορίων της περιοχής.....	67
2.2 Ρυμοτομικό σχέδιο περιοχής Αναφιώτικων	69
2.3 Όροι δομήσεως.....	70

2.4 Διατηρητέος οικισμός και οι χρήσεις των κτηρίων	75
2.5 Έλεγχος επιγραφών Αναφιώτικων	76
2.6 Γενικός έλεγχος της περιοχής	76
3. Ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων στα Αναφιώτικα	76
3.1 Υπάρχουσα κατάσταση	76
3.2 Γενικές αρχές και πιθανά προβλήματα της κυκλοφορίας στα Αναφιώτικα	79
3.3 Λειτουργική αναδιάρθρωση του δικτύου των Αναφιώτικων. Οδοί κυκλοφορίας οχημάτων – πεζόδρομοι – ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι	80
4. Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι στα Αναφιώτικα. Διερεύνηση-Γενικές αρχές-Προτάσεις	80
4.1 Διερεύνηση - Γενικές αρχές.....	80
4.2 Διαμόρφωση ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων.....	83
Δ. ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ.....	84
1. Εισαγωγή – Στρατηγική επέμβασης.....	84
2. Επίπεδα επέμβασης.....	86
2.1 Κτηριακός Ιστός	87
2.2 Υπαίθριοι χώροι – Παρουσία πρασίνου	89
2.3 Κυκλοφορία – Στάθμευση οχημάτων	89
3. Ανάλυση επέμβασης.....	89
3.1 Επέμβαση στον κτηριακό ιστό του οικισμού.....	90
3.2 Διαμόρφωση των ελεύθερων δημόσιων χώρων.....	112
3.3 Επέμβαση στην κίνηση οχημάτων και πεζών στην περιοχή.....	115
4. Επιπτώσεις των επεμβάσεων στους κατοίκους	116
Βιβλιογραφία	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	123
Παράρτημα Α. Υλικό Αυτοψιών.....	124
Παράρτημα Β. Χάρτες Βιβλιογραφίας	137
Παράρτημα Γ. Φωτογραφίες - Σχέδια Βιβλιογραφίας	148
Παράρτημα Δ. Τύπος	170

A. ΓΕΝΙΚΑ

1. Σκοπός εργασίας

Στην Βορειοανατολική πλευρά του Βράχου της Ακρόπολης βρίσκεται ο οικισμός των Αναφιώτικων. Η περιοχή μελέτης, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως όπως εμφανίζεται στο διάταγμα των όρων δόμησης, ορίζεται από τις οδούς Στράτωνος και Πρυτανείου προς τον Βορρά. Τα κτίσματα όμως των παραπάνω οδών εμφανίζουν διαφορές σχετικά με το μέγεθος και το ιδιοκτησιακό καθεστώς τους. Η περιοχή μελέτης ορίζεται λοιπόν με τα όρια που εμφανίζονται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 1. Όρια Περιοχής

Τα επίπεδα στα οποία θα κινηθεί η μελέτη για την ανάπλαση της περιοχής είναι δύο. Αρχικά, σημαντικό θεωρείται να γίνει καταγραφή και εκτίμηση των προβλημάτων της περιοχής ώστε να δημιουργηθούν προτάσεις για την διατήρηση του χαρακτήρα της περιοχής και την ανάδειξή του. Επιπλέον, εξίσου σημαντικές είναι και οι προτάσεις που αφορούν στην χρήση των απαλλοτριωμένων οικημάτων.

2. Εισαγωγή

Στην Ελλάδα η λαϊκή εμπειρία και γνώση ενσωματώθηκαν στα κτήρια με απλούς και ίσως όχι συνειδητούς τρόπους. Οι παραδοσιακοί χτίστες ήταν αναγκασμένοι – ελλείψει τεχνολογικών μέσων και αφθονίας υλικών - να προσαρμόσουν την κατοικία και τον οικισμό στα κλιματικά, τοπογραφικά και γενικότερα, περιβαλλοντικά δεδομένα του τόπου τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Στόχος, η καλύτερη προστασία από τις κλιματικές συνθήκες αλλά και η μέγιστη οικονομία δυνάμεων και πόρων. Η παραδοσιακή ελληνική αρχιτεκτονική είχε ενσωματώσει πολλές αρχές βιοκλιματικού σχεδιασμού, που σήμερα μελετώνται και αναλύονται, όχι για να γίνουν αυτούσια μιμητικά πρότυπα, αλλά, για να αποτελέσουν θεμέλιο σύγχρονων ιδεών και προτάσεων.

Η παραδοσιακή κατοικία ήταν αποτέλεσμα της αυτοδίδακτης γνώσης του πρωτομάστορα, του τεχνίτη και της αρχιτεκτονικής παράδοσης που μεταφερόταν από γενιά σε γενιά. Καταρχάς, υπήρχε βαθιά εμπειρική γνώση των κλιματικών δεδομένων, της κίνησης του ήλιου και των επικρατέστερων τοπικών συνθηκών. Τα σπίτια χαρακτηρίζονται ως “εσωστρεφή” λόγω του μεγέθους, της διάταξης των ελάχιστων χώρων τους αλλά και την έλλειψη μεγάλων και πολυάριθμων ανοιγμάτων. Επιπλέον, οι εσωτερικοί χώροι προσανατολιζόνταν έτσι, ώστε να είναι δροσερά το καλοκαίρι και ζεστά το χειμώνα.

Επίσης, χρησιμοποιούνταν κατά κανόνα τοπικά υλικά, χαμηλής εμπειριεχόμενης ενέργειας και υψηλής θερμικής μάζας. Έτσι τα σπίτια είχαν χαμηλές ενεργειακές ανάγκες και δημιουργούσαν συνθήκες θερμικής και οπτικής άνεσης για μεγάλα διαστήματα του έτους.

Οι σύγχρονες ανάγκες υπαγορεύουν πιο ευρύχωρες κατοικίες με μεγάλα ανοίγματα, όψεις και θέες, οι οποίες βρίσκονται σε αντιδιαστολή προς τις μεγάλης θερμικής μάζας, με μικρά ανοίγματα, συμπαγείς κατασκευές του παρελθόντος. Φυσικά, η τεχνολογία και μορφολογία του παρελθόντος δεν θα μπορούσε να αντιγραφεί σήμερα χωρίς να γίνει γραφική, παρόλα αυτά όμως, στην αναζήτηση του βιοκλιματικού κτηρίου, η παραδοσιακή κατοικία μπορεί να προσφέρει σημαντικές πληροφορίες στο σύγχρονο σχεδιασμό. Οι αρχές της οικολογικής-βιοκλιματικής δόμησης που εντοπίζονται στις κατασκευές του παρελθόντος έχουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν στις σύγχρονες ανάγκες. Στόχος είναι να δημιουργηθεί μια νέα αρχιτεκτονική, που δεν θα αποτελεί απλά την εφαρμογή τεχνολογιών και συστημάτων σε κατά τα άλλα συμβατικές κατασκευές.

Φτάνουμε λοιπόν να μελετάμε έναν τέτοιο παραδοσιακό οικισμό, ο οποίος διαθέτει όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά γνωρίσματα των κυκλαδίτικων οικισμών, μόνο που βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας και είναι αποτέλεσμα του φαινομένου της εσωτερικής μετανάστευσης, της μετακίνησης μαζών δηλαδή στο εσωτερικό της χώρας.

2.1 Θέση και όρια Περιοχής

Ο οικισμός των Αναφιώτικων βρίσκεται στην βορειοανατολική πλευρά του Βράχου της Ακρόπολης. Τα στοιχεία τα οποία οριοθετούν την περιοχή είναι στα νοτιοανατολικά ο ναός του Αγίου Γεωργίου των Βράχων. Προς τα νότια υπάρχει η περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου της Βόρειας Κλιτύος. Στα δυτικά, όριο της περιοχής στο ψηλότερο σημείο είναι ο ναός του Αγίου Συμεών. Από τον ναό του Αγ. Συμεών και προς τα βόρεια τα όρια της περιοχής είναι ασαφή. Στον βορρά βρίσκονται κτήρια τα οποία ανήκουν στο Υπουργείου Πολιτισμού, εκτός από ένα που είναι ιδιοκτησία ιδιώτη, ενώ προς την οδό Πρυτανείου δεν υπάρχει πρόσωπο. Ανατολικά συναντάται η οδός Στράτωνος. Εκεί υπάρχει κάποια ελαφριά κλίση του εδάφους από την οποία γίνεται άνοδος σε ανώνυμη οδό μέχρι τον Αγ. Γεώργιο. Λόγω των διαφορετικών μορφολογικών χαρακτηριστικών των κτισμάτων της περιοχής και την διαφορετική χρήση γης, γίνεται άμεσα αντιληπτό πως πρόκειται για έναν νησιώτικο παραδοσιακό οικισμό στο κέντρο της Αθήνας. Η συνηθέστερη σύγχυση γίνεται στα όρια της περιοχής με την Πλάκα. Όσοι αγνοούν την ύπαρξη των Αναφιώτικων θεωρούν πως πρόκειται για μια ενιαία περιοχή.

3. Η ιστορία του οικισμού των Αναφιώτικων

3.1 Δημιουργία και εξέλιξη του οικισμού

1832 Το υπόμνημα του Κλεάνθη-Σάουμπερτ προβλέπει παρεμβάσεις στην βόρεια πλαγιά της Ακρόπολης

1833 Εκδόθηκε ο χάρτης των Κλεάνθη και Schaubert

1834 Ανατίθεται στον Κλέντσε η αναθεώρηση του αρχικού σχεδίου της πόλεως

Γίνονται όμως συνεχείς τροποποιήσεις κατά τα έτη 1837, 1843, 1847, 1856, 1860, 1862, 1864, 1919

Οι Ρος και Πιπάκης εισηγήθηκαν 13 αρχαιολογικούς τόπους μεταξύ της Ανδριανού και της Ηφαιστου με την συνοδεία κτισμάτων προς απαλλοτρίωση για αρχαιολογικούς λόγους και για αισθητικούς, χάριν της διαφύλαξης της θέας προς την Ακρόπολη. Τελικά πραγματοποιήθηκε το σχέδιο του Χάνσεν που περιελάμβανε πέντε αρχαιολογικούς τόπους.

1836 Η αδυναμία οικονομικής στήριξης από την Κυβέρνηση οδηγεί σε νέα μείωση του αρχαιολογικού χώρου, γνωστή ως τροποποίηση Hansen-Schaubert .

1847 Η Επιτροπή Αξιωματικών και Αρχιτεκτόνων προτείνει το «Γενικόν σχέδιον Πόλεως Αθηνών»

1860 Εγκατάσταση των εργατών στην σημερινή περιοχή Εξάρχεια-Νεάπολη. Λόγω του κόστους μετακινούνται στην ΒΑ πλαγιά της Ακρόπολης και δημιουργούνται τα Αναφιώτικα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα

1862 Εκδιώχθηκε ο Όθωνας και στην Αθήνα για δύο χρόνια υπάρχουν μεγάλα πολεοδομικά προβλήματα

1862-1863 Εγκατάσταση των δύο πρώτων Αναφιωτών εργατών στην περιοχή όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα τα Αναφιώτικα. Οι χτίστες Σιγάλας και Δαμίγος εν μία νυκτί κτίζουν τα πρώτα οικήματα

1863 Έγινε βασιλιάς ο Γεώργιος Β΄

1864 Δρομολογήθηκαν αμέσως πολεοδομικά θέματα που αφορούσαν στην πρωτεύουσα

1864-1865 Τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο ανασυγκρότησης της ρυμοτομίας σε τέσσερα τμήματα που αφορούσαν στο Νοτιοανατολικό τμήμα της πόλης(μέχρι τους στύλους του Ολυμπίου Διός, Μακρυγιάννη και Ιλισού), στο Βορειοανατολικό τμήμα της πόλης(έως τις οδούς Στουρνάρη, Ζωοδόχου Πηγής, Διδότου, Σινά, Σκουφά, Πινδάρου, Αναγνωστοπούλου, Πλατείας Κολωνακίου), στο Βορειοδυτικό τμήμα της πόλης(έως τις οδούς Στουρνάρη, Κυκλοβούρου και Σαλαμίνος) και στην περιοχή έως την πλατεία Μοναστηρακίου Αβησσυνίας Αρχαιολογικός χώρος στοάς Αττάλου που παρέμεινε αυτό που είχε προταθεί από την επιτροπή.

1910 Ο L. Hoffman διευθυντής των Αρχιτεκτονικών υπηρεσιών του Βερολίνου συνέταξε μελέτη για το πολεοδομικό σχέδιο των Αθηνών, ύστερα από ανάθεση από τον Δήμαρχο της Αθήνας Σ. Μερκούρη. Η μελέτη περιλάμβανε την αναβίωση του

Αρχαίου Περιπάτου, ενώ γινόταν ξεκάθαρο πως για τον σκοπό αυτό ήταν αναγκαίο να απομακρυνθούν τα παρακείμενα παραπήγματα¹.

1920 Στο «Αθήναι Πειραιεύς Μελέτη νέου σχεδίου δια την πόλιν των Αθηνών, 1920, το επίγειο και τα άλλα εξαρτήματα αυτής» ο Λελοούδας² υποστηρίζει πως η ανάμνηση που θα πρέπει να μένει από την περιήγηση στους Αρχαιολογικούς χώρους πρέπει να είναι η ατμόσφαιρα της Αρχαιότητας και όχι του περιβάλλοντος χώρου. Για τον παραπάνω λόγο προτείνει την κατεδάφιση των κτισμάτων του περιβάλλοντος χώρου και την αποκατάσταση του χώρου όπως ήταν στην Αρχαιότητα.

1930 Η Αμερικάνικη Αρχαιολογική σχολή αγόρασε έντεκα ακίνητα στην περιοχή Αναφιώτικα³. Τα κτίσματα αυτά αποτελούσαν ένα συνεχές μέτωπο και βρισκόνταν στο ανώτατο τμήμα της περιοχής, σε επαφή με τον Ιερό βράχο. Μάλιστα τα συγκεκριμένα οικήματα είχαν χρησιμοποιήσει τα φυσικά κοιλώματα του βράχου.

1950 Τα πρώτα κτίσματα που κατεδαφίστηκαν για την ανασκαφή που πραγματοποιήθηκε από τον καθηγητή Oscar Bronner ήταν αυτά που ανήκαν στην Αμερικάνικη Σχολή. Σήμερα η περιοχή αυτή αποτελεί τμήμα του αρχαιολογικού χώρου.

Οι δεκαετίες '50-'60 ήταν σημαντικές λόγω του έντονου φαινομένου της εσωτερικής μετανάστευσης. Τα Αναφιώτικα αν και από την αρχή της ύπαρξής τους είχαν πολλούς ανθρώπους να μάχονται για την κατεδάφιση τους, κατάφεραν να διατηρηθούν χάρη στην ανάγκη ανάδειξης της Ανώνυμης Λαϊκής Αρχιτεκτονικής.

1960 Κατά την δεκαετία αυτή ξεκινούν οι σκέψεις και διαδικασίες για την προστασία και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής κρίνεται αναγκαία η απαλλοτρίωση του οικισμού Αναφιώτικα. Σύμφωνα με τους υπεύθυνους, ο Αρχαίος Περίπατος διερχόταν από τα ανώτατο τμήμα του οικισμού, εκεί δηλαδή όπου βρισκόνταν και τα κτίσματα που ανήκαν στην Αμερικάνικη Αρχαιολογική Σχολή.

1970 Ξεκινούν οι διαδικασίες για τις Απαλλοτριώσεις από το ΥΠΠΟΑ με το ΦΕΚ 162, Δ' στις 28-07-1970 «Περί αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως ακινήτων δι' αρχαιολογικούς σκοπούς εν Αθήναις». Με το παραπάνω ΦΕΚ περιγράφεται στην Απόφαση η αναγκαστική απαλλοτρίωση για συντήρηση των ακινήτων και εύρεση αρχαιοτήτων.

1972 Ορίζεται μετά την επικύρωση της Απόφασης η αποζημίωση των δικαιούχων από το Υπουργείο Οικονομικών⁴.

1977 Σε συνεδρίαση του αρχαιολογικού συμβουλίου αποφασίζεται η αποκατάσταση του αρχαίου περιπάτου και κρίνεται απαραίτητο να απαλλοτριωθεί ένα τμήμα της περιοχής, για την αποκατάσταση και επαναφορά του αρχικού χαρακτήρα του Βράχου της Ακρόπολης. Με τα σχετικά Νομοθετικά διατάγματα και τους ανάλογους Νόμους το Υπουργείο Οικονομικών ζητά την αναγκαστική απαλλοτρίωση της περιοχής. Οι αντιδράσεις που ακολουθούν είναι έντονες και η αντίσταση των κατοίκων μεγάλη. Το θέμα όμως προκάλεσε αντιδράσεις και εντός της Βουλής όπου τα κοινοβουλευτικά κόμματα έθεταν ερωτήματα σχετικά με την τύχη των Αναφιώτικων. Από το αρχείο της Α' ΕΠΚΑ, εντοπίζεται έγγραφο με το οποίο ο Γεώργιος Δοντάς, έφορος Αρχαιοτήτων, απαντά σε ερώτημα κοινοβουλευτικής ομάδας σχετικά με την κατεδάφιση κτισμάτων στα Αναφιώτικα. Με το έγγραφο αυτό ο

¹ Πολύζος Ι., Αθήνα 1900-1940 Μετασηματισμοί της Πρωτεύουσας και Πολεοδομικές Ρυθμίσεις. Η Αθήνα στον 20^ο αιώνα, Εκδόσεις ΕΜΠ, Αθήνα 1986.

² Καυατζόγλου Ρ., Καμούτση Π. Στη σκιά του ιερού Βράχου, τόπος και μνήμη στα Αναφιώτικα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2001

³ Α' ΕΠΚΑ, Αρχείο, Αναφιώτικα, τόμος Α'

⁴ Α' ΕΠΚΑ, Αρχείο, Αναφιώτικα

Γεώργιος Δοντάς επεξηγεί και στηρίζει την ανάγκη για την ανάδειξη του Αρχαίου Περιπάτου. Επιπλέον, παραθέτει την πρόθεση της υπηρεσίας για την συντήρηση και αποκατάσταση του οικισμού, με τις προδιαγραφές που ισχύουν και στο εξωτερικό.

Παράλληλα τίθεται σε ισχύ και ο Νόμος ΒΡΞΖ/1983, «προς συντήρησίν ή ανεύρεσίν Αρχαιοτήτων» για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις με δαπάνες του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων(ΤΑΠΑ)

1978 Ο μηχανικός της αρμόδιας, για την περιοχή, Εφορείας Α. Αντωνόπουλος πραγματοποίησε μελέτη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του οικισμού. Ένα από τα θέματα που προσπαθεί η Εφορεία να επιλύσει μέσω της μελέτης του Αντωνόπουλου, είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς αλλά και η τύχη των κατοίκων μετά την απαλλοτρίωση και τις κατεδαφίσεις.⁵

1979 Ανατίθεται στον Τοπογράφο Μηχανικό Χ. Σουλτάτη η συμπλήρωση του κτηματολογικού διαγράμματος συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων που έχουν υποστεί απαλλοτρίωση. Παράλληλα όμως ο Νομάρχης ζητά από τους ιδιοκτήτες των ακινήτων να προσκομίσουν κάθε είδους δικαιολογητικά όπως τίτλους ιδιοκτησίας, διαγράμματα κλπ.⁶

Εικόνα 2. Φωτογραφία από τις κατεδαφίσεις.

Ξεκινούν έτσι διαδικασίες για την κατεδάφιση τμήματος της περιοχής για τους Αρχαιολογικούς σκοπούς. Με τις κατεδαφίσεις αυτές επιτυγχάνεται η ενοποίηση του περιβάλλοντα χώρου της Ακρόπολης, αρχίζει η ανάδειξη του Αρχαίου Περιπάτου προκειμένου να τελειοποιηθεί η σημαντική μελέτη για την συνολική ανάδειξη της Βόρειας και Νότιας Κλιτύς. Για χάρη όμως

της μελέτης αυτής κατεδαφίστηκε ένα σημαντικό τμήμα της περιοχής, και πιο συγκεκριμένα το ανώτερο τμήμα του οικισμού. Για περισσότερο οπτικό υλικό βλέπε Παράρτημα Γ «Φωτογραφίες - Σχέδια Βιβλιογραφίας»

Παρά το πέρασμα των χρόνων, το θέμα συνεχίζει να μην επιλύεται και η κατάσταση με την τύχη και την διάσωση των Αναφιώτικων παραμένει στάσιμη. Οι μόνες κινήσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν για την οριστικοποίηση των ιδιοκτησιών των οικημάτων καθώς επικρατούσε και επικρατεί μέχρι σήμερα μεγάλη σύγχυση και ασάφεια.

⁵ Α'ΕΠΚΑ, Αρχείο, Αναφιώτικα, Α. Αντωνόπουλος, «Σκέψεις και στοιχεία για την εξυγίανση του οικισμού»

⁶ Νομαρχία Αττικής, Διαμέρισμα Αθηνών Α' Οικ. Εφορία Αθηνών, Περίληψη Αποφάσεως αρ. πρωτ. 854. Εφημ. «Η Ακρόπολις»,31-08-1972

1990 Στο αρχείο της Α'ΕΠΚΑ εντοπίζεται υλικό σύμφωνα με το οποίο ιδιώτες ζητούν άδεια για την κατοίκηση κτισμάτων από τους ίδιους και τις οικογένειες τους, καταβάλλοντας συμβολικό ποσό ως αντίτιμο για την διαμονή τους. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις κατά τις οποίες η Εφορεία προχώρησε σε παραχωρήσεις οικημάτων για κοινωνικούς λόγους, για παράδειγμα παρέχεται διαμονή σε ηλικιωμένο φύλακα του Βράχου της Ακρόπολης. Το αντίτιμο είναι κάποιο συμβολικό ποσό, ενώ έχει γίνει σαφές πως ανά πάσα στιγμή, σε περίπτωση που το ΥΠΠΟΑ ξεκινήσει οποιασδήποτε μορφής ενέργειες(είτε αποκατάσταση και εξυγίανση του οικισμού, είτε κατεδάφιση αυτού) θα είναι υποχρεωμένοι οι ένοικοι να εγκαταλείψουν τους χώρους στους οποίους διαμένουν.

Σε γενικές γραμμές από το 1990 και έπειτα οι αναταραχές και οι συγκρούσεις μειώθηκαν, κάτι που συνειδητοποιούμε και από την στάση του Τύπου. Τα δημοσιεύματα σταμάτησαν για κάποια χρόνια και ξεκίνησαν πάλι προς το τέλος της δεκαετίας με αφορμές τις αιτήσεις για επέκταση κτηρίων και την υπέρβαση στο όριο του ύψους τους.

1996 Εγκρίθηκε μελέτη κατά την οποία δίνεται η άδεια για την αποκατάσταση τεσσάρων κτηρίων επί της οδού Στράτωνος. Πρόκειται για κτήρια που έχουν υποστεί απαλλοτρίωση από το ΥΠΠΟΑ προκειμένου να παραχωρηθούν για εκπαιδευτικά προγράμματα. Μάλιστα το οικοδομικό τετράγωνο αφαιρέθηκε από το νέο Ρυμοτομικό σχέδιο, αφού ο λόγος για τον οποίο είχε γίνει η απαλλοτρίωση δεν καθιστούσε τα κτίσματα αρχαιολογικούς χώρους αλλά εκπαιδευτικούς.

Οι εργασίες όμως σταμάτησαν μετά από απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου(ΚΑΣ). Οι αντιδράσεις των κατοίκων για τα νέα ύψη των οικοδομών ήταν άμεσες και έντονες, κάτι που οδήγησε στην διακοπή των όποιων ενεργειών.

1997 Οι Αναφιώτες δημιούργησαν σωματείο και το καταστατικό τους συντάχθηκε και υπογράφηκε από τους 29 ιδρυτές του την 1^η Ιουνίου 1997⁷. Το σωματείο είχε την επωνυμία «Σύλλογος κατοίκων του οικισμού Αναφιώτικα» και έδρευε στην Αθήνα, στην οδό Αναφιώτικα 25.

Σύμφωνα με το καταστατικό του σωματείου ο σκοπός της δημιουργίας του Συλλόγου ήταν:

1. Η ενίσχυση και οργάνωση της ιστορικής έρευνας σχετικά με την δημιουργία και την ανάπτυξη του οικισμού «Τα Αναφιώτικα».
2. Η προσπάθεια κήρυξης του ως διατηρητέου οικισμού με την νόμιμη παραμονή των κατοίκων εντός αυτού.
3. Η δημιουργία κέντρου μελέτης του οικισμού και η οργάνωση του με βιβλιοθήκη, Αρχείο, Μουσείο και χώρο διαλέξεων.
4. Η έκδοση σχετικού επιστημονικού περιοδικού και αυτοτελών δημοσιευμάτων.
5. Η διοργάνωση σεμιναρίων και επιστημονικών συνεδριών.
6. Η διάδοση των πορισμάτων των ερευνών στο ευρύτερο κοινό με κάθε πρόσφορο τρόπο.
7. Η επιβράβευση με ή χωρίς διαγωνισμό μελετών ή διατριβών.
8. Η συνεργασία με άλλα παρεμφερή σωματεία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

⁷ Α'ΕΠΚΑ, Αρχείο, Αναφιώτικα

Μέλη του Σωματείου έγιναν άνθρωποι που διέπονται από αγάπη για την περιοχή και προσπαθούν να βοηθήσουν με οποιοδήποτε τρόπο στην προστασία και ανάπτυξη του οικισμού.

Το ίδιο έτος η περιοχή των Αναφιώτικων συμπεριλήφθηκε στην μελέτη για την Συνολική Ανάδειξη της Βόρειας και Νότιας Κλιτύος, στα πλαίσια της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων.

Η Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας από το 1928, όποτε προτάθηκε για πρώτη φορά από τον Κυπριανό Μπίρη, αποτελούσε απλά ένα όραμα. Το 1976 προστέθηκαν νέες μελέτες και το 1983 το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. παρουσίασε στο ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας ένα Αρχαιολογικό πάρκο και το 1986 το ΥΠ.ΠΟ. προχώρησε σε ένα master plan για την ενοποίηση. Το 1997 το ΥΠ.ΠΟ. ανέθεσε σε μελετητές 6 μελέτες που αφορούν ισάριθμους χώρους για την έγκριση των οποίων είναι υπεύθυνο το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο(ΚΑΣ), ενώ παράλληλα το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. ανέθεσε και ενέκρινε την πεζοδρόμηση της Απ. Παύλου και Δ. Αρεοπαγίτου. Στο πλαίσιο της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας συστάθηκε από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και το ΥΠ.ΠΟ. η Ανώνυμη Εταιρεία ΕΑΧΑ Α.Ε. που ξεκίνησε την δράση της το έτος 1998. Αρμοδιότητα της ΕΑΧΑ ήταν η παρακολούθηση και ο συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων, αλλά και η ανάθεση μελετών και εκπόνηση έργων, για την υλοποίηση του έργου της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων στην Αθήνα. Ξεκίνησε έτσι η υλοποίηση του σχεδίου της δημιουργίας ενός ενοποιημένου Αρχαιολογικού πάρκου στην Αθήνα.

Το σύνολο της περιοχής που αφορά το πρόγραμμα της ενοποίησης έχει επιμερισθεί σε ενότητες, για κάθε μία από αυτές έχει γίνει ανάθεση μελετών και όταν φτάνει το στάδιο της υλοποίησης πραγματοποιείται τμηματική δημοπράτηση των έργων στα οποία αναφέρονται. Τα Αναφιώτικα εμπεριέχονται στις περιοχές που πρόκειται να μελετηθούν και να αναπλαστούν σύμφωνα με το πρόγραμμα της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων.

1999 Ο σεισμός που έπληξε την Αθήνα στις 7 Σεπτεμβρίου 1999 δημιούργησε επιπλέον προβλήματα στον οικισμό. Προκλήθηκαν βλάβες σε κτήρια που στέγαζαν υπηρεσίες της Α'ΕΠΚΑ και χρειάστηκε να μεταφερθούν σε νέους χώρους⁸.

⁸ Α'ΕΠΚΑ, αρχείο για τα Αναφιώτικα

3.2 Ο Τύπος και η στάση του απέναντι στο πρόβλημα

Εικόνα 3. Άρθρο από την εφημερίδα Καθημερινή.

Τα Αναφιώτικα είναι μια περιοχή που λόγω της θέσης τους στον βράχο της Ακρόπολης έχει απασχολήσει με κάθε τρόπο της Δημόσιες Υπηρεσίες. Ρόλο στην εξέλιξη και την ιδιαίτερη αντιμετώπιση του οικισμού έχει διαδραματίσει ο Τύπος με την στάση που έχει εκφράσει κατά καιρούς για το συγκεκριμένο θέμα. Από τότε που η περιοχή άρχισε να απασχολεί το ελληνικό κράτος, ο Τύπος ασχολήθηκε με την απόδοση των γεγονότων και την μεταφορά απόψεων ανθρώπων διαφορετικών ειδικοτήτων. Εντοπίζοντας έτσι αποσπάσματα εφημερίδων της εποχής, παρακολουθούμε την εξέλιξη των γεγονότων στην περιοχή σύμφωνα με τα δημοσιεύματα.

Το 1899 αρχίζουν να γίνονται οι πρώτες προσπάθειες για την μεταφορά των κατοίκων και την μεταστέγασή τους σε κάποια άλλη περιοχή με την πρόφαση το ενδεχόμενο πτώσης μέρους του τείχους της Ακρόπολης. Διαβάζουμε σε εφημερίδα της εποχής εκείνης: «Η υπό του υπουργείου των Εσωτερικών συσταθείσα επιτροπή εκ των κ.κ. Λευκαδίου, διευθυντού της Αστυνομίας, Χρυσόχου, Καλλία και Μπαλάνου μηχανικών, ανήλθεν επί της Ακροπόλεως και εξήτασε το τείχος το

οποίον υπέρκειται της συνοικίας «Αναφιώτικα», εύρε δε ότι τούτο είναι ετοιμόρροπον και ότι απειλεί να καταρρεύσει και να καταπλακώσει ολόκληρον την εν λόγω συνοικίαν. Η επιτροπή μετά την ενεργηθείσαν εξέτασιν μετέβη εις το υπουργείον των Εσωτερικών και ανέφερε πάντα τα ανωτέρω εις τον κ. Τριανταφυλλάκον» (εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 28ης Ιανουαρίου 1899).

Παράλληλα η Αρχαιολογική Υπηρεσία αποφάσισε να παραχωρήσει σε κάθε ιδιοκτήτη των Αναφιωτικών από ένα οικόπεδο 218 τετραγωνικών πήχων και 300 δραχμές προκειμένου να εγκαταλείψει την ιδιοκτησία του. Γι' αυτό τον λόγο είχε αγοραστεί στην θέση της σημερινής Νέας Σμύρνης (θέση «Ανάλατος» όπως λεγόταν τότε) μία έκταση 30.000 πήχων επιτυγχάνοντας την έκδοση Βασιλικού Διατάγματος, το οποίο εκδόθηκε την 29^η Δεκεμβρίου 1897 και καθόριζε τη ρυμοτομία του χώρου μετεγκατάστασης των Αναφιωτών. Σύμφωνα με το ρυμοτομικό σχέδιο, «το μέγα οικόπεδον διαιρούμενον εις 27 τετράγωνα ωρίσθη να περιλάβει 90 εν όλω οικόπεδα οικιών. Επομένως τα 9/10 των κατοίκων ηδύναντο να μετοικήσουν» (εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 28ης Ιανουαρίου 1899). Όμως οι Αναφιώτες ζήτησαν ως αποζημίωση μεγαλύτερο χρηματικό ποσό και έτσι το σχέδιο μετοικεσίας τους δεν τελεσφόρησε (εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 11ης Δεκεμβρίου 1906).

Κατά τα έτη 1905, 1906 και 1907 έγινε δεύτερη προσπάθεια για την κατεδάφιση των κτισμάτων με Δήμαρχο τον Σπύρο Μερκούρη. Οι εφημερίδες που φαίνονται να στηρίζουν τον δήμαρχο αναφέρουν: «Τα Αναφιώτικα λοιπόν φεύγουν [...]. Ο κ.

Μερκούρης απεφάσισε να εξωραΐσει την πόλιν διά της κατεδαφίσεως μιας ολοκλήρου συνοικίας με ελεεινήν ρυμοτομίαν και με πανάθλια τουρκικά καλντερίμια, αλλά και να φέρει εις το φως ολόκληρον αρχαιολογικόν θησαυρόν, ο οποίος κρύπτεται τόσους αιώνας κάτω από την γην [...]. Η κατεδάφισις της ασχήμιας των Αναφιώτικων και η κατασκευή κυκλικής περί την Ακρόπολιν λεωφόρου θα είναι διπτός εξωραϊσμός» (εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλα της 23ης Νοεμβρίου 1905 και της 10ης Δεκεμβρίου 1906). Το σχέδιο όμως του Σ. Μερκούρη δεν εφαρμόστηκε λόγω του μεγάλου κόστους του. Τόσο η αποζημίωση όσο και τα έργα για την κατεδάφιση, τη σχεδίαση και την διάνοιξη δρόμου γύρω από τον βράχο της Ακρόπολης αποτελούσαν μια δαπάνη μεγάλου ύψους, κάτι που ο δήμος Αθηναίων δεν θα μπορούσε να καλύψει (εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 20^{ης} Φεβρουαρίου 1907).

Στην διετία 1927-1928, η Αμερικάνικη Αρχαιολογική Σχολή πραγματοποιεί ανασκαφές στην αρχαία Αγορά και θέλοντας να τις επεκτείνει και στην ευρύτερη περιοχή της Ακρόπολης, θέτει επί τάπητος το θέμα της κατεδάφισης του οικισμού. Με το εγχείρημα αυτό γκρεμίζεται τμήμα του οικισμού 1950 για αρχαιολογικούς σκοπούς (εφημερίδες ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 2ας Φεβρουαρίου 1928 και ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, φύλλο της 26ης Απριλίου 1977).

Τα χρόνια της δικτατορίας, δηλαδή από το 1967 μέχρι το 1974, αποδείχθηκαν ακόμη πιο δύσκολα για τους Αναφιώτες. Η περιοχή τους ήταν τόπος που πολλοί οικονομικά δυνατοί παράγοντες, τόσο Έλληνες όσο και ξένοι, ήθελαν πάσι θυσία να εκμεταλλευτούν. Το τότε Υπουργείο Πολιτισμού προχώρησε σε αναγκαστικές απαλλοτριώσεις. Το 1969 το Γραφείο Λαϊκής Στέγης με έγγραφο που έστειλε στους κατοίκους, ανακοίνωσε την αναγκαστική μετακίνησή τους έναντι κάποιας οικονομικής βοήθειας, προκειμένου να κατεδαφιστούν τα «αυθαίρετα παραπήγματα». Η απόφαση της αναγκαστικής αυτής απαλλοτρίωσης δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το 1970, συγκεκριμένα πρόκειται για το ΦΕΚ 162/Δ/28-07-1970 (εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, φύλλο της 26ης Απριλίου 1977).

Όταν επανήλθε η δημοκρατία, η κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή πήρε την απόφαση να αναπλάσει τον χώρο γύρω από την Ακρόπολη. Με την απόφαση αυτή επήλθε η κατεδάφιση κτισμάτων των Αναφιώτικων, στο ανώτερο τμήμα τους, ώστε να δημιουργηθεί και πάλι ο «αρχαίος περίπατος», δηλαδή ο περίπατος που κατά την αρχαιότητα υπήρχε περιμετρικά του Ιερού Βράχου της Ακρόπολης (εφημερίδα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, φύλλο της 5ης Μαρτίου 1977). Για τον παραπάνω λόγο οι δημόσιες υπηρεσίες πραγματοποίησαν κοινοποιήσεις εξώσεων στους κατοίκους.

Τον Αύγουστο του 1976 κλιμάκιο της Εφορίας Αρχαιοτήτων τοποθετεί περίφραξη σε οικοδομικό τετράγωνο των Αναφιώτικων μετά από καταγγελίες αυθαιρεσίας από τον προϊστάμενο Γεώργιο Δοντά (εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, φύλλο της 12^{ης} Αυγούστου 1976). Έτσι, τον Μάρτιο του 1977 έγιναν οι πρώτες κατεδαφίσεις με τους κατοίκους να εκφράζουν έντονα τις αντιδράσεις τους. Πέρα από τους κατοίκους όμως αντέδρασαν και διάφοροι σύλλογοι όπως ο «σύλλογος Αθηναίων», ο φιλολογικός σύλλογος ο «Παρνασσός», ο «σύλλογος αρχιτεκτόνων μηχανικών», ο «σύλλογος φοιτητών Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών» κ. ά. (εφημερίδα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, φύλλο της 4ης Μαρτίου 1977). Μετά τα πρώτα νέα περί των κατεδαφίσεων, ξέσπασαν αντιδράσεις για την στήριξη της περιοχής.

Αντιδράσεις και εκστρατείες αθηναϊκών συλλόγων δημοσιεύονται επίσης στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, στο φύλλο της 12^{ης} Απριλίου 1977. Έπειτα από την δημοσίευση του συγκεκριμένου άρθρου το Υπουργείο Πολιτισμού⁹, με επιστολή του δηλώνει τις αντιθέσεις του με το δημοσιευμένο κείμενο και παραθέτει τις θέσεις του,

⁹ Υπουργείο Πολιτισμού & Επιστημών, Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων & Αναστήλωσης, Εφορεία Ακροπόλεως.

ενώ προτρέπει τους συντάκτες να πραγματοποιούν εμπειριστατωμένη έρευνα πριν από κάθε δημοσίευση άρθρου «σοβαρού θέματος» ξεκινώντας την ενημέρωσή τους από τους αρμόδιους ανθρώπους.

Σε φύλλο της εποχής εντοπίζεται κείμενο από τον Αθηναίο προασπιστή της Πλάκας, των Αναφιώτικων και των Αέρηδων. Στο κείμενο αυτό ο Γιώργος Βογιατζής παραθέτει τις απόψεις του και μάχεται για την διατήρηση της περιοχής.

Η κατεδάφιση των υπόλοιπων κτισμάτων έγινε στα τέλη του Απριλίου (εφημερίδα ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, φύλλο της 26ης Απριλίου 1977).

Η Βούλα Παλαντζά σε συνέντευξή της στην εφημερίδα «Καθημερινή» εκφράζει σκέψεις της Διεύθυνσης Πολιτιστικών Κτηρίων για αποκατάσταση του οικισμού και παραχώρηση τμήματος και την χρήση τους είτε ως ξενώνες είτε ως ατελιέ καλλιτεχνών. Το σχέδιο αυτό βέβαια δεν έγινε δεκτό από το ΥΠΠΟΑ και δεν προχώρησε ποτέ σε υλοποίηση.

Έπειτα από χρόνια, και ενώ ποτέ δεν έχει σταματήσει το θέμα να απασχολεί τους αρμόδιους φορείς, δημοσιεύεται άρθρο το οποίο φέρνει ξανά στην επιφάνεια το θεσμικό πλαίσιο και τα κενά του. «Ο πιο παραδοσιακός οικισμός της Αθήνας βρίσκεται σε θεσμικό κενό. Διχάζονται οι ειδικοί και οι Αρμόδιοι φορείς για το μέλλον του οικισμού. Αναζητείται το μοντέλο που θα διατηρήσει τα Αναφιώτικα ως θύλακα λαϊκής αρχιτεκτονικής, κοινωνικής μνήμης αλλά και παλαιότερων μορφών κοινωνικής ζωής στη σύγχρονη πόλη».

Στο ίδιο φύλλο η Εφορεία Αρχαιοτήτων εκφράζει την αναγκαιότητα δημιουργίας θεσμικού πλαισίου, ώστε να τεθούν όρια τα οποία θα καθορίζουν τον βαθμό παρέμβασης στα κτίσματα αλλά και την γενικότερη αντιμετώπισή τους. Στο φύλλο όμως υπάρχει και η άποψη των κατοίκων οι οποίοι έχουν ήδη ιδρύσει δικό τους σωματείο. Το άρθρο «Όλα γίνονται ερήμην μας» αναφέρεται στην έντονη επιθυμία των Αναφιωτών για συνεργασία με τους φορείς. (εφημερίδα ΤΟ ΘΕΜΑ, φύλλο της 26ης Φεβρουαρίου 1998).

Μέχρι το 2003 μεγάλο τμήμα του οικισμού έχει αρχίσει να καταρρέει και οι προβληματισμοί για το μέλλον των διατηρητέων κτισμάτων είναι μεγαλύτεροι. Σύμφωνα με το άρθρο «Η πολιτεία πρέπει να επέμβει αποφασιστικά. Εάν αναπλασθούν, στις διαστάσεις και στον αρχιτεκτονικό τους τύπο, τα σπιτάκια αυτά και χρησιμοποιηθούν, πάντα από την Πολιτεία, από τον ΕΟΤ, από το ΤΑΠΑ, για τουριστικές υπηρεσίες, πωλήσεις χαρτών, καρτών και βιβλίων οδηγών, αλλά και για πληροφορίες γύρω από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 που έρχονται, και τα σπιτάκια θα σωθούν από βέβαιη εξαφάνιση και θέσεις εργασίας θα δώσουν και ένα σημαντικό έσοδο» (εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, φύλλο της 21^{ης} Ιουλίου 2003).

«Όλες οι προτάσεις που έχουν γίνει ως τώρα, αφήνουν εκκρεμότητες και αντιπροσωπεύουν περισσότερο στόχους, παρά ένα σαφές θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο. Επομένως, παρά το ενδιαφέρον όλων, υπευθύνων φορέων, ιδιοκτητών και απλών πολιτών, για την περιοχή, είναι σχεδόν αδύνατο να γίνει κάποια έγκυρη και ασφαλής πρόβλεψη για το μέλλον. Μετά την πάροδο 30 περίπου ετών από την τελευταία απαλλοτρίωση τμήματος των Αναφιώτικων για αρχαιολογικούς λόγους, ο οικισμός τελεί υπό καθεστώς νομικής στασιμότητας και παρουσιάζει τάσεις φθοράς και εγκατάλειψης...Οι εκκρεμότητες, τα εμπόδια και τα συμφέροντα είναι πολλά, ενώ τα χρήματα που απαιτούνται, δύσκολο να βρεθούν» (εφημερίδα Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΗ, φύλλο της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 2003). Στο Παράρτημα Δ «Τύπος» παρατίθενται άρθρα σχετικά με τα Αναφιώτικα.

Εκκρεμότητες στο ιδιοκτησιακό καθεστώς από το... 1860 • Το μεγαλύτερο μέρος έχει απαλλοτριωθεί από το Δημόσιο Αρχαιολογία εναντίον... παράδοσης στα Αναφιώτικα

Αναφιώτες για σπάνια οικοπεδικά «φρονίσια» στον κεντρικό της αρθροδοσίας μεγιστοποίησης οι όμως απαιτούνται εδώ και χρόνια. Πρόκειται για τη μικρή και γραφική συνοικία των Αναφιωτικών που βρίσκεται στη Βορειοανατολική πλαγιά της Ακρόπολης.

Το Αναφιώτικο κληρονομία ήταν στα 1860 στο κάρλο που περιόριζε το ανατολικότερο μέρους της «Διασεί» φρακκώσεως των Παριζιάνων από μια ομάδα μεσοαστικών γυναικών από τις Κιχλίδες και καθώς η Διεύθυνση σε αυτούς οικοπεδικούς να εργάζονται βέλτετα και να κτερούν τον οικισμό που Ούτως και των άλλων μεγάλων κτιρίων της πρωτεύουσας. Ο ναυάρχης προέβλεπε μάλιστα επίτηδες και συνέταξε μερικές φορές με την άδεια του να ανασταύσει σταδιακά, των κτιρίων γύρω από τα κτίρια.

Το Αναφιώτικο κτίστηκε αμέσως, να να κτισθούν τα οικοπέδα πρώτες των αστυνόμων και των εργαζομένων τους. Από την αρχή της και σήμερα με βάση από πολιτικούς δημοτικές διοικήσεις απαγορεύουν μεγάλους παραβάσεις με αποδοχή της φήμης των κτιρίων να μην επαναίσταται και να μεταβαδίζονται όλη η περιοχή. Δεν είναι το ίδιο έργο που είναι των 70 και των 50 γιγντομένων από αυτούς οικισμούς οι οικοδομές και βελούχοι την επόμενη ενός χαρακτηρισμού που έγινε στα πενήντα, οι και βροχητών και ούτως και άλλους επί το κέντρο της πρωτεύουσας. Σήμερα αυτές από ένα κεντρικό κομμάτι στην Άνω Λαφία οδόκληση η περιοχή έτσι αποτελείται από το διαβρωτικό, σε μέγεθος ορισμένες οικοδομικές επενδύσεις. Το κτίσιμο είναι κενός οικισμό χωρίς να είναι αυθεντικός στην πρωτεύουσα αλλά Άλλωθεν από πληθυσμιακό πως στο ΥΠΕΚΑ, αλλά εξοικονομούν να κτιστούν κτίρια περιθώριο να πληθύνουν τη Δομή και τον πληθυσμό Πάσης.

Σήμερα βροχητό κτίριο οικισμό, επιβεβαιώνει τη μακροεπίσημη ανακάλυψη μαρτυρητικών κτιρίων στην Επισκοπή μόνο

Τρεις γραμμωτές στα βράτια της Ακρόπολης, με τα στήσιονα, τις σκάλες και τις μπαλκόνιας πενήντη η μέση που είναι το δρόμο στο διακοσμητικό κεντρικό της συνοικίας.

τη φρακκώσεως για τα Αναφιώτες στην Ακρόπολη Κλοσάν και Προσηγοριανών Ακροπόλεως, οι οικοδομικές προβλεπτικές για τον πενήντη οκοον καθίσταται από την Πολιτοδομία και το ΥΠΕΚΑΔΕ και σήμερα δεν μπαίνουν την επιθυμία καταλόγου από την έλλειψη των εργασιών (σε οποία η διακοσμητικά κτίρια), αλλά την οικονομική τιμή της η οποία τους για οικοδομικές απαιτήσεις.

Πέριω 20 αιώματα στην περιοχή αστυνόμων να κτισματοποιήσει από τους δούλους, ως η περιουσιακά από τους αστυνόμους οικιακούς υποθήκωση για να η προνομία του Αλλοθίτικα της σημερινής προνομίας να καταλείπει την πρώτη βάση της αποθήκευσης από το Τορμαίο Πολιτοδομικών και άλλων και η περιουσία των αστυνόμων τους. Έτσι οι κομμάτι επενδύσεις είναι μεσοαστικών, έχουν παραχωρήσει τα κτίρια τους στα κτίρια, από μνημειακές, περιουσιακά είναι την διακοσμητικά των Δημοσίων οδοών το 1916.

Σήμερα είναι απομειωμένη προνομία τους το ΥΠΕΚΑ και η διαδρομή ορισμένων από ένα οικοπέδο άλλη ακόμη επένδυση κτίρια το ένα διαρκούν «κίβητα». (Είναι να κτίσει το Κέντρο Αρχαιολογικών Σημείων. Αν δεν μπορεί να κτίσει μια απόδοση από ένα ορισμένο όρισμα, η κομμάτι θα παραμείνει έτσι και θα οδηγείται στην τελική καταστροφή του οικοπέδου, σημαίνει η κ. Γαλάνη.)

Εικόνα 4. Άρθρο στην εφημερίδα Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΕΙΝΔΥΤΗ, φύλλο της 7ης Σεπτεμβρίου 2003.

4. Μελέτη θεσμικού πλαισίου

4.1 Το θεσμικό πλαίσιο - Γενική Νομοθεσία προστασίας στον ελληνικό χώρο.

- ΦΕΚ 240/Α/23-07-1929
Νόμος 4212, Περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1922 Ν.Δ. περί χαρακτηρισμού ως αρχαιολογικού χώρου τμήματος της πόλεως των Αθηνών.
- ΦΕΚ 488/Α/29-12-1938
Αναγκαστικός Νόμος 1539, Περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων
- ΦΕΚ 167/Α/01-06-1940
Διάταγμα, Περί τροποποίησης του σχεδίου των Αθηνών περί τον λόφον της Ακροπόλεως
- ΦΕΚ 162/Δ/28-07-1970
Περί αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως ακινήτων δι Αρχαιολογικούς σκοπούς, εν Αθήναις
- ΦΕΚ 20/26-01-1971
Περί εισπράξεως Δημοσίων εσόδων
- ΦΕΚ 134/Δ/15-02-1972
Περί κηρύξεως διατηρητέων μνημείων Αττικής
- ΦΕΚ 16/Δ/23-01-1973
Περί ειδοποίησης της γενόμενης παρακατάθεσης αποζημίωσης εξ αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ακινήτων δι αρχαιολογικούς σκοπούς εις θέσιν Αναφιώτικα Πλάκας Ν. Αττικής

Κατά το έτος 1974, το Σύνταγμα που επανήλθε και ήταν σε ισχύ, υποχρέωσε το κράτος να μεριμνήσει για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, των μνημείων και των παραδοσιακών στοιχείων και συνόλων. Το 1976 ψηφίστηκε ο Νόμος 360/1976, «Περί Χωροταξίας και περιβάλλοντος» και είναι αυτός ο Νόμος ο οποίος θα ορίσει την έννοια του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

- ΦΕΚ 594/Δ/13-11-1978
Διατάγματα, Περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακών οικισμών τινών του Κράτους και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτών

Το 1978, με το Π.Δ. 19-10/13-11-1978(ΦΕΚ 594 Δ´) χαρακτηρίζονται ως παραδοσιακοί οικισμοί ένα σύνολο οικισμών της χώρας, καθορίζονται οι όροι δόμησης και ξεκινά η εφαρμογή τους, ενώ τίθενται περιορισμοί των χρήσεων εντός των ορίων των οικισμών αυτών.

- ΦΕΚ 567/Δ/13-10-1979
Περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακού τμήματος της πόλεως των Αθηνών(Ιστορικών Κέντρων)

Το 1979 με το ΦΕΚ 567 Δ΄ στις 13-10-1979 «Περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακού τμήματος της πόλεως των Αθηνών (Ιστορικών Κέντρων)» θεσπίζεται ο έλεγχος από την αρμόδια Ε.Ε.Α.Ε. των οικοδομικών Αδειών αλλά και όλων των επεμβάσεων, καθώς και κάθε έργου που εκτελείται από Οργανισμούς κοινής ωφέλειας, αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων κλπ. Εξαιρούνται τα έργα που γίνονται από την Ε.Υ.Δ.Ε.Α.Ε.Κ.Χ.Α.Π. που βρίσκονται στο καθορισμένο από το Διάταγμα ως παραδοσιακό τμήμα (Ιστορικό Κέντρο).

- ΦΕΚ 522/Δ/19-09-1980
Διατάγματα, Περί τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου Αθηνών

Το 1980 με το ΦΕΚ 522 Δ΄ «Περί τροποποίησης του Ρυμοτομικού Σχεδίου Αθηνών, Πολεοδομία Δ, Αθήνα 19-09-1980 (τοπογραφικό διάγραμμα)», στο άρθρο 1, τα όρια της περιοχής καθορίζονται ως «Διοσκούρου, Θεωρίας, ορίων Αρχαιολογικού χώρου, Στράτωνος, Θρασύλλου»

- ΦΕΚ 468/Δ/25-05-1987
Διατάγματα, Καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης των οικοπέδων περιοχής "Πλάκα" της πόλεως των Αθηνών

Το 1987 δημοσιεύτηκε το ΦΕΚ 468 Δ΄, 25-05-1987 για τον καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης των οικοπέδων περιοχής «Πλάκα» της πόλεως των Αθηνών. Στο διάγραμμα που συνοδεύει το ΦΕΚ εντοπίζονται αλλαγές στα όρια της περιοχής με αποτέλεσμα να βγαίνει εκτός σχεδίου μισό οικοδομικό τετράγωνο το οποίο έχει μέτωπο στην οδό Στράτωνος αλλά και ο Ναός του Αγίου Γεωργίου που αποτελεί βασικό μέρος της περιοχής των Αναφιώτικων. Η αμέσως υποκείμενη εντός σχεδίου περιοχή, ανήκει στην ζώνη Α των όρων δόμησης, όπου το ύψος των κτηρίων φτάνει τον ένα όροφο και οι συντελεστές είναι οι χαμηλότεροι.

- ΦΕΚ 1329/Δ/07-10-1993
Διατάγματα, Καθορισμός ειδικών χρήσεων γης στην περιοχή της Πλάκας του ρυμοτομικού σχεδίου Αθηνών

- ΦΕΚ 124/Α/13-06-1997
Περί βιώσιμης ανάπτυξης των πόλεων και των οικισμών της χώρας
- Άρθρο 17 του Νομοθετικού Διατάγματος 1521/42
- Άρθρο 23, παράγραφος 1 του Αναγκαστικού Νόμου 1539/1938
Περί προστασίας των δημόσιων κτημάτων
- Νομοθετικό Διάταγμα 797/1971
Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων

4.2 Νομοθεσία των Ευρωπαϊκών Κρατών για την προστασία και την αναβίωση των ιστορικών πόλεων-συνόλων

Το 1975, προκειμένου να συμπληρωθεί η “ Διεθνής Χάρτα για την συντήρηση και Αποκατάσταση των Μνημείων και των Τοποθεσιών”, συντάσσεται και υπογράφεται από το Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS) η “Διεθνής Χάρτα για την προστασία των ιστορικών πόλεων”. Η Χάρτα αυτή δημιουργήθηκε κυρίως για πόλεις, ανεξαρτήτου μεγέθους, που βρίσκονται σε ιστορικά κέντρα. Οι πόλεις αυτές πέρα από το γεγονός πως αποτελούν ιστορικά στοιχεία, μαρτυρούν πολλές φορές και τις αξίες των παραδοσιακών πολιτισμών. Είναι σημαντικό λοιπόν, να διατηρηθούν σαν ενεργά τμήματα των νεώτερων πόλεων που με την ραγδαία ανάπτυξή τους τείνουν να τις εξαφανίσουν. Η αστική ανάπτυξη των πόλεων σιγά σιγά αφανίζει στοιχεία όσων παραδοσιακών οικισμών έχουν καταφέρει να διασωθούν και οι απώλειες αυτές αποτελούν σοβαρό πλήγμα για την κάθε κοινωνία.

Η Διεθνής Χάρτα για την προστασία των ιστορικών πόλεων διέπεται από τις παρακάτω αρχές:

- Η διαφύλαξη των πόλεων και των ιστορικών συνοικιών, για να είναι αποτελεσματική, οφείλει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα μιας πολιτικής συνυφασμένης με την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπ’ όψη στα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια όλων των επιπέδων.
- Οι αξίες που πρέπει να διαφυλαχθούν είναι ο ιστορικός χαρακτήρας της πόλης και το σύνολο των υλικών και πνευματικών στοιχείων που εκφράζουν αυτόν τον χαρακτήρα. Ειδικότερα:
 - i. Η αστική, που καθορίζεται από τα οικοδομικά τετράγωνα και τους δρόμους,
 - ii. οι σχέσεις μεταξύ των κτηρίων και των υπαίθριων και πράσινων χώρων,
 - iii. το σχήμα και η όψη των κτισμάτων (εξωτερική και εσωτερική), όπως καθορίζονται από την δομή, τον όγκο, το ρυθμό, την κλίμακα, τα υλικά, το χρώμα και τη διακόσμησή τους,
 - iv. οι σχέσεις της πόλης με το φυσικό και το δημιουργημένο από τον άνθρωπο περιβάλλον της,
 - v. οι διάφορες λειτουργίες της πόλης που αποκτήθηκαν με το πέρασμα του χρόνου.

Κάθε προσβολή των αξιών αυτών θα έθετε σε κίνδυνο την αυθεντικότητα της ιστορικής πόλης.

- Η συμμετοχή και ενεργοποίηση των κατοίκων όλης της πόλης είναι απαραίτητες για την επιτυχία του προγράμματος προστασίας. Πρέπει λοιπόν με κάθε τρόπο να επιδιώκονται και να ενθαρρύνονται με την ευαισθητοποίηση όλων των ηλικιών. Δεν πρέπει ποτέ να λησμονηθεί ότι η προστασία των ιστορικών πόλεων και συνοικιών αφορά πρωτίστως τους ίδιους τους κατοίκους τους.
- Οι σωστικές επεμβάσεις σε μια συνοικία ή σε μια ιστορική πόλη πρέπει να γίνουν με σύνεση, μέθοδο και πειθαρχία. Πρέπει να αποφεύγεται κάθε δογματισμός, εφόσον κάθε ιδιαίτερη περίπτωση μπορεί να εμφανίσει ειδικά προβλήματα.

Η Σύμβαση της Γρανάδας¹⁰, που υπογράφηκε στις 3 Οκτωβρίου 1985 από το Συμβούλιο της Ευρώπης, αφορά στην προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης. Στην Ελλάδα η κύρωση και δημοσίευσή της έγινε το 1992 με το ΦΕΚ 61/Α/13/04/1992. Μέσω αυτής:

- Δίνεται ο ορισμός της «αρχιτεκτονικής κληρονομιάς» για μνημεία, αρχιτεκτονικά σύνολα και τόπους.
- Αναγνωρίζεται η ανάγκη μέριμνας για αυτή.
- Τίθενται νομικές διαδικασίες προστασίας της στους συμβαλλόμενους, όπως είναι ο έλεγχος αδειών, σχεδίων και μελετών για την κατεδάφιση, μετατροπή και ανέγερση νέων κτηρίων, η δυνατότητα των δημοσίων υπηρεσιών να ζητούν από τον ιδιοκτήτη να αναλάβει τις εργασίες και αν ο ιδιοκτήτης δεν είναι σε θέση να τις αναλαμβάνουν εκείνες και η δυνατότητα απαλλοτρίωσης προστατευόμενων ακινήτων.
- Προβλέπεται οικονομική υποστήριξη των δημόσιων υπηρεσιών, θέσπιση φορολογικών μέτρων και ενθάρρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.
- Λαμβάνονται μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της φυσικής φθοράς των μνημείων, μέσω της επιστημονικής έρευνας.
- Προβλέπονται κυρώσεις, όπως η κατεδάφιση νέων κτισμάτων παράνομων ή αποκατάσταση παλιών προστατευόμενων.
- Καθιερώνει νέα πολιτική προστασίας με την υποχρέωση υιοθέτησης πολιτικής «ολοκληρωμένης προστασίας», την ένταξη του θέματος στο πλαίσιο χωροταξικής, πολεοδομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής, την ενθάρρυνση χρήσης παραδοσιακών τεχνικών και υλικών, με στόχο την προσαρμογή των παλιών κτηρίων σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες, την επισκεψιμότητα και τη συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Προωθείται η συνεργασία Κράτους και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και ο θεσμός της χορηγίας.
- Τονίζεται η σημασία της σχετικής πληροφόρησης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης.
- Προβάλλεται η ανάγκη συντονισμού δράσεων των ευρωπαϊκών κρατών μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και πληροφοριών πάνω σε μεθόδους καταγραφής, προστασίας, συντήρησης, έρευνας, καθώς της αμοιβαίας τεχνικής βοήθειας.

¹⁰ (Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, 1985)

B. ΜΕΛΕΤΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1. Τα δεδομένα και η οργάνωση της μελέτης

1.1 Το αντικείμενο και οι στόχοι της μελέτης

Ο οικισμός βρίσκεται σε αδιέξοδο εδώ και δεκαετίες. Πέρα από τα κενά που υπάρχουν σε σχέση με την περιοχή στο θεσμικό πλαίσιο, ακόμη δεν έχει αποφασιστεί ποια θα είναι η πορεία του και η τελική εκμετάλλευσή του από τους αρμόδιους φορείς. Αποτέλεσμα των δεδομένων αυτών, είναι η αβεβαιότητα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι σχετικά με τον μέλλον τους, την μετεγκατάστασή τους σε κάποια άλλη τοποθεσία ή ακόμη και η ριζική έξωσή τους από την περιοχή. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο εμπόδιο σε επικείμενες λύσεις. Η επίλυση του θέματος όμως περιπλέκεται αφού συνδυάζονται από την μία η έξωση των κατοίκων και από την άλλη η ευαισθητοποιημένη πλευρά των διεθνών συμβάσεων και αντιλήψεων (όπως η συνθήκη της Γρανάδας “περί βιώσιμων πόλεων”). Έτσι, το ΥΠΠΟΑ χαριστικά, και κυρίως για κοινωνικούς λόγους, δέχεται την κατοίκηση των κτισμάτων από τους μόνιμους πλέον κατοίκους έως αορίστου χρόνου.

Είναι βέβαια μια λύση που αν και θεωρείται “προσωρινή”, έχει στην ουσία περισσότερα οφέλη για το ΥΠΠΟΑ από την περίπτωση που δεν θα υπήρχαν οι οικιστές. Ήδη κάποια οικήματα έχουν καταρρεύσει λόγω της κακής τους κατάστασης, της εγκατάλειψής τους αλλά και της απουσίας συντήρησής τους. Με την παραμονή όμως των οικιστών που από νομοθετικής πλευράς θεωρούνται παράνομοι, επιτυγχάνεται σε κάποια τμήματα έστω μια στοιχειώδης συντήρηση. Αποτέλεσμα είναι η συντήρηση του οικισμού, σχετικά παράνομα αλλά και χωρίς έξοδα από την πλευρά του ελληνικού κράτους.

Οι μελέτες της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων που ανατέθηκαν σε μελετητικά γραφεία, έφτασαν για την περιοχή της Πλάκας που περιβάλλει την Βόρεια και Νότια Κλιτύ, στο επίπεδο της προμελέτης, με μικρή αναφορά στο θέμα των Αναφιώτικων που θεωρήθηκε ότι θα αντιμετωπιζόταν σε επιμέρους μελέτη.

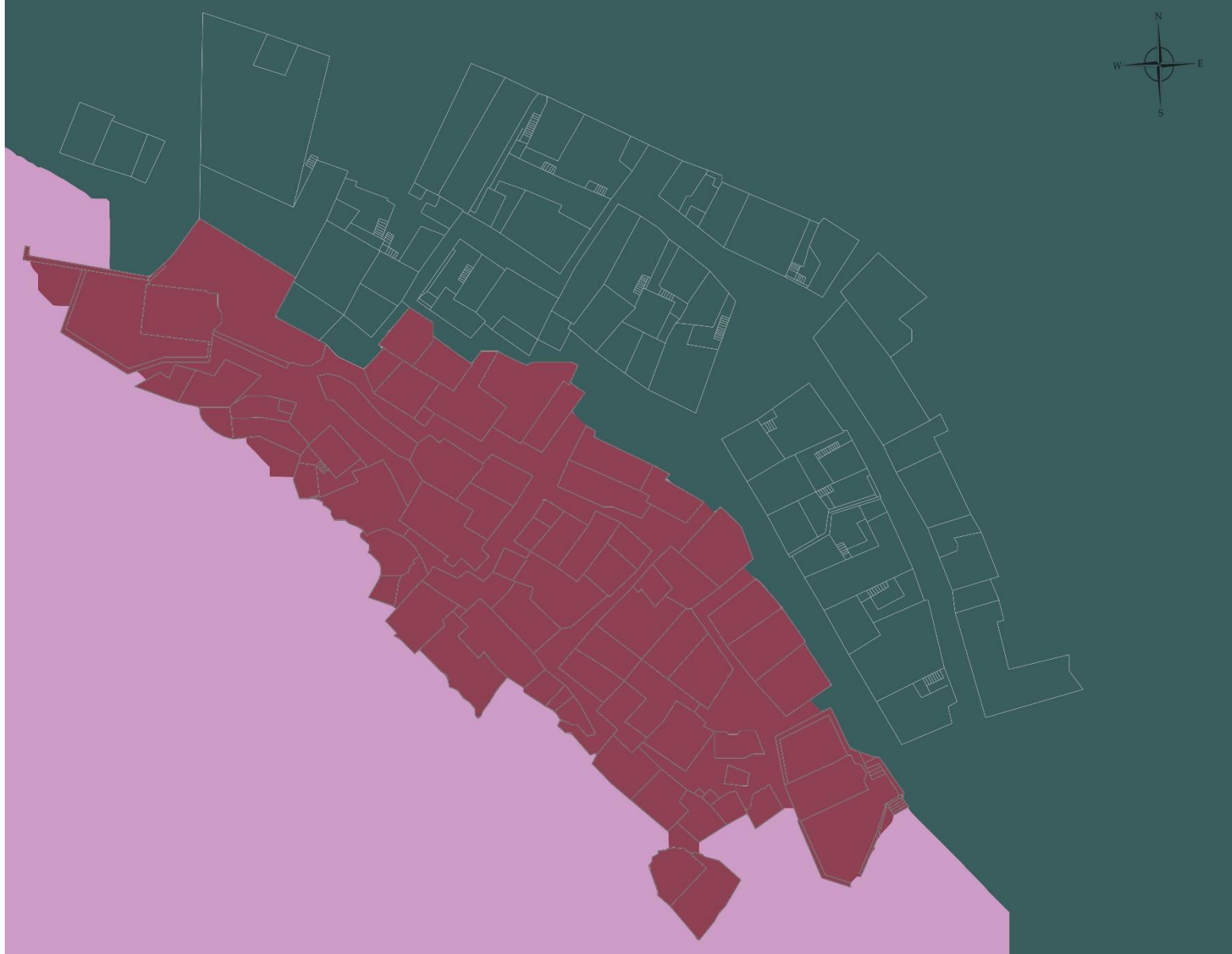
Οι πεζοδρομήσεις και οι σημάνσεις των διαδρομών που ήταν αντικείμενο της μελέτης δεν προχώρησαν, ούτε καν σε επίπεδο οριστικής μελέτης.

Μέχρι στιγμής, οι εξελίξεις έχουν αποδείξει πως η διαδικασία έγκρισης μελετών είναι μια αρκετά δυσκίνητη διαδικασία και η μελέτη Συνολικής Ανάδειξης της Βόρειας και Νότιας Κλιτύς είναι αρκετά περιοριστική μελέτη, όσον αφορά στην προβλεπόμενη έκταση.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα πως οι παράγοντες οι οποίοι επισέρχονται στην πολυπλοκότητα της επίλυσης του προβλήματος της περαιτέρω διατήρησης και διαχείρισης του οικισμού είναι κυρίως θεσμικοί, πολιτικής βούλησης, οικονομικοί και κοινωνικοί.

Κατά συνέπεια, είναι ανάγκη να επανεξετασθούν οι μελέτες και οι εφαρμογές που σε πρώτη φάση δεν είχαν προχωρήσει.

1.2 Η περιοχή της μελέτης – Τα σημερινά όρια των Αναφιώτικων
Όπως παρατηρούμε στον χάρτη, η περιοχή που εξετάζουμε (ροζ χρώμα) συνορεύει στα βορειοανατολικά με την περιοχή της Πλάκας (πράσινο χρώμα). Νοτιοδυτικά του οικισμού βρίσκεται ο Ιερός Βράχος της Ακροπόλεως. (λίλα χρώμα). Τα όρια της εξεταζόμενης περιοχής από την πλευρά που συνορεύουν με την περιοχή της Πλάκας είναι ασαφή ενώ από την πλευρά που συνορεύει με τον Ιερό Βράχο είναι απολύτως εμφανή.

Χάρτης 1. Χάρτης σημερινών Ορίων.

1.3 Οι κάτοικοι και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων έχει σχέση με τους πρώτους κατοίκους του οικισμού. Πρόκειται για δικαιούχους οι οποίοι κατά την περίοδο των απαλλοτριώσεων κάποιοι θεώρησαν πως η αποζημίωση που τους προσέφεραν ήταν πολύ μικρή ώστε να αποφασίσουν να μετακινηθούν σε κάποια άλλη περιοχή, θυσιάζοντας μαζί τα προνόμια και το ευχάριστο περιβάλλον της τοποθεσίας στην οποία ζούσαν μέχρι τότε, είτε οι οικιστές ήταν σε προχωρημένη ηλικία και αντιμετώπιζαν προβλήματα υγείας αλλά ήταν για εκείνους και πολύ μεγάλο το συναισθηματικό δέσιμο με τον τόπο τους

Σε κάποιες περιπτώσεις τα Αναφιώτικα αποτελούν τόπο διαμονής και των τέκνων με τις οικογένειές τους, έχοντας καταπατήσει και γειτονικά κτίσματα που έχουν εγκαταληφθεί.

Σύνηθες είναι πλέον όμως και το φαινόμενο της “ενοικίασης” των χώρων. Οι φερόμενοι ως ιδιοκτήτες παραχωρούν την ιδιοκτησία τους σε ενοικιαστές, αφού οι δεύτεροι καταβάλλουν κάποιο μικρό ποσό στους πρώτους. Είναι ένα είδος φθηνού ενοικίου ώστε να εξασφαλίσουν την παραμονή τους στο οίκημα.

Υπάρχουν βέβαια και οι ελάχιστες περιπτώσεις των κατοίκων στους οποίους νόμιμα έχει παραχωρηθεί η διαμονή τους εκεί για αόριστο χρονικό διάστημα από το ΥΠΠΟΑ. Είναι μια χαριστική κίνηση του Υπουργείου για κοινωνικούς κυρίως λόγους.

Έπειτα από όλα τα παραπάνω δεδομένα, το ιδιοκτησιακό καθεστώς καταλήγει να γίνεται ασαφές με αποτέλεσμα οι αρμόδιοι φορείς να μην έχουν την δυνατότητα να προχωρήσουν τις διαδικασίες σχετικά με την επίλυση των προβλημάτων της περιοχής. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα, οι δικαιούχοι των αποζημιώσεων αρνήθηκαν να αποδεχθούν την αποζημίωση ώστε να μην γίνει έγκυρη η απαλλοτρίωση των κτισμάτων για αρχαιολογικούς σκοπούς.

Εξαίρεση αποτελεί και ένα “οικοδομικό τετράγωνο”, το οποίο δεν έχει υποστεί απαλλοτρίωση και οι ιδιοκτήτες των κτισμάτων είναι ιδιώτες, κάτι που τους δίνει την δυνατότητα της παραχώρησης τους σε άλλους κατοίκους. Ο λόγος που έχει δημιουργηθεί η παραπάνω σύγχυση, είναι πως ουσιαστικά τα σπίτια αυτά είναι εκτός σχεδίου και δεν έχουν το δικαίωμα να οικοδομηθούν εκ νέου λόγω έκτασης, όπως επίσης το γεγονός πως ο έλεγχος της περιοχής γίνεται από την Αρχαιολογική υπηρεσία και δεν είναι εκείνη αρμόδια για την έκδοση αδειών ανέγερσης ή επισκευής οικοδομών. Έτσι οι κάτοικοι αυτής της κατηγορίας, είτε έχουν προχωρήσει οι ίδιοι σε μικροεπισκευές των κατοικιών, είτε έχουν εγκαταλείψει τις ιδιοκτησίες τους, είτε έχουν προχωρήσει σε μεταβίβαση των οικημάτων σε νέους ιδιοκτήτες με μεγαλύτερες οικονομικές δυνατότητες ελπίζοντας πως θα διεκδικήσουν μια καλύτερη τύχη για την περιοχή.

Οι κάτοικοι κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες σύμφωνα με την μελέτη του Α. Αντωνόπουλου κρίνοντας από τον χρόνο εγκατάστασης τους.

Αρχικά, υπάρχουν οι παλαιοί ιδιοκτήτες, απόγονοι των πρώτων οικιστών. Έπειτα βρίσκονται οι παλαιοί ενοικιαστές ή αγοραστές πριν από τον πόλεμο και τέλος έχουμε τους ενοικιαστές που έχουν εγκατασταθεί στα Αναφιώτικα περίπου μια εικοσαετία. Οι τρεις αυτές κατηγορίες κατοίκων όμως αντιμετώπισαν διαφορετικές συνθήκες διαβίωσης στην περιοχή.

Οι παλαιότεροι από ψηλά παρατηρούσαν την Αθήνα να αλλάζει, να μεγαλώνει χάρη στο έντονο φαινόμενο της αστυφιλίας με το πέρασμα των δεκαετιών. Έβλεπαν να

εντείνεται το φαινόμενο της εμπορευματοποίησης της γης, κάτι που και οι ίδιοι εν μέρει αντιμετώπιζαν με το θέμα των απαλλοτριώσεων αλλά το κλίμα της μικρής κοινωνίας στους πρόποδες της Ακρόπολης ήταν δύσκολο να αλλοιωθεί. Ίσως να πρόκειται και για το βασικό κίνητρο που ωθεί εδώ και χρόνια τους κατοίκους να παλεύουν για την παραμονή τους στην γειτονιά, η οποία έχει καταφέρει να διατηρήσει τα αυθεντικά χαρακτηριστικά της μέσα σε μια πρωτεύουσα που αλλάζει συνεχώς και με έντονους ρυθμούς.

Οι νεότεροι κάτοικοι έχουν έρθει αντιμετώπι με τα σημερινά δεδομένα. Αρχικά έχουν αλλάξει κατά πολύ οι συνθήκες διαβίωσης τους, όπως το ρεύμα, η ύδρευση, η αποχέτευση και οι μικρές επιδιορθώσεις στα κτίσματα.

Ο τουρισμός έχει αυξηθεί τόσο που οι κάτοικοι έχουν χάσει την ηρεμία που μέχρι πριν κάποια χρόνια απολάμβαναν. Τα Αναφιώτικα είναι μια συνοικία που συναρπάζει πλέον τους τουρίστες και αποτελεί αξιοθέατο για τους επισκέπτες. Έτσι ο ρόλος των κατοίκων μεγαλώνει καθώς συμμετέχουν στην πληροφόρηση των επισκεπτών τόσο προφορικά όσο και με την δημιουργία αυτοσχέδιων πινακίδων καθοδήγησης.

Η λαϊκή Ανώνυμη αρχιτεκτονική θεωρείται πλέον πολιτιστική κληρονομιά, δίνοντας μεγαλύτερη αξία στα Αναφιώτικα. Κάνει έτσι τους κατοίκους να μην θέλουν να αποχωρήσουν από τον τόπο κατοικίας τους. Η ιδιομορφία όμως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος έχει οδηγήσει τους κατοίκους να παίρνουν πρωτοβουλίες και να πράττουν κατά βούληση σε θέματα όπως η καθαριότητα του οικισμού, η φροντίδα παρακείμενων, εγκαταλελειμμένων κτισμάτων αλλά και η περιποίηση των ακάλυπτων κοινόχρηστων χώρων με την τοποθέτηση πρασίνου.

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν εδώ και δεκαετίες, οι κάτοικοι είναι αποφασισμένοι να διατηρήσουν τα νοικοκυριά τους και τον οικισμό στην καλύτερη μορφή του. Κάνουν αγώνες πριν αλλά και μετά από την ίδρυση του σωματίου τους για το δικαίωμα της κατοίκησης στον οικισμό, αλλά και για την διατήρηση του περιβάλλοντος χώρου και της ποιότητας που βρίσκουν στους δρόμους με την απέραντη θέα. Το μόνο που εισπράττουν όμως είναι το διαρκές άγχος και η ανησυχία της έξωσης μέσα από τις παράνομες επισκευές. Γνωρίζουν πως η παραμονή τους όσα χρόνια και να περάσουν, πάντα θα θεωρείται προσωρινή.

2. Πολεοδομική Ανάλυση

2.1 Χρήσεις γης – Λειτουργίες και χρήσεις κτισμένων επιφανειών

Σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, στα Αναφιώτικα η μοναδική χρήση που επιτρέπεται για τα κτίσματα είναι η κατοίκηση τους και μόνο. Δεν γίνεται δεκτή η χρήση των κτισμάτων ως καταστήματα, χώρους μαζικής εστίασης ή οποιαδήποτε άλλη χρήση. Πρόκειται για μια περιοχή που αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της «συνοικίας» και για την προστασία του όρου αυτού το νομοθετικό πλαίσιο είναι αυστηρό και πολύ περιοριστικό. Η αυστηρότητα του νομοθετικού πλαισίου όμως οφείλεται στο γεγονός πως πρόκειται για μια συνοικία στους πρόποδες της Ακρόπολης και θεωρείται πλέον αρχαιολογικός χώρος.

Αν και απαλλοτριωμένα, κάποια κτήρια διαφοροποιούνται σε σχέση με την χρήση των υπολοίπων. Αρχικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των οικημάτων χρησιμοποιείται σαν κατοικία ενός ατόμου ή ακόμη και οικογενειών με αρκετά μέλη. Η μακροχρόνια αυτή κατοίκηση τους οδήγησε και σε αρκετές μετατροπές των κυρίων χώρων των σπιτιών.

Ένα μικρό τμήμα των κτισμάτων (τρία με τέσσερα περίπου) έχουν μετατραπεί σε γραφεία από τα οποία ένα είναι ιδιωτικό και τα υπόλοιπα ανήκουν στην Α'ΕΠΚΑ.

Από τον οικισμό δεν θα μπορούσε κανείς να φανταστεί πως θα έλειπαν κάποια στιγμή οι «καλλιτέχνες», που ανέκαθεν έδειχναν προτίμηση στην ηρεμία και την γραφικότητα της περιοχής. Έτσι, κάποιοι μετέτρεψαν σε εργαστήρια το σπίτι τους είτε διατήρησαν και τις δύο χρήσεις τους.

Στα Αναφιώτικα συμπεριλαμβάνονται και οι δύο ιεροί Ναοί, στα ανατολικά ο Άγιος Γεώργιος των Βράχων και δυτικά ο Άγιος Συμεών.

Εκτός όμως από τα ενεργά κομμάτια του συνόλου εντοπίζονται και κάποια μικρά τμήματά του που βρίσκονται σε τέτοια κατάσταση ώστε να είναι αδύνατο να κατοικηθούν ή να έχουν οποιαδήποτε άλλη χρήση. Πρόκειται για ερείπια και για κτίσματα που έχουν ήδη καταρρεύσει, δημιουργώντας έτσι κενά οικοπέδα ανάμεσα στα υπόλοιπα κατοικημένα κτίσματα.

2.2 Μέγεθος οικοπέδων

Ένα τυπικό δείγμα αναφιώτικου κτίσματος, είναι ένα οίκημα αρκετά εσωστρεφές, με πολύ λίγα και μικρά ανοίγματα, μονόχωρο ή δίχωρο και στις περισσότερες περιπτώσεις το μπάνιο και η κουζίνα του εκάστοτε κτίσματος βρισκόταν εκτός του κυρίου κελύφους. Τα οικήματα είναι τόσο κοντά κτισμένα το ένα στο άλλο, ώστε πολλές φορές να μην είναι ευδιάκριτο το μέγεθος τους.

Κατά μέσο όρο τα τετραγωνικά που αντιστοιχούν σε κάθε κάτοικο είναι περίπου 30 τ.μ.

2.3 Αριθμός ορόφων

Από την καταγραφή και την μελέτη του χάρτη προκύπτει ότι κατά κόρον τα κτήρια του οικισμού είναι ισόγεια, παρότι πολλές φορές λόγω των υψομετρικών διαφορών του εδάφους, δημιουργείται η ψευδαίσθηση του ορόφου σε ορισμένα από αυτά. Επίσης, υπάρχουν λίγες περιπτώσεις όπου έχει προστεθεί ένας επιπλέον όροφος. Τέλος, υπάρχει και μία μοναδική κατοικία που διαθέτει υπόγειο αντί για όροφο.

Καθότι πρόκειται για μια συνοικία χτισμένη με κυκλαδίτικες αρχές και πρότυπα, εντοπίζονται βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της αρχιτεκτονικής των παραδοσιακών οικισμών. Με γνώμονα τις αρχές αυτές, το ύψος των κτηρίων δεν θα γινόταν να ξεπερνά τον έναν, το πολύ, όροφο. Βάση της αυτοψίας που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή, προέκυψαν τα αποτελέσματα όπως εμφανίζονται και στον αντίστοιχο χάρτη. Τα κτίσματα είναι κυρίως ισόγεια και πολύ λίγα είναι εκείνα που διαθέτουν έναν επιπλέον όροφο. Ένα είναι δε εκείνο που διαθέτει και υπόγειο χώρο, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις που λόγω κατάρρευσης συναντώνται πλέον κενά οικόπεδα.

Χάρτης 2. Χάρτης με τον αριθμό των ορόφων.

3. Δρόμοι – Κυκλοφορία

3.1 Η κατάσταση των οδών

Το δίκτυο των δρόμων του οικισμού παρουσιάζει κάποια συμμετρικότητα ως προς την κεντρική περιοχή του. Το σχήμα που έχει διαμορφώσει το οδικό δίκτυο είναι ατρακτοειδές και ορίζεται από δύο δρόμους παράλληλους, με υψομετρική διαφορά μεταξύ τους, οι οποίοι ανατολικά συμβάλλουν στον Ναό του Αγ. Γεωργίου, ενώ δεν συμβαίνει κάτι αντίστοιχο και στα δυτικά.

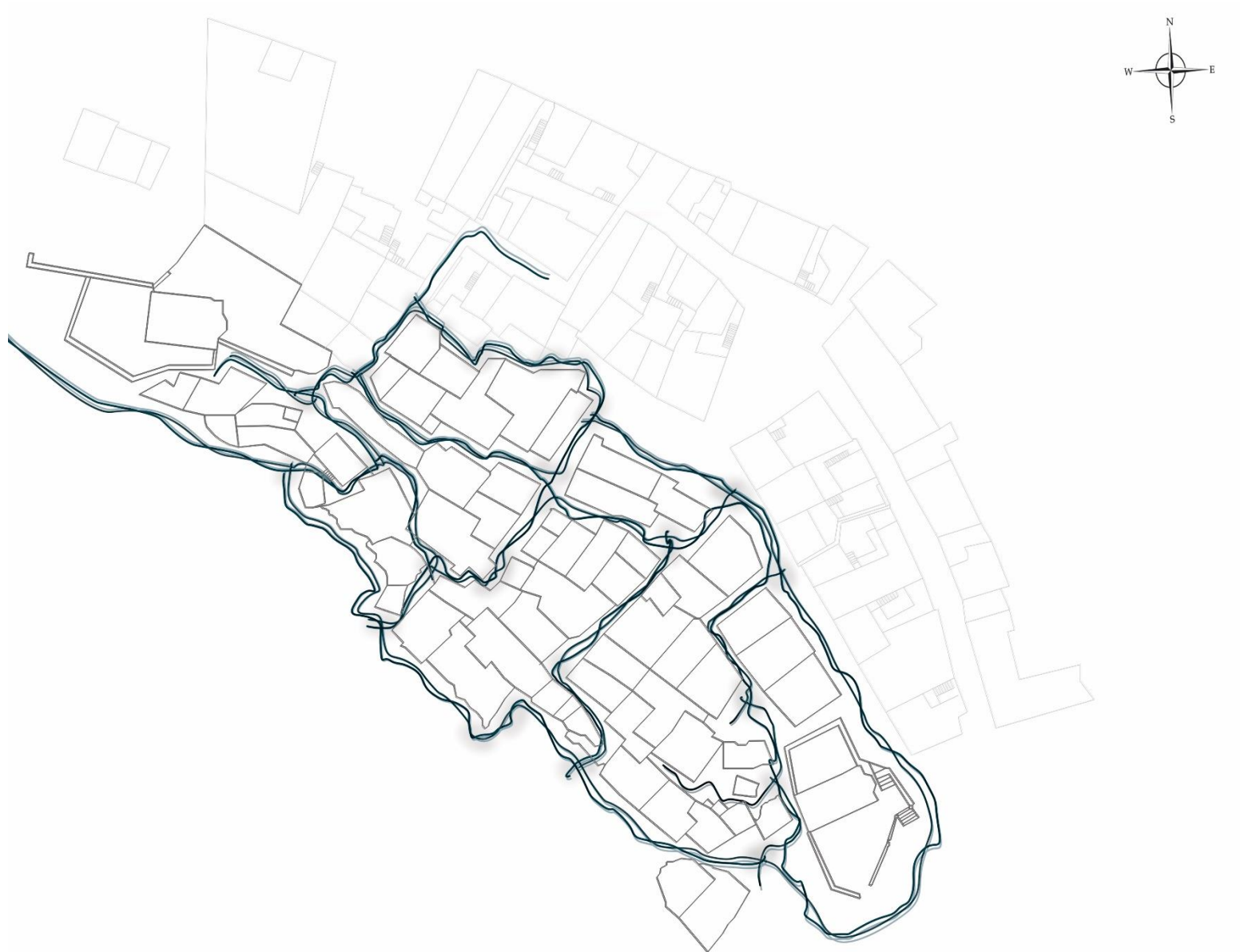
Υπάρχουν σημεία που οι δύο αυτοί δρόμοι ενώνονται μεταξύ τους με την συμβολή μικρότερων δρομίσκων με καθετότητα προς τους δύο μεγάλους. Κάποιοι από τους δρομίσκους αυτούς παρουσιάζουν ομαλή πορεία, ενώ άλλοι εμφανίζουν μεγαλύτερο ανάπτυγμα.

Η κυκλοφορία των πεζών επισκεπτών εξασφαλίζεται από δίκτυο στενών δρομίσκων που πολλές φορές περνούν και ανάμεσα από τμήματα βράχων. Σε σημεία μάλιστα των βράχων με μεγάλη κλίση έχουν δημιουργηθεί λαξευμένα στο βράχο σκαλιά, τα οποία παραπέμπουν σε χαρακτηριστικά σκαλιά γνωστά από την λαϊκή αρχιτεκτονική με την έντονη πλαστικότητα στην μορφή τους και την εργονομία. Παράλληλα με τις ισοϋψείς βρίσκονται και τα ομαλά τμήματα των δρομίσκων που είναι πλέον διαμορφωμένα με τσιμέντο. Οι κάτοικοι φροντίζουν να διατηρούν σε καλή κατάσταση τα περάσματα αυτά και να τους ανανεώνουν τακτικά την λευκή, αιγαιοπελαγίτικη όψη τους βάφοντας τα.

Δεν λείπουν όμως και τα, ελάχιστα βέβαια, σημεία που μπερδεύουν τους περισσότερους διαβάτες, καθώς οδηγούν σε αδιέξοδο ή δημιουργούν κάποια κλειστή διαδρομή.

3.2 Η χωρητικότητα των οδών

Στο μέγεθος των δρομίσκων του οικισμού, παρατηρούμε διάφορες αυξομειώσεις. Το μέγεθός τους κυμαίνεται από 50 εκατοστά έως 3 μέτρα περίπου

Χάρτης 3. Χάρτης Χωρητικότητα Οδών και Κίνησης Πεζών.

4. Αρχιτεκτονική των κτηρίων των Αναφιώτικων

Τα γενικά κτηριολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά

Τα Αναφιώτικα είναι ένας αυθεντικός κυκλαδίτικος οικισμός, κτισμένος από γνήσιους εργάτες που κατάγονται από ένα κυκλαδίτικο νησί, την Ανάφη. Δεν θα μπορούσαν λοιπόν παρά να έχουν όσα χαρακτηριστικά συναντώνται σε όλους τους κυκλαδίτικους οικισμούς. Χαρακτηριστικά δηλαδή που κατατάσσουν τους οικισμούς αυτούς στην κατηγορία της Λαϊκής Ανώνυμης Αρχιτεκτονικής.

Τα κυκλαδίτικα σπίτια χτίζονται με απλά μέσα για να καλύπτουν βιοτικές ανάγκες αλλά θεωρούνται έργα μοναδικά σε αισθητική.

Σημαντικοί παράγοντες που επηρέασαν την κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική είναι το περιβάλλον, το κλίμα, ο ρόλος του νερού και του φυσικού εδάφους. Ο οικισμός μεγάλωνε χωρίς σχεδιασμό ανάλογα με το φυσικό έδαφος. Το κτίσιμο ενός χωριού βάσει σχεδίου είναι κάτι πολύ σπάνιο στις Κυκλάδες. Γίνεται έτσι πυκνή δόμηση και η διαπλοκή των όγκων δημιουργεί ενδιάμεσους χώρους όπως στεγασμένα περάσματα, στοές και ημιυπαίθριους χώρους, οι οποίοι εξυπηρετούν στις καθημερινές εργασίες των κατοίκων.

Η αρχιτεκτονική των σπιτιών οφείλεται επίσης και στις οικονομικές συνθήκες, αφού μεγάλη σημασία έχουν τα χρησιμοποιούμενα μέσα αλλά και οι ικανότητες των τεχνικών. Καθώς τα οικονομικά μέσα είναι ελάχιστα και οι εργάτες ανειδίκευτοι, τα υλικά είναι τοπικά, ανεπεξέργαστα και οι χτίστες είναι οι ίδιοι οι χρήστες τους.

Έτσι, έχουμε κυρίως «μονόχωρους κύβους» με εμβαδόν 3x4μ και ύψος 2,5μ καθώς δεν υπήρχε διαθέσιμη ξυλεία και οι δοκοί δεν ξεπερνούσαν τα τρία μέτρα¹¹. Ο προσανατολισμός του σπιτιού είναι συνήθως νοτιοανατολικός ώστε το σπίτι να απολαμβάνει το φυσικό φως τις περισσότερες ώρες της ημέρας ενώ οι τοίχοι έχουν πάχος 60-80εκ ώστε να διασφαλίζεται η επιθυμητή θερμοκρασία ενώ γινόταν χρήση συμπαγών υλικών όπως η πέτρα και το χώμα ώστε να προκύψει η θερμική μάζα που θα εκμεταλλευόταν για την εξισορρόπηση των θερμοκρασιακών μεταβολών. Τα ανοίγματα για τον ίδιο λόγο είναι μικρά ενώ στη βόρεια πλευρά υπήρχε σχεδόν πάντα ένα άνοιγμα για να δροσίζεται το σπίτι το καλοκαίρι από τα μελέμια αλλά και για να μην

μπαίνει ο κρύος αέρας το χειμώνα. Επιπλέον, το λευκό χρώμα των τοίχων περιορίζει την απορρόφηση θερμότητας αλλά και η σωστή χρήση βλάστησης βοηθά στην ηλιοπροστασία, στον σκιασμό και στην προστασία από τους ανέμους.

5. Αρχιτεκτονική Ανάλυση

5.1 Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση των κτηρίων

Τα κτίσματα του οικισμού των Αναφιώτικων χαρακτηρίζονται από την κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική. Είναι χτισμένα με απλά μέσα ώστε να καλύπτουν τις βιοτικές ανάγκες

¹¹ Χαράλαμπος Μπούρας "Αρχιτεκτονική και πολεοδομία στους παραδοσιακούς οικισμούς του Αιγαίου" απόσπασμα από τη συλλογή: Το Αιγαίο επίκεντρο του ελληνικού πολιτισμού, εκδ. οίκος Μέλισσα, 1992

των κατοίκων της περιοχής αλλά μπορούν να θεωρηθούν έργα μοναδικά με ιδιαίτερη αισθητική.

Ο βασικός τύπος λαϊκής κατοικίας είναι το ορθογώνιας κάτοψης μονόχωρο σπίτι με επίπεδη στέγη με αυστηρή γεωμετρικότητα και σχετικά απλή διαμόρφωση εσωτερικά του σπιτιού. Συναντάμε σε αρκετές περιπτώσεις εξέλιξη του βασικού τύπου με διάφορους τρόπους. Ένας από αυτούς είναι ένα ορθογώνιο το οποίο εφάπτεται ως επέκταση του αρχικού κτίσματος ή τοποθετείται υπερκείμενο και δημιουργεί έναν όροφο. Σε αυτές τις περιπτώσεις συναντάμε εξωτερικό κλιμακοστάσιο. Διαθέτουν μικρά ανοίγματα προσανατολισμένα ούτως ώστε να διασφαλίζεται η επιθυμητή θερμοκρασία σε όλες τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν και σε αυτό συμβάλλει σημαντικά και το πάχος των τοίχων τους. Επιπλέον χρησιμοποιείται στο μεγαλύτερο ποσοστό των κτισμάτων το λευκό χρώμα στους τοίχους που περιορίζει την απορρόφηση της θερμότητας κατά την διάρκεια του καλοκαιριού.

5.2 Κατάσταση κτίσματος και παραμόρφωση αρχικής μορφής

Όπως είναι φανερό και στους χάρτες, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κτισμάτων του οικισμού βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Παρόλα αυτά υπάρχουν και αρκετά κτίσματα τα οποία είναι σε μέτρια κατάσταση. Δεν λείπουν και μερικά κτίσματα σε κακή κατάσταση καθώς και κατεδαφισμένα τον οποίων το οικόπεδο δεν έχει αξιοποιηθεί.

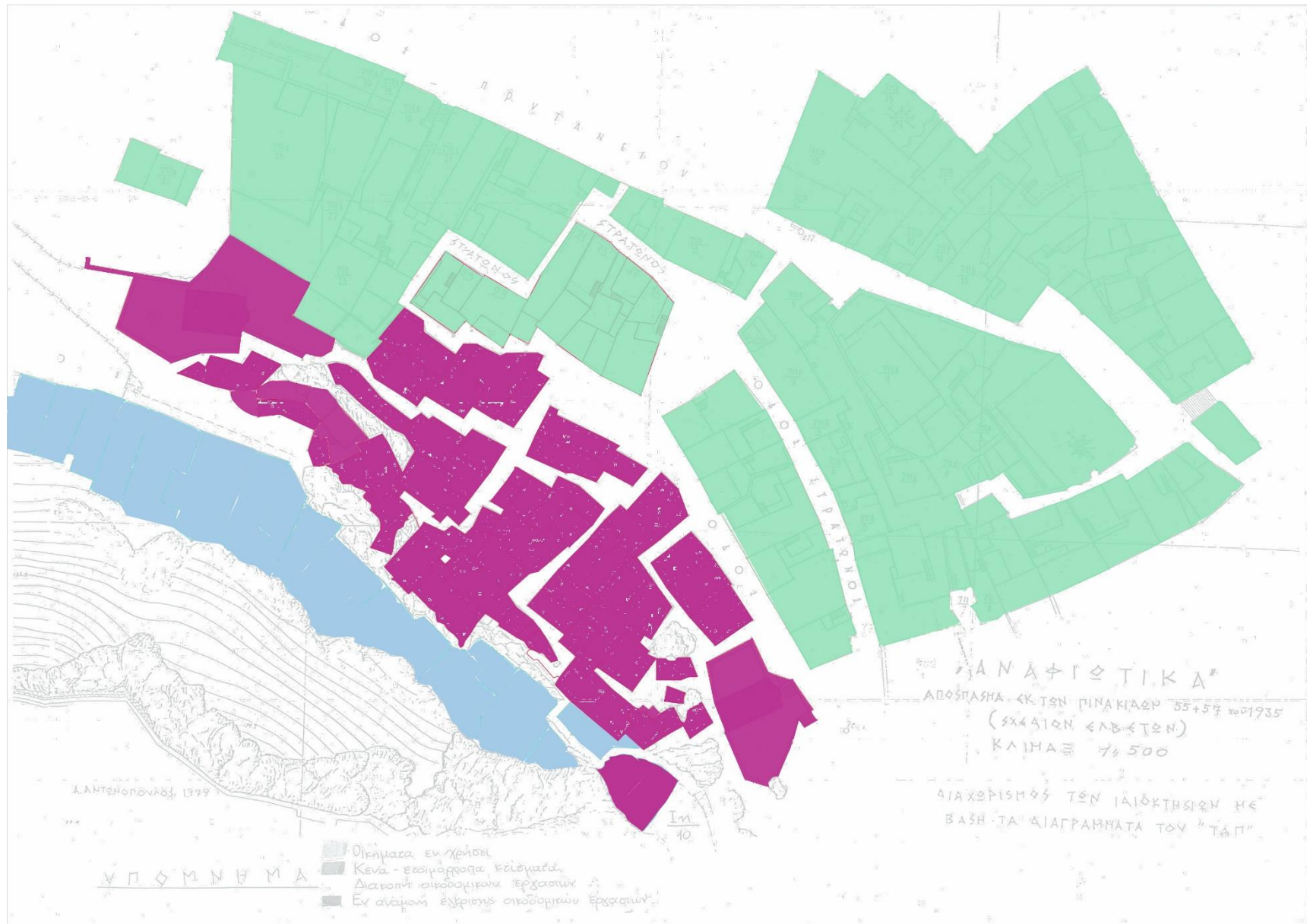
Στην περιοχή την οποία εξετάζουμε έχουν γίνει αρκετές παραμορφώσεις οι οποίες αλλοιώνουν την αρχική μορφή των κτισμάτων. Τέτοιου είδους παραμορφώσεις θεωρούμε τις προσθήκες ορόφων, τις συνενώσεις δύο ή και τριών κτισμάτων μαζί, τις ολικές ανακαινίσεις των κτισμάτων με αλλοίωση της λαϊκής μορφής, τις κατασκευές τύπου πέργκολας και διάφορους άλλους τρόπους στέγασης των αυλών, τις εγκαταστάσεις κλιματιστικών, την διαφορετική επιλογή χρωματισμού στα κτίσματα, στα κουφώματα και την επιλογή διάφορων υλικών όπως τα ελενίτ για την στέγαση, τα κουφώματα αλουμινίου κ.ά., τα οποία δεν συνάδουν με την συνολική εικόνα του οικισμού.

5.3 Αρχιτεκτονικός ρυθμός

Ο οικισμός ανήκει στην λαϊκή ανώνυμη αρχιτεκτονική. Η λαϊκή αρχιτεκτονική του παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών μελετητών. Το ενδιαφέρον αυτό απεικονίζεται τόσο στον οικισμό ως ένα αυτοτελές σύνολο και πιο συγκεκριμένα στην πολεοδομική και την αρχιτεκτονική του συγκρότηση όσο και στα επιμέρους στοιχεία του δηλαδή στις κατοικίες, τους ναούς, τους δρομίσκους, κ.ά.

5.4 Περίοδος ανέγερσης

Στον χάρτη παρακάτω του Α. Αντωνόπουλου, του 1979, εμφανίζονται κάποια κτήρια, τα οποία σήμερα έχουν κατεδαφιστεί. Τα κτήρια αυτά εμφανίζονται στον χάρτη με γαλάζιο χρώμα και είναι εκείνα που εφάπτονται με τον Ιερό Βράχο της Ακροπόλεως.

Χάρτης 4. Χάρτης πρότερης κατάστασης οικισμού.

Χάρτης 5. Χάρτης με την αρίθμηση των κτηρίων.

Στον χάρτη με την αρίθμηση των κτηρίων του οικισμού, δεν εμφανίζονται πλέον τα κατεδαφισμένα κτήρια. Ενδεικτικά, εμφανίζεται η αρίθμηση τους, ώστε να παραπέμπει στην θέση που βρίσκονταν πριν γίνει η κατεδάφισή τους.

5.5 Καταγραφή

Μετά από επιτόπου καταγραφή και εξέταση της περιοχής, παραθέτουμε τα δελτία στα οποία γίνεται αναλυτικά η περιγραφή της σημερινής κατάστασης των κτηρίων.

Δελτίο 1. Άγιος Συμεών

Ναός κτισμένος τον 17^ο αιώνα ως μονόκλιτη βασιλική με τρούλλο, αλλά το 1847 ξαναχτίστηκε. Η στέγασή του γίνεται με δίρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Στα ανοίγματα υπάρχουν ξύλινα κουφώματα και οι εξώθυρες είναι μεταλλικές, καφέ απόχρωσης. Ο προαύλιος χώρος του ναού είναι περιφραγμένος με τοίχιο και μεταλλικά κιγκλιδώματα. Ο ναός σήμερα βρίσκεται σε καλή κατάσταση αλλά διακρίνονται οι αλλοιώσεις που έχει υποστεί από την εποχή της ανέγερσής του, οι οποίες είναι τα μεταλλικά κιγκλιδώματα που έχουν προστεθεί στα παράθυρα, τα καινούργια κεραμίδια της στέγης καθώς και η ξύλινη, επικαλυμμένη με κεραμίδια κατασκευή που στεγάζει τον προαύλιο χώρο μπροστά από την είσοδο του ναού.

Δελτίο 2. Αριθμός Κτηρίου 29

Ισόγεια κατοικία στεγασμένη με δώμα. Τα κουφώματα στα παράθυρα είναι ξύλινα ενώ η εξώθυρα μεταλλική και τα δύο γαλάζιου χρώματος. Η κατοικία διαθέτει μικρή αυλή η οποία είναι πρόχειρα στεγασμένη με κατασκευή από ελενίτ. Στο τοίχιο της αυλής παραμένει ένα τμήμα από μεταλλικά κιγκλιδώματα πιθανότατα από παλιότερη εποχή ενώ στο υπόλοιπο τμήμα είναι πρόχειρα στερεωμένο ένα κομμάτι από συρματόπλεγμα το οποίο λειτουργεί ως κιγκλιδώμα. Το κτίσμα πλέον βρίσκεται σε κακή κατάσταση.

Δελτίο 3. Αριθμός Κτηρίου 34

Κατοικία, λευκού χρώματος. Έχει μονόριχτη στέγη με ρωμαϊκό κεραμίδι. Διαθέτει αυλή με επικάλυψη κεραμικών πλακιδίων. Τα κιγκλιδώματα είναι μεταλλικά γαλάζιου χρώματος καθώς επίσης και η εξώθυρα. Έχει τοίχιο στην πρόσοψη. Το κτίσμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 4. Αριθμός Κτηρίου73

Ισόγεια κατοικία στεγασμένη με μονόριχτη στέγη. Τα κουφώματα είναι ξύλινα παλιότερου τύπου καθώς και κάποια μεταγενέστερα γαλλικού τύπου. Το κτίσμα διατηρείται σε κακή κατάσταση και έχει υποστεί αρκετές αλλοιώσεις καθώς είναι φανερό ότι έχουν χρησιμοποιηθεί τούβλα και σκυρόδεμα πιθανόν για επιδιορθώσεις. Ακόμα η στέγη είναι μεταγενέστερη από την εποχή ανέγερσής του.

Δελτίο 5. Αριθμός Κτηρίου30

Το συγκεκριμένο κτίσμα είναι κατεδαφισμένο σε ένα μέρος του. Στο κατεδαφισμένο τμήμα του, σώζεται μόνο ο εξωτερικός τοίχος καθώς και ένα ξύλινο κούφωμα και μια ξύλινη πόρτα σε γαλάζιο χρώμα. Η κατοικία στεγάζεται με δώμα. Στα ανοίγματα υπάρχουν ξύλινα κουφώματα μπλε χρώματος. Μπροστά από την είσοδο υπάρχει μικρή αυλή στην οποία βρίσκεται μεταλλική σκάλα η οποία οδηγεί στο δώμα. Συνολικά το κτίσμα βρίσκεται σε κακή κατάσταση.

Δελτίο 6. Αριθμός Κτηρίου31-32

Κατοικία που αποτελείται από το ισόγειο και έναν όροφο με εξώστη. Στεγάζεται με δώμα και δόρυχη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Τα κουφώματα στα παράθυρα είναι ξύλινα, σκούρου γκρι χρώματος και εξωτερικά έχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα παρόμοιου χρώματος. Το κτίσμα αυτό βρίσκεται σε καλή κατάσταση

Δελτίο 7. Αριθμός Κτηρίου 33

Κτήριο κατοικίας που αποτελείται από το ισόγειο και έναν όροφο με εξώστη (ή απόληξη σκάλας). Η στέγαση πραγματοποιείται με δώμα και μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Τα κουφώματα στα ανοίγματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου, στο φυσικό χρώμα του ξύλου και στο δώμα υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα. Η κατοικία διατηρείται σε καλή κατάσταση παρόλο που παρατηρούνται αλλοιώσεις όπως είναι η μονάδα κλιματιστικού στην πρόσοψη της κατοικίας, η δορυφορική κεραία που έχει τοποθετηθεί στο δώμα καθώς και ένα στέγαστρο με κεραμίδια πάνω από την πόρτα.

Δελτίο 8. Αριθμός Κτηρίου7

Ισόγεια κατοικία, η οποία έχει διαιρεθεί σε διαφορετικές ιδιοκτησίες με κοινή αυλή, η οποία ορίζεται με χαμηλό τοίχιο και ξύλινη εξώθυρα, στεγασμένη με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου και ένα τμήμα της είναι επικαλυμμένο με φύλλα ελενίτ. Στα ανοίγματα παρατηρούνται κουφώματα ξύλινα, γαλλικού τύπου και μεταλλικά κιγκλιδώματα και εξώθυρες μεταλλικές με υαλοπίνακες, ξύλινες και ταμπλαδωτή με τζαμένιο άνοιγμα στο πάνω μέρος. Το κτίσμα διατηρείται σε ένα τμήμα του σε καλή κατάσταση και το υπόλοιπο σε κακή.

Δελτίο 9. Αριθμός Κτηρίου9

Ισόγειο κτήριο κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα και μονόριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Στην πρόσοψη του κτιρίου υπάρχει ξύλινη πόρτα στο φυσικό χρώμα του ξύλου με άνοιγμα στο πάνω μέρος το οποίο έχει μεταλλικά κιγκλιδώματα. Πάνω από την πόρτα υπάρχει μεγάλος φεγγίτης με ξύλινο σκελετό. Ακόμα υπάρχει μικρή αυλή στην οποία βρίσκεται και μια μεταλλική σκάλα χρώματος μπλε που οδηγεί στο δώμα στο οποίο υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα επίσης μπλε χρώματος. Το κτίσμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 10. Αριθμός Κτηρίου16

Από το συγκεκριμένο κτίσμα διατηρείται μόνο ένα τμήμα από την εξωτερική τοιχοποιία και η βλάστηση έχει καταλάβει το μεγαλύτερο μέρος του εσωτερικού του.

Δελτίο 11. Αριθμός Κτηρίου17

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας που στεγάζεται με δώμα. Στην πρόσοψη υπάρχει μεταλλική πόρτα με υαλοπίνακες και στο παράθυρο υπάρχει ξύλινο κούφωμα χρώματος γκρι. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 12. Αριθμός Κτηρίου6

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με μονόριχτη στέγη επικαλυμμένη με ρωμαϊκά κεραμίδια παλαιού τύπου στα οποία έχουν προστεθεί και φύλλα ελενιτ. Στην πρόσοψη υπάρχει μεταλλική πόρτα χρώματος γκρι και παράθυρο με μεταλλικά κιγκλιδώματα ίδιου χρώματος. Στην πλάγια όψη διαθέτει μία ξύλινη πόρτα και παράθυρο γκρι χρώματος. Στην πίσω πλευρά συναντάται πάλι μία πόρτα και ένα παραθυρο, ξύλινα, ταμπλαδωτά γκρι χρώματος καθώς επίσης διαθέτει και περίφραξη όπου δημιουργείται ένας πολύ μικρός αύλιος χώρος. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

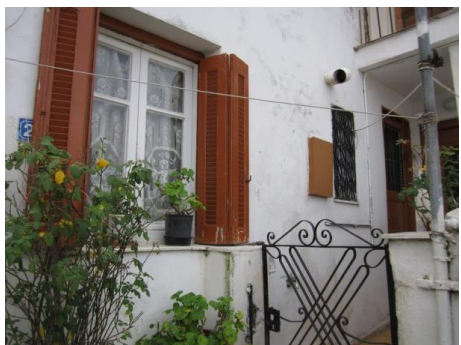
Δελτίο 13. Αριθμός Κτηρίου19

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα στο οποίο έχουν προστεθεί φύλλα ελενίτ. Στα ανοίγματα υπάρχουν μεταλλικά κουφώματα καθώς και μεταλλικά κιγκλιδώματα σε μαύρο χρώμα. Η πόρτα είναι μεταλλική και διαθέτει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Το κτίσμα διατηρείται σε κακή κατάσταση.

Δελτίο 14. Αριθμός Κτηρίου20

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα στο οποίο έχουν προστεθεί φύλλα ελενίτ. Στην πρόσοψη υπάρχει παράθυρο με ξύλινο λευκό κούφωμα και μαύρο μεταλλικό κιγκλιδωμά. Η πόρτα είναι ξύλινη σε χρώμα καφέ, με υαλοστάσιο και φεγγίτη πάνω από αυτήν. Πάνω από την πόρτα και το παράθυρο έχουν προστεθεί μεταλλικά στέγαστρα, στηριζόμενα με μεταλλικά φουρούσια μαύρου χρώματος. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 15. Αριθμός Κτηρίου22

Το συγκεκριμένο κτήριο αποτελείται από 3 ιδιοκτησίες. Το πρώτο είναι ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Στα ανοίγματα υπάρχουν ξύλινα κουφώματα γαλλικού τύπου σε καφέ χρώμα και σε κάποια από αυτά υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα σε μαύρο χρώμα. Ακόμα υπάρχει μικρή μεταλλική εξώθυρα. Δεν παρατηρούνται πολλές αλλοιώσεις στο κτίσμα εκτός από μια κεραία τηλεόρασης η οποία έχει προστεθεί στην είσοδο της κατοικίας. Το κτίσμα διατηρείται συνολικά σε μέτρια κατάσταση.

Το δεύτερο είναι ένα ισόγειο κτίσμα με αυλή-εξώστη. Η στέγαση γίνεται με τετράρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια παλαιού τύπου. Τα κουφώματα είναι λευκά, ξύλινα γαλλικού τύπου και η πόρτα ξύλινη ταμπλαδωτή _ με μικρό φεγγίτη πάνω από αυτήν. Ακόμα, πάνω από την πόρτα υπάρχει ξύλινο στέγαστρο με κεραμίδια. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Τέλος το τρίτο είναι ισόγειο κτίσμα το οποίο στεγάζεται μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια παλαιού τύπου. Τα κουφώματα είναι ξύλινα σε χρώμα γαλάζιο. Το κτίσμα διατηρείται συνολικά σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 16. Αριθμός Κτηρίου61

Ισόγειο κτίσμα το οποίο στεγάζεται με μονόριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια παλαιού τύπου. Τα κουφώματα είναι ξύλινα ταμπλαδωτά στο φυσικό χρώμα του ξύλου, με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 17. Αριθμός Κτηρίου23

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας με μικρή αυλή στην είσοδο. Το κτίσμα στεγάζεται με μονόριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Η αυλή στεγάζεται με ξύλινη κατασκευή και έχει ξύλινη εξώθυρα σε καφέ χρώμα. Τα κουφώματα στα ανοίγματα είναι ξύλινα καρφωτά σε καφέ χρώμα. Ακόμα υπάρχει εξοπλισμός συναγερμού στην όψη και έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό της περιοχής. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 18. Αριθμός Κτηρίου24

Ισόγειο κτίσμα με μικρή αυλή. Η στέγαση γίνεται με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με παλαιού τύπου κεραμίδια. Η είσοδος στην αυλή, όπως και η είσοδος στο σπίτι, γίνεται με μεταλλικές πόρτες σε γαλάζιο χρώμα. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 19. Αριθμός Κτηρίου25

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας λευκού χρώματος το οποίο στεγάζεται με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια παλαιού τύπου. Τα κουφώματα στα ανοίγματα είναι ξύλινα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Το κτίσμα διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 20. Αριθμός Κτηρίου26

Ισόγειο κτίσμα το οποίο στεγάζεται με δώμα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα και μεταλλικά με μεταλλικά κικλιδώματα. Στο δώμα υπάρχει συρματοπλέγμα και μπετόν ανακατεμένο με σπασμένα γυαλιά για να αποτρέπεται η πρόσβαση σε αυτό. Το κτήριο διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση.

Δελτίο 21. Αριθμός Κτηρίου27

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Σε αυτό, υπάρχει κατασκευή από συρματοπλέγμα για να αποτρέπεται η πρόσβαση. Τα κουφώματα είναι ξύλινα. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 22. Αριθμός Κτηρίου65

Ισόγειο κτήριο κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα ενώ υπάρχει και μεταλλική εξώθυρα σε κόκκινο χρώμα. Ακόμα, το δώμα του κτίσματος που βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο λειτουργεί ως αυλή για αυτήν την κατοικία. Στο κτίσμα έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού καθώς και στο τοίχιο που περιβάλλει την αυλή έχουν τοποθετηθεί συρματοπλέγματα αντί για κιγκλιδώματα. Το κτήριο συνολικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 23. Αριθμός Κτηρίου47

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας με ξεχωριστό δωμάτιο- εξωτερική τουαλέτα. Στεγάζεται με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με διάφορων ειδών φύλλα ελενίτ. Τα κουφώματα είναι ξύλινα παλαιού τύπου σε χρώμα σκούρο πράσινο και γαλάζιο. Το κτήριο διατηρείται σε κακή κατάσταση.

Δελτίο 24. Αριθμός Κτηρίου45Α

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με φύλλα ελενίτ. Τα κουφώματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου, σε μωβ χρώμα και στην πόρτα υπάρχει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 25. Αριθμός Κτηρίου45

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου ενώ στην πόρτα υπάρχει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Στο δώμα έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού. Το κτίσμα συνολικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 26. Αριθμός Κτηρίου44

Ισόγειο κτίσμα κατοικίας στεγασμένο με μονόριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια γαλλικού τύπου. Τα κουφώματα είναι ξύλινα καφέ χρώματος και στην πόρτα υπάρχει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Ακόμα, διακρίνεται ένα μικρό άνοιγμα με υαλότουβλα και εξοπλισμός συναγερμού. Το κτίσμα γενικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 27. Αριθμός Κτηρίου35

Ισόγειο κτίσμα λευκού χρώματος. Διαθέτει μεταλλικά κουφώματα. Πάνω από την εξώθυρα έχουν τοποθετηθεί καρφωτά δύο ξύλινα στοιχεία μπλέ χρώματος, υπάρχει φεγγίτης μεταλλικός με κιγκλιδώματα και το παράθυρο αντίστοιχα. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 28. Αριθμός Κτηρίου 46

Πρόκειται για κτίσμα σε δύο επίπεδα, το οποίο είναι στεγασμένο με μονόριχτη στέγη και δώμα. Διακρίνονται μεταλλικά κουφώματα, με μεταλλικά κιγκλιδώματα στο επίπεδο του ορόφου, λευκού και μπλε χρώματος, ενώ στο ισόγειο αν και υπάρχουν ανοίγματα έχουμε απουσία κουφωμάτων, καθώς έχουν τοποθετηθεί πρόχειρα κάποια προστατευτικά. Στο ισόγειο υπάρχει αυλή και το δώμα του κτίσματος του ισόγειου χρησιμοποιείται ως εξώστης για την κατοικία του ορόφου. Το μπάνιο είναι αυτόνομο, έξω από την κύρια κατοικία στο ισόγειο. Η οροφή του έχει καταρρεύσει. Η γενική κατάσταση του κτίσματος είναι μέτρια, με εξαίρεση το εξωτερικό μπάνιο η κατάσταση του οποίου είναι κακή.

Δελτίο 29. Αριθμός Κτηρίου 43

Ισόγειο κτίσμα, στεγασμένο με δώμα. Τα κουφώματα σε όλα τα ανοίγματα είναι ξύλινα, γκριζου χρώματος και έχουν τοποθετηθεί προστατευτικά κιγκλιδώματα. Η κατάστασή του χαρακτηρίζεται ως μέτρια.

Δελτίο 30. Αριθμός Κτηρίου 42

Κτίσμα στο επίπεδο του ισογείου. Η στέγασή του γίνεται με δίρριχτη στέγη, η οποία είναι καλυμμένη με μόνωση. Ξύλινα είναι τα κουφώματα των ανοιγμάτων, με προστατευτικά μεταλλικά κιγκλιδώματα και μεταλλική αυλόθυρα. Η κατάστασή του θεωρείται καλή.

Δελτίο 31. Αριθμός Κτηρίου 40

Κατοικία ισογείου με δώμα. Τα κουφώματα είναι μεταγενέστερα ξύλινα, γκρίζας απόχρωσης, με μαύρα, μεταλλικά διακοσμητικά στοιχεία. Στην πρόσοψή του έχει φανοστάτης για δημόσιο φωτισμό της περιοχής. Διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 32. Αριθμός Κτηρίου39

Ισόγεια κατοικία, στεγασμένη με μονόρριχτη στέγη, επικαλυμμένη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα της θύρας και των παραθύρων είναι μπλε και ξύλινα. Άνωθεν της θύρας έχει τοποθετηθεί στέγαστρο από ελενίτ. Περιμετρικά του κτηρίου υπάρχει υδρορροή στην ίδια απόχρωση με τα κουφώματα, χρώματος μπλέ. Η κατοικία βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 33. Αριθμός Κτηρίου41Α

Κτίσμα στο ισόγειο, το οποίο διαθέτει μονόρριχτη στέγη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Στα ανοίγματα έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα. Υπάρχει αυλή, της οποίας η αυλόθυρα είναι μεταλλική με υαλοπίνακα, χρώματος κόκκινου. Η κατάσταση της κατοικίας χαρακτηρίζεται ως καλή.

Δελτίο 34. Αριθμός Κτηρίου 41

Κατοικία στο ισόγειο, η οποία στεγάζεται με μονόριχτη στέγη, επικαλυμμένη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Διαθέτει καμινάδα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα με υαλοπίνακες και μεταλλικά διακοσμητικά στοιχεία. Όλα τα στοιχεία των κουφωμάτων είναι γκρίζου χρώματος. Δεν υπάρχει αυλή και η κατάσταση διατήρησης του είναι καλή.

Δελτίο 35. Αριθμός Κτηρίου 48

Κατοικία στο ισόγειο. Διαθέτει μονόρριχτη στέγη, κατασκευασμένη από φύλλα ελενίτ και ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι ξύλινα, γκριζου χρώματος, και στο παράθυρα έχει γίνει προσθήκη μεταλικών κιγκιδωμάτων. Η κατοικία δεν διαθέτει αυλή και η κατάστασή του χαρακτηρίζεται ως καλή.

Δελτίο 36. Αριθμός Κτηρίου 4

Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα με δώμα και εμφανή την απόληξη του κλιμακοστασίου. Σε ένα τμήμα του κτίσματος συναντάται μονόρριχτη στέγη, ενώ το υπόλοιπο στεγάζεται με δώμα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα, πλην της μαύρης μεταλλικής πόρτας, και διαφοροποιούνται από τα υπόλοιπα οικήματα με τον κόκκινο χρωματισμό τους, τόσο εκείνα όσο και οι τοίχοι που έχουν επίσης στις δύο πλευρές διαφορετικό χρωματισμό καθώς στην πρόσοψη υπάρχει κίτρινη απόχρωση. Στην πρόσοψή του έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για δημόσιο φωτισμό. Η κατάσταση του κτίσματος διατηρείται σε καλό επίπεδο.

Δελτίο 37. Αριθμός Κτηρίου 5

Το συγκεκριμένο κτίσμα αντί ορόφου διαθέτει υπόγειο. Η στέγασή του γίνεται με μονόρριχτη στέγη, αποτελούμενη από ρωμαϊκά κεραμίδια και πρόχειρα επισκευασμένη με φύλλα ελενίτ. Στο ισόγειο τα κουφώματα είναι ξύλινα, γκρίζου χρώματος, με λευκά, μεταλλικά στοιχεία και μικρά τμήματά τους έχουν υαλοπίνακες. Στο υπόγειο η πόρτα είναι μεταλλική. Η κατάστασή του είναι μέτρια.

Δελτίο 38. Αριθμός Κτηρίου 1

Ανακαινισμένο κτήριο με όροφο. Διακρίνεται η ύπαρξη μονόρριχτης στέγης και δώματος. Τα κουφώματα και τα παραθυρόφυλλα είναι ξύλινα, γαλλικού τύπου, πράσινου χρώματος. Δεν υπάρχει αυλή, παρά μόνο εξώστης στο επίπεδο του ορόφου. Στην πρόσοψή του έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό της οδού. Εμφανής η μονάδα κλιματισμού.

Δελτίο 39. Αριθμός Κτηρίου2

Κτίσμα το οποίο αποτελείται από ισόγειο και όροφο. Θα μπορούσαμε να πούμε πως στον όροφο διαθέτει μπαλκόνι, τύπου χαγιάτι. Η στέγη είναι δόριχτη, ενώ υπάρχουν πρόχειρα τοποθετημένα φύλλα ελενίτ. Τα κουφώματα και τα παραθυρόφυλλα είναι ξύλινα και θα μπορούσε να θεωρηθεί πως δεν έχουν αντικατασταθεί με νεότερα. Η αυλόθυρα είναι μεταλλική. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το κτήριο είναι μέτρια.

Δελτίο 40. Αριθμός Κτηρίου3

Ισόγεια κατοικία αλλά λόγω κλίσης του εδάφους παρατηρείται ύπαρξη μικρών διαφοροποιήσεων σε επίπεδα. Στεγάζεται σε ένα τμήμα με μονόριχτη στέγη και σε άλλο με δόριχτη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι ξύλινα, με μεταλλικά κιγκλιδώματα στα ανοίγματα και μεταλλική αυλόθυρα. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 41. Αριθμός Κτηρίου 50

Ισόγειο κτίσμα του οποίου η στέγαση γίνεται με συνδυασμό δώματος και στέγης με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι νεότερα, αλουμινίου, χρώματος καφέ, ενώ υπάρχει και μια μεταλλική πόρτα. Η είσοδος στην οικία γίνεται από αυλόθυρα μεταλλική. Διατηρείται αυλή, η οποία καλύπτει τις ανάγκες τριών διαφορετικών κατοικιών. Η κατάσταση της οικίας είναι καλή.

Δελτίο 42. Αριθμός Κτηρίου 51

Ισόγεια κατοικία της οποίας η στέγαση γίνεται με μονόρριχτη στέγη. Τα κεραμίδια της στέγης φαίνονται αρκετά παλιά, θα μπορούσαν να είναι τα γνήσια ρωμαϊκού τύπου. Τα κουφώματα και τα παντζούρια είναι ξύλινα, καρφωτά, γκρίζου χρώματος, τα οποία επίσης μοιάζουν αυθεντικά παραδοσιακά. Η αυλή είναι κοινή με ακόμη δύο κτίσματα. Η κατάσταση διατήρησης του είναι καλή.

Δελτίο 43. Αριθμός Κτηρίου52

Η κατοικία βρίσκεται εντός μίας κοινόχρηστης αυλής, η πρόσβαση της οποίας πραγματοποιείται μέσω εξώθυρας κοινής από τα υπόλοιπα σπίτια. Είναι ισόγεια με μονόριχτυ στέγη με επικάλυψη ρωμαϊκών κεραμιδιών και έχει πέργκολα με υποστύλωμα επικαλυμμένη επίσης με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι ξύλινα. Διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.

Δελτίο 44. Αριθμός Κτηρίου 47 Α

Ισόγειο κτίσμα στην ίδια αυλή με τα παραπάνω κτίσματα. Στο μεγαλύτερο τμήμα του η στέγη έχει καταρρεύσει, ενώ σε ένα μικρότερο διατηρείται ακόμη η μονόριχτη στέγη του. Τα κουφώματά του είναι ξύλινα, καφέ χρώματος. Η κατάσταση του θεωρείται κακή.

Δελτίο 45. Αριθμός Κτηρίου 55

Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα. Η στέγη που διαθέτει είναι μονόρριχτη και έχει πρόχειρα κατασκευαστεί με φύλλα ελενίτ. Όπως φαίνεται έχει γίνει προέκταση της στέγης, επίσης με φύλλα ελενίτ, δημιουργώντας έτσι κάποιου είδους στέγαστρο στην όψη στην οποία βρίσκεται η είσοδος του σπιτιού. Τα κουφώματα είναι ξύλινα, μπλε χρώματος, και έχει γίνει τοποθέτηση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων. Η κατάστασή του είναι καλή.

Δελτίο 46. Αριθμός Κτηρίου 56

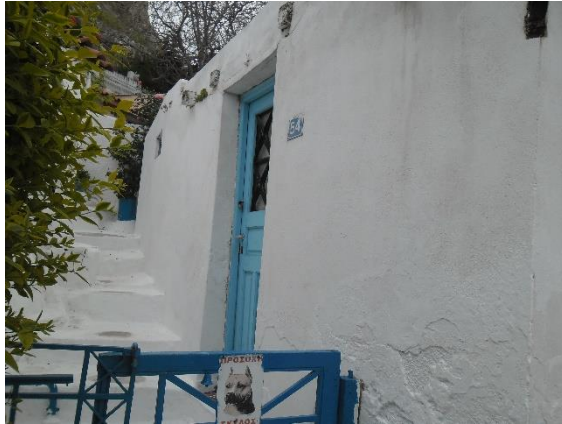
Ισόγειο κτήριο κατοικίας. Διαθέτει μονόριχτη στέγη, με νεότερα ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι μεταγενέστερα, μεταλλικά και ξύλινα, λευκού και μπλε χρώματος, με προστατευτικά κιγκλιδώματα. Στην πρόσοψη του σπιτιού έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού. Η κατάστασή του είναι καλή.

Δελτίο 47. Αριθμός Κτηρίου 59

Ισόγειο κτίσμα με μονόριχτη στέγη. Στην στέγη διακρίνονται κάποιες μικρές διαφορές στα ύψη. Μεταλλικά είναι τόσο τα κουφώματα όσο και τα κιγκλιδώματα των ανοιγμάτων. Η κατοικία διατηρεί το λευκό και μπλε χρωματισμό. Η κατάστασή της θεωρείται καλή.

Δελτίο 48. Αριθμός Κτηρίου 57

Ισόγειο κτήριο, το οποίο διαθέτει μονόριχτη στέγη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα, οι πόρτες και τα κιγκλιδώματα των ανοιγμάτων είναι μεταλλικά. Για τον χρωματισμό των βασικών στοιχείων έχουν χρησιμοποιηθεί το λευκό και μπλε χρώμα. Στην όψη υπάρχει λευκό μεταλλικό «κουτί». Η κατάσταση του κτηρίου είναι καλή.

Δελτίο 49. Αριθμός Κτηρίου 54

Ισόγεια κατοικία, οι οποία αποτελείται από δύο μέρη. Το μπάνιο της κατοικίας είναι ανεξάρτητο και στεγασμένο ξεχωριστά. Η στέγασση του κτηρίου γίνεται με δώμα. Τα κουφώματα είναι ξύλινα και δεν διαθέτει αυλή. Η κατάσταση του οικήματος είναι μέτρια.

Δελτίο 50. Αριθμός Κτηρίου 58

Ισόγεια κατοικία με δώμα. Πρόχειρα άνωθεν της πόρτας έχει κατασκευαστεί στέγαστρο με καλάμια. Η θύρα της οικίας είναι αλουμινίου, όπως και ένα μικρό παράθυρο στην κύρια όψη του κτίσματος, ενώ τα κουφώματα των υπόλοιπων παραθύρων ξύλινα και τα κιγκλιδώματα μεταλλικά, μαύρου χρώματος. Δεν υπάρχει αυλή. Η κατάσταση του κτίσματος είναι καλή.

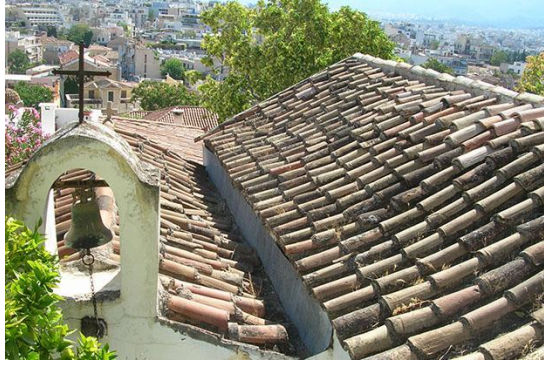
Δελτίο 51. Αριθμός Κτηρίου60-62

Ισόγειο κτήριο το οποίο στεγάζεται με συνδυασμό δώματος και στέγης. Τα κουφώματα είναι μεταλλικά και ξύλινα. Το σπίτι διαθέτει αυλή και στον χώρο αυτό έχει υπάρξει κατασκευή τύπου «πέργκολα». Η κατάστασή του είναι καλή.

Δελτίο 52. Άγιος Γεώργιος

Ισόγειο κτίσμα στο οποίο στεγάζεται ο ναός του Αγίου Γεωργίου του Βράχου. Είναι μονόκλιτη βασιλική, με δίρριχτη νεότερη κεραμοσκεπή εξωτερικά. Η πόρτα του ναού είναι ξύλινη, ενώ τα παράθυρα μεταλλικά όπως και τα προστατευτικά κιγκλιδώματα όλων των ανοιγμάτων. Υπάρχει αύλειος χώρος με μεταλλική αυλόθυρα επίσης. Στην οικοδόμηση του ναού έχουν χρησιμοποιηθεί και αρχαία μάρμαρα τα οποία σε κάποια σημεία είναι εμφανή.

Άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη

Πρόκειται για μονόκλιτο, ξυλόστεγο ναό με δίρριχτη κεραμοσκεπή με ρωμαϊκά κεραμίδια, ο οποίος είναι κτισμένος στην βόρεια πλευρά του Αγίου Γεωργίου του Βράχου με τον οποίο εφάπτεται κιάλας.

Δελτίο 53. Αριθμός Κτηρίου 10

Ισόγεια κατοικία, της οποίας η στέγαση γίνεται με μονόρριχτη στέγη. Τα κεραμίδια είναι μεταγενέστερα, ρωμαϊκού τύπου. Το κτίσμα διαθέτει ξύλινα κουφώματα και έχουν προστεθεί εξωτερικά προστατευτικά, μεταλλικά κιγκλιδώματα. Δεν διαθέτει κάποιου είδους αυλή και η γενικότερη κατάστασή του είναι καλή.

Δελτίο 54. Αριθμός Κτηρίου 11

Ισόγεια κατοικία σε δύο επίπεδα. Διαθέτει δώμα, το οποίο χρησιμεύει ως εξώστης στο κτίσμα με τον αριθμό 31 που βρίσκεται ακριβώς από πάνω. Τα κουφώματα και σε αυτή την περίπτωση είναι ξύλινα με μεταλλικά προστατευτικά κιγκλιδώματα. Σαν εξώστης του συγκεκριμένου κτίσματος χρησιμοποιείται το δώμα που βρίσκεται ακριβώς από κάτω. Η κατάστασή του θεωρείται καλή.

Δελτίο 55. Αριθμός Κτηρίου 36

Κατοικία στο επίπεδο του ισόγειου. Διαθέτει μονόρριχτη στέγη. Υπάρχει μικρός, εξωτερικός χώρος(αυλή) με μεταλλικά κιγκλιδώματα, νεότερου τύπου. Τα κουφώματα είναι επίσης νεότερα, μεταλλικά και αλουμινίου, χρώματος κόκκινου και μαύρου. Η κατάσταση του κτίσματος είναι καλή.

Δελτίο 56. Αριθμός Κτηρίου 37

Μικρή ισόγεια κατοικία με μικρό αύλιο χώρο. Διακρίνεται μονόρριχτη στέγη, επικαλυμμένη ίσως με φύλα ελενίτ. Τα παράθυρα και οι πόρτες είναι ξύλινες, μεταγενέστερου τύπου, ενώ η αυλόθυρα είναι μεταλλική και δεν φαίνεται να έχει αντικατασταθεί τουλάχιστον πρόσφατα. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 57. Αριθμός Κτηρίου 71

Κτίσμα ίσως μονόχωρο σε κεντρικό πέρασμα της εξεταζόμενης περιοχής, το οποίο στεγάζεται με δώμα. Διαθέτει μεταλλική θύρα και ξύλινα παράθυρα, όλα νεότερου τύπου. Εξωτερικά έχει τοποθετηθεί μεταγενέστερα φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό. Διατηρείται σε καλή κατάσταση.

Δελτίο 58. Αριθμός Κτηρίου 28

Στη θέση αυτή βρισκόταν κατοικία η οποία πλέον δεν υπάρχει. Είτε έχει κατεδαφιστεί είτε έχει καταρρεύσει και συναντάται μόνο βλάστηση.

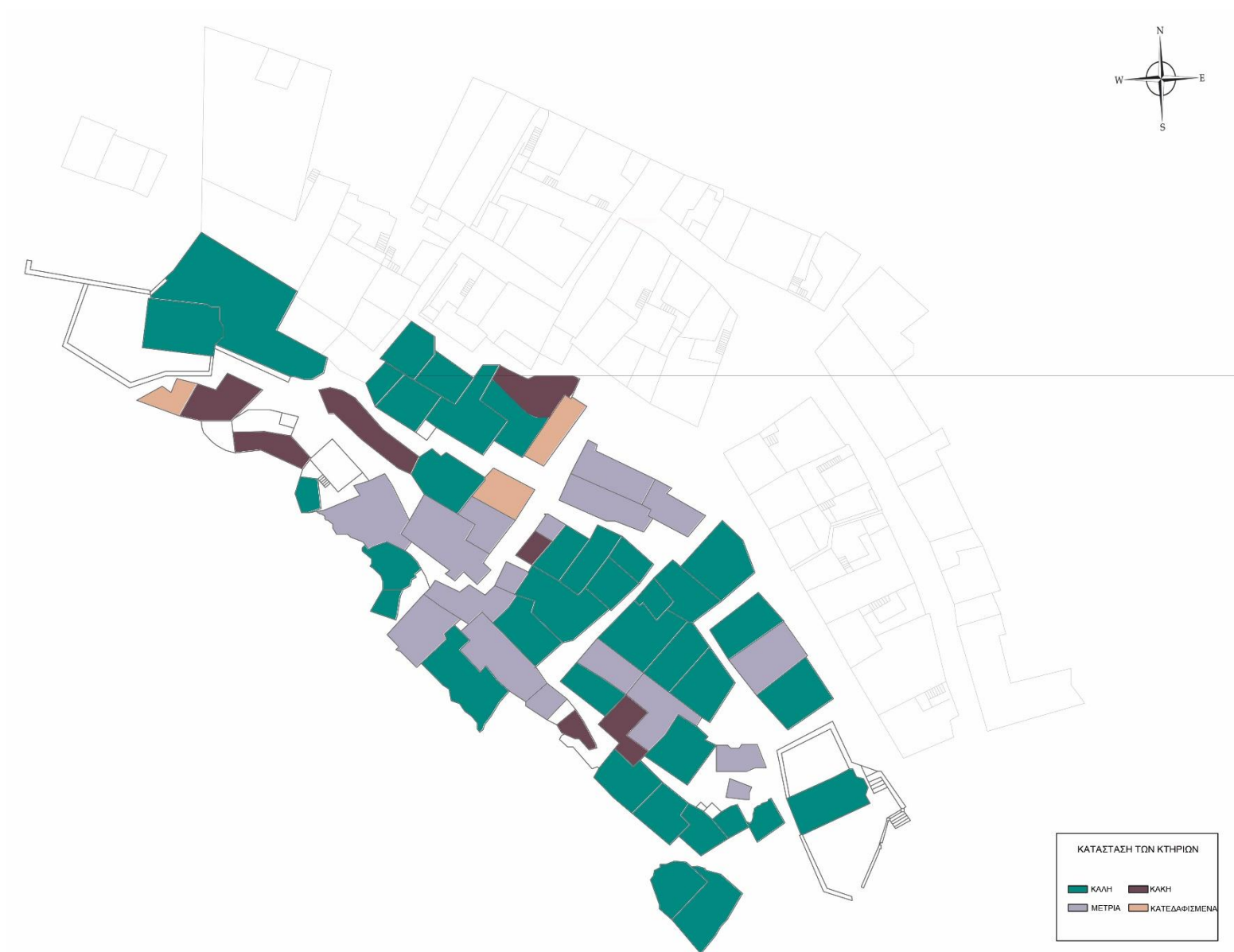

Δελτίο 59. Αριθμός Κτηρίου 56Α

Χώρος κατοικίας, στεγασμένος με μονόριχτη στέγη η επικάλυψη της οποίας γίνεται με ρωμαϊκά κεραμίδια. Υπάρχει μεταλλική εξώθυρα μπλέ χρώματος η οποία οδηγεί σε κλιμακοστάσιο όπου πραγματοποιείται η πρόσβαση στην κατοικία. Το κτήριο βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

5.6 Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ως προς την κατάσταση των κτηρίων

Σύμφωνα με την καταγραφή και την εξέταση των κτηρίων του οικισμού, 37 κτίσματα βρίσκονται σε καλή κατάσταση, 17 διατηρούνται σε μέτρια κατάσταση, 7 σε κακή και τέλος υπάρχουν 3 κατεδαφισμένα κτήρια.

Χάρτης 6. Χάρτης με τη κατάσταση των κτηρίων.

Γ.ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

1.Στόχοι και οργάνωση της μελέτης

Σε αυτό το κεφάλαιο, μετά από επιτόπιες έρευνες και καταγραφές στον οικισμό των Αναφιώτικων, θέλουμε να παραθέσουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή ώστε στη συνέχεια να οργανώσουμε την μελέτη μας και στο τέλος να γίνουν οι προτάσεις που θεωρούμε ότι θα αναδείξουν την ομορφιά του και την αυθεντικότητα, που έχει χαθεί λόγω των αλλοιώσεων που έχει υποστεί με το πέρασμα των χρόνων.

2. Γενικά πολεοδομικά μέτρα

Σε ένα παραδοσιακό σύνολο, που έχει και μία ιστορία, μεταξύ των αξιών που είναι ανάγκη να προστατευθούν είναι “η αστική μορφή που ορίζουν ο πολεοδομικός ιστός και η διάταξη των όγκων, οι σχέσεις μεταξύ των διάφορων αστικών χώρων: κτισμένοι χώροι, ελεύθεροι χώροι, φυτεμένοι χώροι”, “η μορφή και η όψη των κτηρίων (εσωτερικό και εξωτερικό), όπως ορίζονται από τη δομή τους, τον όγκο, την τεχνοτροπία, την κλίμακα, τα υλικά, το χρώμα και τη διακόσμηση”, καθώς και “οι σχέσεις της πόλης με το φυσικό ή ανθρωπογενές περιβάλλον.”¹² Επιπλέον, “στην περίπτωση που πρέπει να γίνουν μετατροπές κτηρίων ή να χτιστούν νέα, κάθε μετατροπή πρέπει να σέβεται την υπάρχουσα χωρική οργάνωση, ιδιαίτερα την διάρθρωση των όγκων και την κλίμακα, όπως τα επιβάλλουν η ποιότητα και η αξία του συνόλου των υπάρχουσών κατασκευών. Η εισαγωγή στοιχείων σύγχρονου χαρακτήρα, υπό τον όρο να μην βλάπτουν την αρμονία του συνόλου, μπορεί να συμβάλλει στον πλουτισμό του”¹³

2.1 Καθορισμός των ορίων της περιοχής

Ένας βασικός παράγοντας ώστε να διατυπωθεί ένα σχέδιο ανάπτυξης-σταδιακής επέμβασης-για την ανανέωση της περιοχής ως προς την λειτουργικότητά της και την αποκατάσταση του παραδοσιακού νησιώτικου αρχιτεκτονικού ύφους της, είναι ο καθορισμός των ορίων της.

Τα όρια αυτά πρέπει να εκφράζουν την αρχιτεκτονική, πολεοδομική και ιστορική πραγματικότητα, να ανταποκρίνονται στην τωρινή κατάσταση του οικισμού και να βοηθήσουν την περιοχή να επιβιώσει μέσα στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας ως αυτοτελές σύνολο με ιδιαίτερη μορφή και υπόσταση.

Η περιοχή των Αναφιώτικων βρίσκεται “σκαρφαλωμένη” κατά μήκος της βορειοανατολικής πλαγιάς του Βράχου της Ακρόπολης, σε ένα τόπο ο οποίος αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί μέρος του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης, στα όρια της συνοικίας της Πλάκας. Τα όρια της περιοχής καθορίζονται από την οδό Στράτωνος και Πρυτανείου προς τον βορρά, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως που εμφανίζεται στο διάταγμα των όρων δόμησης. Η οριοθέτηση της περιοχής μπορεί να πραγματοποιηθεί με τις 2 εκκλησίες, οι οποίες βρίσκονται δεξιά και αριστερά του οικισμού. Στην ανατολική πλευρά βρίσκεται ο ναός του Αγίου

¹² Χάρτα Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 2

¹³ Χάρτα Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 10

Συμείων ενώ στην δυτική πλευρά ο ναός του Αγίου Γεωργίου του Βράχου. Στην βόρεια πλευρά οι οδοί Στράτωνος και Πρυτανείου οριοθετούν την περιοχή των Αναφιώτικων από την περιοχή της Πλάκας αλλά τα όρια δεν είναι σαφή. Οι επισκέπτες μπορούν να καταλάβουν την μετάβαση τους στην περιοχή των Αναφιώτικων από την διαφορετικότητα μεταξύ των δύο περιοχών ως προς το αρχιτεκτονικό ύφος τους, την κλίμακα των κτηρίων και τις χρήσεις γης. Τέλος, στα νότια συναντάμε τον Αρχαίο Περίπατο της Ακρόπολης.

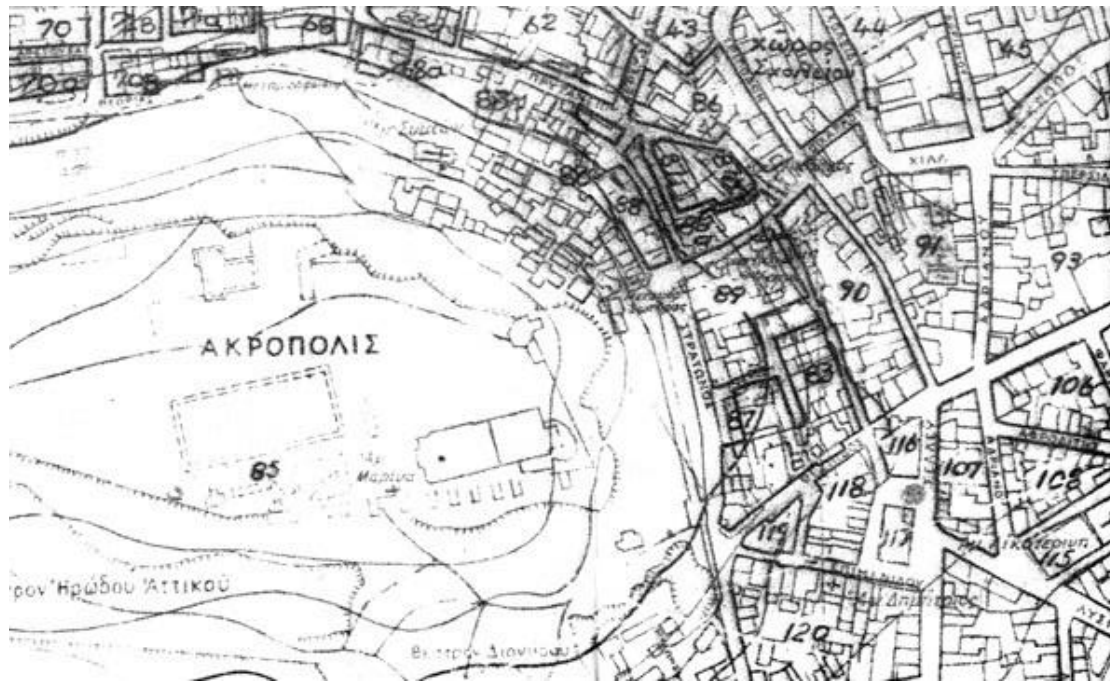
Ακολουθεί χάρτης στον οποίο τα όρια εμφανίζονται με κόκκινο χρώμα :

Χάρτης 7. Χάρτης ορίων περιοχής Αναφιώτικων του Α. Αντωνόπουλου - 1979.

2.2 Ρυμοτομικό σχέδιο περιοχής Αναφιώτικων

Για την προστασία των Αναφιώτικων ως ιστορικό οικισμό, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η διατήρηση του πολεοδομικού και ρυμοτομικού σχεδίου της. Ο οικισμός έχει επιβιώσει, χωρίς ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις και έντονες αλλαγές με εξαίρεση τις κατεδαφίσεις που πραγματοποιήθηκαν, όπου μειώθηκαν τα κτίσματα του οικισμού. Οι κατεδαφίσεις αυτές έγιναν το 1930 και αποτελούνταν από έντεκα κτίσματα τα οποία είχε αγοράσει η Αμερικάνικη Αρχαιολογική Σχολή. Τα κτίσματα αυτά αποτελούσαν ένα μέτωπο στην νότια πλευρά του οικισμού και βρίσκονταν σε επαφή με τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης. Η περιοχή αυτή σήμερα αποτελεί τμήμα του Αρχαίου Περιπάτου.

Χάρτης 8. Ρυμοτομικός Χάρτης της περιοχής των Αναφιώτικων.

2.3 Όροι δομήσεως

Όσον αφορά τις νέες οικοδομές εντός και εκτός σχεδίου στα όρια του οικισμού, ο χαρακτηρισμός ενός τμήματος της πόλης ως Αρχαιολογικού χώρου δεν σημαίνει απαγόρευση οικοδομικών εργασιών αντίθετα από τον περιφραγμένο Αρχαιολογικό χώρο. Δημιουργήθηκε σύγχυση στα Αναφιώτικα όταν εξαιρέθηκε από την εντός σχεδίου περιοχή η γειτονιά τους που είχαν απαλλοτριωθεί σχεδόν σε ολόκληρο το σύνολό τους για Αρχαιολογικούς σκοπούς, σε συνδυασμό με ένα σύνολο ιδιοκτησιών που απαλλοτριώθηκε για διαφορετικούς σκοπούς από το ΥΠΠΟ. Έτσι, η ασάφεια στο κείμενο των όρων δόμησης του ΦΕΚ που αναφέραμε πιο πάνω καθώς και η αναντιστοιχία του με το σχετικό διάγραμμα, όπως ερμηνεύτηκε, για το τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου προς την συμβολή της οδού Στράτωνος με την Ανώνυμη οδό των Αναφιώτικων, δημιούργησε θέμα που απασχόλησε τόσο την Βουλή όσο και τα δικαστήρια. Πιο συγκεκριμένα, το 1996 η έκδοση δύο οικοδομικών αδειών η μία για προσθήκη ορόφου σε εντός σχεδίου ιδιοκτησία και η άλλη για αποκατάσταση και επέκταση υπάρχοντων κτιρίων εκ μέρους της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων σε εκτός σχεδίου περιοχή, προκάλεσαν τις διαμαρτυρίες των κατοίκων των Αναφιώτικων, εκτενή σχόλια στον τύπο και επερωτήσεις στη Βουλή. Αιτία υπέρβαση του ύψους.

Στις 18/11/96¹⁴ η Αρχαιολογική υπηρεσία απάντησε ως εξής : «...1. Η περιοχή της Πλάκας συμπεριλαμβάνεται στο τμήμα της πόλεως των Αθηνών που έχει κηρυχθεί Αρχαιολογικός χώρος (ΦΕΚ 240,23-7-29), όπως είναι γνωστό ο όρος Αρχαιολογικός χώρος δεν λειτουργεί απαγορευτικά ως προς την ανέγερση, προσθήκη ή αναπαλαίωση υφιστάμενου ακινήτου αλλά δεσμευτικά, ώστε να εξασφαλίζεται η άποψη της Αρχαιολογικής υπηρεσίας για την τύχη των αρχαίων καταλοίπων σε περίπτωση οικοδομικής δραστηριότητας στην περιοχή. 2. Η περιοχή 'Αναφιώτικα' βρίσκεται στην ανατολική κλίτη του βράχου της Ακρόπολης, εκτός σχεδίου πόλεως και συνορεύει με τον περιφραγμένο αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης. Πολλά από τα κτίσματα της περιοχής έχουν απαλλοτριωθεί και αρκετά έχουν ήδη κατεδαφιστεί για αρχαιολογικούς σκοπούς(για την μελλοντική διενέργεια ανασκαφικών ερευνών που αναμένεται να φέρουν στο φως τα εκεί ευρισκόμενα κατάλοιπα της Αρχαίας πόλεως των Αθηνών) ...»

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 468/Δ/25-05-1987«Διατάγματα, Καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης των οικοπέδων περιοχής "Πλάκα" της πόλεως των Αθηνών» στο Άρθρο 1 αναφέρει : «Καθορίζονται, όπως στα επόμενα άρθρα, κατά τομείς Α, Β, Γ, Δ, Ε και ΣΤ ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης των οικοπέδων της περιοχής 'Πλάκα' της πόλεως των Αθηνών, που περικλείεται από τις οδούς Διονυσίου Αρεοπαγίτου, Αμαλίας, Σιμωνίδου, Φιλελλήνων, Ναυάρχου Νικοδήμου, Βουλής, Μητροπόλεως, Πλατείας Μοναστηρακίου, Ερμού, Αγίων Ασωμάτων, Ανδριανού, Ευρισακίου, τα όρια του αρχαιολογικού χώρου, τις οδούς Στράτωνος, Θρασύλλου και Διονυσίου Αρεοπαγίτου και η οποία έχει χαρακτηριστεί ως παραδοσιακή με το από 21.9.1979 Π.Δ/ γμα 'περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακού τμήματος της πόλεως των Αθηνών (Ιστορικό Κέντρο)' (ΦΕΚ 567/Δ/79), όπως τα όρια των τομέων φαίνονται με μαύρη γραμμή στο σχετικό πρωτότυπο διάγραμμα σε κλίμακα 1: 1000, που έχει θεωρηθεί από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Πολεοδομικών Εφαρμογών με υπ' αριθ. 15686/1987 πράξη του και που συνοπτικό του αντίτυπο δημοσιεύεται με το παρόν διάταγμα. »

Το 1997 στο πλαίσιο της Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων η περιοχή των Αναφιώτικων συμπεριλήφθηκε στο Αντικείμενο της μελέτης της Συνολικής Ανάδειξης της Βόρειας και Νότιας κλιτύς.

¹⁴ Α' ΕΠΚΑ, Αρχείο, Αναφιώτικα, τόμος Γ

2.3.1 Τοποθέτηση του προβλήματος

Μέσα στο πέρασμα των χρόνων υπήρξαν πολλές διαμαρτυρίες και διαφωνίες ως προς την τύχη των Αναφιώτικων. Το γεγονός ότι ολόκληρη η περιοχή θεωρείται μέχρι και σήμερα αυθαίρετος οικισμός περιγράφει ακριβέστατα την κατάσταση που επικρατεί.

Παρατηρούμε λοιπόν έντονα ένα φαινόμενο στην περιοχή. Λόγω της έλλειψης γενικού ελέγχου και για να μην υπάρξουν προβλήματα και αντιδράσεις από τους αρμόδιους φορείς της επιτήρησης του οικισμού, όπως ξεκίνησαν οι δύο μάστορες το 1863 να χτίζουν τα σπίτια κατά την διάρκεια της νύχτας, έτσι και σήμερα οι επεμβάσεις, οι αποκαταστάσεις και οι προσθήκες που πραγματοποιούνται γίνονται συνήθως το βράδυ και χωρίς κάποια έγκριση από τους αρμόδιους φορείς. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι οι κάτοικοι επειδή έχουν περάσει πολλά προσπαθούν να αποφύγουν τυχόν προβλήματα σχετικά με τις νομοθεσίες, που άλλωστε δεν είναι και σαγής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μια σοβαρή αλλίωση της γενικής εικόνας και μορφής του οικισμού. Έχουν γίνει προσθήκες ορόφων, στεγάστρων, περγκολων, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική που επικρατούσε άλλοτε.

Επίσης, μετά τις απαλλοτριώσεις που πραγματοποιήθηκαν, τέθηκε και θέμα πρόσβασης με αρκετές διαμαρτυρίες καθώς διακόπηκε η πρόσβαση στην περιοχή από τον πυρήνα της Πλάκας. Παλαιότερα η δίοδος προς τα Αναφιώτικα είχε κλείσει με περίφραξη μιας έκτασης βόρεια του Ναού του Αγίου Συμεών που χαρακτηρίστηκε Αρχαιολογικός χώρος. Με αυτόν τον τρόπο αποκλείστηκε η πρόσβαση από τα στενά σκαλιά στην συνέχεια της οδού Μνησικλέους που βρίσκεται μετά την διασταύρωση της με την οδό Θεωρίας, προς τα Αναφιώτικα.

2.3.2 Σύνθεση όγκων και μορφολογική προσαρμογή των κτηρίων

Η παραδοσιακή κατοικία του οικισμού των Αναφιώτικων ήταν αποτέλεσμα της αυτοδίδακτης γνώσης των εργατών από την Ανάφη, οι οποίοι όντας μακριά από την πατρίδα τους και δεδομένου ότι εκείνη την χρονική περίοδο υπήρχε μία κατάσταση ασάφειας και αμφιταλάντευσης και το πιθανότερο είναι ότι οι επικρατούσες συνθήκες 'ανοχής' και 'προσωρινότητας' τους διευκόλυναν να κάνουν την αρχή και να χτίσουν στην πλαγιά του Βράχου (τρεις περίπου δεκαετίες μετά τον καθορισμό του ως αρχαιολογικού).

Οι γνώσεις των μαστόρων, η αρχιτεκτονική τους παράδοση και η εμπειρική τους γνώση όσον αφορά τα κλιματολογικά δεδομένα, την κίνηση του ήλιου και των επικρατέστερων τοπικών συνθηκών βοήθησαν στην λειτουργικότητά τους. Οι κατοικίες καθώς και οι εσωτερικοί χώροι τους προσανατολιζόνταν έτσι, ώστε να είναι δροσερά το καλοκαίρι και ζεστά το χειμώνα. Τα επίπεδα φωτισμού ήταν επίσης μελετημένα καθώς με τα ανοίγματα μπορούμε να παρατηρήσουμε συστήματα περιορισμού του έντονου καλοκαιρινού φωτός. Ένα χαρακτηριστικό κυκλαδίτικο γνώρισμα που συναντάμε είναι η διασύνδεση των σπιτιών μεταξύ τους.

Παρατηρούμε κάποιες γενικές αρχές από την παραδοσιακή αρχιτεκτονική των Κυκλάδων στην περιοχή των Αναφιώτικων, τα οποία είναι τα εξής :

1. Σε κλίμακα κτηρίου.
 - Στις περισσότερες περιπτώσεις προσανατολισμός της κύριας όψης και τον μεγαλύτερων ανοιγμάτων προς τον νότο.
 - Εκμετάλλευση της θερμικής μάζας του κτηρίου για την εξισορρόπηση των θερμοκρασιακών μεταβολών. Χρήση συμπαγών υλικών όπως η πέτρα και το χώμα. Τοίχοι με μεγάλο όγκο.
 - Εκμετάλλευση της θερμικής αδράνειας του φυσικού εδάφους. Τα κτήρια είναι τοποθετημένα πάνω στην πλαγιά του Βράχου, ο οποίος έχει μεγάλη κλίση. Λόγω τις εμπειρίας τους κατάφεραν, αξιοποιώντας το ιδιαίτερο ανάγλυφο του χώρου, να εντάξουν πάνω στις απότομες κλίσεις του βράχου τις κατοικίες τους.
 - Χρήση της βλάστησης σε αρκετές περιπτώσεις για ηλιοπροστασία, που χρησιμεύει για τον σκιασμό αλλά και για την προστασία από ανέμους.
2. Σε κλίμακα οικισμού.
 - Επιλογή πλαγιάς με μεσημβρινό προσανατολισμό έτσι ώστε ο οικισμός να δέχεται ηλιασμό κατά την μεγαλύτερη διάρκεια της ημέρας
 - Με την πυκνή δόμηση (αντίστοιχη με εκείνη των κυκλαδίτικων οικισμών) δημιουργείται δροσερό μικροκλίμα στο επίπεδο του δρόμου λόγω της μάζας των κτηρίων (ο σκιασμός του ενός κτηρίου που δημιουργείται φυσικά από το άλλο εμποδίζει την εισροή θερμότητας στο εσωτερικό των κατοικιών
 - Η διαπλοκή των όγκων που παρατηρούμε δημιουργεί ποικίλα και προστατευμένα μικροκλίματα. Οι ημιυπαίθριοι χώροι, οι πέργκολες και τα στενά μονοπάτια με τα κλιμακοστάσια, δημιουργούν ενδιάμεσους χώρους ζωής εξισορροπώντας το σκοτεινό και δροσερό εσωτερικό τους, με την υπερβολική θερμότητα στο εξωτερικό κοινόχρηστο χώρο.
3. Επιμέρους κατασκευαστικά στοιχεία (τα οποία συμβάλλουν σε συγκεκριμένες βιοκλιματικές λειτουργίες, όπως για παράδειγμα ο αερισμός, ο δροσισμός, ο σκιασμός, κ.ά.)
 - Αερισμός.

Ο αερισμός είναι σημαντικός για τα κτήρια καθώς απομακρύνει τόσο τα θερμικά φορτία όσο και την υγρασία. Συναντώμαι λοιπόν αρκετά κτήρια όπου επιδιώκεται διαμπερές αερισμός με μικρά ανοίγματα προς την βόρεια πλευρά. Σε μερικές κατοικίες υπάρχει φεγγίτης, ο οποίος διευκολύνει την απαγωγή του θερμού αέρα που συγκεντρώνεται ψηλά.

- Δροσισμός.

Η θερμική μάζα των κτηρίων της περιοχής από πέτρα ή του εδάφους έχει σαν αποτέλεσμα την διατήρηση της θερμοκρασίας στους εσωτερικούς χώρους σε σχετικά σταθερά ενδιάμεσα επίπεδα. Επίσης με τα πυκνά φυλλώματα και τους σκιερούς εξωτερικούς χώρους (όπως οι πέργκολες) διατηρείται η θερμοκρασία σε επιθυμητά επίπεδα.

- Ημι-υπόσκαφη κατοικία.

Μερικά από τα κτήρια του οικισμού είναι ημι-υπόσκαφα. Αποτελούν ένα παράδειγμα προσαρμογής στην τοπογραφία της περιοχής και την εκμετάλλευση των τοπικών δεδομένων της για βέλτιστη προστασία από τις κλιματολογικές συνθήκες. Το βασικό πλεονέκτημα είναι η εκμετάλλευση του εδάφους και στην περίπτωση μας του Βράχου που λόγω της θερμικής αδράνειας διατηρεί σχεδόν ανεπηρέαστους τους εσωτερικούς χώρους της κατοικίας από τις εξωτερικές μεταβολές της θερμοκρασίας.

- Χρώμα, υλικά.

Στην επεξεργασία των εξωτερικών επιφανειών, συναντάμε κυρίως το λευκό χρώμα που περιορίζει την θερμότητα που απορροφάται από τους τοίχους. Υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις κατοικιών που έχουν χρησιμοποιήσει διαφορετικό χρωματισμό, αλλά πάντοτε επιλέγεται ανοιχτόχρωμο χρώμα. Τα περισσότερα σπίτια είναι ασβεστωμένα.

- Ηλιοπροστασία και σκιασμός.

Στον οικισμό παρουσιάζονται δύο τρόποι προστασίας του κελύφους από την έντονη ηλιακή ακτινοβολία και έχουν δημιουργηθεί προστατευμένοι εξωτερικοί ημι-υπαίθριοι χώροι. Ένας τρόπος είναι η ενσωμάτωση στην μάζα του κτηρίου. Η κατανομή των όγκων του κτηρίου σε σχέση με τον προσανατολισμό και την διεύθυνση των ανέμων παίζει σημαντικό ρόλο έτσι έχουν διαμορφωθεί σε μερικές περιπτώσεις εσωτερικές αυλές-αίθρια, εσοχές και προεσοχές, διαφορετικά ύψη, διάφοροι ημι-υπαίθριοι χώροι όπως βεράντες, ημι-υπαίθριοι εισόδων κ.ά. Επίσης συναντάμε συχνά την περιτοιχισμένη αυλή. Ένας άλλος τρόπος είναι η τοποθέτηση πρόσθετων στοιχείων όπως τα στέγαστρα, η βλάστηση(πέργκολες, αναρριχόμενα φυτά, γλάστρες), τα παντζούρια και οι προεσοχές στοιχείων πάνω από τα παράθυρα.

2.3.3 Κανόνες συνθέσεων όγκων και μορφολογικής προσαρμογής των κτηρίων

Στην Ελλάδα η λαϊκή εμπειρία και γνώση ενσωματώθηκαν με τους πιο απλούς τρόπους. Αν εστιάσουμε στις Κυκλάδες, από όπου κατάγονταν και οι μαστόροι που έχτισαν τα σπίτια στα Αναφιώτικα, είναι μια περιοχή αντιπροσωπευτική του μεσογειακού κλίματος και επιπλέον παρουσιάζει μια μοναδική αρχιτεκτονική κληρονομιά. Θα δούμε ότι οι βασικοί κανόνες συνθέσεων των όγκων και της μορφολογικής προσαρμογής των κτηρίων που έχουν έντονα στοιχεία βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής, εφαρμόστηκαν και στην περιοχή που ερευνούμε. Οι κανόνες αυτοί είναι οι εξής :

1. Ο προσανατολισμός της κύριας όψης προς τον Νότο.
2. Οι συμπαγείς τοίχοι με μικρά ανοίγματα προς τον Βορρά για την προστασία από τους ψυχρούς βόρειους ανέμους.
3. Η εκμετάλλευση της θερμικής μάζας του κτιρίου για εξισορρόπηση των θερμοκρασιακών μεταβολών – η θερμική μάζα προκύπτει από την χρήση συμπαγών υλικών, όπως για παράδειγμα το χώμα και η πέτρα, με μεγάλου όγκου τοίχους.
4. Η σωστή χρήση της βλάστησης για ηλιοπροστασία, σκiasμό και προστασία από δυνατούς ανέμους.
5. Η επιλογή πλαγιάς με μεσημβρινό προσανατολισμό, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ο σωστός ηλιασμός του οικισμού κατά την μεγαλύτερη διάρκεια της ημέρας.
6. Η πυκνή δόμηση της περιοχής, δημιουργεί δροσερό μικροκλίμα στο επίπεδο του δρόμου λόγω της μάζας των κτιρίων.
7. Η διαπλοκή των όγκων δημιουργεί ποικίλα και προστατευμένα μικροκλίματα.

2.4 Διατηρητέος οικισμός και οι χρήσεις των κτηρίων

Δεν υπάρχει ακριβής χρονολόγηση όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του ως διατηρητέος οικισμός. Σύμφωνα όμως με το αρχείο της Α' Ε.Π.Κ.Α, η πρώτη Ε.Ν.Μ ξεκίνησε την διαδικασία χαρακτηρισμού ως διατηρητέου οικισμού. Λόγω όμως της συναρμοδιότητας με το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν ολοκληρώθηκε καθώς οι υπηρεσίες του αντιμετωπίζουν τα Αναφιώτικα ως αμιγή αρχαιολογικό χώρο, με αυθαίρετη δόμηση και ενταγμένο εκτός σχεδίου πόλεως, νόμος 1469 'περί ιστορικών τόπων', κηρυγμένα ως περιβάλλον χώρος της Ακρόπολης και οι ιδιοκτησίες είναι απαλλοτριωμένες για αρχαιολογικούς σκοπούς στην πλειοψηφία τους.

Χρήσεις κτηρίων.

Ο οικισμός έχει τις εξής χρήσεις γης :

1. Κατοικίες
2. Κενά
3. Ερείπια
4. Οικόπεδα
5. Θρησκευτικοί χώροι

Στο σύνολο υπάρχουν 61 ιδιοκτησίες οι οποίες έχουν όλες χρήση κατοικίας.

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 3 ερείπια/κατεδαφισμένα.

Στα όρια του οικισμού υπάρχουν 3 ναοί. Στην ανατολική πλευρά βρίσκεται ο ναός του Αγίου Γεωργίου του βράχου και ο νεόδμητος ναός του Αγίου Κωνσταντίνου που χτίστηκε γύρω στο 1962 ενώ στα δυτικά συναντάμε τον ναό του Αγίου Συμεών με τους αντίστοιχους ακάλυπτους χώρους που βρίσκονται στα όρια των οικοπέδων τους. Ο Άγιος Γεώργιος και ο Άγιος Συμεών είναι υπόλοιπα της βυζαντινής εποχής που επισκευάστηκαν έκ νέου.

Με βάση το στενό πλαίσιο διαχείρισης από το Υπουργείο Πολιτισμού, τα Αναφιώτικα θα έχαναν την χρήση κατοικίας τους σαν ανέφικτο νομοθετικό νομοθετικά σενάριο, αφού αν ξεκινούσε η διαδικασία αναστήλωσης για παράδειγμα από την Διεύθυνση πολιτιστικών κτηρίων και Αναστήλωσης Νεωτέρων Μνημείων, τότε θα πρέπει τα κτήρια να δοθούν ξανά στην Α' Εφορεία για χρήσεις γραφείων ή να δοθούν σε πολιτιστικούς συλλόγους ή σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς για κοινή χρήση σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος.

Βέβαια, δεν προβλέπεται η σύναψη εμπορικής συμφωνίας από το Υπουργείο Πολιτισμού. Άρα είναι αδύνατο να δοθούν σε συλλόγους για παράδειγμα σε υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού για την χρήση κατοικίας με υποχρέωση αναστήλωσης και απόδοσής τους στο Δημόσιο μετά από 20 χρόνια.

Οι κάτοικοι του οικισμού έστω και άτυπα, διατηρούν δικαίωμα χρήσης των κτισμάτων ως κατοικίας, άρα αν εκτιμηθεί κάποια στιγμή εκτός από τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ότι η χρήση της κατοικίας δεν συνάδει με τον χαρακτήρα του χώρου θα πρέπει για κοινωνικούς λόγους να καταστεί δυνατή η μετεγκατάσταση των κατοίκων σε άλλη περιοχή στο πλαίσιο του προγράμματος της ΔΕΠΟΣ. Με αυτόν τον τρόπο βέβαια, ο οικισμός θα έχανε ένα μεγάλο στοιχείο του χαρακτήρα του καθώς αποτελεί πλεονέκτημα το γεγονός της χρήσης κατοικίας στην περιοχή χωρίς την προσχώρηση μαγαζιών, καφετεριών και παρόμοιων χρήσεων κτηρίων τα οποία θα αλλοίωναν την μορφή του.

Επομένως, εφόσον το ΥΠ.ΠΟ είναι ο κύριος συντελεστής και με την συνεργασία του με τους διάφορους φορείς με θεσμοθετημένη συνεργασία θα πρέπει να δοθεί λύση για την κατεύθυνση διαχείρισης της κατάστασης.

2.5 Έλεγχος επιγραφών Αναφιώτικων

Στον τομέα των πινακίδων πληροφοριών προσανατολισμού υπάρχει μεγάλη έλλειψη καθώς οι μόνες πινακίδες που έχουν τοποθετηθεί στην περιοχή για την διευκόλυνση των επισκεπτών της Ακρόπολης σχετικά με την πορεία προς την είσοδο του αρχαιολογικού χώρου είναι αυτοσχέδιες και ξενόγλωσσες.

Καθότι οι χρήσεις γης της περιοχής είναι περιορισμένες και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν εμπορικά καταστήματα, γραφεία κλπ, δεν συναντώνται και οι αντίστοιχες επιγραφές.

Γνωρίζοντας πως στα Αναφιώτικα οι περισσότεροι δρόμοι δεν έχουν κάποια ιδιαίτερη ονομασία, παρατηρούμε πως φυσικό ακόλουθο είναι να μην υπάρχουν και οι γνωστές σε όλους πινακίδες με τα ονόματα των οδών.

2.6 Γενικός έλεγχος της περιοχής

Ο έλεγχος της περιοχής ανήκει στην Αρχαιολογική υπηρεσία η οποία είναι αρμόδια. Επομένως έχει την δυνατότητα να αναστείλει κάθε εργασία ενεργοποιώντας την διαδικασία απαλλοτρίωσης, εφόσον είναι οικονομικά δυνατό και αναγκαίο κάτι τέτοιο.

3. Ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων στα Αναφιώτικα

Ακολουθεί η μελέτη αντιμετώπισης των προβλημάτων της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων στη περιοχή.

3.1 Υπάρχουσα κατάσταση

Η πρόσβαση για τους πεζούς στην περιοχή επιτυγχάνεται από δύο σημεία. Το πρώτο σημείο είναι από την οδό Θεωρίας, η οποία βρίσκεται στα δυτικά του οικισμού και ανηφορίζοντάς την συναντάμε τον ναό του Αγίου Συμεών. Το δεύτερο σημείο είναι ανηφορίζοντας την οδό Πρυτανείου όπου στο τέλος της, βρίσκεται ο ναός του Αγίου Γεωργίου των Βράχων. Υπάρχει επίσης, ακόμα ένας τρόπος για να πραγματοποιηθεί η διέλευση στον οικισμό, ο οποίος όμως δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος καθώς μόνο εάν γνωρίζει κανείς την τοποθεσία των Αναφιώτικων μπορεί να κατευθυνθεί προς αυτόν, μέσω της Πλάκας.

Χάρτης 9. Χάρτης Διέλευσης Πεζών.

Η διέλευση των αυτοκινήτων πραγματοποιείται από την οδό Στράτωνος, που είναι η συνέχεια της οδού Θρασύλλου. Στο ύψος του Ναού του Αγίου Γεωργίου, δεν είναι δυνατή η προσπέλασή των οχημάτων καθώς οι δρόμοι στενεύουν και είναι προσβάσιμοι μόνο για τους πεζούς.

Δίπλα από τον ναό υπάρχει χώρος στάθμευσης για τα οχήματα.

Χάρτης 10. Χάρτης Διέλευσης και Στάθμευσης Οχημάτων.

3.1.1 Κυκλοφορία και στάθμευση αυτοκινήτων

Η στάθμευση των αυτοκινήτων στην περιοχή πραγματοποιείται σε ένα μόνο μέρος της, το οποίο βρίσκεται ακριβώς δίπλα από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου Στράτωνος. Αυτό το σημείο είναι και το μοναδικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων, διότι στον οικισμό των Αναφιώτικων δεν υπάρχει οδικό δίκτυο.

Η στάθμευση στο συγκεκριμένο σημείο εξυπηρετεί :

- Την προσπέλαση των κατοίκων της περιοχής καθώς και τους επισκέπτες της
- Την αναζήτηση θέσεων σταθμεύσεως για μετακινήσεις προς το κέντρο της Αθήνας ή για επίσκεψη στον Αρχαιολογικό χώρο.

3.1.2 Κίνηση πεζών

Η κίνηση των πεζών στα Αναφιώτικα εκτός από τους ίδιους τους κατοίκους της, εξυπηρετεί την κίνηση των επισκεπτών και των τουριστών της περιοχής

Η πιο εύκολη και η πιο δημοφιλής πρόσβαση στην περιοχή των Αναφιώτικων είναι από τα σκαλιά που ξεκινούν δίπλα από τον ναό του Αγίου Γεωργίου του Βράχου. Η πρόσβαση για τον ναό του Αγίου Γεωργίου, -η λιγότερο ανηφορική- είναι αυτή που ξεκινάει από την οδό Θέσπιδος και στη συνέχεια στρίβει και δεξιά στην οδό Στράτωνος. Η άλλη πρόσβαση πραγματοποιείται από την οδό Θεωρίας. Ως προς το κεντρικό 'οικοδομικό τετράγωνο', το δίκτυο των δρομίσκων της περιοχής είναι σχεδόν συμμετρικό. Σύμφωνα με την σημερινή διαμόρφωση, εμφανίζει σχήμα ατρακτοειδές το οποίο ορίζεται από δύο δρομίσκους, οι οποίοι είναι παράλληλοι και έχουν μεγάλη υψομετρική διαφορά, λόγω της έντονης κλίσης του Βράχου. Στην ανατολική πλευρά του οικισμού, οι δύο αυτοί στενοί δρόμοι συναντιόνται στον ναό του Αγίου Γεωργίου, ενώ στα δυτικά δεν συμβαίνει το ίδιο. Κατά μήκος αυτών των δρόμων δημιουργείται ένωσή τους από δύο κάθετους στην Ανώνυμη οδό ανηφορικούς δρομίσκους καθώς και από άλλες δύο ομαλότερες πορείες. Υπάρχει ένα σημείο στην ανώνυμη οδό, το οποίο φαίνεται να είναι αδιέξοδο, όμως οδηγεί μέσω της Στράτωνος στην οδό Πρυτανείου που βρίσκεται χαμηλότερη υψομετρικά και δημιουργεί πρόβλημα επιλογής πορείας στους επισκέπτες.

Το δίκτυο των πέτρινων στενών σοκακιών που οδεύουν ανάμεσα από εξάρματα του βράχου είναι εκείνα που εξασφαλίζουν την κυκλοφορία στην περιοχή. Για εργονομικούς λόγους και σύμφωνα με την λαϊκή αρχιτεκτονική πλαστικότητα, στα σημεία με έντονη κλίση εδάφους, έχουν διαμορφωθεί σκαλοπάτια λαξευμένα πάνω στο βράχο. Στα ομαλότερα τμήματά τους, τα μονοπάτια είναι πλέον διαμορφωμένα με τσιμέντο

3.2 Γενικές αρχές και πιθανά προβλήματα της κυκλοφορίας στα Αναφιώτικα

Ένα βασικό ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί, το οποίο θα συμβάλλει σημαντικά στην βοήθεια και στην ρύθμιση της κυκλοφορίας των πεζών στον οικισμό, είναι η δημιουργία και η τοποθέτηση πινακίδων. Με αυτόν τον τρόπο οι επισκέπτες θα μπορούν να γνωρίζουν την ακριβή τους θέση και να ενημερώνονται για τις διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.

Το γεγονός του ότι η περιοχή δεν διαθέτει οδικό δίκτυο είναι ένα θετικό στοιχείο διότι, αποφεύγονται η φασαρία, η κυκλοφοριακή συμφόρηση και γενικά ο χαρακτήρας της. Βέβαια, σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και σε περιπτώσεις όπου θα χρειαζόταν ασθενοφόρο είτε κάποιο πυροσβεστικό όχημα, θα υπήρχε σοβαρό πρόβλημα αντιμετώπισής του.

3.3 Λειτουργική αναδιάρθρωση του δικτύου των Αναφιώτικων. Οδοί κυκλοφορίας οχημάτων – πεζόδρομοι – ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι

Οδοί κυκλοφορίας οχημάτων

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει ο οικισμός δεν διαθέτει οδικό δίκτυο καθώς αποτελείται από στενούς πεζόδρομους. Παρόλα αυτά οι οδηγοί των οχημάτων έχουν την δυνατότητα να παρκάρουν τα Ι.Χ. τους στον χώρο δίπλα από τον ναό του Αγίου Γεωργίου.

Πεζόδρομοι

Το δίκτυο πεζοδρόμησης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως δαιδαλώδες. Οι δρόμοι του οικισμού είναι στενοί, πλακοστρωμένοι και ασβεστωμένοι, για λόγους καθαριότητας, με λαξευμένα σκαλιά πάνω στον βράχο, τα οποία οδηγούν από την μία αυλή στην άλλη και συνεχίζουν σε ένα επόμενο επίπεδο ή σημείο. Δεν υπάρχουν ονόματα για τους δρομίσκους όμως οι περισσότερες κατοικίες έχουν αρίθμηση. Λόγω της γενικής μορφής και διαρρύθμισης των δρομίσκων του οικισμού, οι οποίοι έχουν δημιουργηθεί με ανορθόδοξο σύστημα και κυρίως ήταν αποτέλεσμα των κενών χώρων που προέκυπταν ανάμεσα από τα κτίσματα, παρουσιάζονται προβλήματα με τα αδιέξοδα τμήματά τους αλλά και τις πορείες που πολλές φορές επαναφέρουν τον πεζό στο ίδιο σημείο. Έτσι, οι επισκέπτες αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα προσανατολισμού και πολλές φορές δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν μια ολοκληρωμένη πορεία διαμέσου του οικισμού.

Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι

Όλο το δίκτυο πεζοδρόμησης του οικισμού, μπορεί να χαρακτηριστεί ως ελεύθερος κοινόχρηστος χώρος. Ούτως η άλλως οι κάτοικοι του οικισμού έχουν προσδιορίσει τα όρια της ιδιωτικότητάς τους με διάφορους και κατανοητούς σε όλους τρόπους και μέσα. Στην οδό Αναφιώτικα έχουν τοποθετηθεί παγκάκια για την ξεκούραση των επισκεπτών καθώς και για την συνάντηση των κατοίκων της περιοχής.

Επίσης, στο ανώτατο μέρος της περιοχής, εκεί όπου βρίσκεται σήμερα ο Αρχαίος Περίπατος, δημιουργείται ένα είδος “εξώστη” που έχει χρησιμεύσει ιδιαίτερα στην ανάπαυση των περαστικών παρέχοντάς τους και το προνόμιο της θέας ολόκληρης της πόλης.

Τέλος, δίπλα ακριβώς από τον ναό του Αγίου Γεωργίου, υπάρχει ένα πρानές που θα μπορούσε με μελέτη και σχεδίαση να αποτελέσει ένα ενδιαφέρον σημείο ανάπαυσης των επισκεπτών και των κατοίκων του οικισμού και να αποτελέσει ένα ευχάριστο σημείο συνάντησης.

Χώροι σταθμεύσεων οχημάτων.

Ο μοναδικός χώρος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την στάθμευση των αυτοκινήτων είναι ο χώρος που βρίσκεται δίπλα στον Ναό του Αγίου Γεωργίου του Βράχου.

4. Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι στα Αναφιώτικα. Διερεύνηση-Γενικές αρχές-Προτάσεις

4.1 Διερεύνηση - Γενικές αρχές

Συγκρίνοντας τον οικισμό των Αναφιώτικων με ένα κυκλαδίτικο οικισμό, όπως για παράδειγμα την Ανάφη, παρατηρούμε διάφορες ομοιότητες και διαφορές. Το νησί της Ανάφης και πιο συγκεκριμένα ο οικισμός της, δημιουργήθηκε έτσι ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί και να εξασφαλίζει όλες τις ανάγκες των κατοίκων της. Επομένως, διαθέτει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που θα μπορούσαν να υπάρχουν σε έναν οικισμό ώστε να θεωρείται βιώσιμος. Οι ομοιότητες που παρατηρούνται ανάμεσα στους δύο οικισμούς είναι η αρχιτεκτονική τους και η ύπαρξη ναών.

Τα Αναφιώτικα λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, τοποθετημένα στην καρδιά του κέντρου της Αθήνας και δίπλα σε περιοχές που παρέχουν όλα τα απαραίτητα αγαθά, δεν επέτρεψαν την εισχώρηση τέτοιων μορφών εμπορίου καθώς μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους εύκολα λόγω της καλής τοποθεσίας τους και της άμεσης πρόσβασης τους.

Όσον αφορά την γενική μορφή του οικισμού, παρατηρούμε την έλλειψη ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων, ειδικά σε σύγκριση με την Ανάφη. Στην Ανάφη, όπως και στους περισσότερους κυκλαδίτικους οικισμούς, υπάρχουν πλατείες και χώροι συνάντησης, ενώ δεν εμφανίζεται κάτι αντίστοιχο και στα Αναφιώτικα. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχουν έναν εσωστρεφή χαρακτήρα και ότι η δημιουργία ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων θα πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην επηρεαστούν οι κάτοικοι των Αναφιώτικων στην καθημερινότητά τους.

4.1.1 Τοποθέτηση του προβλήματος

Αστικός εξοπλισμός

Στην περιοχή, δεν υπάρχει επαρκής αστικός εξοπλισμός. Σε λίγα σημεία έχουν τοποθετηθεί μικροί κάδοι απορριμμάτων .

Φωτισμός

Σχετικά με τον φωτισμό του οικισμού, δεν υπάρχει επαρκής εξοπλισμός. Τα ήδη υπάρχοντα επίτοιχα φανάρια δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να επιτευχθεί σωστός φωτισμός καθώς επίσης το μέγεθος τους είναι δυσανάλογο με τα κτήρια της περιοχής, είναι μεγαλύτερα από ότι θα έπρεπε άρα η αντικατάστασή τους με μικρότερα θα είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Επιγραφές

Με την πρωτοβουλία των κατοίκων έχουν δημιουργηθεί αυτοσχέδιες επιγραφές, οι οποίες βοηθούν τους επισκέπτες να προσανατολιστούν ως προς την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν για να φτάσουν στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης.

4.1.2 Η διαμόρφωση των ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων - Γενικές αρχές

Με την διαμόρφωση των ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων εκτός από την βελτίωση της συνολικής εικόνας του οικισμού των Αναφιώτικων θα επωφεληθούν τόσο οι επισκέπτες του όσο και οι κάτοικοι του. Το πιο σημαντικό βέβαια είναι να διατηρηθούν οι ρυθμοί της περιοχής και να μην υπάρξει καμία ενόχληση όσον αφορά τους κατοίκους της.

Άλλωστε, το σύνολο των στοιχείων του οικισμού, το δομημένο περιβάλλον, οι δρόμοι, οι κοινόχρηστοι χώροι συνάντησης και τα φυσικά στοιχεία, είναι αυτά που διαμορφώνουν το χώρο όπου πραγματοποιούνται οι καθημερινές κινήσεις και οι δραστηριότητες των επισκεπτών και των κατοίκων και επομένως επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις συνθήκες διαβίωσής τους.

4.2 Διαμόρφωση ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων

Για να αναδειχθούν οι ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι της περιοχής των Αναφιώτικων θα πρέπει να αναλυθούν τα ειδικά τεχνικά προβλήματα όπως το κυκλοφοριακό σύστημα της περιοχής, η απομάκρυνση των ξένων στοιχείων του σύγχρονου πολιτισμού όπως είναι οι κολώνες της Δ.Ε.Η, οι μετρητές της Ε.Ε.Υ, οι κεραιές των τηλεοράσεων, τα κουτιά των κλιματιστικών κ.λπ., η εξυγίανση του χώρου από προσθήκες που χαλάνε την αισθητική και η αποκατάσταση των εξωτερικών μορφών όλων των κτισμάτων.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνουμε τα εξής :

- ❖ Ήπιες επεμβάσεις
- ❖ Διαμόρφωση των δημόσιων υπαίθριων χώρων
- ❖ Διανοίξεις και κατεδαφίσεις
- ❖ Ρύθμιση κυκλοφοριακού

Ως ήπιες επεμβάσεις εννοούνται η εγκατάσταση αστικού εξοπλισμού, όπου προτείνουμε την τοποθέτηση μικρών κάδων απορριμμάτων. Ακόμη, κρίνεται αναγκαία μια ηλεκτρολογική μελέτη για τον πλήρη και σωστό φωτισμό και τη τοποθέτηση φωτισμού σε όλους τους δρομίσκους καθώς και σε όλους τους ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους. Τέλος, προτείνεται η εγκατάσταση επιγραφών και πινακίδων προσανατολισμού όπως επιβάλλεται άλλωστε από το πλαίσιο της Ε.Α.Χ.Α

4.2.1 Προτεινόμενοι τύποι οδοστρωμάτων

Ακολουθώντας τις αρχές της διατήρησης του παραδοσιακού οικισμού και για να μην αλλάξει ο χαρακτήρας του θα πρέπει να διατηρηθούν οι ήδη υπάρχοντες τύποι οδοστρωμάτων. Θα γίνουν επισκευές στα σημεία που έχουν υποστεί φθορές και θα πραγματοποιηθούν επεμβάσεις όπου καθίσταται αναγκαίο για την βελτίωση της εικόνας του.

Δ. ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

1. Εισαγωγή – Στρατηγική επέμβασης

Πολεοδομικές παρεμβάσεις σε Ιστορικές Πόλεις

Με την λήξη του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου το έτος 1945, έγινε πιο έντονο το αίσθημα της ανάπλασης ιστορικών τμημάτων των πόλεων, τα οποία καταστράφηκαν και έπρεπε να αντικατασταθούν. Για το έργο αυτό έπρεπε να καθιερωθεί και να ακολουθηθεί η πολιτική της συντήρησης, της προστασίας και της αποκατάστασης. Αρχικά, σε θεωρητικό επίπεδο έπρεπε να οριστεί η έννοια “μερικού” και “συνόλου” αλλά και να αποκατασταθεί η αλληλεπίδραση που έχει ένα μνημείο με το ιστορικό περιβάλλον στον οποίο βρίσκεται.

Οι ειδικοί επιστήμονες έθεσαν στους αρμόδιους φορείς τα προβλήματα που αφορούσαν στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς των χωρών και κατάφεραν να ξεκινήσουν έτσι έναν διάλογο σε διακρατικό επίπεδο. Με την πάροδο των χρόνων επιτεύχθηκαν αξιόλογα βήματα στην αρχιτεκτονική και την αποκατάσταση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το 1963, πραγματοποιείται η Β΄ Διεθνής Σύνοδος Αρχιτεκτονικών και Τεχνικών για τα ιστορικά μνημεία στην Βενετία, υπό την αιγίδα της UNESCO, και μέσω αυτής εγκρίνονται 13 κείμενα. Τα πιο σημαντικά από τα κείμενα που εγκρίθηκαν ήταν:

- Η Διεθνής Χάρτα για την συντήρηση των μνημείων και των τοποθεσιών.
- Η Ιδρυτική πράξη του ICOMOS.
- Αίτημα για την προστασία και αναβίωση των ιστορικών κέντρων, το οποίο όμως στο συνέδριο του 1987 εξελίχθηκε στη Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων (Χάρτα της Ουάσιγκτον).

Κατά το έτος 1975, το κλίμα για την “Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη” ήταν ευνοϊκό, αφού στην “Τελική Πράξη του Ελσίνκι” υπογράφηκαν από τα κράτη που συμμετείχαν στο συνέδριο κάποιες πολύ σημαντικές διατάξεις για την συνεργασία και τις ανταλλαγές στον πολιτιστικό τομέα. Την ίδια όμως χρονιά δρομολογείται και η διακήρυξη του Άμστερνταμ με την οποία διευρύνεται η έννοια της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, όπου προστίθεται και το περιβάλλον της όταν αυτό παρουσιάζει και αυτό πολιτιστικό ενδιαφέρον. Επιπλέον, ο χωροταξικός σχεδιασμός επιδιώκει πλέον την βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος αντί της άκριτης μεταπολεμικής ανοικοδόμησης.

Μεταγενέστερη των παραπάνω ενεργειών είναι η υπογραφή της “Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς στην Ευρώπη” (Σύμβασης της Γρανάδας Ν. 2039/92) το έτος 1985. Σύμφωνα με την Σύμβαση της Γρανάδας στο εξής η προστασία των μνημείων, των ιστορικών συνόλων και τοποθεσιών θα πρέπει να αποτελεί αντικειμενικό σκοπό του αστικού και χωροταξικού σχεδιασμού. Αναγνωρίζει επιπλέον, πως η αρχιτεκτονική κληρονομιά αποτελεί μια αναντικατάστατη έκφραση του πλούτου και της ποικιλίας της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης και πως αποτελεί ανεκτίμητη μαρτυρία του παρελθόντος και κοινό αγαθό όλων των Ευρωπαϊκών λαών.

Η πολιτική προστασίας και αναπλάσεων στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα παρουσιάζονται κάποια βήματα σχετικά με την προστασία ιστορικών χώρων από το έτος 1974 και έπειτα.

Χαρακτηριστικά σημαντικά βήματα είναι η αναγνώριση της προστασίας της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς από το Σύνταγμα του 1975 με το άρθρο 24, η Διακήρυξη του Άμστερνταμ το 1975, η θεσμοθέτηση 400 «Παραδοσιακών οικισμών», η θεσμοθέτηση των Ιστορικών κέντρων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Σημαντική όμως θεωρείται και η καθυστέρηση λόγω της κύρωσης της Σύμβασης της Γρανάδας επτά χρόνια μετά την υπογραφή της (1985-1992).

Ελληνική Νομοθεσία

- Σύνταγμα 1975, (άρθρο 24 περί Χωροταξίας)
- ΥΠΕΧΩΔΕ, ΓΟΚ (Κήρυξη Κτηρίων)
- ΥΠΕΧΩΔΕ (Ν. 2508/97 Περί Αναπλάσεων)

Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων και Οικισμών της χώρας (Άρθρα 8, 9, 10, 11, 12)

- ΥΠΕΧΩΔΕ (Ν. 2742/99: Στόχοι και Αρχές, Άρθρο 1)

Χωροταξικός Σχεδιασμός, Ειδικά πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (άρθρο 7)- Σχέδια ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (άρθρο 12)

Στρατηγική Επέμβασης

Σύμφωνα με τις Διεθνείς Συμβάσεις και την ισχύουσα νομοθεσία που έχει αναλυθεί παραπάνω, η προστασία συνόλου είναι απαραίτητο να πληρεί τις προϋποθέσεις που ισχύουν διεθνώς. Σημαντικότερη αρχή θεωρείται η επέμβαση να γίνεται συνολικά και όχι μεμονωμένα σε ένα μόνο κτίσμα της περιοχής. Οι επεμβάσεις όμως έχουν κάποιο αντίκτυπο και στην ευρύτερη περιοχή, όπου εντάσσεται η συνοικία στην οποία θα γίνουν οι επεμβάσεις.

Η αλληλεπίδραση των γειτονικών περιοχών, θέτει προβληματισμούς σε σχέση με τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με την αποκατάσταση και ανάδειξη της περιοχής ενδιαφέροντος. Τα μέτρα που θα προταθούν θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην δημιουργούν προβλήματα στις γύρω περιοχές, να αναδείξουν με ήπιο τρόπο την περιοχή αλλά και να συμβαδίζουν με το επίπεδο των γύρω περιοχών ώστε να μην δημιουργηθούν μεγάλες αντιθέσεις.

2. Επίπεδα επέμβασης

Ακολουθώντας τα όρια όπως εμφανίζονται σήμερα στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, όπως εμφανίζεται στο διάταγμα των όρων δόμησης, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την περιοχή προτάσεις για να διατηρηθεί ως έχει αλλά και να ενταχθεί στην ευρύτερη περιοχή στα πλαίσια της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων και προτάσεις για την χρήση των απαλλοτριωμένων οικημάτων του πυρήνα του οικισμού των Αναφιώτικων.

Οι προτάσεις που θα διατυπωθούν στο κεφάλαιο έχουν σκοπό να βελτιώσουν την κατάσταση των κτηρίων του οικισμού, να επιτύχουν την χρωματική αρμονία των κτισμάτων αλλά και να γίνουν ενέργειες, ώστε να βελτιωθεί η γενική τους εικόνα. Βασική προϋπόθεση είναι η εξάλειψη μεταγενέστερων στοιχείων όπως διαφορετικού τύπου στέγαση, νεότερου τύπου κιγκλιδώματα κλπ. Θα γίνουν επίσης προτάσεις για την ανάδειξη των δημόσιων ελεύθερων χώρων, όπως επίσης και μέτρα για την βελτίωση της κίνησης των επισκεπτών εντός και περιμετρικά του οικισμού.

Η προτεινόμενη χρήση των κτισμάτων είναι η διατήρηση της χρήσης τους ως κατοικία, αφού θεωρούμε πως οποιαδήποτε άλλη χρήση τους θα αλλοιώσει έστω και στο ελάχιστο τον χαρακτήρα τους. Εφόσον ξεκίνησαν να χρησιμοποιούνται από τους κτίστες τους ως κατοικίες, θα πρέπει να συνεχίσουν να διατηρούν την χρήση αυτή αφού μόνο έτσι θα μπορέσει να διατηρηθεί σωστά και ολοκληρωτικά ο χαρακτήρας των Αναφιώτικων.

2.1 Κτηριακός Ιστός

Αξιολόγηση του οικισμού

Για την προστασία των Αναφιώτικων, βασική αρχή είναι η διατήρηση του κελύφους των κτισμάτων. Είναι προϋπόθεση που θέτει η Διεθνής Χάρτα για την προστασία των Ιστορικών Πόλεων. Προκειμένου όμως να πραγματοποιηθεί αυτό, απαιτείται η οριοθέτηση και κήρυξη της περιοχής ως διατηρητέο σύνολο. Σύμφωνα με την Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων, ιστορικό μνημείο δεν είναι μόνο ένα μεμονωμένο αρχιτεκτονικό έργο αλλά και ένα σύνολο το οποίο αποτελεί ιστορική μαρτυρία του πολιτισμού κάποιας περιοχής.

Η εξεταζόμενη περιοχή, αποτελεί τεκμήριο της ανώνυμης παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και έτσι παρόλο που δεν διαθέτουν κάποια αρχιτεκτονική ιδιαιτερότητα, απέκτησαν πολιτιστική αξία. Τα κτήρια του οικισμού δεν διαθέτουν μεγάλη σημασία, σαν σύνολο όμως μαρτυρούν στοιχεία του κυκλαδίτικου πολιτισμού και της αρχιτεκτονικής του. Ενδιαφέρον έχει όμως και το γεγονός πως βρίσκονται στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο του Βράχου της Ακρόπολης. Η επιλογή της θέσης και η εγκατάσταση ενός τέτοιου οικισμού σε ένα αστικό περιβάλλον, μεταφέρουν ιστορικές πληροφορίες για τις εσωτερικές μεταναστεύσεις και τις ανάγκες που προσπαθούσαν να καλύψουν οι μάζες που μετακινούνταν στο εσωτερικό της χώρας. Η κήρυξη δηλαδή της περιοχής μπορεί να γίνει με κριτήριο την ιστορική της αξία.

Τα Αναφιώτικα πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να κηρυχθούν διατηρητέα σαν σύνολο. Θα πρέπει να χαρακτηριστούν διατηρητέα όλα τα κτήρια που έχουν απομείνει, μετά τις κατεδαφίσεις και τις καταρρεύσεις, και να διατηρήσουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους παρότι βρίσκονται στο κέντρο της Αθήνας και φαίνονται να μην εναρμονίζονται με το περιβάλλον τους.

Τα σπίτια από τα οποία αποτελείται το σύνολο αυτό, είναι φτωχικά οικήματα, χωρίς αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Πρόκειται για μια συνοικία που στέγαζε ανέκαθεν τις καθημερινές ασχολίες των εργατών που κατοικούσαν εκεί. Για τους παραπάνω λόγους είναι σημαντικό να μην γίνει διατήρηση μόνο του κελύφους τους αλλά και των εσωτερικών χώρων τους ώστε να συνεχίσουν να υποστηρίζουν τον τρόπο ζωής των κατοίκων. Λόγω του κοινωνικού στρώματος στο οποίο ανήκουν οι κάτοικοι της περιοχής, θα αποτελέσει λάθος ενδεχόμενη αλλαγή του εσωτερικού των κτηρίων και της χρήσης τους αφού οποιαδήποτε αλλαγή θα είναι ασυμβίβαστη με τον τρόπο ζωής τους.

Καταγραφή

Κατά το άρθρο 5 από την Διεθνή Χάρτα για τις Ιστορικές Πόλεις, “ το σχέδιο προστασίας πρέπει να επιδιώκει τον καθορισμό μιας αρμονικής σχέσης των ιστορικών συνοικιών με την πόλη στο σύνολό της. Το σχέδιο προστασίας πρέπει να καθορίζει τα κτήρια ή τις ομάδες κτηρίων ιδιαίτερης προστασίας, ποια είναι υπό ορισμένες συνθήκες διατηρητέα και ποια σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα μπορούσαν να κατεδαφιστούν. Η κατάσταση των χώρων πριν από οποιαδήποτε επέμβαση πρέπει να τεκμηριώνεται απόλυτα”.

Πολεοδομικές ρυθμίσεις

“Οι αξίες που πρέπει να διαφυλαχθούν είναι ο ιστορικός χαρακτήρας της πόλης και το σύνολο των υλικών και πνευματικών στοιχείων που εκφράζουν αυτό τον χαρακτήρα. Ειδικότερα:

- Η αστική μορφή, που καθορίζεται από τα οικοδομικά τετράγωνα και τους δρόμους,

- Οι σχέσεις μεταξύ των κτηρίων και των υπαίθριων και πράσινων χώρων.
- Το σχήμα και η όψη των κτισμάτων(εξωτερική και εσωτερική), όπως καθορίζονται από τη δομή, τον όγκο, το ρυθμό, την κλίμακα, τα υλικά, το χρώμα και τη διακόσμησή τους.
- Οι σχέσεις της πόλης με το φυσικό και το δημιουργημένο από τον άνθρωπο περιβάλλον της.
- Οι διάφορες λειτουργίες της πόλης που αποκτήθηκαν με το πέρασμα του χρόνου.
-

Κάθε προσβολή των αξιών αυτών θα έθετε σε κίνδυνο την αυθεντικότητα της ιστορικής πόλης”(Χάρτα Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 2).

Επίσης, “η εισαγωγή στοιχείων σύγχρονου χαρακτήρα, με την φροντίδα να μην βλάψουν την αρμονία του συνόλου, μπορεί να συμβάλλει στον εμπλουτισμό του”(Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 10).

Έχοντας υπόψη τις παραπάνω αρχές, πέρα από την διατήρηση των κτηρίων του οικισμού θα πρέπει να λάβουν χώρα κινήσεις για την άρση των αλλοιώσεων και την επαναφορά των κτηρίων σε εικόνα που να εναρμονίζεται με το ύφος του οικισμού, ώστε να διατηρηθεί εξολοκλήρου ο χαρακτήρας του.

Για τα κενά οικοπέδα ή τα οικοπέδα που βρίσκονται σε πολύ κακή κατάσταση υπάρχουν όροι, ακολουθώντας τους οποίους, προβλέπεται η αποκατάστασή τους. Σημαντικό είναι να διατηρείται ο όγκος του κτηριακού ιστού αναλλοίωτος.

Όσον αφορά τα μορφολογικά στοιχεία, θα πρέπει να απομακρύνονται από τα κτήρια όσα στοιχεία αλλοιώνουν την αρχική μορφή των κτηρίων αλλά και την γενική εικόνα της περιοχής. Το γεγονός πως πρόκειται όμως για ένα νησιώτικο οικισμό, σημαίνει πως θα πρέπει να καθοριστεί ποια στοιχεία θεωρούνται αλλοιώσεις για την περιοχή. Τυχαίες απομακρύνσεις στοιχείων, ίσως να αφαιρούσαν ενδιαφέρουσες πληροφορίες από τον χαρακτήρα της γειτονιάς αυτής αφού εικόνες όπως τα άσπρα ασβεστωμένα σπίτια με τα μπλε παραθυρόφυλλα, τα ασβεστωμένα σοκάκια, αλλά και τους τενεκέδες που χρησιμοποιούνται σαν γλάστρες δίνουν αξία και καθιστούν γραφική την συνοικία αυτή στο κέντρο της Αθήνας.

Προκειμένου όμως να διατηρηθεί αυτός ο χαρακτήρας, είναι σημαντικό να συνεχίσει να κατοικείται από ανθρώπους που προέρχονται από πιο αδύναμα οικονομικά στρώματα. Μόνο από τους ίδιους είναι δυνατό να επιτευχθεί η συντήρηση του ιδιαίτερου αυτού χώρου, μέσα από τις ρομαντικές ιδέες των οικιστών του. Για την συντήρηση όμως και την αποκατάσταση των όψεων, αλλά και την αναβάθμιση των κελύφων θα πρέπει να γίνουν στους κατοίκους κάποιες διευκολύνσεις για την αποπληρωμή των απαραίτητων εργασιών. Οι χρήσεις γης πρέπει να διατηρηθούν ως έχουν, δηλαδή να παραμείνει η χρήση των κατοικιών αποκλειστικά ώστε να κρατηθούν μακριά οι οχλούσες χρήσεις και να μην διαταραχθεί ο κοινωνικός χαρακτήρας της περιοχής. Είναι σημαντικό να μην γίνει επέκταση των χρήσεων γιατί κάτι τέτοιο θα προκαλούσε σοβαρό πρόβλημα, καθότι η περιοχή δεν θα μπορούσε να ανταπεξέλθει στην φιλοξενία μεγαλύτερου αριθμού επισκεπτών.

2.2 Υπαίθριοι χώροι – Παρουσία πρασίνου

Θα πρέπει να γίνει αξιοποίηση των ήδη ελεύθερων χώρων. Υπάρχουν όμως και υποδομές για την δημιουργία νέων που θα βοηθήσουν στην αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Η φύτευση των ελεύθερων χώρων θα πρέπει να γίνει με μεγάλη προσοχή, όπως και η επιλογή των φυτών που θα τοποθετηθούν. Είναι σημαντικό να μην διαταραχθούν οι ισορροπίες και η πυκνότητά τους να είναι τέτοια ώστε να ακολουθείται μια γενική αίσθηση αρμονίας σε σχέση με τα κτίσματα, το μέγεθος και την πυκνότητά τους.

2.3 Κυκλοφορία – Στάθμευση οχημάτων

Σύμφωνα με την Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων, «Η κυκλοφορία των οχημάτων μέσα σε μια ιστορική πόλη ή συνοικία πρέπει να είναι αυστηρά ρυθμισμένη. Οι περιοχές στάθμευσης πρέπει να διαμορφώνονται έτσι ώστε να μην καταστρέφουν την όψη τους ή την όψη του περιβάλλοντός τους»¹⁵. Στην περιοχή μελέτης όμως δεν υπάρχουν προβλήματα τέτοιου είδους αφού οι διαδρομές που ακολουθούν οι επισκέπτες είναι προκαθορισμένες.

Η δημιουργία χώρων στάθμευσης κρίνεται απαραίτητη για την ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής της Πλάκας. Υπακούοντας όμως στο άρθρο 12, που αναφέρθηκε παραπάνω, σε τυχόν δημιουργία τέτοιων χώρων στην περιοχή, θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε να μην επηρεαστεί η γενική εικόνα του οικιστικού συνόλου. Στα Αναφιώτικα όμως δεν τίθεται θέμα στάθμευσης, αφού ούτως ή άλλως δεν γίνεται προσέγγιση μέσω αυτοκινήτων. Στο άρθρο 13, στην Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων περιγράφεται ο ρόλος των μεγάλων οδικών δικτύων και η σχέση τους με τις Ιστορικές Πόλεις.

3. Ανάλυση επέμβασης

Για να κηρυχθεί ένα οικιστικό σύνολο διατηρητέο, σύμφωνα με το πρώτο άρθρο της Χάρτας της Βενετίας, πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις και να δικαιολογούνται έτσι όσα μέτρα έχουν ληφθεί για την προστασία του, στην περίπτωση πάντα που “μαρτυρεί έναν ιδιαίτερο πολιτισμό” και αν εκφράζει τις αξίες ενός παραδοσιακού αστικού πολιτισμού.

Τα Αναφιώτικα διαθέτουν τα προαναφερθέντα στοιχεία και πιο συγκεκριμένα, τα κτήρια από τα οποία αποτελούνται τα Αναφιώτικα διαθέτουν τυπολογία και μορφολογία που δίνουν στην περιοχή μοναδικό χαρακτήρα. Παράλληλα, τα οικήματα αυτά αποτελούν ιστορική μαρτυρία για την περιοχή παρότι μεμονωμένα δεν έχουν αξία, στο σύνολό τους μεταφέρουν στον σημερινό αστικό ιστό πολύτιμες πληροφορίες.

Η διατήρηση της μορφής των κτισμάτων και ο περιορισμός των χρήσεων γης σε κατοικίες καταφέρνουν να συγκρατούν αμιγή τον χαρακτήρα και την πυκνότητα του πληθυσμού. Η μηδενική κυκλοφορία τροχοφόρων οχημάτων στην περιοχή σε συνδυασμό με τα παραπάνω, έχουν ως αποτέλεσμα να διατηρείται το ανθρώπινο κλίμα, κάτι που παραπέμπει και στον οικισμό στο νησί της Ανάφης, από όπου προέρχονταν και οι πρώτοι κάτοικοι και δημιουργοί του οικισμού στους πρόποδες του Βράχου της Ακρόπολης. Βασικό στοιχείο των σχέσεων μεταξύ των κατοίκων είναι το κοινό κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο, πρόκειται κατά κύριο λόγο για χαμηλόμισθους εργάτες και καλλιτέχνες, κάτι που συμβάλλει στην διατήρηση της ανθρώπινης

¹⁵ Διεθνής Χάρτα για την προστασία των Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 12.

πλευράς μιας συνοικίας στο κέντρο της Αθήνας. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν τον χαρακτήρα του παραδοσιακού λαϊκού πολιτισμού.

Τέτοιες συνοικίες πολλές φορές καταφέρνουν να διατηρήσουν αξίες και μια ποιότητα διαβίωσης που τείνουν να εξαφανιστούν από τις σύγχρονες κοινωνίες όπως η διατήρηση των ελεύθερων χώρων και ημιυπαίθριων χώρων που προωθούν την κοινωνικοποίηση των κατοίκων, αλλά και τον περιορισμό των μεγάλων οδικών δικτύων επιτυγχάνοντας με αυτό τον τρόπο την ομαλή κυκλοφορία των πεζών αλλά και την διατήρηση των επιπέδων όχλησης σε φυσιολογικά επίπεδα. Η δημιουργία αυτού του μικρόκοσμου παραπέμπει σε νησιώτικο χωριό και όχι σε γειτονιά της Αθήνας.

Τέτοιες συνοικίες είναι αναγκαίο να διασωθούν, ώστε να παραμείνουν όσα περισσότερα ανθρώπινα στοιχεία μπορούν να επιβιώσουν στα μεγάλα αστικά κέντρα, παραπέμποντας σε εποχές που ο τρόπος ζωής ήταν διαφορετικός και σήμερα τόσο δυσεύρετος. Αυτό είναι δυνατό όμως με την διατήρηση των κελύφων που κάλυπταν και καλύπτουν ένα τέτοιο τρόπο ζωής.

Η διατήρηση των Αναφιώτικων είναι μέγιστης αξίας, αφού όφελος δεν θα έχουν μόνο οι ίδιοι οι κάτοικοί τους αλλά και ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο, καθώς με μια απλή επίσκεψη στην περιοχή έχει την ευκαιρία να αποκομίσει στοιχεία από περασμένες δεκαετίες και να αντιληφθεί την ατμόσφαιρα που παρουσιάζει μεγάλες αντιθέσεις με την ζωή στις σημερινές πόλεις. Πρόκειται δηλαδή για ένα έργο κοινής ωφέλειας, κάτι που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την διατήρηση ενός τέτοιου συνόλου σύμφωνα με το άρθρο 5 της Χάρτας της Βενετίας.

3.1 Επέμβαση στον κτηριακό ιστό του οικισμού

Προκειμένου να αναβαθμιστεί η εικόνα του οικισμού πρέπει να γίνει μια συνολική επέμβαση στις όψεις όσων κτηρίων κρίνεται απαραίτητο. Αρχικά, συνίσταται η αντικατάσταση στεγάστρων όπου έχουν διενεργηθεί πρόχειρες επισκευές και προσθήκες. Ακόμη, πρέπει να καθαιρεθούν πρόσθετα στοιχεία όπως εξωτερικές μεταλλικές κλίμακες, υαλοστάσια που δημιουργούν νέους χώρους στα κτίσματα, αλλά και μικρότερα πρόσθετα στοιχεία όπως τα μεταλλικά κουτιά του κλιματισμού. Χρειάζεται επίσης να γίνει αντικατάσταση κουφωμάτων όπου θεωρείται αναγκαίο για την εικόνα του κτηρίου.

Παρακάτω φαίνεται αναλυτικά από τα δελτία των κτισμάτων ο βαθμός επέμβασης σε καθένα από αυτά, έπειτα από αναλυτική καταγραφή τους και εκτίμηση της κατάστασης στην οποία βρίσκονται σήμερα.

3.1.1 Δελτία επέμβασης

Δελτίο 1. Άγιος Συμεών

- Περιγραφή: Ο ναός του Αγίου Συμεών των Αναφαιών διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα στα κουφώματα.
- Πρόταση: Οι επεμβάσεις που προτείνονται είναι οι αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν προστεθεί στα παράθυρα.

Δελτίο 2. Νο 29

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία στεγασμένη με δώμα, βρίσκεται σε κακή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Σημαντικές φθορές στην εξωτερική τοιχοποιία. Έχει παραμορφωθεί σημαντικά η όψη της οικίας με την πρόχειρα εγκατεστημένη κατασκευή από ελενίτ που στεγάζει την μικρή αυλή. Επίσης, έχει τοποθετηθεί συρματοπλέγμα στην θέση μάλλον που βρισκόταν παλαιότερα μεταλλικό κιγκλίδωμα. Τα μεταλλικά στοιχεία όπως η εξώθυρα και τα κιγκλιδώματα έχουν σκουριάσει. Τέλος, έχει τοποθετηθεί μεταγενέστερα μεταλλικό κούφωμα με κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Επισκευή των φθορών, καθαίρεση προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα λευκού πάλι χρώματος. Προτείνεται η αφαίρεση της πρόχειρα εγκατεστημένης κατασκευής από ελενίτ και η αντικατάστασή της με στέγη επικαλυμμένη από τα ρωμαϊκού τύπου κεραμίδια. Αφαίρεση επίσης, του πρόχειρα στερεωμένου συρματοπλέγματος, το οποίο λειτουργεί ως κιγκλίδωμα και αντικατάστασή του, με μεταλλικό κιγκλίδωμα ίδιου τύπου με το ήδη υπάρχον στην ίδια χρωματική απόχρωση γαλάζιου χρώματος. Στο ήδη υπάρχον κιγκλίδωμα καθώς και την εξώθυρα, προτείνεται να γίνει αποκατάσταση, επεξεργασία, απομάκρυνση της σκουριάς και χρωματισμός εκ νέου στην ίδια απόχρωση. Τέλος, αφαίρεση παραθύρου με μεταλλικά κιγκλιδώματα και αντικατάσταση του με παράθυρο ξύλινο.

Δελτίο 3. No 34

- Περιγραφή: Κατοικία, λευκού χρώματος. Το κτίσμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Πάνω στο τοιχίο της πρόσοψης του κτηρίου, έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα καθώς επίσης και νεώτερα κουφώματα άλλου τύπου από τον παραδοσιακό. Στο δώμα έχουν χρησιμοποιηθεί πλακάκια και τέλος στα σκαλιά παρόλο που είναι λαξευμένα στο βράχο, έχουν επικαλυφθεί με κεραμικά πλακίδια.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που βρίσκονται πάνω στο τοιχίο της προσόψεως, αφαίρεση των σύγχρονων κουφωμάτων και αντικατάστασή τους με άλλα παλαιότερου τύπου. Αφαίρεση επίσης των πλακιδίων που καλύπτουν το δώμα και των κεραμικών πλακιδίων που σκεπάζουν τα σκαλοπάτια έτσι ώστε να αναδειχθεί η λάξευση του βράχου που χρησιμεύει ως σκαλοπάτια.

Δελτίο 4. No 73

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία στεγασμένη με μονόρριχτη στέγη. Το κτίσμα διατηρείται σε κακή κατάσταση
- Πρόβλημα: Έχει υποστεί αρκετές αλλοιώσεις καθώς είναι φανερά τα στοιχεία της τοιχοποιίας. Έχουν χρησιμοποιηθεί τούβλα και σκυρόδεμα πιθανόν για επιδιορθώσεις. Τα κουφώματα είναι ξύλινα παλιότερου τύπου και έχουν τοποθετηθεί και κάποια μεταγενέστερα γαλλικού τύπου.
- Πρόταση: Πλήρης κάλυψη με επίχρισμα, σε όλη την εξωτερική τοιχοποιία. Αντικατάσταση των μεταγενέστερων κουφωμάτων γαλλικού τύπου, με ξύλινα παλαιότερου τύπου και αποκατάσταση, επεξεργασία και χρωματισμό σε μπλέ απόχρωση όλων των κουφωμάτων του κτηρίου. Επισκευή των στεγών και επικάλυψή τους με ρωμαϊκού τύπου κεραμίδια.

Δελτίο 5. No 30

- Περιγραφή: Κτίσμα το οποίο είναι κατεδαφισμένο σε ένα μέρος του. Το υπόλοιπο διατηρείται επίσης σε κακή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στο κατεδαφισμένο τμήμα του, σώζεται μόνο ο εξωτερικός τοίχος καθώς και ένα ξύλινο κούφωμα και μια ξύλινη πόρτα. Στο υπόλοιπο τμήμα του, το κτίσμα βρίσκεται επίσης σε κακή κατάσταση καθώς διακρίνουμε κατάρρευση επιχρίσματος σε κάποια σημεία, προβληματικά επιχρίσματα στο υπόλοιπο μέρος του σπιτιού και έχει προστεθεί μεταγενέστερα μεταλλική σκάλα που οδηγεί στο δώμα.
- Πρόταση: Στο κομμάτι του κτίσματος το οποίο είναι κατεδαφισμένο κατά ένα μεγάλο ποσοστό στο οποίο έχει καταρρεύσει η στέγη προτείνεται καθαρισμός εσωτερικά, διατήρηση του κελύφους, δηλαδή του τοίχου της πρόσοψης και δημιουργία μίας εσωτερικής αυλής για χρήση της από τους ιδιοκτήτες του κτίσματος. Ο τοίχος που θα παραμείνει θα διατηρηθεί με το παράθυρο και θα πάρει την χρήση του τοιχίου που θα ορίζει την ιδιοκτησία της αυλής. Στο υπόλοιπο τμήμα προτείνεται καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με καινούργιο επίχρισμα. Αφαίρεση της σκάλας που οδηγεί στο δώμα.

Δελτίο 6. Νο 31-32

- Περιγραφή: Κατοικία που αποτελείται από το ισόγειο και έναν όροφο με εξώστη. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όμως παρουσιάζει αρκετές αλλοιώσεις.
- Πρόβλημα: Έχει υποστεί σημαντική αλλοίωση η όψη του κτίσματος καθώς φέρει πολλά νεωτεριστικά στοιχεία, τα οποία δεν εναρμονίζονται με την συνολική κτιριακή εικόνα και φυσιογνωμία του οικισμού. Στα κουφώματα έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα, καθώς επίσης όλα τα κουφώματα και τα μεταλλικά στοιχεία του κτίσματος είναι βαμμένα σε απόχρωση γκρι σκούρου χρώματος, το οποίο δεν ταιριάζει στο νησιώτικο χαρακτήρα του οικισμού. Στον εξώστη, έχει κατασκευαστεί ένα είδος πέργκολας και έχει τοποθετηθεί μεταλλικό κλιμακοστάσιο για την πρόσβαση του.
- Πρόταση: Αρχικά, προτείνεται η αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων καθώς επίσης και της πέργκολας. Αλλαγή της χρωματικής απόχρωσης των κουφωμάτων από γκρι σκούρο σε μπλέ.

Δελτίο 7. Νο 33

- Περιγραφή: Κτήριο κατοικίας που αποτελείται από ισόγειο και έναν όροφο με εξώστη. Διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα που έχουν τοποθετηθεί στα ανοίγματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου, στο φυσικό χρώμα του ξύλου. Παρατηρούμε επίσης σημαντικές αλλιώσεις, καθώς έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού στην πρόσοψη του κτηρίου, δορυφορική κεραία στο δώμα καθώς και ένα στέγαστρο με κεραμίδια πάνω από την πόρτα.
- Πρόταση: Αφαίρεση και αντικατάσταση των κουφωμάτων γαλλικού τύπου και αντικατάστασή τους με παλαιού τύπου κουφώματα σε απόχρωση του μπλέ. Αφαίρεση είτε κάλυψη της κλιματιστικής μονάδας και της δορυφορικής κεραίας ώστε να μην αλλοιώνουν την όψη του κτηρίου καθώς και αφαίρεση του στεγάστρου που βρίσκεται πάνω από την πόρτα της εισόδου.

Δελτίο 8. Νο 7

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία, η οποία έχει διαιρεθεί σε διαφορετικές ιδιοκτησίες με κοινή αυλή. Το κτίσμα διατηρείται σε ένα τμήμα του σε καλή κατάσταση και το υπόλοιπο σε κακή.
- Πρόβλημα: Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το κτήριο αυτό έχει διαιρεθεί σε διαφορετικές ιδιοκτησίες που σε κάποιες από αυτές είναι φανερά τα σημάδια εγκατάλειψής τους. Στην κατοικία που διατηρείται σε καλή κατάσταση, παρατηρούνται στα ανοίγματα κουφώματα γαλλικού τύπου και μεταλλικά κιγκλιδώματα και εξώθυρες μεταλλικές με υαλοπίνακες. Στις κατοικίες με την κοινή αυλή παρατηρούνται σημάδια εγκατάλειψης. Έχουν χρησιμοποιηθεί ελλενίτ για τρόπο στέγασης. Υπάρχουν πολλά προβληματικά επιχρίσματα. Τα κουφώματα είναι μεταλλικά. Έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα σε αυτά. Τέλος υπάρχει ένα κουτί με τον μετρητή της Δ.Ε.Η
- Πρόταση: Αντικατάσταση των κουφωμάτων και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων. Στις υπόλοιπες ιδιοκτησίες, καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και τοποθέτηση νέων. Αντικατάσταση της στέγης με κάλυψη από ρωμαϊκά κεραμίδια. Αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων με ξύλινα και χρωματισμός τους με μπλέ χρώμα. Τέλος απόκρυψη του μετρητή της Δ.Ε.Η.

Δελτίο 9. Νο 9

- Περιγραφή: Ισόγειο κτήριο κατοικίας με δώμα. Το κτίσμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στην πρόσοψη του κτηρίου υπάρχει ξύλινη πόρτα στο φυσικό χρώμα του ξύλου με άνοιγμα στο πάνω μέρος το οποίο έχει μεταλλικά κιγκλιδώματα, όπως επίσης μεταλλικά κιγκλιδώματα έχουν τοποθετηθεί και στα παράθυρα. Η πόρτα της εισόδου είναι και αυτή στο φυσικό χρώμα του ξύλου. Ακόμα υπάρχει μικρή αυλή στην οποία βρίσκεται και μια μεταλλική σκάλα χρώματος μπλε που οδηγεί στο δώμα στο οποίο υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα επίσης μπλε χρώματος.
- Πρόταση: Χρωματισμός της πόρτας στην πρόσοψη του κτηρίου σε μπλέ χρώμα και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που βρίσκονται πάνω από αυτήν και στα παράθυρα. Χρωματισμός επίσης της πόρτας της εισόδου σε μπλέ απόχρωση και αφαίρεση της μεταλλικής σκάλας.

Δελτίο 10. Νο 16

- Περιγραφή: Από το συγκεκριμένο κτίσμα διατηρείται μόνο ένα τμήμα από την εξωτερική τοιχοποιία.
- Πρόβλημα: η βλάστηση έχει καταλάβει το μεγαλύτερο μέρος του εσωτερικού του.
- Πρόταση: Αξιοποίηση του συγκεκριμένου οικοπέδου για την δημιουργία χώρου πρασίνου με παγκάκια που θα χρησιμεύουν σε στάθμευση και ανάπαυση των επισκεπτών αλλά και των κατοίκων της περιοχής.

Δελτίο 11. Νο 17

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας που στεγάζεται με δώμα. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Εμφανής είναι τα προβληματικά επιχρίσματα στο κτήριο καθώς και τα καλώδια που περνάνε περιμετρικά του. Στην είσοδο υπάρχει μία μεταλλική πόρτα με υαλοπίνακες χρώματος γκρι καθώς και το παράθυρο έχει τον ίδιο χρωματισμό.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα. Αντικατάσταση της μεταλλικής πόρτας της εισόδου με μία παραδοσιακή θύρα μπλέ απόχρωσης και επεξεργασία και χρωματισμό του παραθύρου στην ίδια απόχρωση με την θύρα. Τέλος, κάλυψη των καλωδίων.

Δελτίο 12. Νο 6

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στην στέγη έχουν προστεθεί φύλλα ελενίτ. Η πόρτα στην πρόσοψη είναι μεταλλική γκρι χρώματος καθώς επίσης και το παράθυρο. Δίπλα από την πόρτα της εισόδου έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα στο ίδιο χρώμα.
- Πρόταση: Επισκευή της στέγης και αφαίρεση των φύλλων ελενίτ από αυτήν. Αντικατάσταση της πόρτας με μία παραδοσιακού τύπου θύρα μπλέ χρώματος. Αποκατάσταση της ξύλινης πλαϊνής πόρτας και παραθύρου με χρωματισμό εκ νέου στην ίδια απόχρωση με τα κουφώματα που βρίσκονται στην πρόσοψη και ίδιες ενέργειες για τα κουφώματα που βρίσκονται στην πίσω όψη με αυτά που αναφέρθηκαν για την πλαϊνή.

Δελτίο 13. Νο 19

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας, διατηρείται σε κακή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Το κτήριο στεγάζεται με δώμα στο οποίο έχουν προστεθεί φύλλα ελενίτ. Στα ανοίγματα υπάρχουν μεταλλικά κουφώματα καθώς και μεταλλικά κιγκλιδώματα σε μαύρο χρώμα. Η πόρτα είναι μεταλλική και διαθέτει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ και επισκευή του δώματος.

Δελτίο 14. Νο 20

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στην στέγη έχουν τοποθετηθεί φύλλα ελενίτ. Υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα σε όλα τα ανοίγματα. Όλα τα κουφώματα έχουν την απόχρωση του μαύρου χρώματος. Πάνω από την πόρτα και το παράθυρο έχουν προστεθεί μεταλλικά στέγαστρα, στηριζόμενα με μεταλλικά φουρούσια επίσης μαύρου χρώματος.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ από την στέγη και επιδιόρθωσή της. Αφαίρεση όλων των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν τοποθετηθεί στα ανοίγματα του κτηρίου. Αποκατάσταση του ξύλινου παραθύρου και χρωματισμός του σε μπλέ απόχρωση. Αποκατάσταση της πόρτας και χρωματισμός στην ίδια απόχρωση με τα υπόλοιπα κουφώματα. Αφαίρεση των μεταλλικών στέγαστρων που βρίσκονται πάνω από την πόρτα και το παράθυρο.

Δελτίο 15. Νο 22

- Περιγραφή: Το συγκεκριμένο κτήριο αποτελείται από 3 ιδιοκτησίες. Το πρώτο είναι ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Το δεύτερο είναι ένα ισόγειο κτίσμα με αυλή-εξώστη. Τέλος το τρίτο είναι ισόγειο κτίσμα το οποίο στεγάζεται μονόριχτη στέγη. Και τα τρία κτίσματα διατηρούνται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στην πρώτη κατοικία, στα ανοίγματα υπάρχουν ξύλινα κουφώματα γαλλικού τύπου σε καφέ χρώμα και σε κάποια από αυτά υπάρχουν μεταλλικά κιγκλιδώματα σε μαύρο χρώμα. Μια κεραία τηλεόρασης έχει προστεθεί στην είσοδο της κατοικίας. Στην δεύτερη, τα κουφώματα είναι λευκά. Ακόμα, πάνω από την πόρτα υπάρχει ξύλινο στέγαστρο με κεραμίδια.
- Πρόταση: Στην πρώτη, προτείνεται η αλλαγή του χρωματισμού των κουφωμάτων από καφέ σε μπλέ, η αφαίρεση των μεταλλικών μαύρων κιγκλιδωμάτων καθώς και η αφαίρεση της κεραίας της τηλεόρασης που χαλάει την αισθητική του οικισμού. Στην δεύτερη κατοικία, αλλαγή του χρωματισμού των κουφωμάτων από λευκό σε μπλέ και αφαίρεση του ξύλινου στέγαστρου που είναι τοποθετημένο πάνω από την πόρτα.

Δελτίο 16. Νο 61

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα το οποίο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε σημάδια ρωγμών. Τα ξύλα της στέγης παρουσιάζουν σημαντικές φθορές. Τα κουφώματα εμφανίζονται επίσης με φθορές.
- Επισκευή της στέγης και των ρωγμών που έχουν δημιουργηθεί. Επεξεργασία, αποκατάσταση και χρωματισμός όλων των κουφωμάτων σε μπλέ απόχρωση και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.

Δελτίο 17. Νο 23

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας με μικρή αυλή στην είσοδο. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε προβληματικά επιχρίσματα. Τα κουφώματα του κτηρίου έχουν καφέ χρώμα. Ακόμα υπάρχει εξοπλισμός συναγερμού στην όψη και έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό της περιοχής.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο απίχρισμα. Αποκατάσταση και χρωματισμός όλων των κουφωμάτων από καφέ χρώμα σε μπλέ, απόκρυψη του συναγερμού σε ένα όχι τόσο εμφανές σημείο. Καθαίρεση όλων των προβληματικών επιχρισμάτων και τοποθέτηση υδρορροής στην στέγη για την αποφυγή παρόμοιων προβλημάτων και αντικατάσταση επιχρίσματος με νέο επίχρισμα.

Δελτίο 18. Νο 24

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα με μικρή αυλή. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε μία ρωγμή στο ύψος της πλάκας.
- Πρόταση: Γέμισμα ρωγμής με ειδικό υλικό και αποκατάστασή της.

Δελτίο 19. Νο 25

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας. Το κτίσμα διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.

Δελτίο 20. Νο 26

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα το οποίο στεγάζεται με δώμα. Το κτήριο διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Η πόρτα της εισόδου είναι βαμμένη μισή λευκή. Έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα στα κουφώματα. Στο δώμα υπάρχει συρματοπλέγμα και μπετόν ανακατεμένο με σπασμένα γυαλιά για να αποτρέπεται η πρόσβαση σε αυτό.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων. Χρωματισμός της πόρτας εισόδου σε μπλέ απόχρωση. Αφαίρεση του συρματοπλέγματος και του μπετόν ανακατεμένου με σπασμένα γυαλιά από το δώμα. Στην πρότασή μας αναφέρουμε αρκετά σημεία πρασίνου που θα χρησιμεύουν και ως χώροι συνάντησης για να αποφεύγονται τέτοιου είδους περιστατικά.

Δελτίο 21. Νο 27

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Το κτίσμα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στο δώμα υπάρχει κατασκευή από συρματοπλέγμα για να αποτρέπεται η πρόσβαση. Επίσης στο δώμα, είναι εμφανής η ύπαρξη και η ανάπτυξη μικροχλωρίδας που μπορεί να επηρεάσει και το εσωτερικό της οικίας.
- Πρόταση: Αφαίρεση της κατασκευής από συρματοπλέγμα και καθαρισμός του δώματος ώστε να αφαιρεθούν πλήρως οι μικροοργανισμοί που έχουν εγκατασταθεί.

Δελτίο 22. Νο 65

- Περιγραφή: Ισόγειο κτήριο κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Το κτήριο συνολικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στην είσοδο της κατοικίας υπάρχει μεταλλική εξώθυρα σε κόκκινο χρώμα. Στο κτίσμα έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού καθώς και στο τοίχιο που περιβάλλει την αυλή έχουν τοποθετηθεί συρματοπλέγματα.
- Πρόταση: Αλλαγή του χρωματισμού της εξώθυρας από κόκκινο σε μπλέ. Αφαίρεση της μονάδας κλιματιστικού ή τοποθέτησή της σε ένα λιγότερο εμφανές σημείο και τέλος αφαίρεση του συρματοπλέγματος και κατασκευή ενός τοιχίου στη θέση του.

Δελτίο 23. Νο 47

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας με ξεχωριστό δωμάτιο- εξωτερική τουαλέτα. Το κτήριο διατηρείται σε κακή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Στεγάζεται με μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με διαφόρων ειδών φύλλα ελενίτ. Κάποια από τα κουφώματα είναι σε χρώμα σκούρο πράσινο.
- Πρόταση: Αφαίρεση των διαφόρων ειδών φύλλων ελενίτ και επισκευή της στέγης με τοποθέτηση ρωμαϊκών κεραμιδιών παλαιού τύπου. Εκ νέου χρωματισμός των κουφωμάτων από σκούρο πράσινο σε κάποια απόχρωση του μπλέ.

Δελτίο 24. Νο 45A

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας. Το κτήριο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Διαθέτει στέγη επικαλυμμένη με φύλλα ελενίτ. Τα κουφώματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου, σε μωβ χρώμα και στην πόρτα υπάρχει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ από την στέγη και επισκευή της, τοποθετώντας ρωμαϊκού τύπου κεραμίδια. Χρωματισμός όλων των κουφωμάτων σε μία απόχρωση του μπλέ.

Δελτίο 25. Νο 45

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας το οποίο στεγάζεται με δώμα. Το κτίσμα συνολικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι γαλλικού τύπου ενώ στην πόρτα υπάρχει άνοιγμα με μεταλλικά κιγκλιδώματα. Στο δώμα έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των κουφωμάτων με κουφώματα παλαιού τύπου, χρώματος μπλέ. Αφαίρεση της κλιματιστικής μονάδας και επανατοποθέτησή της σε σημείο όχι ορατό.

Δελτίο 26. Νο 44

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα κατοικίας. Το κτίσμα γενικά διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Διαθέτει μονόρριχτη στέγη επικαλυμμένη με κεραμίδια γαλλικού τύπου. Τα κουφώματα είναι ξύλινα καφέ χρώματος. Ακόμα, διακρίνεται ένα μικρό άνοιγμα με υαλότουβλα και εξοπλισμός συναγερμού.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των γαλλικών κεραμιδιών με ρωμαϊκά κεραμίδια. Χρωματισμός όλων των κουφωμάτων σε απόχρωση του μπλέ.

Δελτίο 27. Νο 35

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα το οποίο διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Διαθέτει μεταλλικά κουφώματα. Πάνω από την εξώθυρα έχουν τοποθετηθεί καρφωτά δύο ξύλινα στοιχεία μπλέ χρώματος και στο παράθυρο μεταλλικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων σε ξύλινα κουφώματα μπλέ χρώματος. Επισκευή της πόρτας εισόδου και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.

Δελτίο 28. Νο 46

- Περιγραφή: Πρόκειται για κτίσμα σε δύο επίπεδα, το οποίο είναι στεγασμένο με μονόρριχτη στέγη και δώμα. Η γενική κατάσταση του κτίσματος είναι μέτρια, με εξαίρεση το εξωτερικό μπάνιο η κατάσταση του οποίου είναι κακή.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε προβληματικά επιχρίσματα. Διακρίνονται μεταλλικά κουφώματα, με μεταλλικά κιγκλιδώματα στο επίπεδο του ορόφου, λευκού χρώματος, ενώ στο ισόγειο αν και υπάρχουν ανοίγματα έχουμε απουσία κουφωμάτων, καθώς έχουν τοποθετηθεί πρόχειρα κάποια προστατευτικά. Το μπάνιο είναι εξωτερικά του κτηρίου και η οροφή του έχει καταρρεύσει.
- Πρόταση: Καθαίρεση προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα. Αφαίρεση και αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων με ξύλινα κουφώματα μπλέ χρώματος. Στο ισόγειο που υπάρχουν ανοίγματα και έχουμε απουσία κουφωμάτων, προτείνουμε τοποθέτηση ξύλινων κουφωμάτων μπλέ χρώματος. Αποκατάσταση του εξωτερικού μπάνιου και τοποθέτηση οροφής σε αυτό.

Δελτίο 29. Νο 43

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα, στεγασμένο με δώμα. Η κατάστασή του χαρακτηρίζεται ως μέτρια.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα σε όλα τα ανοίγματα είναι ξύλινα, γκριζου χρώματος και έχουν τοποθετηθεί προστατευτικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση : Έπαναχρωματισμός όλων των κουφωμάτων από γκρι σε μπλέ χρώμα και αφαίρεση των κιγκλιδωμάτων που έχουν τοποθετηθεί σε αυτά.

Δελτίο 30. Νο 42

- Περιγραφή: Κτίσμα στο επίπεδο του ισογείου. Η κατάστασή του θεωρείται καλή.
- Πρόβλημα: Έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα στα ανοίγματα του κτηρίου και η μεταλλική αυλόθυρα είναι σε απόχρωση του μπέζ.
- Πρόταση: Αφαίρεση των κιγκλιδωμάτων από τα ανοίγματα του κτηρίου και επαναχρωματισμός της αυλόθυρας από μπέζ χρώμα σε μπλέ.

Δελτίο 31. Νο 40

- Περιγραφή: Κατοικία ισογείου με δώμα. Διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι γκριζας απόχρωσης, με μαύρα, μεταλλικά διακοσμητικά στοιχεία. Στην πρόσοψή του έχει φανοστάτης για δημόσιο φωτισμό της περιοχής.
- Πρόταση: Επαναχρωματισμός των κουφωμάτων από γκρι σε κάποια απόχρωση του μπλέ. Αφαίρεση των μεταλλικών μαύρων διακοσμητικών στοιχείων που έχουν τοποθετηθεί στα κουφώματα. Αντικατάσταση του φανοστάτη για τον δημόσιο φωτισμό της περιοχής σε άλλο καινούργιο μικρότερου μεγέθους.

Δελτίο 32. Νο 39

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία, η οποία βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Άνωθεν της θύρας έχει τοποθετηθεί στέγαστρο από ελενίτ.
- Πρόταση : Αφαίρεση του στεγαστρου που έχει τοποθετηθεί άνωθεν της εξώθυρας.

Δελτίο 33. Νο 41Α

- Περιγραφή: Κτίσμα στο ισόγειο. Η κατάσταση της κατοικίας χαρακτηρίζεται ως καλή.
- Πρόβλημα: Στα ανοίγματα έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά κιγκλιδώματα. Υπάρχει αυλή, της οποίας η αυλόθυρα είναι μεταλλική με υαλοπίνακα, χρώματος κόκκινου.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων και επαναχρωματισμός της αυλόθυρας από χρώμα κόκκινο σε μπλέ χρώμα.

Δελτίο 34. Νο 41

- Περιγραφή: Κατοικία στο ισόγειο. Η κατάσταση διατήρησης του είναι καλή.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι με υαλοπίνακες και μεταλλικά διακοσμητικά στοιχεία. Όλα τα στοιχεία των κουφωμάτων είναι γκρίζου χρώματος.
- Πρόταση: Αφαίρεση και αντικατάσταση των κουφωμάτων με παραδοσιακά κουφώματα καθώς επίσης και αφαίρεση των μεταλλικών διακοσμητικών στοιχείων τους. Χρωματισμός όλων των κουφωμάτων από γκρί σε μπλέ χρώμα.

Δελτίο 35. Νο 48

- Περιγραφή: Κατοικία στο ισόγειο, η κατάστασή της χαρακτηρίζεται ως καλή.
- Πρόβλημα: Διαθέτει στέγη, κατασκευασμένη από φύλλα ελενίτ και ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι γκρίζου χρώματος, και στο παράθυρα έχει γίνει προσθήκη μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ και αντικατάστασή τους με ρωμαϊκά κεραμίδια, όπως αυτά της υπόλοιπης στέγης. Επαναχρωματισμός των κουφωμάτων από γκρί χρώμα σε κάποια απόχρωση του μπλέ και τέλος αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν προστεθεί στα παράθυρα.

Δελτίο 36. Νο 4

- Περιγραφή: Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα με δώμα. Η κατάσταση του κτίσματος διατηρείται σε καλό επίπεδο.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα έχουν κόκκινο χρωματισμό ενώ οι τοίχοι έχουν στις δύο πλευρές διαφορετικό χρωματισμό καθώς στην πρόσοψη υπάρχει κίτρινη απόχρωση. Στην πρόσοψή του έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για δημόσιο φωτισμό.
- Πρόταση: Αλλαγή του χρωματισμού των κουφωμάτων από κόκκινο σε μπλέ χρώμα καθώς επίσης και αλλαγή του χρώματος του τοίχου της προσόψεως από κίτρινο σε λευκό. Αντικατάσταση του φανοστάτη που έχει τοποθετηθεί στην πρόσοψη του κτίσματος με φανοστάτη τύπου που προτείνουμε στην μελέτη ανάπλασης της περιοχής, στον αστικό εξοπλισμό.

Δελτίο 37. Νο 5

- Περιγραφή: Το συγκεκριμένο κτίσμα αντί ορόφου διαθέτει υπόγειο. Η κατάστασή του είναι μέτρια.
- Πρόβλημα: Η στέγασή του γίνεται με στέγη, αποτελούμενη από ρωμαϊκά κεραμίδια και πρόχειρα επισκευασμένη με φύλλα ελενίτ. Στο ισόγειο τα κουφώματα είναι γκρίζου χρώματος, με λευκά, μεταλλικά στοιχεία και μικρά τμήματά τους έχουν υαλοπίνακες. Στο υπόγειο η πόρτα είναι μεταλλική, γκρίζου επίσης χρώματος.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ και αντικατάστασή τους με ρωμαϊκά κεραμίδια, όπως είναι στην υπόλοιπη στέγη. Αλλαγή του χρώματος των κουφωμάτων από γκρί σε

μπλέ απόχρωση και αφαίρεση των μεταλλικών στοιχείων που έχουν προστεθεί. Τέλος, αλλαγή του χρώματος της πόρτας του ισόγειου και επιλογή του ίδιου χρώματος με τα υπόλοιπα κουφώματα.

Δελτίο 38. Νο 1

- Περιγραφή: Ανακαινισμένο κτήριο με όροφο.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα και τα παραθυρόφυλλα είναι γαλλικού τύπου, πράσινου χρώματος. Στην πρόσοψή του έχει τοποθετηθεί φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό της οδού. Εμφανής η μονάδα κλιματισμού.
- Πρόταση: Αλλαγή του χρώματος των κουφωμάτων από πράσινο σε μπλέ. Αντικατάσταση του φανοστάτη που έχει τοποθετηθεί στην πρόσοψη του κτηρίου και αντικατάστασή του με φανοστάτη μικρότερου μεγέθους. Απόκρυψη της κλιματιστικής μονάδας σε μέρος όχι τόσο εμφανές.

Δελτίο 39. Νο 2

- Περιγραφή: Κτίσμα το οποίο αποτελείται από ισόγειο και όροφο. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το κτήριο είναι μέτρια.
- Πρόβλημα: Διακρίνουμε προβληματικά επιχρίσματα σχεδόν σε όλο το κτήριο. Στη στέγη υπάρχουν πρόχειρα τοποθετημένα φύλλα ελενίτ.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα. Επισκευή της στέγης, αφαίρεση των φύλλων ελενίτ και αντικατάστασή τους με ρωμαϊκά κεραμίδια.

Δελτίο 40. Νο 3

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία αλλά λόγω κλίσης του εδάφους παρατηρείται ύπαρξη μικρών διαφοροποιήσεων σε επίπεδα. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι καφέ χρώματος, με μεταλλικά κιγκλιδώματα στα ανοίγματα.
- Πρόταση: Επαναχρωματισμός των κουφωμάτων από καφέ σε κάποια απόχρωση του μπλέ. Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν τοποθετηθεί στα ανοίγματα.

Δελτίο 41. Νο 50

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα. Η κατάσταση της οικίας είναι καλή.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι νεότερα, αλουμινίου, χρώματος καφέ.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των νεώτερων κουφωμάτων αλουμινίου με ξύλινα κουφώματα και μπλέ απόχρωσης.

Δελτίο 42. Νο 51

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία. Η κατάσταση διατήρησης του είναι καλή.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα και τα παντζούρια είναι γκρίζου χρώματος.
- Πρόταση: Αλλαγή του χρώματος των κουφωμάτων από γκρι σε μπλέ απόχρωση.

Δελτίο 43. Νο 52

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία, η οποία διατηρείται σε μέτρια κατάσταση.
- Πρόβλημα: Έχει κατασκευαστεί πέργκολα με υποστύλωμα επικαλυμμένη με ρωμαϊκά κεραμίδια. Τα κουφώματα είναι καφέ χρώματος.

- Πρόταση: Αφαίρεση της κατασκευής της πέργκολας και αλλαγή του χρωματισμού των κουφωμάτων από κεφέ σε μπλέ χρώμα.

Δελτίο 44. Νο 47 Α

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα. Η κατάσταση του θεωρείται κακή.
- Πρόβλημα: Στο μεγαλύτερο τμήμα του η στέγη έχει καταρρεύσει, ενώ σε ένα μικρότερο διατηρείται ακόμη η μονόριχτη στέγη του. Τα κουφώματά του είναι καφέ χρώματος.
- Πρόταση: Μερική κατεδάφιση του κτηρίου, πιο συγκεκριμένα κατεδάφιση του τοίχου της προσόψεως και διατήρηση των υπολοίπων τοιχίων, καθαρισμός εσωτερικά και δημιουργία πρασίνου.

Δελτίο 45. Νο 55

- Περιγραφή: Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα. Η κατάσταση του είναι καλή.
- Πρόβλημα: Η στέγη που διαθέτει είναι μονόριχτη και έχει πρόχειρα κατασκευαστεί με φύλλα ελενίτ. Όπως φαίνεται έχει γίνει προέκταση της στέγης, επίσης με φύλλα ελενίτ, δημιουργώντας έτσι κάποιου είδους στέγαστρο στην όψη στην οποία βρίσκεται η είσοδος του σπιτιού. Στα κουφώματα, έχει γίνει τοποθέτηση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ και αντικατάστασή τους με ρωμαϊκά κεραμίδια. Αφαίρεση επίσης του στεγάστρου που έχει δημιουργηθεί με την προέκταση της στέγης. Τέλος αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν προσαρτηθεί στα ανοίγματα.

Δελτίο 46. Νο 56

- Περιγραφή: Ισόγειο κτήριο κατοικίας. Η κατάσταση του είναι καλή.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα είναι μεταγενέστερα, μεταλλικά και ξύλινα, κάποια από αυτά λευκού χρώματος, με προστατευτικά κιγκλιδώματα. Στην πρόσοψη του σπιτιού έχει τοποθετηθεί μονάδα κλιματιστικού.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων με ξύλινα κουφώματα και χρωματισμός όλων των κουφωμάτων σε μπλέ χρώμα. Αφαίρεση των μεταλλικών προστατευτικών κιγκλιδωμάτων και αφαίρεση της κλιματιστικής μονάδας και τοποθέτησή της σε ένα όχι τόσο εμφανές σημείο.

Δελτίο 47. Νο 59

- Περιγραφή: Ισόγειο κτίσμα. Η κατάσταση της θεωρείται καλή.
- Πρόβλημα: Μεταλλικά είναι τόσο τα κουφώματα όσο και τα κιγκλιδώματα των ανοιγμάτων.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων και τοποθέτηση νέων ξύλινων στο ίδιο χρώμα με τα υπάρχοντα που θα αφαιρεθούν.

Δελτίο 48. Νο 57

- Περιγραφή: Ισόγειο κτήριο, η κατάσταση του οποίου είναι καλή.
- Πρόβλημα: Τα κουφώματα, οι πόρτες και τα κιγκλιδώματα των ανοιγμάτων είναι μεταλλικά.
- Πρόταση: Αντικατάσταση των μεταλλικών κουφωμάτων με ξύλινα μπλέ χρώματος και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.

Δελτίο 49. Νο 54

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία, οι οποία αποτελείται από δύο μέρη. Το μπάνιο της κατοικίας είναι ανεξάρτητο και στεγασμένο ξεχωριστά. Η κατάσταση του οικήματος είναι μέτρια.
- Πρόβλημα: Εμφάνιση προβληματικών επιχρισμάτων.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάσταση με νέο επίχρισμα.

Δελτίο 50. Νο 58

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία με δώμα. Η κατάσταση του κτίσματος είναι καλή.
- Πρόβλημα: Πρόχειρα άνωθεν της πόρτας έχει κατασκευαστεί στέγαστρο με καλάμια. Η θύρα της οικίας είναι αλουμινίου, όπως και ένα μικρό παράθυρο στην κύρια όψη του κτίσματος, ενώ τα κουφώματα των υπόλοιπων παραθύρων διαθέτουν κιγκλιδώματα μεταλλικά, μαύρου χρώματος.
- Πρόταση: Αφαίρεση του στεγαστρού με καλάμια που έχει τοποθετηθεί άνωθεν της πόρτας. Αντικατάσταση της θύρας της οικίας που είναι από αλουμίνιο με μία παραδοσιακού τύπου θύρα μπλέ χρώματος. Αντικατάσταση επίσης του μικρού παραθύρου που βρίσκεται στην κύρια όψη του κτίσματος και αντικατάστασή του με ένα ξύλινο. Τέλος αφαίρεση όλων των μαύρων μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν προστεθεί στα κουφώματα.

Δελτίο 51. Νο 60-62

- Περιγραφή: Ισόγειο κτήριο η κατάστασή του οποίου είναι καλή.
- Πρόβλημα: Κάποια από τα κουφώματα είναι μεταλλικά μαύρου χρώματος. Ο χρωματισμός του τοίχου δεν είναι λευκός. Το σπίτι διαθέτει αυλή και στον χώρο αυτό έχει υπάρξει κατασκευή τύπου «πέργκολα».
- Πρόταση: Αντικατάσταση των μεταλλικών μαύρων κουφωμάτων με ξύλινα κουφώματα μπλέ χρώματος. Αλλαγή του χρωματισμού του τοίχου σε λευκό. Αφαίρεση της κατασκευής πέργκολας που υπάρχει στην αυλή.

Δελτίο 52. Άγιος Γεώργιος

- Περιγραφή: Είναι μονόκλιτη βασιλική.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε προβληματικά επιχρίσματα στον Ναό. Επίσης έχουν τοποθετηθεί μεταλλικά παράθυρα και προστατευτικά κιγκλιδώματα σε όλα τα ανοίγματα.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα. Αντικατάσταση των μεταλλικών παραθύρων με ξύλινα και αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν τοποθετηθεί σε όλα τα ανοίγματα.

Άγιοι Κωνσταντίνος και Ελένη

- Περιγραφή: Πρόκειται για μονόκλιτο, ξυλόστεγο ναό. Έχει γίνει αποκατάσταση.

Δελτίο 53 . Νο 10

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία, η γενικότερη κατάστασή της είναι καλή.
- Πρόβλημα: Στα κουφώματα έχουν προστεθεί εξωτερικά προστατευτικά, μεταλλικά κιγκλιδώματα και παρατηρούμε στον τοίχο της προσόψεως ανοδική υγρασία από το έδαφος που έχει προκαλέσει προβληματικά επιχρίσματα.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων που έχουν προστεθεί στα κουφώματα. Καθαρισμός του εδάφους και δημιουργία μικρής κλίσεως ώστε να μην

γίνεται συσσώρευση των υδάτων που προκαλεί την ανοδική υγρασία στους τοίχους καθώς και καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα.

Δελτίο 54. Νο 11

- Περιγραφή: Ισόγεια κατοικία σε δύο επίπεδα. Η κατάσταση του θεωρείται καλή.
- Πρόβλημα: Είναι φανερή η ύπαρξη προβληματικών επιχρισμάτων και η δημιουργία τοιχογραφιών με την χρήση σπρέι. Τα κουφώματα είναι καφέ χρώματος και έχουν μεταλλικά προστατευτικά κιγκλιδώματα.
- Πρόταση: Καθαίρεση των προβληματικών επιχρισμάτων και αντικατάστασή τους με νέο επίχρισμα. Κάλυψη των τοιχογραφιών και χρωματισμός των τοίχων με λευκό χρώμα. Αλλαγή του χρωματισμού των κουφωμάτων από καφέ σε μπλέ χρώμα και τέλος αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων.

Δελτίο 55. Νο 36

- Περιγραφή: Κατοικία στο επίπεδο του ισογείου. Η κατάσταση του κτίσματος είναι καλή.
- Πρόβλημα: Υπάρχει μικρός, εξωτερικός χώρος(αυλή) με μεταλλικά κιγκλιδώματα, νεότερου τύπου. Τα κουφώματα είναι επίσης νεότερα, μεταλλικά και αλουμινίου, χρώματος κόκκινου και μαύρου.
- Πρόταση: Αφαίρεση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων της αυλής και δημιουργία χαμηλού τοιχίου στη θέση τους. Αφαίρεση και αντικατάσταση των νεώτερων μεταλλικών και αλουμινένιων κουφωμάτων με ξύλινα κουφώματα μπλέ χρώματος.

Δελτίο 56. Νο 37

- Περιγραφή: Μικρή ισόγεια κατοικία με μικρό αύλιο χώρο. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Διακρίνεται μονόρριχτη στέγη, επικαλυμμένη με φύλα ελενίτ.
- Πρόταση: Αφαίρεση των φύλλων ελενίτ, επισκευή της στέγης και αντικατάσταση των φύλλων ελενίτ με ρωμαϊκά κεραμίδια.

Δελτίο 57. Νο 71

- Περιγραφή: Κτίσμα ίσως μονόχωρο σε κεντρικό πέρασμα της εξεταζόμενης περιοχής. Διατηρείται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Εξωτερικά έχει τοποθετηθεί μεταγενέστερα φανοστάτης για τον δημόσιο φωτισμό. Ολόκληρη η πρόσοψη του κτηρίου έχει καλυφθεί με τοιχογραφίες από σπρέι καθώς επίσης και τα κουφώματα.
- Πρόταση: Αντικατάσταση του φανοστάτη για δημόσιο φωτισμό με έναν μικρότερου μεγέθους. Κάλυψη και χρωματισμός όλου του κτηρίου με λευκό χρώμα. Τέλος επεξεργασία, αποκατάσταση και χρωματισμός των κουφωμάτων σε μπλέ απόχρωση.

Δελτίο 58. Νο 28

- Περιγραφή: Στη θέση αυτή βρισκόταν κατοικία η οποία πλέον δεν υπάρχει.
- Πρόβλημα: Είτε έχει κατεδαφιστεί είτε έχει καταρρεύσει και συναντάται μόνο βλάστηση.
- Πρόταση: Στη θέση αυτή, προτείνουμε την καθάριση του χώρου και την δημιουργία πρασίνου.

Δελτίο 59. Νο 56Α

- Περιγραφή: Χώρος κατοικίας. Το κτήριο βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Πρόβλημα: Παρατηρούμε προβληματικό επίχρισμα.
- Πρόταση: Καθαίρεση του προβληματικού επίχρισματος και αντικατάστασή του με νέο επίχρισμα.

3.1.2 Επέμβαση στον αστικό εξοπλισμό

Στους ελεύθερους χώρους του οικισμού πρέπει να γίνουν κάποιες επεμβάσεις ήπιας μορφής ώστε να αναδειχθεί σωστά το περιβάλλον των οικημάτων.

Θα πρέπει να γίνει μελέτη του φωτισμού ολόκληρης της περιοχής που θα εφαρμοστεί, τόσο περιμετρικά όσο και εντός των στενών περασμάτων που διασχίζουν τα Αναφιώτικα προς κάθε κατεύθυνση. Επίσης, οι υπάρχοντες φανοστάτες πρέπει να αντικατασταθούν με άλλους, διαφορετικού είδους και μικρότερου μεγέθους ώστε να εναρμονίζονται με την αρχιτεκτονική της περιοχής.

Χάρτης 11. Υπάρχουσα Κατάσταση Δημόσιου Φωτισμού.

Χάρτης 12. Πρόταση Δημόσιου Φωτισμού.

Είναι μεγάλη η ανάγκη για εγκατάσταση πινακίδων για την πληροφόρηση των επισκεπτών ή ακόμη και η τοποθέτηση χαρτών σε κομβικά σημεία με πληροφορίες για τον προσανατολισμό και τις διαδρομές που οδηγούν σε αρχαιολογικούς χώρους κλπ.

Τέλος, πρέπει να τοποθετηθούν μικρού μεγέθους κάδοι απορριμμάτων σε σημεία κατά μήκος των διαδρομών-περασμάτων των πεζών. Έτσι, η περιοχή θα διατηρείται σε καλύτερη κατάσταση όσον αφορά στην καθαριότητα και την προώθηση της εικόνας ενός υγιούς περιβάλλοντος.

Χάρτης 13. Χάρτης με πινακίδες προσανατολισμού (ροζ) και πληροφοριών (μοβ).

3.2 Διαμόρφωση των ελεύθερων δημόσιων χώρων.

Παρατηρώντας τους χάρτες έπειτα από την καταγραφή των κτισμάτων, προκύπτει πως αρκετά κτίσματα έχουν καταρρεύσει λόγω της κακής τους κατάστασης, δημιουργώντας έτσι ελεύθερους χώρους. Προτείνεται, οι ελεύθεροι χώροι που έχουν δημιουργηθεί να φυτευτούν και να δημιουργηθούν συνθήκες ώστε οι επισκέπτες να πραγματοποιούν κάποια σύντομη στάση. Θα μπορούσε να γίνει τοποθέτηση πάγκων (καθισμάτων) και φύτευση πρασίνου. Η δενδροφύτευση των ελεύθερων χώρων όπως έχει ειπωθεί ήδη, πρέπει να γίνει με προσοχή για την διατήρηση της αίσθησης αρμονίας και την αποφυγή υπερβολών σχετικά με την πυκνότητά τους αφού ο χώρος δεν ενδύκνεται για φύτευση πυκνής βλάστησης.

Για ιστορικούς λόγους, θα ήταν δυνατό σε χώρους όπου υπήρχαν αρχικά κτήρια, να τοποθετηθούν πινακίδες για την πληροφόρηση των περαστικών σχετικά με την κατάσταση των κτηρίων και την εικόνα του σημείου πριν από την κατάρρευσή τους.

Στα ανατολικά του Ναού του Αγ. Γεωργίου υπάρχει ένα πλάτωμα, το οποίο θα μπορούσε επίσης να γίνει χώρος στάσης με μελέτη για καθίσματα(παγκάκια) ενώ θα μπορούσε ακόμη να υπάρχει και κάποια βρύση με πόσιμο νερό.

Στο ανώτατο τμήμα, περιφερειακά του οικισμού έχει δημιουργηθεί δρόμος στον οποίο δημιουργούνται στενά περάσματα, ενώ υπάρχουν και σημεία με μεγάλο πλάτος. Στα σημεία αυτά προσφέρεται θέα και ακόμη και σήμερα που δεν υπάρχουν ειδικές υποδομές για στάση και ανάπαυση, συνηθίζεται εκεί να σταματούν οι περιπατητές. Θα διευκόλυνε λοιπόν, η δημιουργία στοιχείων για την χρήση τους ως καθίσματα προκειμένου να συμβάλλουν στις φυγές θέας που χαρίζει η συγκεκριμένη διαδρομή.

Σύμφωνα με τον αντίστοιχο χάρτη, δημιουργούνται χώροι προσωρινής στάσης στα σημεία που βρίσκονται πλησίον των δύο ναών, στον περιφερειακό δρόμο που βρίσκεται στο τμήμα με το μεγαλύτερο υψόμετρο και σε κεντρικό, κομβικό σημείο στην θέση δύο κατεδαφισμένων κτισμάτων.

Χάρτης 14. Ελεύθεροι Κοινόχρηστοι Χώροι.

Χάρτης 15. Ελεύθεροι κοινόχρηστοι Χώροι με Πινακίδες.

3.3 Επέμβαση στην κίνηση οχημάτων και πεζών στην περιοχή

Προκειμένου να διευκολυνθεί η κίνηση στα Αναφιώτικα, θα πρέπει να γίνουν κάποιες επεμβάσεις ώστε να αποκατασταθούν τα μονοπάτια που με το πέρασμα του χρόνου έχουν υποστεί πολλές φθορές.

Συγκεκριμένα, στο τμήμα του δρόμου που καταλήγει στην οδό Θεωρίας θα πρέπει να γίνει επίστρωση κάποιου υλικού ώστε να αντιμετωπισθεί η ολισθηρότητα του δρόμου. Πρέπει να μειωθεί επίσης η κλίση του οδοστρώματος, ώστε να γίνεται με μεγαλύτερη ευκολία ο περίπατος περιμετρικά του Ιερού Βράχου.

Σε όσες κλίμακες υπάρχουν στα στενά περάσματα, στις εσωτερικές διαδρομές του οικισμού, θα γίνει επανατοποθέτηση των βαθμίδων που έχουν καταστραφεί λόγω καθιζήσεων.

Επίσης, θα γίνει επίστρωση όσων οδών δεν έχουν υποστεί ακόμη κάποια επέμβαση, με υλικά παρόμοια με των υπολοίπων. Όσα περάσματα διατηρούν την αρχική τους μορφή θα παραμείνουν ως έχουν. Δηλαδή, τα ασβεστωμένα λευκά σοκάκια που παραπέμπουν σε νησιώτικο οικισμό θα διατηρήσουν τον χαρακτήρα τους και όσα τμήματα των δρόμων είναι πλακοστρωμένα δεν θα υποστούν αλλαγές.

Όσον αφορά στην κίνηση τροχοφόρων στην περιοχή, θεωρείται σημαντικό να μην διαταραχθεί το κλίμα που υπάρχει και η ισορροπία στην ζωή των κατοίκων αφού η κίνηση τροχοφόρων οχημάτων στην περιοχή είναι μηδενική. Τα τροχοφόρα έχουν την δυνατότητα να προσεγγίζουν την περιοχή περιμετρικά και να μην διεισδύουν σε αυτή. Αυτό είναι και κάτι που θα διατηρηθεί.

Σε περιπτώσεις μέγιστης ανάγκης, όπως η στάθμευση ασθενοφόρου, υπάρχουν σημεία όπως στο πλάτωμα που υπάρχει δίπλα από τον ναό του Αγ. Γεωργίου αλλά και στον δρόμο που καταλήγει στην οδό Θεωρίας στο ανώτατο τμήμα του οικισμού, όπου επίσης μπορεί να γίνει προσέγγιση της περιοχής.

Άλλωστε, σύμφωνα με την Χάρτα των Ιστορικών Πόλεων, τα μεγάλα οδικά δίκτυα δεν πρέπει να διεισδύουν στις Ιστορικές Πόλεις αλλά να διευκολύνουν στην προσέγγισή τους και να επιτρέπουν μια εύκολη προσπέλαση σε αυτές.

4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Για την ανάπλαση και ανάδειξη του οικισμού των Αναφιώτικων, θεωρούμε πως είναι σημαντικό να σεβαστούμε τον περιβάλλοντα χώρο και οι επεμβάσεις να είναι τέτοιες ώστε να μην δημιουργηθούν αντιθέσεις με τις παρακείμενες συνοικίες και τον αρχαιολογικό χώρο. Θεωρούμε πως το ύψος και ο χαρακτήρας του οικισμού πρέπει να διατηρηθεί και να συμβαδίζει με την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία των παραδοσιακών οικισμών στους οποίους και ανήκει. Γι' αυτό τον λόγο πρέπει να απομακρυνθούν οι μεταγενέστερες προσθήκες, τα τμήματα νεωτερισμού που παρουσιάζονται και να εξαληφθούν οι αντιθέσεις και τα "ξένα" κομμάτια που έχουν εισβάλει στον οικισμό.

Οι προτάσεις που έχουν γίνει είναι ήπιες μορφής και σκοπό έχουν την ανάδειξη της περιοχής, την ένταξή της στον πολεοδομικό ιστό διατηρώντας όλα τα θετικά στοιχεία που τον κάνουν να ξεχωρίζει και να διαφοροποιείται από τις γύρω περιοχές. Σκοπός είναι να παραμείνουν στις κατοικίες τους οι άνθρωποι που ήδη ζουν εκεί και να δημιουργηθούν συνθήκες τέτοιες ώστε να κάνουν την καθημερινότητά τους καλύτερη και πιο εύκολη. Προβλέπονται παραπάνω μέτρα για την διατήρηση και την λειτουργικότητα του χώρου αλλά και ο ανάλογος εξοπλισμός που θα αποδεσμεύσει τους κατοίκους από την υποχρέωση που έχουν αποκτήσει με τον καιρό να καθοδηγούν τους περαστικούς, την ανάγκη να καταβάλλουν κόπο για να διατηρείται ο οικισμός στοιχειωδώς καθαρός. Προσδοκούμε να ανέβει η ποιότητα ζωής, χωρίς όμως να ξεπεραστούν τα όρια της ιδιωτικότητας δημιουργώντας άλλο ένα τουριστικό αξιοθέατο χάνοντας έτσι απόλυτα τον μοναδικό χαρακτήρα και την ιδιαιτερότητα της περιοχής.

Βιβλιογραφία

Αραβαντινός Αθανάσιος, Πολεοδομικός σχεδιασμός- για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου, εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα 2007

Γκιζέλη Βίκα Δ., Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα 1920 - 1930, εκδόσεις Επικαιρότητα, Αθήνα 1984

Δοξιάδης Κ. Α., Η πρωτεύουσα μας και το μέλλον της, Αθήνα 1960

Ζήβας Διονύσης Α., Πλάκα 1973-2003, το χρονικό της επέμβασης για την προστασία της παλαιάς πόλεως των Αθηνών, εκδόσεις Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, 2006

Ζησιμοπούλου Μ., Νάστου Ε., Πρέπης Α., Παρασκευοπούλου Α., Στεφανοπούλου Α., *Πρόταση παρέμβασης στην περιοχή της Πλάκας*, Διπλωματική εργασία – 1975-1976

Καλλιγιάς Π.Γ., Εργασίες Τακτοποιήσεως και Διαμορφώσεως του Ιερού Διονύσου Ελευθερέως της Νοτίου Κλιτύς Ακροπόλεως (1961 – 1962), Α. Δ. τόμος 18, μέρος Β1 – Χρονικά, Αθήνα 1963

Καυτατζόγλου Ρ., Καμούση Π., *Στη σκιά του ιερού βράχου, τόπος και μνήμη στα Αναφιώτικα*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2001

Κορρές Μανώλης, Α.Δ τόμος 3 6 μέρος Β1 – Χρονικά, Αθήνα 1981

Κωνσταντινίδης Άρης, Στοιχεία Αυτογνωσίας, για μια αληθινή αρχιτεκτονική / φωτογραφίες, σχέδια, σημειώσεις, εκδόσεις Καρυδάκη, Αθήνα 1975

Κωνσταντινίδης Άρης, *Τα Θεόχτιστα. Προλεγόμενα*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Αθηνά 1983

Κωνσταντινίδης Άρης, *Τα παλιά Αθηναϊκά σπίτια*, εκδόσεις Πολύτυπο, Αθήνα 1983

Μιχελή Λίζα, Η Αθήνα των Ανωνύμων, Περιήγηση στα πλατώματα, τους μαχαλάδες και τις γειτονιές της Παλιάς Αθήνας, εκδόσεις Δρώμενα, Αθήνα 1991

Μιχελή Λίζα, *Πλάκα, Ιστορική Μνήμη και Μυθοπλασία*, εκδόσεις Πανόραμα, Αθήνα 1988

Μπίρης Η. Κώστας, *Αι Αθήναι- από του 19ου εις τον 20ον αιώνα*, εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 2005

Μπίρης Η. Κώστας, Τα πρώτα σχέδια των Αθηνών : Ιστορία και ανάλυσις των, Αθήνα 1933

Μπίρης Μανώλης, *Μισός Αιώνας Αθηναϊκής Αρχιτεκτονικής 1875 – 1925*, εκδόσεις Ελληνική Βιβλιοδεσία, Αθήνα 1987

Νομικός Μανώλης, Αποκατάσταση επανάχρηση ιστορικών κτηρίων και συνόλων, Μεθοδολογία, Εφαρμογές, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1997

Νικολαΐδου Σήλια, *Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου*, εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 1993

Παπαγεωργίου – Βενετάς Αλέξανδρος, *Αθήνα, Δοκιμές και Θεωρήσεις*, εκδόσεις Οδυσσεάς, Αθήνα 1996

Παπαγεωργίου – Βενετάς Αλέξανδρος, *Ένα όραμα του κλασικισμού*, εκδόσεις Καπόν, Αθήνα 2001

Παπαγεωργίου – Βενετάς Αλέξανδρος, Εξέλιξη, προβλήματα και μέλλον του αθηναϊκού τοπίου- Αθηνών Αγλαΐσμα, εκδόσεις Ερμής, Αθήνα 1999

Πικιώνης Δημήτρης, Κείμενα, εκδόσεις Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1999

Πολύζος Ιωάννης, Αθήνα 1900 – 1940. Μετασχηματισμοί της Πρωτεύουσας και Πολεοδομικές Ρυθμίσεις, εκδόσεις ΕΜΠ, Αθήνα 1986

Σκιαδάς Ελευθέριος Γ., *Οι συνοικίες των Αθηνών. Η πρώτη επίσημη διαίρεση(1908)*, Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, 2001

Τραυλλός Ιωάννης, *Πολεοδομική εξέλιξης των Αθηνών*, εκδόσεις Καπόν, Αθήνα 1993

Φιλιππίδης Δημήτρης, *Νεοελληνική Αρχιτεκτονική*, εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 1984

Φιλιππίδης Δημήτρης, Για την Ελληνική πόλη, μεταπολεμική πορεία μελλοντικές προοπτικές, εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1990

Giorgio Grassi, *Κείμενα για την Αρχιτεκτονική, (Πρόλογος του συγγραφέα αφιερωμένος στην Αθήνα)*, μετάφραση. Κωνσταντίνος Πατέστος, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1998

Amos Rapoport, *Ανώνυμη αρχιτεκτονική και πολιτιστικοί παράγοντες*, εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 2010

Ρωμανός Αριστείδης Γ., *Αθήνα, Το πολεοδομικό ζήτημα από την σκοπιά του*, εκδόσεις Πτοταμός, Αθήνα 2004

Δημοσιεύματα-Μελέτες

Ρουμπιέν Διονύσιος, Άνω Πετράλωνα, Προστασία και συντήρηση σε κλίμακα αστικού κέντρου ή ιστορικού οικισμού, ΕΜΠ, Αθήνα 1999

Μελέτη παλαιάς πόλεως Αθηνών, Ζήβας, Δ., Τραυλός, Ι., Μανδίκας, Π., Λαμπίρη_ Δημάκη , Ι.Τζικά_ Χατζοπούλου, Α., Παππάς, Π., Τομ. 5, Υπουργείο Δημοσίων έργων, Αθήνα 1974

Υπουργείο Δημοσίων έργων, *Μελέτη παλαιάς πόλεως Αθηνών*, Ζήβας, Δ., Αθήνα 30/4/77

Υπουργείο Χωροταξίας και περιβάλλοντος, Γενική Διεύθυνση οικισμού, Διεύθυνση Γ7, *Εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Πλάκας*, Αθήνα 1981

Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων Α.Ε., Πεζοδρόμηση Δ. Αρεοπαγίτου – Αποστόλου Παύλου, «*Ενημερωτικό Δελτίο Τ.Ε.Ε*», τεύχος 2017, Αθήνα 18/10/1999, σελ.152

Δοντάς Σπυρίδωνας, *Τα Αναφιώτικα και ο Περίπατος*, εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Γράμματα, Αθήνα, 18/4/1977

Αντωνόπουλος Α., Αναφιώτικα, Σκέψεις και στοιχεία για την εξυγίανση του οικισμού, GRAZ 1978

Αντωνόπουλος Α., Αναφιώτικα, *Σχέδιο Αναπλάσεως*, Α.ΕΠΚΑ, αρ.πρωτ. 742, Αθήνα 1980

Αντωνόπουλος Α., Στοιχεία Κτηματολογίου, Αφορά το τμήμα του οικισμού αρμοδιότητας Α' ΕΠΚΑ σύμφωνα με τα Π.Δ. 941/77(ΦΕΚ 320/τΔ), Τεύχος 3ο, Α' ΕΠΚΑ, Αθήνα 1993

Α' Εφορεία Προϊστορικών και κλασικών Αρχαιοτήτων, *Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων Αθήνας*, Τεύχος τεκμηρίωσης διαδρομών Βόρειας και Νότιας Κλιτύς Ακροπόλεως, Αθήνα Νοέμβριος 1999

Αναφιώτικα: *Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων - ιστορική συνέχεια*, Στέλλα Παπαθανασίου, ΔΠΜΣ Προστασία Μνημείων/ Κατεύθυνση Α'/ Διπλωματική 2001/1

Αρχιτεκτονικά θέματα 1/1967, σελίδα 64 (εικόνα)

Αρχιτεκτονικά θέματα 6/1972, σελίδα 256

Αρχιτεκτονικά θέματα 7/1973, σελίδα 244

Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο Ν. Αττικής, παράγραφος Α1., Αθήνα 1985

Σπουδαστική 2003 (Αρχιτεκτ. ΕΜΠ), η Πλάκα του 19ου αιώνα με επίκεντρο τα Αναφιώτικα

Ιστοσελίδες

http://www.eie.gr/archaeologia/gr/chapter_more_9.aspx

http://www.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=243

<http://www.archaiologia.gr/blog/2010/11/02/%CF%84%CE%BF-%CF%80%CF%81%CF%8E%CF%84%CE%BF-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1-2/>

<http://www.ypeka.gr/?tabid=382>

<http://www.astynet.gr/>

<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/121.htm>

<https://chronontoulapo.wordpress.com/2013/12/01/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%86%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

<http://efimeris.nlg.gr/ns/main.html>

<http://www.tovima.gr/books-ideas/article/?aid=145552>

<http://www.patris.gr/articles/13834?PHPSESSID#.VTtvPiGqpHy>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%85%CE%BA%CE%BB%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7_%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE

http://www.oikologos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=286%3A0334&catid=78%3Acity&Itemid=231

<http://www.ragkavas.gr/el/%CF%84%E1%BD%B0-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%B1>

<http://www.lifo.gr/team/bitsandpieces/37875>

<http://www.thetoc.gr/new-life/creatives/article/anafiwtika-ena-nisi-sta-podiatis-akropolis>

<http://www.hpert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000007364&tsz=0&autostart=0>

Υπηρεσίες

Α Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Πολιοδομία Αθηνών

ΥΠΕΚΑ

Υπουργείο Πολιτισμού, Γραφείο Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων Αθήνας

Νομαρχία Αττικής, Διαμέρισμα Αθηνών Α

Υπουργείο Πολιτισμού, Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής

Υπουργείο Πολιτισμού, Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο

Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού

Βιβλιοθήκη Τ. Μπίρης

Βιβλιοθήκη ΤΕΕ

Εθνική Βιβλιοθήκη Αθηνών

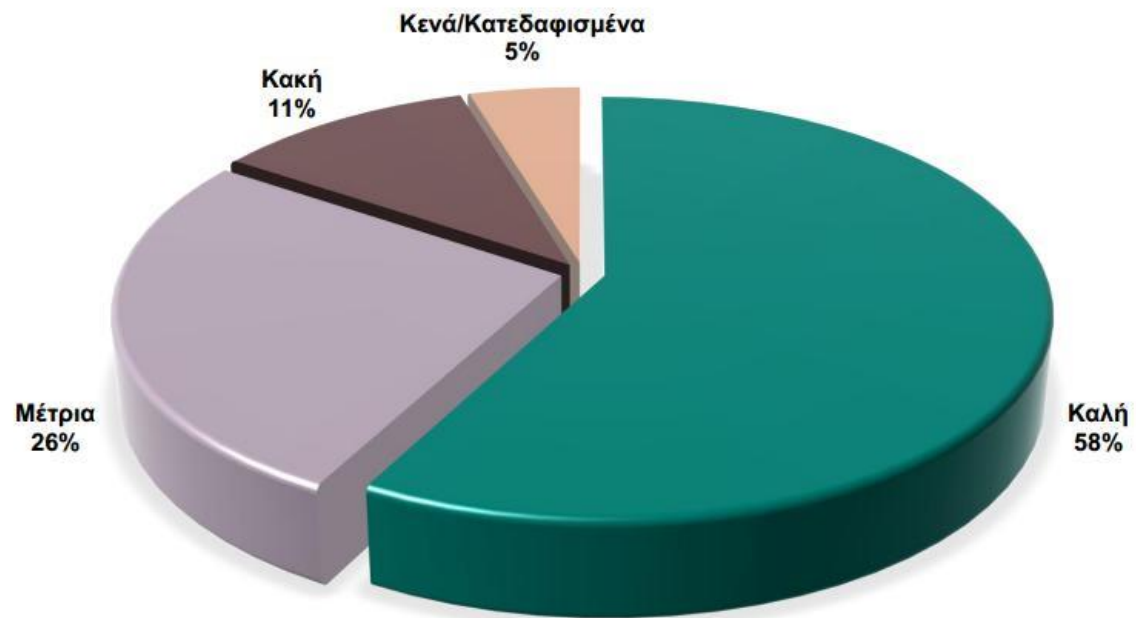
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α. Υλικό Αυτοψιών.

Χάρτης 1. Κατάσταση Κτηρίων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ

Γράφημα 1. Κατάσταση Κτηρίων

Χάρτης 2. Αριθμός Ορόφων Κτηρίων

ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΟΦΩΝ

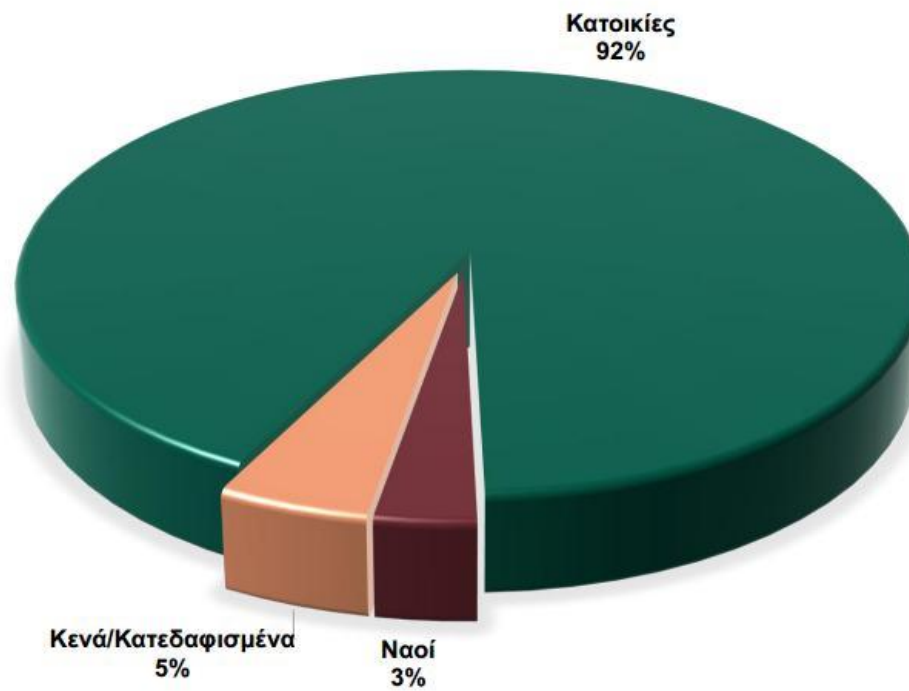

Γράφημα 2. Αριθμός Ορόφων Κτηρίων

Χάρτης 3. Χρήσεων Γης Κτηρίων

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

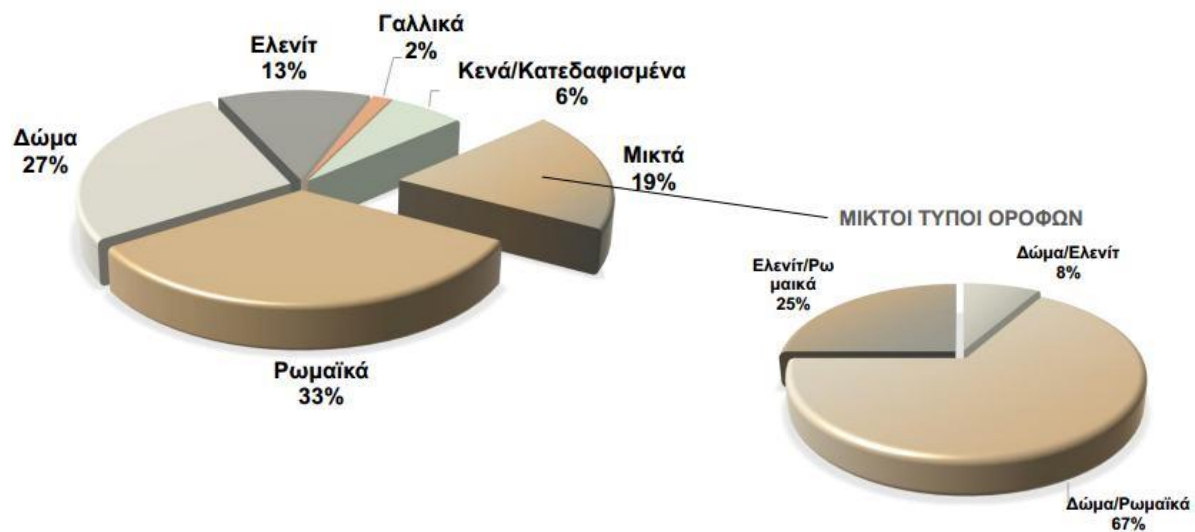

Γράφημα 3. Χρήσεων Γης Κτηρίων

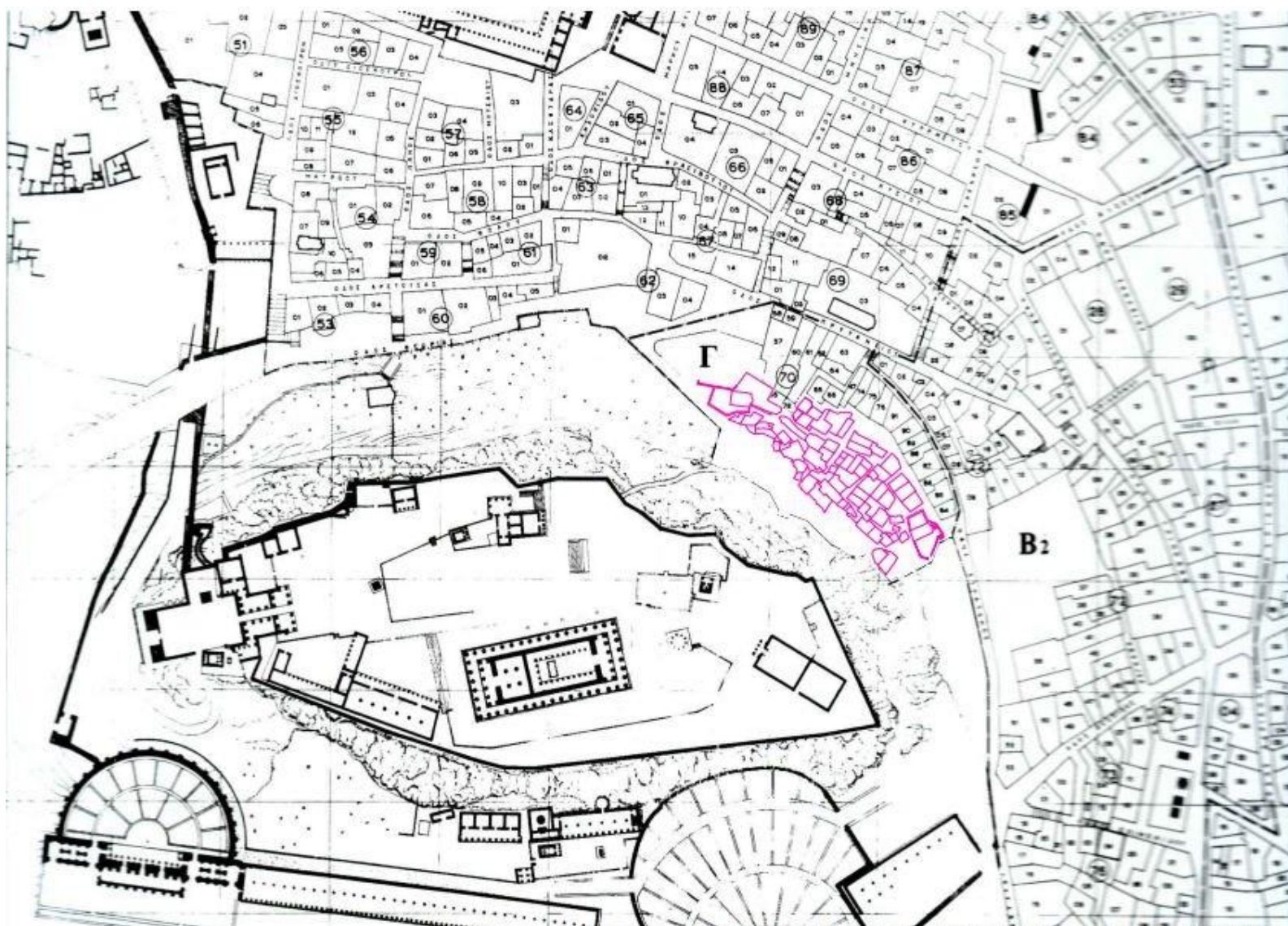

Χάρτης 4. Τύποι Οροφών Κτηρίων

ΤΥΠΟΙ ΟΡΟΦΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ

Γράφημα 4. Τύποι Οροφών Κτηρίων

Χάρτης 16. Χάρτης του Ζήβα με προσθήκη της περιοχής Αναφιώτικα.

Εικόνα 5. Τα Αναφιώτικα από τον Ιερό Βράχο 1.

Εικόνα 6. Τα Αναφιώτικα από τον Ιερό Βράχο 2.

Εικόνα 7. Τα Αναφιώτικα από τον Ιερό Βράχο 3.

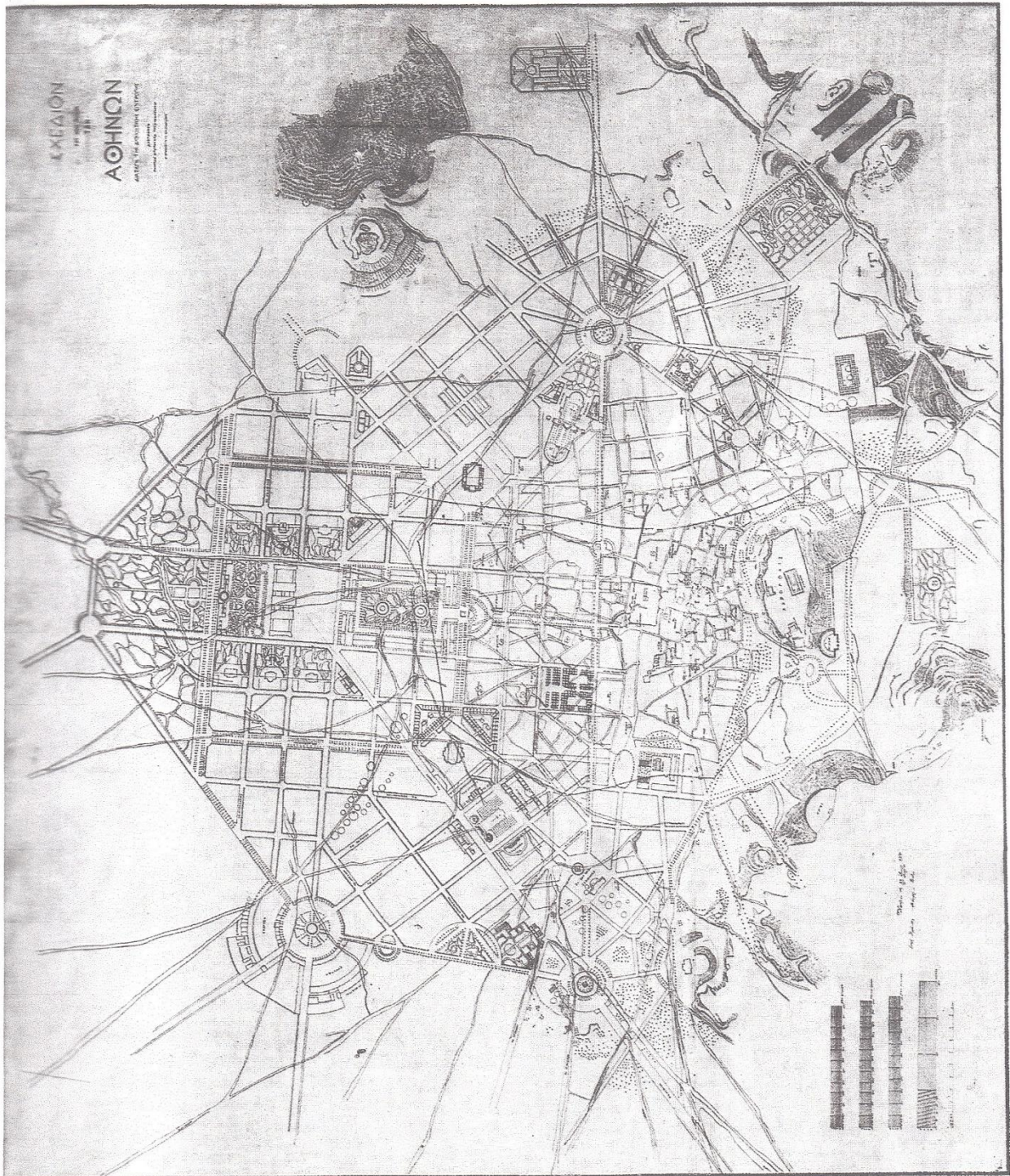

Εικόνα 8. Τα Αναφιώτικα από τον Ιερό Βράχο 4.

Παράρτημα Β. Χάρτες Βιβλιογραφίας

Χάρτης 17. *Plan de la Ville d'Athènes.* Παπαγεωργίου Βενετας εδουαρδος σαουμπερτ 1804 - 1860 1800.

Τὸ σχέδιον Κλεάνθους καὶ Σάουμπερτ, ὅπως ἐνεκρίθη διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 29ης Ἰουν./11ης Ἰουλ. τοῦ 1833.

Χάρτης 18

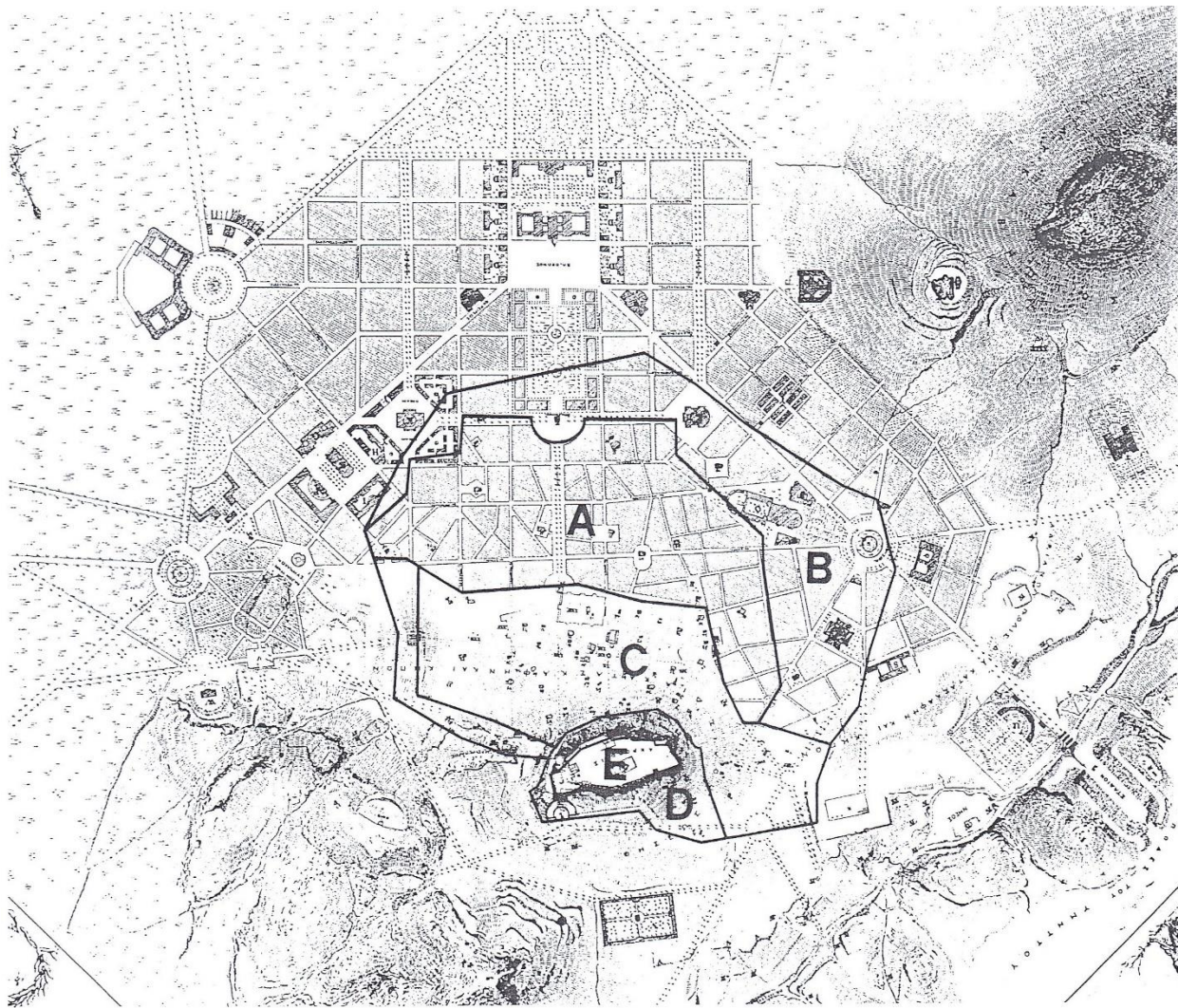
Ἡ βασιλικὰ ἀνάκτορα (αρχιτέκτων Friedrich Gaertner) καὶ ἡ "πλατεία τῶν ἀναγορίων" (αργότερα πλατεία Συντάγματος) ἀπὸ ὄψους (1843). Αἰ-
σκρύνεται ἡ οἰκία Δημητρίου, ἔργον τοῦ Theophil Hansen. Σχέδιο με μολύβι καὶ ἀκουαρέλλα, 18,5×37,5 εκ. (Συλλογὴ χαρακτηριστικῶν τῆς Akademie-
runden Kunstst., Βιέννη).

Χάρτης 19

Χάρτης της Αθήνας: αποτύπωση του έτους 1854. Ο λεγόμενος "Plan du dépôt de la guerre". Εργασία του γαλλικού Γενικού Επιτελείου. Κλίμακων 1:15.000 (Bibliothèque Nationale, Paris).

Χάρτης 20

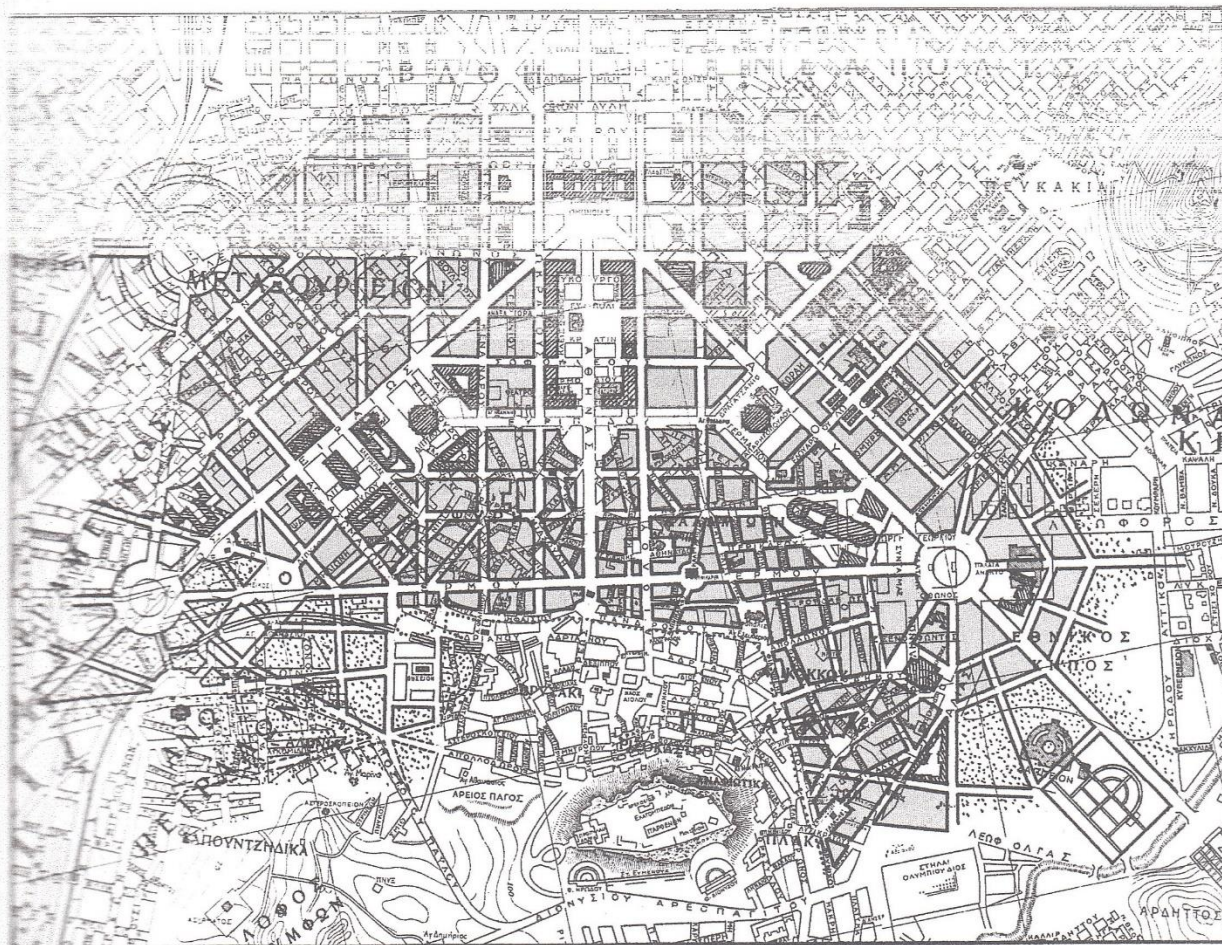
Μεσαίο τμήμα του δημοσιευμένου δια λιθογραφίας σχεδίου των Κλεάνθη και Schaubert (βλ. εικ. 42). Σημειωμένο το περίγραμμα της παλαιάς πόλης (περιτεινόμενη συνολική επιφάνεια 117,5 εκτάρια). Α: διατηρούμενο εποικισμένο τμήμα της παλαιάς πόλης, Β: αδόμητο τμήμα της κάτω πόλης, C: κατεδαφιστέο τμήμα κάτω πόλης, D: αδόμητη επιφάνεια των κλιτύων της Ακρόπολης και του Αρείου Πάγου με την περιοχή του Θησείου, E: εποικισμένη άνω πόλη (Ακρόαλη). Επιτύπωση και διάκριση των περιοχών από τον συγγραφέα. Κλίμαξ πρακτοτύπου 1:8.000 (Κρατική Συλλογή Γραφικών Τεχνών του Μονάχου).

Χάρτης 21

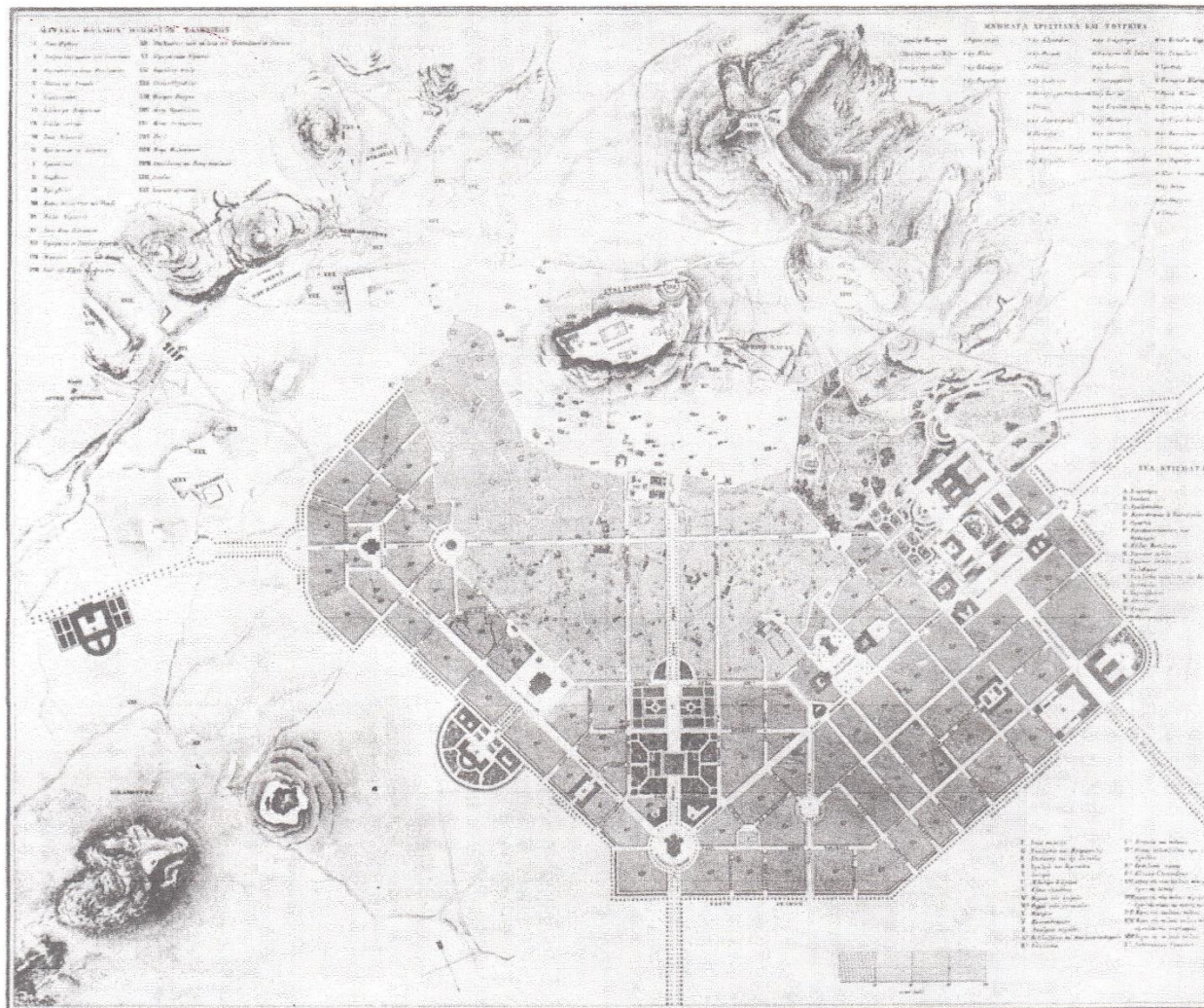
ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΗΡΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΤΕΚΟΙ ΤΩ 1878 ΕΝ ΔΕΞΕΙ
 ΤΩ ΠΡΟΣΤΑΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΝ ΠΟΛΙΝ

Χάρτης 22. Μπίρης 1878.

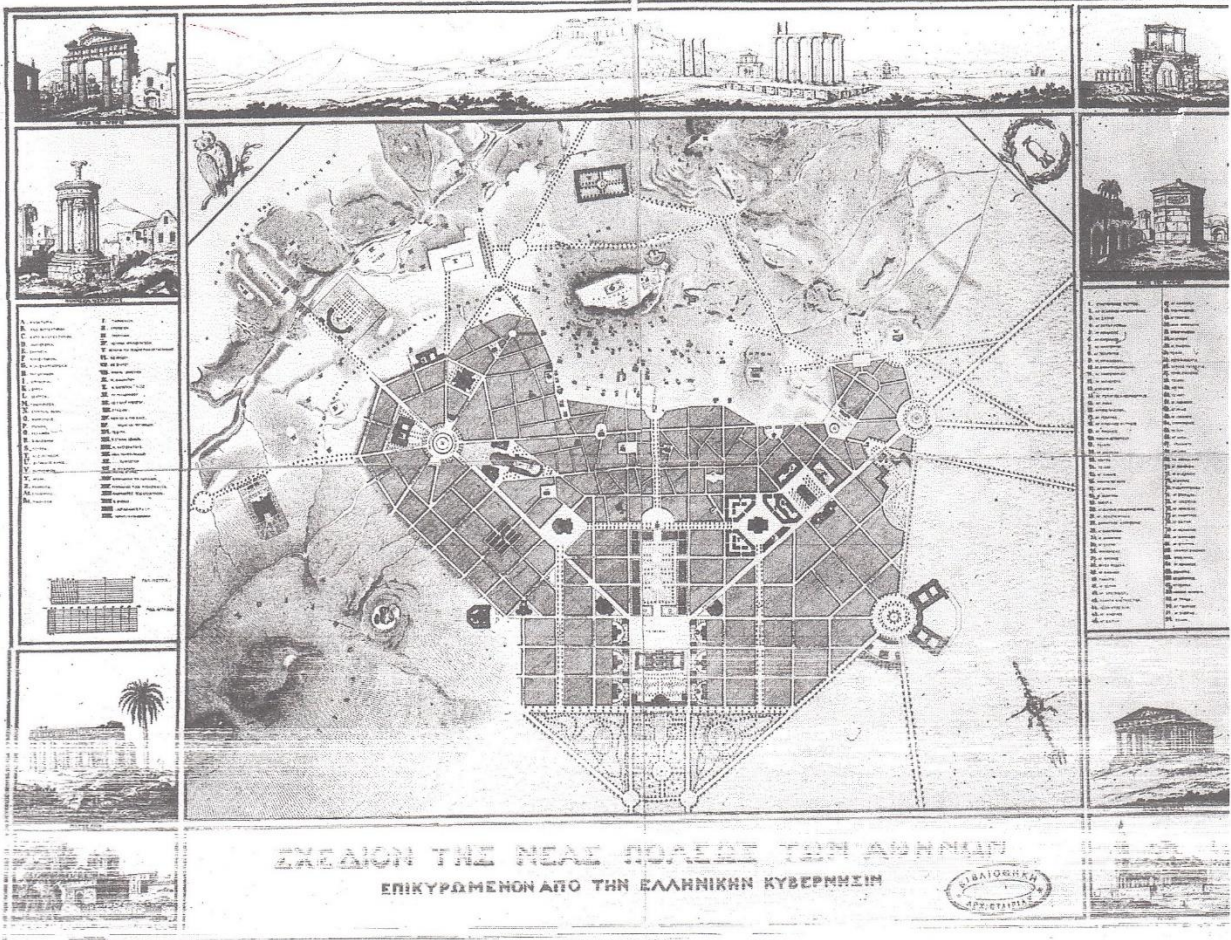
Τὸ σχέδιον Κλεάνθους καὶ Σάουμπερτ ἐν σχέσει πρὸς τὴν σημερινὴν πόλιν.

Χάρτης 23. Μπιρης Σαουμπερτ.

Τὸ σχέδιον Κλέντσε ἀλοκληρωμένον, ὅπως ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου εἰς τὸ Μόναχον.

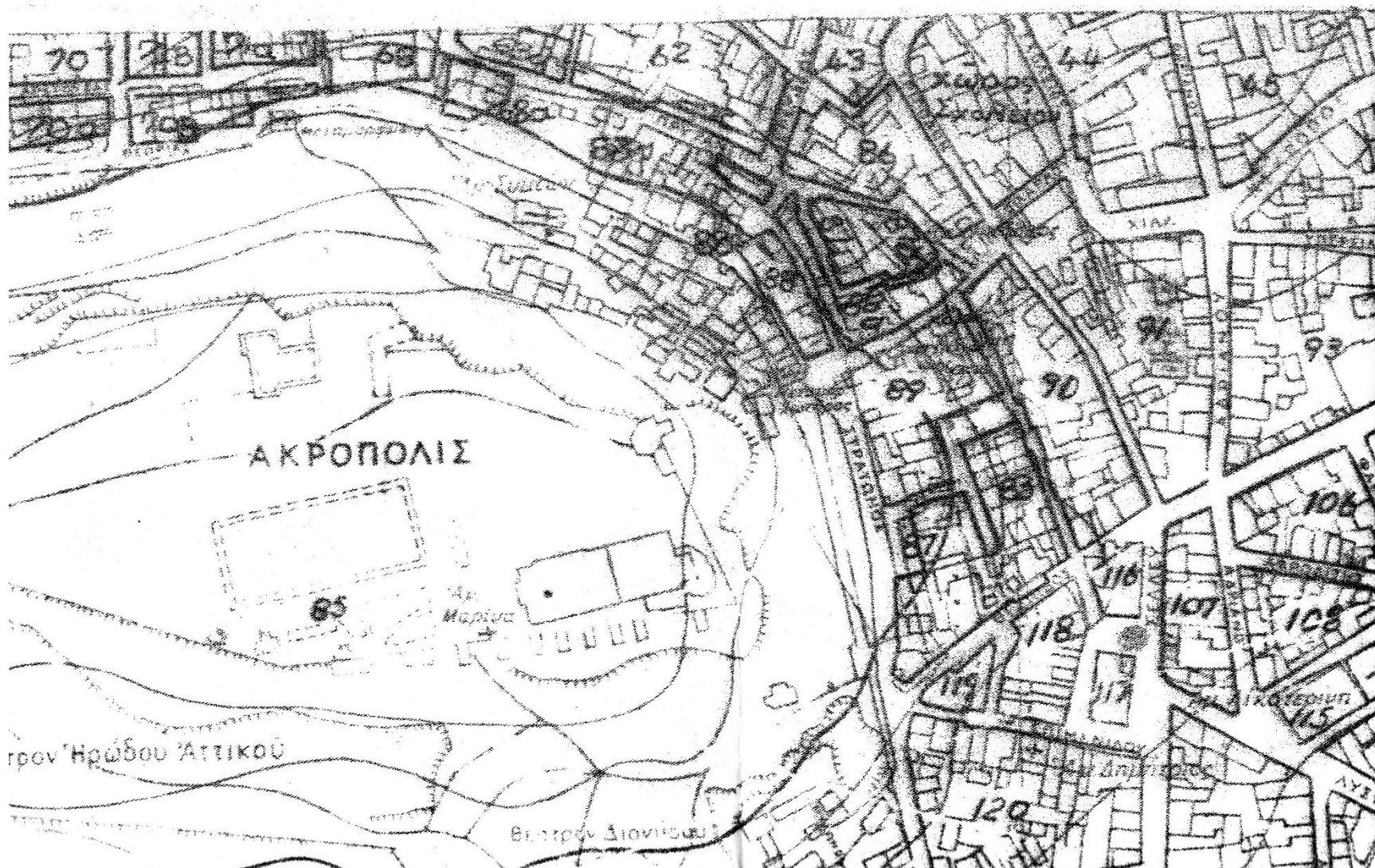
Χάρτης 24.Μπιρς Κλέντσε.

Χάρτης 25.Μπριζ νεα πολη.

Χάρτης 26. Πολεοδομική Εξέλιξις των Αθηνών.

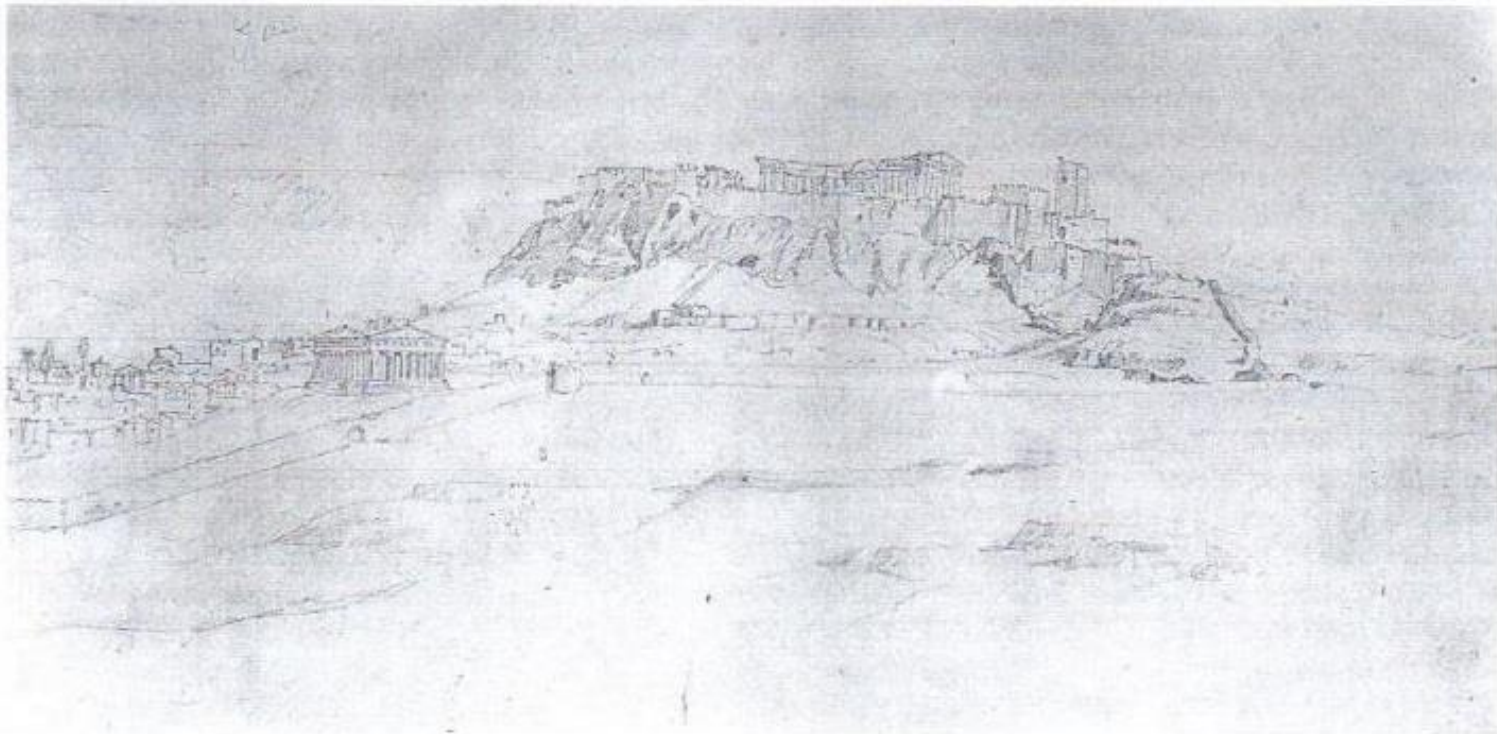
Χάρτης 27. Χάρτης ΥΠΕΚΑ.

Παράρτημα Γ. Φωτογραφίες - Σχέδια Βιβλιογραφίας

Ακρόπολη από τον βορρά. Στο πρώτο επίπεδο η παλαιά πόλη και η περιοχή ανασκαφών της Στοάς του Αιτιάλου στις αρχές του αιώνα (Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο στην Αθήνα).

Εικόνα 9. Αθήνα, ένα όραμα του κλασικισμού..

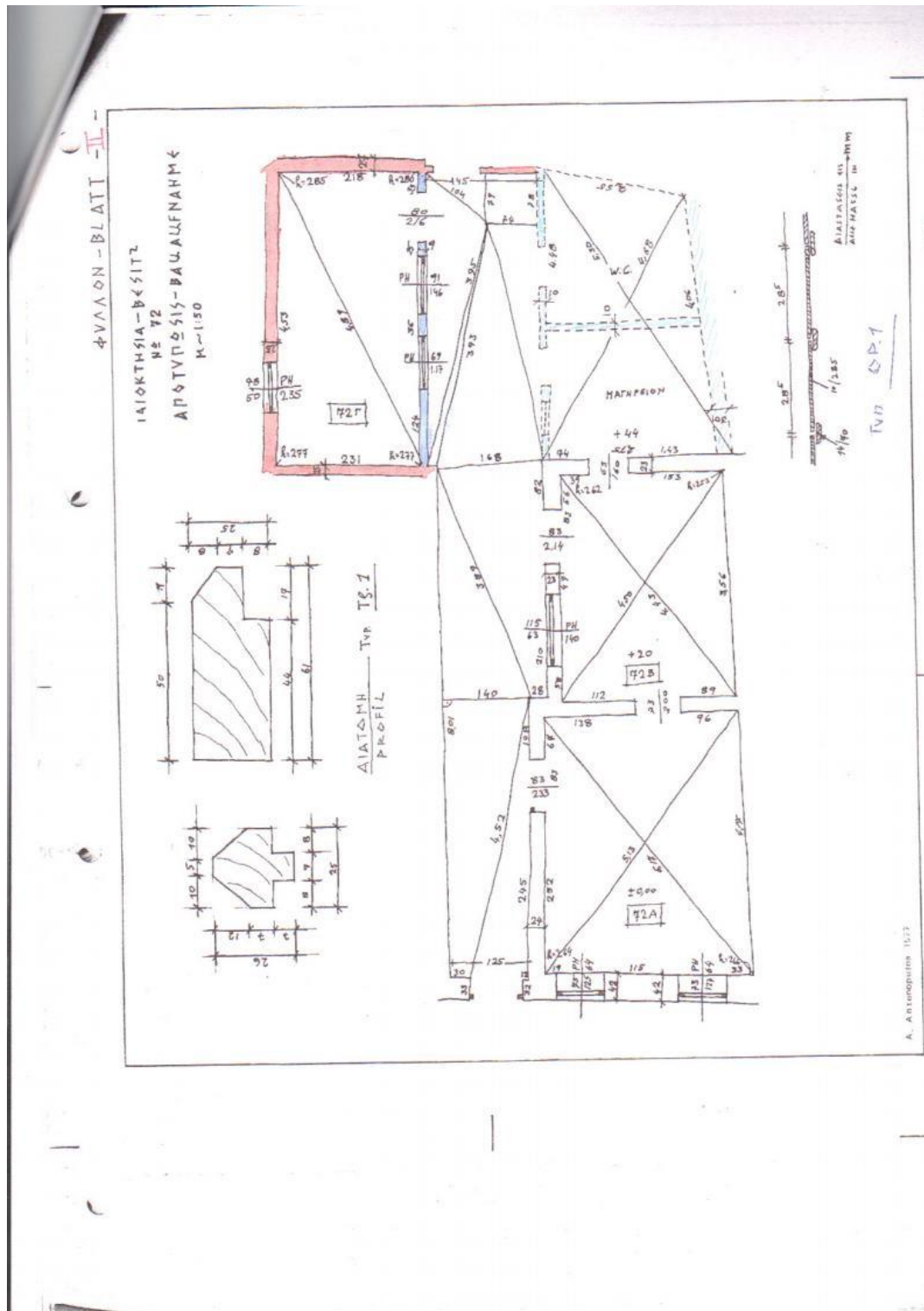
Ακρόαση από τον βορρά. Σχέδιο με μολύβι φιλοτεχνημένο από τον Leo von Klenze, κατά την παραμονή του στην Αθήνα το έτος 1834. Σε πρώτο επί-
την πλάγια το οπίτι των Κλεάνθη και Schaubert (Κρατική Συλλογή Έργων Γραφικών Τεχνών του Μονάχου).

Εικόνα 10. Αθήνα, ένα όραμα του κλασικισμού.

Λήψη από τα βορειοανατολικά της Ακρόπολης και της Πλάκας το 1930. Παρά τα πολλά κτίρια που οικοδομήθηκαν τον 19ο αιώνα, τόσο το οδικό δίκτυο η εικόνα της παλαιάς πόλης σ' αυτή την περιοχή δεν έχουν αλλάξει σχεδόν καθόλου μέχρι σήμερα και έτσι αντικατοπτρίζουν αρκετά πιστά την ανάλογη κατάσταση κατά το έτος 1833 (Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αθηνών).

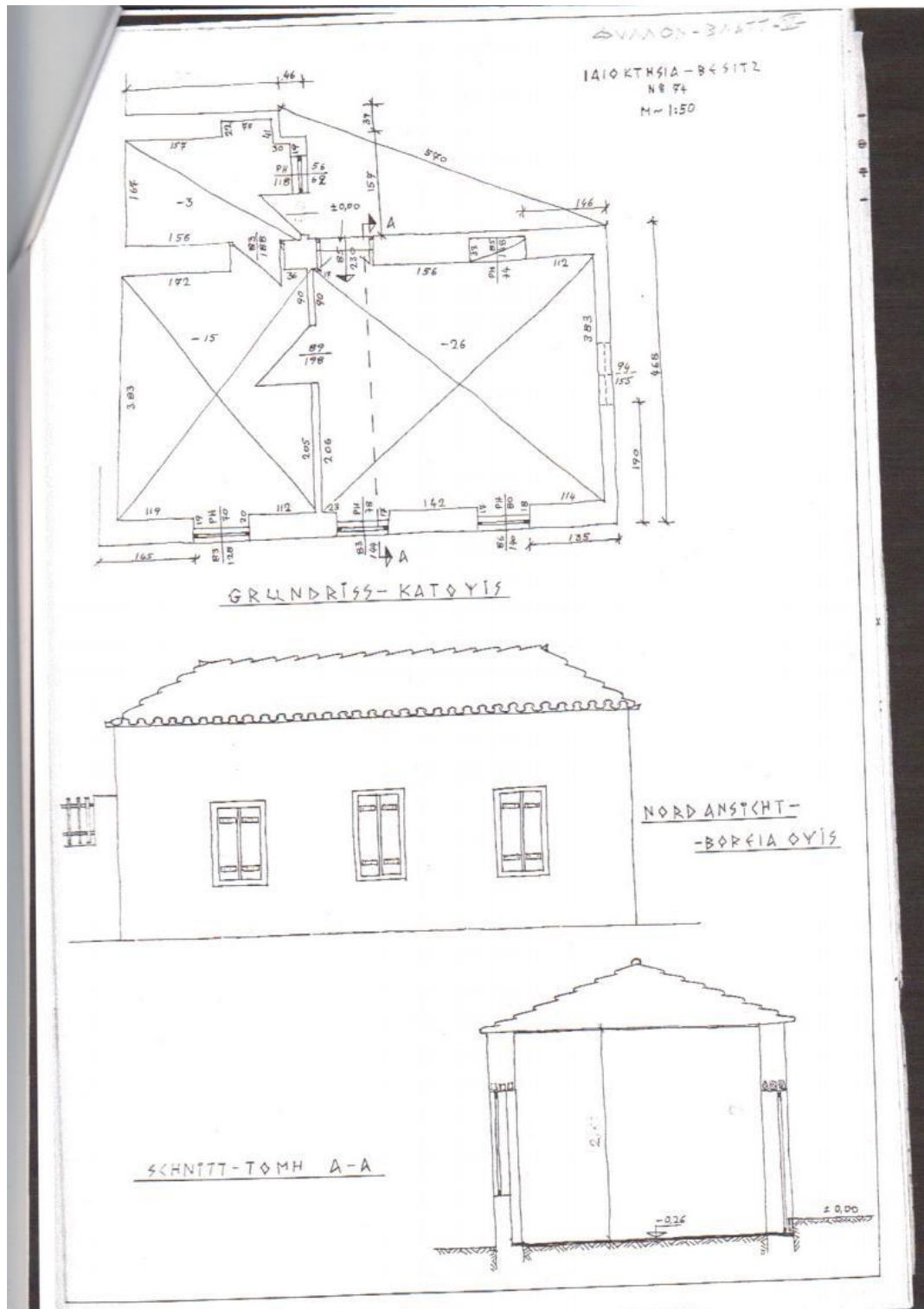
Εικόνα 11. Αθήνα, ένα όραμα του κλασικισμού.

Εικόνα 12. Σχέδιο αποτύπωσης της ιδιοκτησίας Νο 72

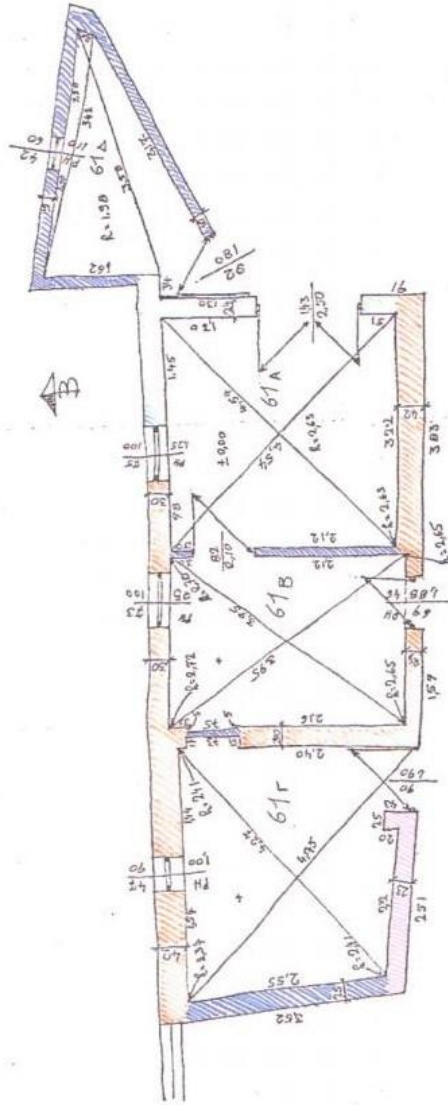
Εικόνα 13. Σχέδιο αποτύπωσης της ιδιοκτησίας Νο 66

Εικόνα 14. Σχέδιο αποτύπωσης της ιδιοκτησίας Νο 74

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΙΑ ΑΡΙΘ. 61
ΚΑΙΜΑΣ - 1+50

ΦΥΛΛΟΝ ΑΝ. VII α

Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ 1979

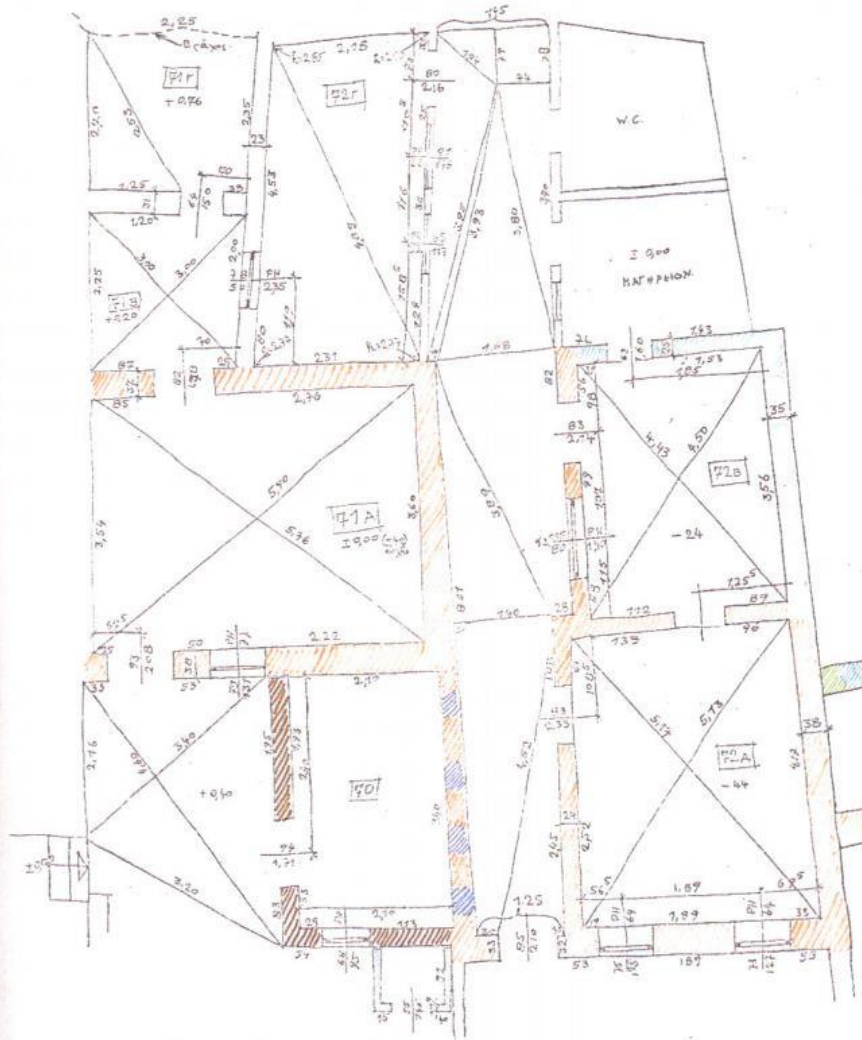
Εικόνα 15. Σχέδια εργασιών κατεδάφισης 1977 - 1979. Αντωνόπουλος

ΑΝΑΦΙΟΤΙΚΑ

ΓΑΙΟΚΤΗΣΙΑΙ ΔΗΘ. 70-77-52

ΚΛΙΜΑΞ - 1.50

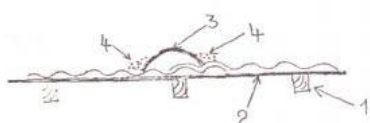
ΦΥΛΛΟΝ ΙΙ₁ + VI α₁

Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ 1978

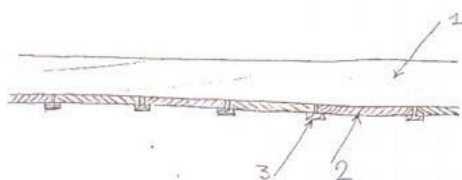
Εικόνα 16. Σχέδια εργασιών κατεδάφισης 1977 - 1979. Αντωνόπουλος

-3-

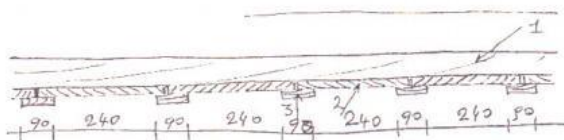
1. Δοκός.
2. Σανίδωτη.
3. Κοίλο κεραμίδι (μάσολι).
4. Σιμευτομονιάτη.

Σύνθετο αρ. 1

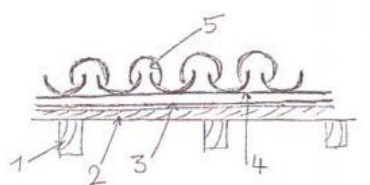
- 1 Δοκός.
2. Σανίδωτη (Σκουριά, $d=10 \times 18$)
3. Αρθροάγωγο.

Σύνθετο αρ. 2.

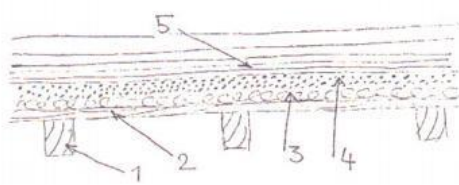
1. Δοκός.
2. Σανίδωτη $240/10 \times 18$.
- 3 Αρθροάγωγο $90/10 \times 18$.

Σύνθετο αρ. 3.

1. Δοκός.
2. Σανίδωτη (Σκουριά 10×18)
3. Πιστόχαρτο
4. Μάζου
5. Κεραμίδι.

Σύνθετο 4

1. Δοκός.
2. Σανίδωτη (Μισοτάβλες $d=18 \times 18$)
3. Φινιά.
4. Χυμιά ~ 5 εκ.
5. Διαφορές στρώσης Βετό.

Σύνθετο 5.

Εικόνα 17. Σχέδια εργασιών κατεδάφισης 1977 - 1979. Αντωνόπουλος

Φωτ. 192 Τό δάπεδον τοῦ
42Γ (φύλον II)
ὡς ἀπομαχύνθη
κατὰ τὴν ἐπισκευήν.
διὰ αὐτῆς ἀποκατάστασιν τοῦ
στρώματός.
(Σχετική Φωτ. 115)

64/7

Φωτ. 193 Τὰ παράθυρα
τῆς βορείας
πλευρᾶς τοῦ 61.
καὶ τὰ σκεύη
αὐτῶν.

74/6

Φωτ. 194 Ἡ οὐκὴν κατεδάφισι
τοῦ 61.

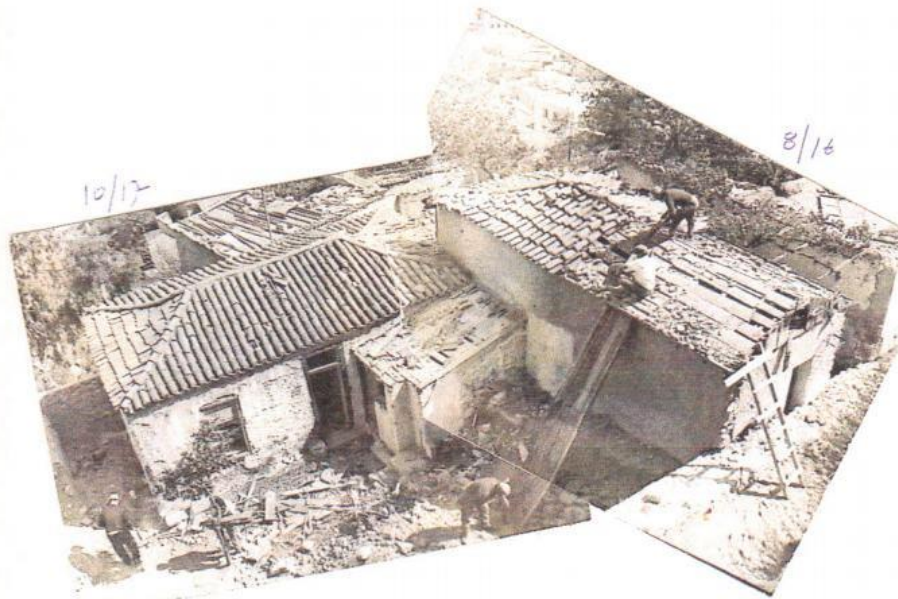
76/7

Εικόνα 19. Φωτογραφίες εργασιῶν κατεδάφισης 1977-1979. Αντωνόπουλος

Φωτ. 195 Μετά την καταστροφή σου 67.

84/11

10/17

8/16

Φωτ. 196. Το σπίτι μέρος του 44 και του 42 από το σεισμό της Αεροπόλης.

Εικόνα 20. Φωτογραφίες εργασιών κατεδάφισης 1977 1979. Αντωνόπουλος

Φωτ. 197. Το σκελετό του
72, μετά από αφαίρεση
των κεραμιδιών.

12/18

Φωτ. 198. Το ~~72~~ 72 μετά
από αφαίρεση του
σκελετού.

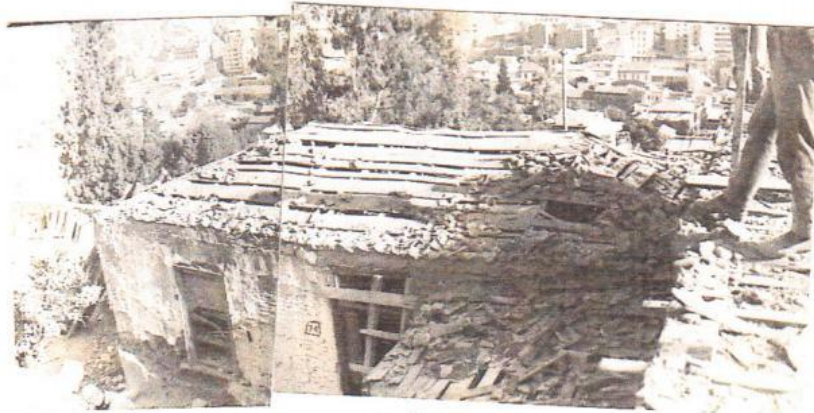
14/18

Φωτ. 199. Μεσοκίρις α
άνω στέγη του 7:

16/20

Εικόνα 21. Φωτογραφίες εργασιών κατεδάφισης 1977 1979. Αντωνόπουλος

18+20/21

Φωτ. 200

24/23

22/22

Φωτ. 201.

Εικόνα 22. Φωτογραφίες εργασιών κατεδάφισης 1977 1979. Αντωνόπουλος

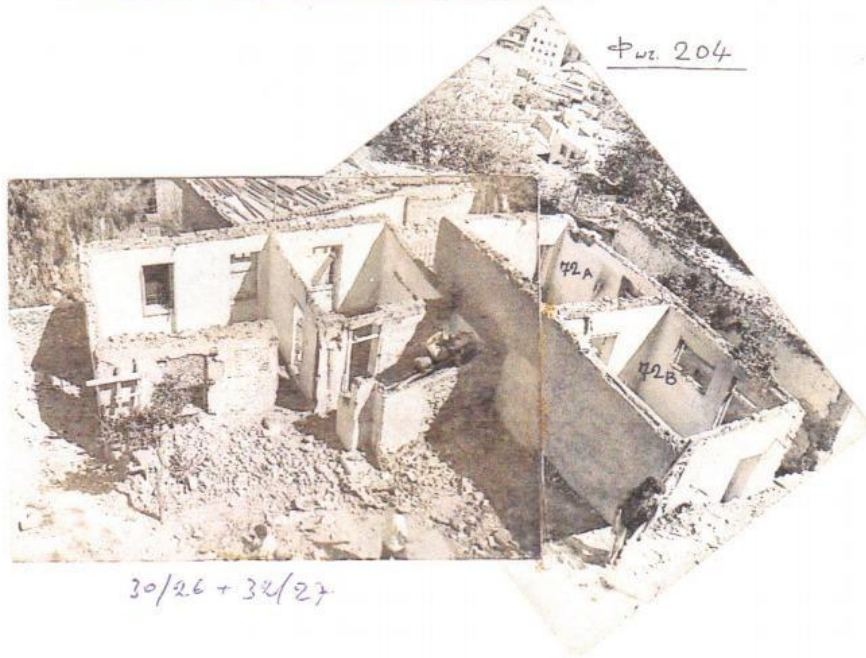
Φωτ. 202

26/24

Φωτ. 203

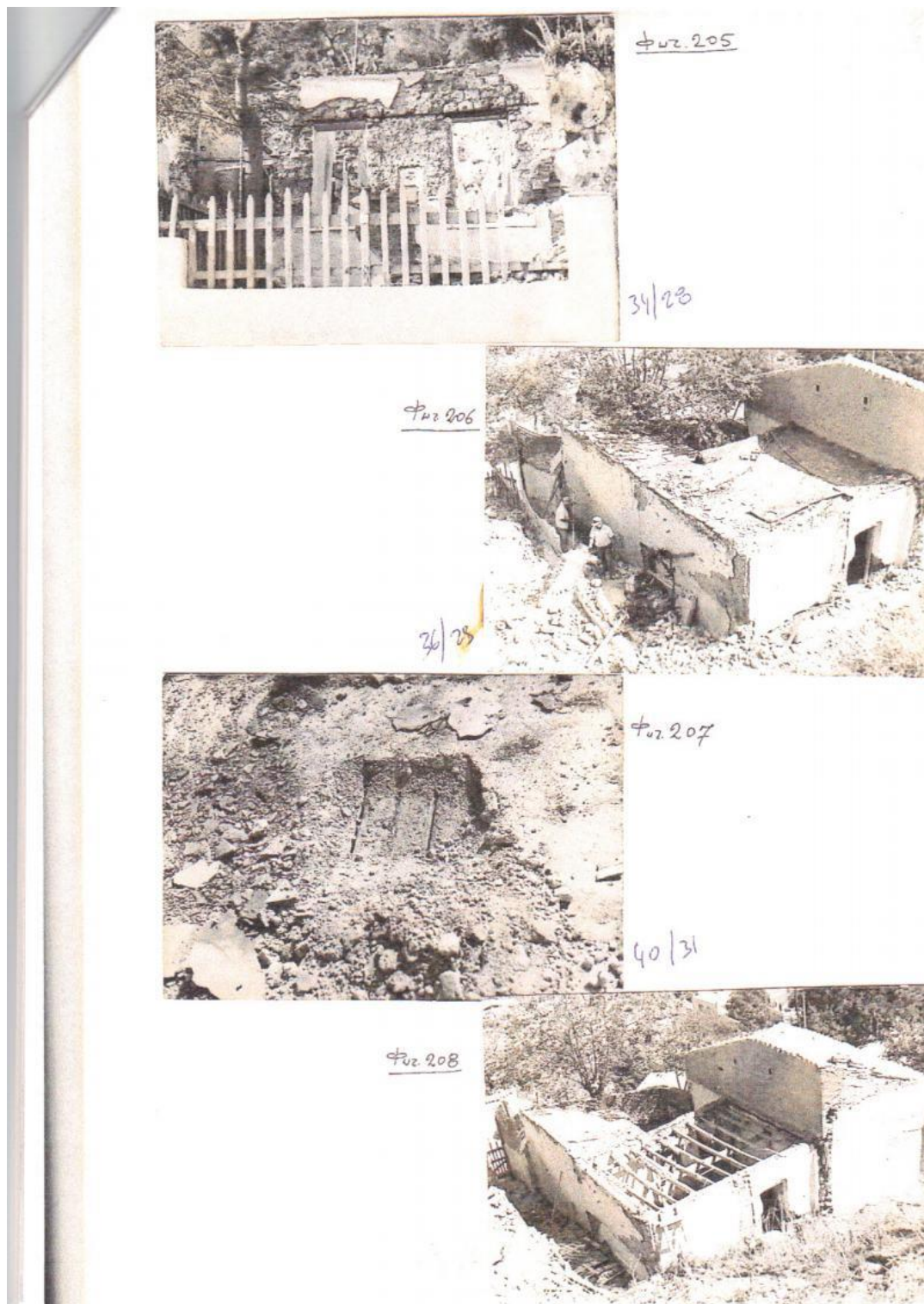
28/25

Φωτ. 204

30/26 + 32/27

Εικόνα 23. Φωτογραφίες εργασιών κατεδάφισης 1977 1979. Αντωνόπουλος

Εικόνα 24. Φωτογραφίες εργασιών κατεδάφισης 1977-1979. Αντωνόπουλος

ΦΩΤ. 123 ΔΝΑΦΙΣΤΙΚΑ 39

Εικόνα 25. Φωτογραφίες από το αρχείο της Α ΕΠΚΑ

Εικόνα 26. Φωτογραφίες από το αρχείο της Α ΕΠΚΑ

ΦΩΤ 72 ΑΝΑΦΙΣΤΙΚΑ 1

Εικόνα 27. Φωτογραφίες από το αρχείο της Α ΕΠΚΑ

ΦΣΤ 19 ΑΝΑΦΙΣΤΙΚΑ 9

Εικόνα 28. Φωτογραφίες από το αρχείο της Α ΕΠΚΑ

Εικόνα 29. Φωτογραφίες από το αρχείο της Α ΕΠΚΑ

87. Απ' το Μετόχι του Ροδακιού...

88. ...στον 'Αη Γιώργη του Βράχου

εξ 119 ς

Εικόνα 30. Φωτογραφία του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου του Βράχου. Πλάκα Ιστορική Μνήμη και Μυθυπλασία, Λίζα Μιχελή

Παράρτημα Δ. Τύπος

... for foreign invest...
... in Greece were outlin...
... this meeting. Later...
... German industrialists held...
... at the Athens Chamber...
... Commerce and Industry.

IONAL LOTTERY

ESTERDAY'S DRAWING

Following numbers won :

50,000 Drs.
20,000 "
20,000 "
20,000 "
20,000 "

drs won by numbers :

7210 11240 21025 43599
59953 66342 67042 68417
102562 105649 108749 142110

drs won by numbers :

10125 10223 10596 15877
23131 29134 31650 32864
44452 44790 47720 47762
55548 57217 59498 65174
66075 68712 70009 70212
75165 75198 75282 75859
83247 90836 91111 94644
99226 100202 101645 106925
118972 118716 119747 120877
131186 132196 134822 135521
142120

drs won by numbers :

1897 2723 2790 4105
6172 7452 7541 10246
16766 17329 18196 19551
21715 21726 24739 24805
27396 29431 29860 30411
31245 31744 32182 32361
35162 35962 38941 39241
41275 43140 44835 45521
48732 49604 50660 54191
59249 59929 62161 63221
63804 65666 66531 67261
65082 72189 73459 74116
77071 81174 82535 83922
84073 84499 85708 85600
88547 89548 90960 91410
92071 95009 95181 96942
100512 101795 102926 103669
104902 106066 106893 109600
115799 116900 116910 118594
120756 122615 123765 127211
127922 129187 131834 131986
132147 133409 134925 136263
137426 139984 140294 140532
144028 144724

ing continues today.

... in Statistics Service
... of Greece (ESYB).

Anatolica 'clinging onto Rock of Athens'

FOLLOWING the article in Athens News a week ago on the threatened destruction of most of the area of Anatolica, a reader has "dug up" this informative article from Greece and Turkey Pictorial Harper's Monthly Magazine, May, 1881.

"In the poorer quarters of the city, and especially close under the Akropolis, there are rows of stone hovels, many of them but one story high, dark, noisome and dirty. These huts are constantly encroaching upon the vacant land on the slopes of the rocky citadel. This land is the property of the government and no one has a right to build upon it. But there is at Athens either a law or a prescriptive right which prevents the removal or destruction of a home once built and occupied.

Taking advantage of this, a couple newly married notify their friends, material is quietly got together and on the appointed night, as silently as may be, the simple house is erected, between dark and dawn, the hands of scores of friends making light work; and, with such household goods as they can boast, the young householders take possession at once. Then from the sacred home altar they safely answer the questions of the officers of the law, should any notice be taken of their trespass. As you gaze down upon these simple homes from the Akropolis in the earliest dawn of a summer morning, and see the inmates roused from a night's rest (often passed beneath the open sky, on the flat roof or by the humble door), light a little fire in the open air

... Piraeus, and
... and other officials.

and prepare their frugal meal — as you see how pathetically these little houses seem to cling like suppliants upon the knees of the marble-crowned, world-famous rock of Athens, — it takes little fancy to imagine that these homes of the poor have crept for protection beneath the mighty shadow of the stronghold of liberty in Athens' glorious past.

"Probably the dwellings of the people in the days when her grandest temples rose were little more than shelter from sun and rain — far better represented by these poor dwellings than by the Parisian streets which make up so large a part of Athens now."

POLITICAL prisoners Nikolaos Constantopoulos, a Law School graduate, and Nikolaos Boutelis, Philosophy School student have been transferred from Korydallos to Casfa Prison. Both are serving 8-year terms for violation of Law 509 which deals with "plotting to overthrow the regime."

Prisoner freed

AN engineer-electrician, who had been sentenced by the Athens Court Martial to five years' imprisonment for communist activity in April 1969, was released from prison yesterday.

A Piraeus judicial council ordered the release from Korydallos Prison of Nestor Hadzoudis, 36, following his application for release.

Naval exercises

THE GREEK Navy will begin sea exercises today, code named "Kategis" (Storm), in an area of the Aegean Sea.

The exercise will be directed by commander of the Navy Vice Admiral P. Ara-

too good
to be true

Banking at any time of the day, on your way in or out of Athens, without getting out of your car

From 8:00 a.m. to 8:30 p.m. our DRIVE-IN BANKING facility in PSYCHICO at your service for

- Cheque cashing
- Deposit and Savings Accounts
- Foreign Exchange
- Payment of electricity and telephone bills

Situated at Pharos, Psychico, right in the middle of the shopping area, our Psychico Branch also provides safekeeping lockers for valuables. Telephone 671 28 34

CREDIT
BANK

Εικόνα 31. Απόκομμα ξένης εφημερίδας για τα Αναφιώτικα.

"Ο Κόσμος των Επενδυτή"

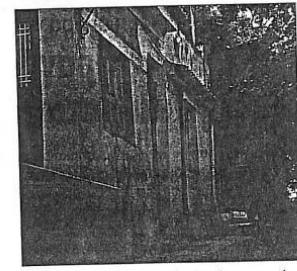
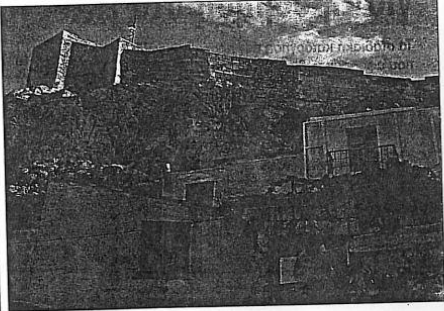
Εκκρεμότητες στο ιδιοκτησιακό καθεστώς από το... 1860 • Το μεγαλύτερο μέρος έχει απαλλοτριωθεί από το Δημόσιο Αρχαιολογία εναντίον... παράδοσης στα Αναφιώτικα

Αποτελούν μια σταγόνα οικιστικής «δροσιάς» στον ωκεανό της απρόσωπης μεγαλούπολης κι όμως απειθύνονται εδώ και χρόνια. Πρόκειται για τη μικρή και γραφική συνοικία των Αναφιώτικων που βρίσκεται στη βορειανατολική πλαγιά της Ακρόπολης.

Το Αναφιώτικα ιδρύθηκαν γύρω στο 1860, στο κύριο που περιβάλλει το σημαντικότερο μνημείο της κλασικής αρχαιότητας, τον Παρθενώνα, από μια ομάδα μεταναστών μιστόρων από τις Κυκλάδες και κυρίως την Ανάφη, οι οποίοι αποτελούσαν το εργατικό δυναμικό για το κτίσιμο των αναστήρων του Όθωνα και των άλλων μεγάλων κτιρίων της πρωτεύουσας. Ο οικισμός προβάλλει μνήμες, κτίσματα και συναισθήματα μιας άλλης εποχής, που έρχονται σε σύγκρουση με το αρχαιολογικό ενδιαφέρον για την περιοχή και την αναγκαιότητα απελευθέρωσης των χώρων γύρω από τα μνημεία.

Το Αναφιώτικα χτίστηκαν αυθαίρετα, για να καλύψουν τις οικιστικές ανάγκες των μιστόρων και των οικογενειών τους. Από την αρχή έως και σήμερα, μια σειρά από πολεοδομικές διατάξεις απαγορεύουν μεγάλες παρεμβάσεις, με αποτέλεσμα η φθορά των κτιρίων να μην αποκαθίσταται και να υποβιβάζεται όλη η περιοχή. Δεν είναι τυχαίο ότι πολλές ταβέρνες του '50 και του '60 γυρίστηκαν στα στενά σοκάκια της συνοικίας και έδειχναν την ύπαρξη ενός μικρόκοσμου που ζούσε στο περιβάλλον, αν και βρισκόταν σε απόσταση αναπνοής από το κέντρο της πρωτεύουσας. Σήμερα, εκτός από ένα κομμάτι της κοντά στον Άγιο Σymeών, αδόκιμη η περιοχή έχει απαλλοτριωθεί από το Δημόσιο, ενώ μόνο ορισμένα σπίτια κατεδαφίστηκαν. Το υπόλοιπο είναι εκτός σχεδίου πόλεως, αφού εντάσσεται στον αρχαιολογικό χώρο. Ανήκουν στην πλειονότητα τους στο ΥΠΠΟ, αλλά εξακολουθούν να κατοικούνται, ευρισκόμενα σε δύσκολη κατάσταση και ερχόμενα σε πλήρη αντίθεση με τη λαμπρή, γειτονική Πλάκα.

Στα νέα δρομολόγια χωρίς ονόματα, απαγόρευση της κυκλοφορίας αυτοκινήτων, μοσοπεριπατήματα κτίρια (που διακρίνονται μόνο από ελαφρώς λυγιστά από εξήντα κά-

Ένας μικρόκοσμος στα ριζά του βράχου της Ακρόπολης, με το σπίτι τους, τις αυλές και τις μπουκαβίλιες περιμένει τη λύση που πρέπει να δοθεί στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της συνοικίας

τοικία. Μια μικρή γενονιά που οριοθετείται ανάμεσα στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου κι εκείνη του Αγίου Σymeών Μαγαλά, καφετέριες και ταβέρνες, δεν υπάρχουν. Μόνο μικρές εκκλησίες, κλειστές αυλές με κληματαριές και στενές γωνιές που προσφέρουν μοναδική θέα στην Αθήνα. Αυτή είναι η εικόνα των Αναφιώτικων σήμερα, η εικόνα δηλαδή που θα αντικρίζει εκείνος που θα έχει το κουράγιο αλλά και την τύχη να ανέβει τα στενά, ανηφορικά σοκάκια που βρίσκονται στα ριζά του νερού βράχου, εκεί όπου αντανακλώνται δύο αντιλήψεις αυτή των παλαιών κατοίκων των Κυκλάδων - ή των σημε-

ρινών ανακαταστατών τους - κι εκείνη των αρχαιολόγων που υποστηρίζουν την ανάγκη απελευθέρωσης της περιοχής και τη χρησιμοποίηση των οικημάτων για αρχαιολογικούς σκοπούς. Τα όρια που χωρίζουν τη μικρή φτωχική γενονιά, από τα αναπλασμένα, φανταστικά οικηματα της Πλάκας, είναι στην ουσία ανύπαρκτα.

Από τα τέλη του 19ου αιώνα αλλά και πολύ αργότερα η Αθήνα είναι γεμάτη από τέτοιες συνοικίες εσωτερικών μεταναστών μέσα στην πόλη. Το Αναφιώτικα όμως έχουν ένα χαρακτηριστικό που κάνει ιδιότυπο την περίπτωση τους. Από τη φύση και τη θέση

τους (έναν αυθαίρετο οικισμό στους πρόποδες της Ακρόπολης) αποτέλεσαν από την αρχή μια ανορθόδοξη παράδοση. Στην αρχή γίνονται ανεκτά από την αδιαφορία των μηχανισμών. Στη συνέχεια όμως γεννιούνται οι αντιθέσεις το τοπικό και το μνημειακό, το εθνικό και το κοινωνικό. Ακολουθούν οι απαλλοτριώσεις, καθώς είναι σαφές η υπεροχή του ηγεμονικού λόγου (το μνημειακό, το εθνικό) επάνω στον ανάλογη βαρύτητα πρόσβαση στους μηχανισμούς και συχνά αποσιωπητά. Τελικά, το τοπικό κυριαρχεί και η κατάσταση δεικνύει σήμερα.

Η σχέση μεταξύ της Α' Εφορείας Αρχαιοτήτων και των κατοίκων είναι πραγματικά δύσκολο να σχηματιστεί και δικαιοδότης κριτήρια για το τι είναι δικαίο όσον αφορά τα Αναφιώτικα. Από τη μια μεριά οι φτωχοί κάτοικοι που, εκμεταλλευόμενοι την παραγραφή της παράνομης ιδιοκτησίας οικόμια σε αρχαιολογική περιοχή μετά το πέρας των 20 ετών, διασυνίζουν ένα καθεστώς αυθαίρετας, κι απ' την άλλη η αυστηρή «Υπηρεσία», που θέλει να τους διώξει. Τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως αρχικά φαινόταν. Όπως μας λέει η κ. Ιωάννα Γολάνη, υπευθύν

η αρχαιολόγος για τα Αναφιώτικα στην Α' Εφορεία Κλασικών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων, «οι οικοδομικές ρυθμίσεις για την περιοχή έχουν καθιερωθεί από την Πολυθεοδωρία και το ΥΠΕΧΩΔΕ και σύμφωνα δεν μαρτυρούν την επιθυμία κατεδάφισης από την πλευρά των αρχαιολόγων (οι οποίοι τη θεωρούν ακραία λύση), αλλά την ανακατασκευή τους και τη χρήση τους για αρχαιολογικούς σκοπούς».

Περίπου 20 οικόμια στην περιοχή ανήκουν να κατοικούνται από τους ιδιοκτήτες τους, οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν εισπράξει αποζημίωση για να τα εγκαταλείψουν. Άλλοι φαίνεται να μην έχουν φροντίσει να εισπράξουν την πρώτη δόση της αποζημίωσης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και παραμένουν στο σπίτι τους. Έτσι, οι αρχικοί πρόσφυγοι έχουν μεταγκατασταθεί, έχουν παραχωρήσει τα οικόμια τους σε τρίτους, αντί μισθιαστών, εκμεταλλευόμενοι έτσι την ιδιοκτησία του Δημοσίου. «Από το 1996, έχουμε κάνει επανειλημμένα προτάσεις προς το ΥΠΠΟ και τη διεύθυνση αρχαιοτήτων, αλλά δεν έχουμε λάβει ακριβή απάντηση καθώς το έλο θέμα κόπη «καλλεί». Πρέπει να επέμβει το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο. Αν δεν παρθεί μια τελειώδη απόφαση από ένα ανώτατο όργανο, η κατάσταση θα παραμείνει ως έχει και θα οδηγήσει στην τελική καταστροφή του οικισμού», αναφέρει η κ. Γολάνη.

Από τη μεριά τους, οι κάτοικοι προβαίνουν σε «εκφυές» ενέργειες προκειμένου να αποφύγουν τα μπλέξιματα. Έκοντας ιδρύσει δικό τους σύλλογο, οι εναπομεινάντες, αρνούνται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, κάνοντας κατάχρηση, στην ουσία, της αρχικής διάθεσης για παράβλεψη μιας παρανομίας, εκ μέρους των αρμοδίων φορέων. Φαίνεται πως οι σύγχρονοι Αναφιώτες ζουν σ' έναν δικό τους κόσμο, σ' έναν κόσμο πολύ κοντά στη θορυβώδη και απρόσωπη πρωτεύουσα, αλλά και πολύ μακριά από αυτήν, σε μια κυκλαδική, κλειστή γενονιά στο κέντρο της Αθήνας. Υποσιμασμένοι και καχύποπτοι -σύμμαχοι μόνο των τουριστών που θαυμάζουν τη γενονιά τους- σκίημι και απέναντι στους δημοσιογράφους, νιώθουν ότι όλοι θέλουν να εισφάνισουν την ιδιοκτησία των προγόνων τους και επιθυμούν μόνο ένα πράγμα: «την ηρεμία τους».

Εικόνα 32. Ο Κόσμος του Επενδυτή, 07/09/2003.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

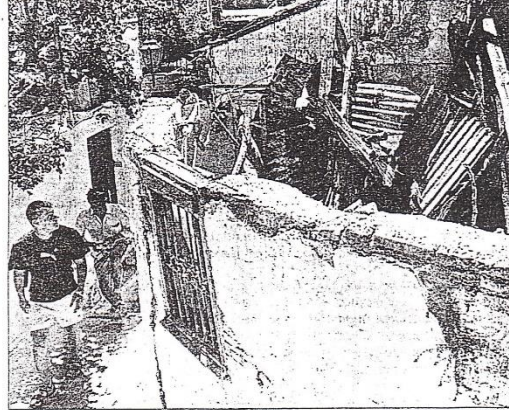
Για τα Αναφιώτικα που ρημάζουν. Διατηρητέα αλλά...

...μόνο στα χαρτιά! Μπορεί να βρίσκονται στη σκιά του βράχου της Ακρόπολης και ως πριν από είκοσι χρόνια που οι ένοικοί τους ζούσαν και ασβέστωναν τα σκαλοπάτια, φρόντιζαν το περιβάλλον κι έφτιαχναν τα κεραμίδια, να 'ταν γραφικά και χαριτωμένα, ιδίως για τους τουρίστες που τα φωτογράφιζαν.

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑ

Για τις φτωχές οικογένειες που έμεναν μέσα ήταν πάντα μια δύσκολη ζωή, ιδίως τον χειμώνα. Αλλά στην Αθήνα το καλοκαίρι κρατάει πέντε μήνες, στο περβολάκι, κάτω από τη γαζία και το γιασεμί, με ένα καουτσουράκι ρετινίσια για συντηροφιά, η φτώχεια γινόταν υποφερτή. Αυτοί όμως γέρασαν, έφυγαν, τα σπίτια άδειασαν ένα-ένα και ίσως η παλαιότερη αθηναϊκή γειτονιά, τ' Αναφιώτικα της Πλάκας, είδαν τη μοίρα τους να αλλάζει. Ενώ η υπόλοιπη Πλάκα βρήκε τρόπο αξιοποίησης με τα παραδοσιακά σπίτια που πουλήθηκαν σε εύπορους και ευπρεπιστηκαν και σπκώθηκαν ύψηλοι φράκτες με κάγκελα και μπίκαν πόρτες σιδερένιες που απαγορεύουν το βλέμμα στις άλλοτε φιλικές αυλές, τα Αναφιώτικα, επειδή εκεί δεν υπάρχει συμφέρον, έμειναν να ρημάζουν.

Οι τακτικοί μας αναγνώστες ξέρουν τον αγώνα που κάνει η στήλη αυτή για να σώσει διατηρητέα που δίνουν τη συνέχεια στην αθηναϊκή μας οικιστική πορεία, με την αρχιτεκτονική τους και τα διακοσμτικά στοιχεία τους. Και δεν μιλούμε για τα νεοκλασικά, τα οποία το ΥΠΠΟ αναγκαστικά κηρύττει διατηρητέα και οι κληρονόμοι τα αφήνουν κατάκλιστα, μη μπορώντας μόνι τους, χωρίς επιδότηση να τα επισκευάσουν, αφήνοντας τον χρόνο να λύσει το πρόβλημα. Γιατί εκείνο που είναι ακριβό, περιζήτητο, άμεσα εξαγοράσιμο είναι το Οικόπεδο –και η προοπτική να κτιστεί σ' αυτό μια ακόμη πολυκατοικία με τζάμα και μετάλλα, χωρίς μπαλκόνια, με τεχνικό φωτισμό και κλιματισμό– μοντέρνα πράγματα, σύγχρονα!

Κι όλο το σπτάκι, που έμεε μέσα οικογένεια, φωνές, μυρωδιές, έχει πέσει μέσα στον «κουβά» των ασβεστομένων τοίχων του. Οι τουρίστες περνούν, κοιτούν, φιλε κ. Πατέλη του ΕΟΤ, το «μη αξιοθέατο» κάτω από τον Βράχο! Να κάνουνε κάτι, μπορούμε, θέλουμε! (φωτο Ν. Καπίρης, το Μάτι, Ιούλιος 2003).

Τ' Αναφιώτικο και η μοίρα του. Ρημάζει, «διατηρητέο» και ακατοίχιτο μετά την απαλλοτρίωση επί Μελίνας, με τον χρόνο να μπαίνει μέσα από τις κλειστές πόρτες του, αδυσώπητος ιδιοκτήτης. (αριστερά).

«Ζητείται θέληση»

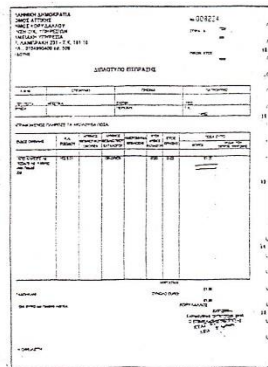
Περιζήτητα τα οικόπεδα στα κεντρικά σημεία της πόλης, ιδίως εκεί που μπορούν να χρησιμοποιούνται για επαγγελματική στέγη και μεγάλες εταιρείες βάζουν ανθρώπους, λυτούς και δεμένους, να εντοπίσουν τέτοια παραδοσιακά σπίτια, και να πείσουν τον ιδιοκτήτη ή τους κληρονόμους να τα πουλήσουν. Ενώ πριν από λίγο καιρό αθροούσαν οι επαφές «δίδεται ως ανταποδοχή» πάνω στο ίδιο παλιό αθηναϊκό σπίτι, τώρα δεν βλέπει κανείς ούτε μία γιατί... κάθκταν, γκρεμιστηκαν, «αξιοποιήθηκαν» αυτά τα σπίτια! Αντίθετα, σε γεγονιές με δυνατότητες εκμετάλλευσης, βλέπει κανείς στους τοίχους «Ζητείται οικόπεδο», με αριθμό κινητού δίηλη.

Αυτές οι σκέψεις μπροστά στις φωτογραφίες που ήρθαν στο δημοσιογραφικό γραφείο, από τον ακούραστο Αθηναίο - Αιγινήτη φωτογράφο Νίκο Καπίρη, που γυρίζει όλα την Αθήνα και μας στέλνει την, αδιάφευστη, μαρτυρία του φακού. Σε λίγο τα Αναφιώτικα, που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα, όπως έπρεπε, από την υποδειγματική ΥΠΠΟ αειμνήστη Μελίνα –και απαλλοτριώθηκαν– κι έχουν φωτογραφηθεί από το άλλοτε πυκνό τουριστικό κύμα που κύκλωνε τον Βράχο της Ακρόπολης, θα έχουν σωρασθεί, όχι

από τις μπουλντόζες της κατεδάφισης, αλλά από το αδυσώπητο πέρασμα του χρόνου. Εάν δεν υπάρχει από ιδιώτες και εταιρείες συμφέρον –τι να χτίσει κανείς, και με ποια άδεια κάτω από τον Παρθενώνα;– η Πολιτεία πρέπει να επέμβει αποφασιστικά. Εάν αναπλάσθουν, στις διαστάσεις και στον αρχιτεκτονικό τους τύπο, τα σπτάκια αυτά και χρησιμοποιηθούν, πάντα από την Πολιτεία, από τον ΕΟΤ, από το ΤΑΠΑ, για τουριστικές υπηρεσίες, πωλητήριο χαρτών, καρτών και βιβλιών-οδηγών, αλλά και για πληροφορίες γύρω από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 που έρχονται, και τα σπτάκια θα σωθούν από βέβαιη εξαφάνιση και θέσει εργασίας θα δώσουν και ένα σημαντικό έσοδο. Αρκεί να υπάρξει η θέληση. Κι αν ο Δήμος Αθηναίων με τη δήμαρχο Ντόρα Μπακογιάννη τα διεκδικήσει, τόσο το καλύτερο! Θα 'χουμε αποτέλεσμα και τα Αναφιώτικα θα 'ναι όχι μόνο «διατηρητέα» στα χαρτιά, όπως τώρα, αλλά ζωντανά, κομμάτι αναπόσπαστο της γειτονιάς του Βράχου. Να μην τα χάσουμε κι αυτά μπροστά από τα μάτια μας ένα πρωί, κύριε Βενιζέλο, υπουργέ Πολιτισμού! Τι λέτε; Έχουν θέση στον ήλιο και στη σκιά της Ακρόπολης, τ' Αναφιώτικα της Πλάκας;

Πάρκινγκ «Ο Κορυδαλλός» και κλήσεις

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου κ. Μιχ. Μαργαρίτης μπορεί, όπως δήλωσε, να παρκάρει τον... εγωισμό του έξω από τις φυλακές Κορυδαλλού («έχει κόρο» είπε), αλλά οι δημοσιογράφοι που καλύτερα τους τη δική έχουν συκνάπικνα πρόβλημα με το παρκάρισμα του «εργαλείου» τους, του Ι.Χ. αυτοκινήτου τους. Δεν προβλέφθηκε χώρος ή άδεια παρκάριας και οι κλήσεις, άλλοτε από τον Δήμο, συχνότερα από την Τροχαία Κορυδαλλού, «μοστράρονται» πάνω στο «παρμπρίζ» δίπλα στο «ΤΥΠΟΣ». Προς απόδειξη, κλήση, φυσικά πληρωμένη από τη δημοσιογράφο, εμπρόθεσμα, την ίδια μέρα που μάθαμε ότι μόνο για... εγωισμό υπάρχει παρκάρισμα. Για να κάνεις τη δουλειά σου;

Τηλέφως

Τήμερα λοιπόν, η περιοχή αποτελεί ένα μεγάλο «αγκάθι» για τους ιδιοκτήτες, αλλά και για το κράτος. Οι πρώτες αντιδράσεις εκδηλώθηκαν γύρω στα τέλη του 19ου αιώνα. Οι επίτερες ωστόσο για μια συστηματική αντιμετώπιση του προβλήματος ξεκινούν στα χρόνια της δεκαετίας του '60.

Οι νομικές «περιπέτειες» σχετικά με την περιοχή ξεκινούν από τον Απρίλιο του 1967, όπως ελήφθη η πρώτη απόφαση του Αρχαιολογικού Συμβουλίου, που σφραγίζει άμεσα τον οικισμό και είχε να κάνει με την αναγκαστική απαλλοτρίωση ή την απευθείας αγορά των ακινήτων στα Αναφιώτικα.

Η κίνηση αυτή δεν φαίνεται να ευδοκίμησε, εξαιτίας της ασάφειας των τίτλων ιδιοκτησίας που κατείχαν οι κάτοικοι του οικισμού ή/και της απροθυμίας των ιδιοκτητών να έρθουν σε συμφωνία με τις αρχές. Από και και πέρα, έγιναν διάφορες ενέργειες που κατέληξαν σε κατεδάφιση και απαλλοτρίωση

Καμία πρόβλεψη για το μέλλον της γραφικής συνοικίας

μερικών από τα οικήματα. Έτσι, από τα περίπου 81 ακίνητα που υπήρχαν το 1970, τα 74 απαλλοτρίθηκαν, ενώ μόνο τα 27 καταβλήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του '70 για την αποκατάσταση του Αρχαίου Περιπάτου. Τα υπόλοιπα 47 –τα 5 από τα οποία βρίσκονται σε ερειπώδη κατάσταση– που απέμειναν, ανήκαν και ανήκουν στο Δημόσιο.

Παρ' όλα αυτά, 35 συνέκριναν να κατοικούνται, ακόμη και από άτομα που δεν είχαν σχέση με τους πρώτους ιδιοκτήτες. Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηνών, το 1977, έρχεται να αναρτήσει τις προηγούμενες, υποστηρίζοντας την παραμονή άθικτου του οικισμού των Αναφιώτικων και ανάκληση όλων των προηγούμενων αποφάσεων για απαλλοτρίωσή τους.

Παρ' όλα αυτά, η κατεδάφιση των σπιτιών της τελευταίας σειράς του οικισμού (επί

σπίτια) άρχισε το καλοκαίρι του 1977 και ολοκληρώθηκε το 1979.

Η δεκαετία του '80 χαρακτηρίζεται από σχετική ηρεμία όσον αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα. Εντούτοις, το συνολικό καθεστώς των οικημάτων φαίνεται να παραμένει ασαφές, σύμφωνα και με τη σχετική εσωτερική αλληλογραφία του ΥΠΠΟ.

Από το 1990 και μετά, στα αρχεία βρίσκονται διάφορα έγγραφα που δείχνουν τις προσπάθειες των αρχών να διαλευκανθεί το καθεστώς ορισμένων σπιτιών του οικισμού, καθώς και την είσπραξη ή μη των αποζημιώσεων, από τους ιδιοκτήτες, ή και την παράνομη κατοικία τους. Το 1980 γίνονται οι τελευταίες τροποποιήσεις –ή μάλλον επιβεβαιώσεις του ισχύοντος καθεστώτος– με το νέο ρυμοτομικό σχέδιο να χαρακτηρίζει τα Αναφιώτικα περιοχή

εκτός σχεδίου και αναπόσπαστο τμήμα αρχαιολογικής περιοχής, όπου η ανέγερση, η προώθηση ή αναπαύση υφιστάμενου ακινήτου δεν είναι απογορευτική, αλλά δεσμευτική, ώστε να εξασφαλιζόταν η άποψη της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Το νομικό πλαίσιο που ισχύει για οικοδομικές εργασίες σε τέτοιες περιπτώσεις, απατεί φυσικά και έγκριση από την πολεοδομία, η οποία όμως αρνείται να εμπλακεί στο όλο θέμα, με αποτέλεσμα η Εφορεία Ακροπόλεως να ενεργεί χωρίς ουσιαστική συνδρομή άλλων φορέων.

Τα τελευταία χρόνια, τα ζητήματα που αφορούν το ιστορικό κέντρο της Αθήνας βρίσκονται πάντα σε συνάρτηση με τις αποφάσεις της υπηρεσίας για την Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας (ΕΑΧΑ). Έτσι, το 1997 προτάθηκαν δύο απόψεις για τα Αναφιώτικα: 1) η

εκκαθάριση της περιοχής με αποζημίωση και στη συνέχεια η διενέργεια ανασκαφών, και 2) η διατήρηση και ανάπλαση στο πλαίσιο του νέου οικιστικού νόμου (2508/97), χωρίς συγκεκριμένη αναφορά στα ειδικά στοιχεία της ανάπλασης.

Οι πολιτικές που ακολούθησαν υιοθέτησαν τη δεύτερη άποψη, χωρίς την αποσαφήνιση του χαρακτήρα και της έκτασης της ανάπλασης. Πάντως, όλες οι προτάσεις που έχουν γίνει ως τώρα, αφήνουν εκκρεμότητες και αντιπροσωπεύουν περισσότερο στόχους, παρά ένα σαφές δεσμικό και οικονομικό πλαίσιο.

Επομένως, παρά το ενδιαφέρον όλων, υπευθύνων φορέων, ιδιοκτητών και απλών πολιτών, για την περιοχή, είναι σχεδόν αδύνατο να γίνει κάποια έγκυρη και ασφαλής πρόβλεψη για το μέλλον. Μετά την πάροδο 30 περίπου ετών από

την τελευταία απαλλοτρίωση τμήματος των Αναφιώτικων για αρχαιολογικούς λόγους, ο οικισμός τελεί υπό καθεστώς νομικής ασαφούς και παρανομίας. Τάσεις φθοράς και εγκατάλειψης. Και κανείς δεν ξέρει αν θα εκκαθαριθεί η γειτονιά και θα ξεκινήσουν ανασκαφές ή αν θα ισχύσει το σημερινό status quo. Οι εκκρεμότητες, τα εμπόδια και τα συμφέροντα είναι πολλά, ενώ τα χρήματα που απαιτούνται, δύσκολο να βρεθούν. Και όσο η κατάσταση διωνίζεται, οι κάτοικοι θα παραμύθουν παράνομα στα σπίτια τους, ενώ η Α' Εφορεία Αρχαιοτήτων θα ζητά να χαρακτηριστεί, με τη συνεργασία του ΥΠΕΧΠΔΕ, ο οικισμός διατηρητέος, να ενταχθεί στο σχέδιο πόλεως, ώστε γ' αποκατασταθεί η παραποιημένη από σπανούς επισκέυες όψη των κτισμάτων, και στη θέση των κατοίκων να εγκατασταθούν διάφορες υπηρεσίες του υπουργείου, από γραφεία και αποθήκες, μέχρι εργαστήρια εκμαγιών και πολυτήρια.

Εικόνα 34. Απόκομμα Εφημερίδας.

ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΑΦΙΛΩΤΙΚΑ

Στη σκιά του βράχου

Σε θεσμικό κενό ο πιο παραδοσιακός οικισμός της Αθήνας. Διχάζονται οι ειδικοί και οι αρμόδιοι φορείς για το μέλλον του οικισμού. Αναζητείται το μοντέλο που θα διατηρήσει το Αναφιλωτικό ως θύλακα λαϊκής αρχιτεκτονικής, κοινωνικής μνήμης αλλά και παισιότερων μορφών κοινωνικής ζωής στη σύγχρονη πόλη

Ρεπορτάζ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

«**ΠΑ**ΜΕ Ανάφη». Με αυτόν τον τίτλο, γνωστό lifestyle περιοδικό καλούσε πρόσφατα το αναγνωστικό του κοινό σε μια τουριστικού και φαλακροτικού χαρακτήρα περιήγηση στον πιο παραδοσιακό οικισμό της Αθήνας. Εκεί, στα Αναφιλωτικά, στα όρια μεταξύ της κλασικής Ακρόπολης και της ανακατασκευασμένης Πλάκας, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών πραγματοποιεί μια άκρως ενδιαφέρουσα έρευνα με τίτλο «Μνήμη και ταυτότητα σε μια συνοικία της Αθήνας. Η περίπτωση των Αναφιλωτικών». Σκοπός της ερευνητικής ομάδας, που αποτελείται από τους ερευνητές Ρ. Καντανιζόγλου, Π. Καραούλη και Α. Δάφνερ, είναι να εντοπίσει και να μελετήσει τη διαδικασία συγκρότησης της εθνικής ταυτότητας και μνήμης στον οικισμό. Μια αξιοσημείωτη προσπάθεια που απλά παρασύρθηκε από το λικασμό των «επιστήμων» του σμυρνού.

Το δικαίωμα εγκατάστασης των «παρείσθαιων»
Τα Αναφιλωτικά ιδρύονται στα μέσα του περασμένου αιώνα από νησιώτες της Ανάφης, της Σαντορίνης και της Νάξου, οι οποίοι μετανάστευσαν στην Αθήνα κατά την οθωμανική περίοδο. Παραδοσιακά εξηλεκτισμένοι στα επαγγέλματα της οικοδομής, οι νησιώτες αυτοί εργάστηκαν στην οικοδόμηση της νέας πρωτεύουσας.

Σήμερα με τις συζητήσεις των σημερινών κατοίκων των Αναφιλωτικών, οι ιδρυτές του οικισμού έχτισαν τα πρώτα σπίτια του στο βορειοανατολικό μέρος της πλαγιάς κάτω από την Ακρόπολη, «επιβλέποντας» το βράχο της Ακρόπολης λόγω της ομοιότητάς του με τη Χώρα Ανάφης.

Τόσο το γεγονός ότι οι πρώτοι κάτοικοι του οικισμού ήσαν εσωτερικοί μετανάστες, όσο και το γεγονός ότι επέλεξαν να ζήσουν κάτω από την Ακρόπολη κατά την περίοδο διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας του νεοελληνικού κράτους οδήγησε τους Αθηναίους να τους θεωρήσουν από την αρχή ως «παρείσθαιους», τονίζοντας η Ρ. Καντανιζόγλου.

Τα Αναφιλωτικά χτίστηκαν σε έσοδος που είχε χαρακτηριστεί αρχαιολογικός χώρος, και εξακολουθεί να θεωρείται αναβίτρωτος οικισμός. Η κατασκευή του προβλεπεται ήδη από

τον προηγούμενο αιώνα, και έχουν πραγματοποιηθεί κατά καιρούς σχετικές ενέργειες με αποκορύφωμα την κατασκευή της τελευταίας σειράς των σπιτιών, στα τέλη της δεκαετίας του 1970.

Σύμφωνα με την ερευνητική ομάδα, οι διαμέριζες γύρω από το δικάσιμα εγκαταστάσεις και παρουσιάζει των Αναφιλωτικών στο Βράχο της Ακρόπολης ξεπερνούν το τυπικό πλαίσιο του χαρακτηρισμού τους ως «αυθαίρετων» και «καταπιπτητών». Η συγκεκριμένη περίπτωση μπορεί να θεωρηθεί ως μια έκφραση του προφίλματος που γεννά η αντιπαράθεση «ελληνισμού» και «ρωμισμού», αντιπαράθεση που διατηρείται, από τον δέκατο ένατο αιώνα, ως ανταίγλη και τις διαδικασίες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας.

Ακόμη και σήμερα το δικάσιμα εγκαταστάσεις των Αναφιλωτικών στην περιοχή αμφισβητείται, υπογραμμίζει η Ρ. Καντανιζόγλου, παρά το γεγονός ότι είναι από τους ελάχιστους οικισμούς όπου επιβιώνει η «ρήσηση της γειτονιάς» και του «ανήκειν».

Οι ωρήσεις των κατοίκων συγκροτούν έναν ενδιάμεσο λόγο που αντιπαράζει, προς την επίσημη μνημειακή θεώρηση του χώρου, την κοινωνική και τοπική «ανάγνωση» και χρήση του.

Εκτός σχεδίου πόλης: ευλογία ή κατάρα;

Εκτός σχεδίου πόλης βρίσκονται ακόμη και σήμερα τα Αναφιλωτικά. Πρόκειται για έναν κωδικωμένο που έχει προκαλέσει αμφιλεγόμενα αποτελέ-

Η περιοχή των Αναφιλωτικών, η οποία αποτελεί τον πιο παραδοσιακό οικισμό της Αθήνας.

ματα, σύμφωνα με την Ρ. Καντανιζόγλου. Από τη μια πλευρά, αυτό προκαλεί μεγάλα προβλήματα στους κατοίκους, αφού ο οικισμός βρίσκεται εκτός δικτύων (ΔΕΗ, αποχέτευση κ.ά.) ενώ οι κάτοικοι δεν έχουν την δυνατότητα να μεταβιβάζουν τα σπίτια τους. Επίσης, το κωδικωμένο που περιβάλλει τον οικισμό δημιουργεί ένα απίθανο θεσμικό διλέμα: καθώς, εφόσον δεν είναι κατοικημένη, δεν μπορούν να κτιστούν κτίρια, αλλά και διαφορετική αντίληψη για το μέλλον των Αναφιλωτικών.

Αυτό δημιουργεί με τη σειρά του μια σοβαρότητα για την εξέλιξη της περιοχής, καθώς ήδη ο οικισμός αντιμετωπίζει πρόβλημα αναπαραγωγής της ύπαρξής του μέσα στο σύγχρονο περιβάλλον της πόλης.

Από την άλλη μεριά, υπάρχει όμως και τα Αναφιλωτικά βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλης έχει κριθεί η περιοχή μικρά από τις επιχειρήσεις ανάπλασης που αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια. Το ίδιο κωδικωμένο έχει προστατέψει την περιοχή από την επέλαση των ιδιωτικών επιχειρηματιών συμφερόντων, σημειώνει η Ρ. Καντανιζόγλου.

Όμως, το πρόβλημα παραμένει. Και αφορά τη διατήρηση των Αναφιλωτικών ως θύλακα «λαϊκής» αρχιτεκτονικής, καθώς βρίσκεται ανάμεσα σε δύο

ισχυρά μοντέλα ανάδειξης της ιστορίας της πόλης: την αναπαλαιωμένη Πλάκα και την Ακρόπολη. Επίσης, αφορά τα προβλήματα της επιβίωσης και της κοινωνικής αναπαραγωγής θύλακων κοινωνικής μνήμης και πολιτισμικών μορφών κοινωνικής ζωής στη σύγχρονη πόλη.

Ο προβληματισμός της ερευνητικής ομάδας είναι κρίσιμος, καθώς οι όποιες οριστικές προτάσεις επιφέρει η κεντρική εξουσία στη χώρα μας σχεδόν πάντα και ολοκληρώνονται χωρίς τη συμμετοχή των κατοίκων. Το συμμετοχικό μοντέλο περιβάλλεται, ένα μοντέλο που μας έδωσε την σύγχρονη όψη της Μπαλάνιας και του Μαυλομάτι, αποσυνθέτει χαρακτηριστικά στη χώρα μας, υπογραμμίζει ο Α. Δάφνερ.

Ισχυροί δεσμοί με τη γειτονιά

Οι κάτοικοι του οικισμού έχουν αναπτύξει καλό σύστημα δεσμών με το περιβάλλον. Οι πρόποδες του Βράχου της Ακρόπολης αποτελούν το χώρο όπου μεγαλώνουν και γι' αυτό παρατηρείται έντονο αίσθημα ταύτισης με το χώρο, σημειώνει η Ρ. Καντανιζόγλου.

Σύμφωνα με μια παλαιότερη μελέτη του Π. Μανώλια, το 1975, τα Αναφιλωτικά παρουσίασαν την υψηλότερη πυκνότητα κατοικίας ανά στρέμμα

οικοπεδικής γης και υψηλό ποσοστό μονοκατοικιών «νεοκλασικών», ενώ οι κάτοικοι είχαν το χαμηλότερο μνημείο εισόδημα σε σύγκριση με την περιοχή της πρωτεύουσας.

Όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης, μόλις το 3,2% των κατοίκων διαθέτει τραπεζομάντιλο ζεστό νερό, το 22% εσωτερική τουαλέτα και το 7% εσωτερικό μπάνιο.

Η ταυτόχρονη έλλειψη της καθαριότητας. Απαιτείται δημόσια καθαριότητα, που να φέρει καθαριότητα στις γειτονιές, χωρίς τη συμμετοχή των κατοίκων. Το συμμετοχικό μοντέλο περιβάλλεται, ένα μοντέλο που μας έδωσε την σύγχρονη όψη της Μπαλάνιας και του Μαυλομάτι, αποσυνθέτει χαρακτηριστικά στη χώρα μας, υπογραμμίζει ο Α. Δάφνερ.

Σήμερα, στην αναπόδραστη περίπου πενήντα κάτοικοι, κυρίως ηλικιωμένοι. Ορισμοί αυτοί είναι απόγονοι των πρώτων κατοίκων της περιοχής.

Σύμφωνα με την ερευνητική ομάδα του ΕΚΚΕ οι συνθήκες διαβίωσης παραμένουν κάτω από τα επίπεδα του ανακτό. Η σφαιρικότητα και η βάρβαρη του κληρονομίου είναι εντυπωσιακή. Εξόλογο, η επιβίωση παραμένει στον οικισμό και οι δεσμοί με τον τόπο περιβάλλον ως πάρα σημαντικοί για το μέλλον των σημερινών κατοίκων.

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ:

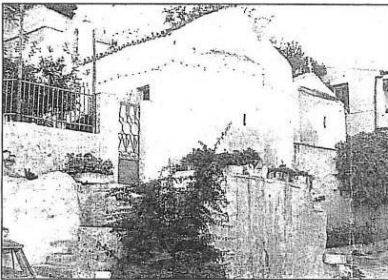
«Αναγκαίο το θεσμικό πλαίσιο»

«**Ε**ΙΝΑΙ ανάγκη να υπάρξει ένα θεσμικό πλαίσιο, για να γνωρίζουμε πώς θα αντιμετωπίσουμε τα κτίσματα και την μορφή του οικισμού», δηλώνει στην «Α» η κ. Παπαϊωάννου, υπεύθυνη για τα Αναφιλωτικά της Α' ΕΠΚΑ.

«Δεν νομίζουμε ότι πρέπει να κληθούν ως καταβαρυσμένοι τα κτίσματα του οικισμού, γιατί τα Αναφιλωτικά αποτελούν δείγμα λαϊκού πολιτισμού», τονίζει η κ. Παπαϊωάννου και επισημαίνει ότι όσα σπίτια παραμένουν σε ιδιώτες θα έπρεπε να απαλλοτριωθούν.

«Όχι για να καταδαριστούν, αλλά για να προστατευθούν για να είναι να μην γίνουν νέα οικισματά.» Στον οικισμό, συνεχίζει η κ. Παπαϊωάννου, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν μικρά μουσεία, ξενοδοχεία, γραφεία.

«Η συμπεριφορά μας είναι ανεκτική, δεν κινυθούμε

κέναν. Αλλά, κάποιες φορές αναγκάζομαστε να επιβιβαστούμε όταν γίνονται επικοινωνίες στα οικισματά χωρίς να έχουμε ενημερωθεί.» Η κ. Παπαϊωάννου αναλαμβάνει ότι πρέπει να ξεκαθαριστεί το θεσμικό κωδικωμένο του οικισμού, «ίσως με την εισαγωγή μιας πολύμορφης προστασίας που θα βασιζόταν στο νόμο 1469/50 για τα νεότερα κτίρια.»

«Όλα γίνονται ερήμην μας»

Συνεργασία με τους φορείς ζητούν οι κάτοικοι

«**Δ**ΕΝ υπάρχει καμία συνεργασία με τους κατοίκους. Οι παρεμβάσεις στην περιοχή μας γίνονται υπό καθεστώς τρομοκρατίας, κεί που βέβαια ρεαλιστικά ανεχτόνται.» Αυτά δηλώνει στην «Α» η Γ.Η.Η.Ο αρχιτέκτονας Χ. Παπαϊωάννου που κατοικεί στα Αναφιλωτικά. Η απογοήτευση και η αγανάκτηση, όμως, δεν είναι τυφλή. Οι κάτοικοι οργανώνονται. Έτσι, πολύ πρόσφατα, προχώρησαν στην ίδρυση συλλόγου στην περιοχή, με σκοπό να αποκτήσουν επιτέλους τη δυνατότητα της διεκδίκησης και να μπορούν να συνυμνωθούν με την κοιλότητα. Ο Χ. Παπαϊωάννου είναι από τους πρωταγωνιστές της προσπάθειας.

«Δεν υπάρχουν σε κανένα γράφημα, Βροσκόματε έξω από το βασικό δίκτυα παροχής. Έτσι, ένα βροχικό κλίμα να γίνει θα κοπεί ο δρόμος, ενώ το δίκτυο της αποχέτευσης είναι του... προηγούμενου αιώνα», τονίζει ο Χ. Παπαϊωάννου και με έμφαση την συμπεριφορά των επίσημων φορέων. «Το υπουργείο Πολιτισμού απορροφεί να διαμορφώσει ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την περιοχή. Η προσπάθεια της ενσωμάτωσης των αρχαιολογικών χώρων

έχει προκαλέσει ζήλο. Κάθε γραφείο, από τα 6-7 που έχουν αναλάβει τη μελέτη, έχει και τη δική του άσκηση για τον οικισμό μας», δηλώνει και σημειώνει πως υπάρχουν και οι κριτικές απόψεις που προτείνουν την έξοδο των κατοίκων από την περιοχή, απόψεις που εκπορεύονται από στελέχη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Ποια είναι τα αιτήματα που πρόκειται να διεκδικήσει ο νέος σύλλογος; «Δεν θέλουμε να γίνει ο οικισμός μας ένα είδος ταφικού. Θέλουμε να κατοχυρωθεί η χρήση γης για κατοικία και να διαφυλαχθεί η ιστορική μορφή των Αναφιλωτικών. Αν η περιοχή μας κηρυχθεί διατηρητέα, τότε δεν μας περνάει αν μείνει εκτός σχεδίου πόλης», παρατηρεί ο Χ. Παπαϊωάννου και ζητά τη συνεργασία των φορέων της πολιτείας με τους κατοίκους της περιοχής σε κάθε περίπτωση παρέμβασης στα Αναφιλωτικά. «Δεν μπορούν πια να μιλήσουν για απαλλοτριώσεις και πρέπει να καταλάβουν ότι αν η πολιτεία δεν συνεργαστεί με τους κατοίκους, δεν θα επιφέρουμε ούτε τους δρόμους να φτιάξουν», υπογραμμίζει ο Χ. Παπαϊωάννου αναφέροντας την έγκριση του νέου συλλόγου από το Πρωτοδικείο.

Εικόνα 35. Η Αυγή, 26/02/1998.

Τα Αναφιώτικα περιμένουν απαντήσεις

Το δημοσίευμα του αθηναϊολάτρη Τήλεφου για τα Αναφιώτικα και τα σύγχρονα δεινά τους προκάλεσε ερώτηση στη Βουλή των Ελλήνων από τη βουλευτή Β' Αθήνας του Συνασπισμού, κυρία Μαρία Δαμανάκη. Ο Τήλεφος είχε παρουσιάσει την απογοητευτική εικόνα που παρουσιάζουν σήμερα τα Αναφιώτικα, το μοναδικό για την Αθήνα κομμάτι που διασώζει τα σπίτια των νησιωτών που έρχονταν για δουλειά στην πρωτεύουσα τον 19ο αιώνα. Είναι ένα οικιστικό σύνολο μοναδικό σε κλίμακα και ιστορία. Αυτό

έγραφε ο Τήλεφος με φωτογραφικά τεκμήρια και ακόμη αναμένει απάντηση από επίσημα κείλη. Προς τον υπουργό Πολιτισμού κ. Ευάγγελο Βενιζέλο θέτει το ερώτημα και η κυρία Μαρία Δαμανάκη, που υποστήριξε ότι «τα Αναφιώτικα στην Πλάκα εδώ και χρόνια έχουν κηρυχθεί διατηρητέα από το ΥΠΠΟ.

Κάποια από αυτά έχουν αξιοποιηθεί κυρίως από εταιρείες και ιδιώτες. Κάποια άλλα όμως καταρρέουν από την εγκατάλειψη και έχουν γίνει σκουπιδότοποι με ό,τι αυτό σημαίνει για την εικόνα της ιστορικής περιοχής...». Ποια θα είναι

τα μέτρα που προτίθεται να πάρει το ΥΠΠΟ για τα Αναφιώτικα και μάλιστα εν όψει 2004; Ποιο είναι το ιδιωτικό ενδιαφέρον για τα καταρρέοντα κτίσματα; Ερωτά η κυρία Δαμανάκη, με τη γνωστή ευαισθησία της. Ο Τήλεφος που έφερε στον Τύπο το θέμα «Αναφιώτικα», όταν όλοι τρέχουν μονάχα για την «βιτρίνα», αναμένει τις απαντήσεις... Τα Αναφιώτικα είναι ένας οικισμός μέσα στην πόλη με μοναδικότητα και θα έπρεπε να υπάρχουν κίνητρα για την προσέλκυση των σωστών επενδύσεων για την αναστήλωσή τους σε όλη την έκταση που καταλαμβάνουν.

Τα Αναφιώτικα είναι ένα κομμάτι αιγαιοπελαγίτικης αρχιτεκτονικής και κλίμακας στους πρόποδες της Ακρόπολης. Αποτελούν κομμάτι της Πλάκας.

κατέστησε το ύψος των παλιών απλών σπιτιών.

Η επικράτηση του νεοκλασικισμού στην Ελλάδα ακολούθηθηκε από τη δημιουργία μιας τοπικής παραλλαγής του ρυθμού, που παράλληλα με την επίσημη, μας έχει δώσει πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Και είναι γεγονός ότι στην Πλάκα, μια τέτοια μάλλον αντίληψη υπάρχει, σε αντίθεση προς την αρχιτεκτονική των μεγάλων επίσημων κτιρίων της εποχής, με τα πολυτελή υλικά και την άψογη εκτέλεση.

Οι κατόψεις των νεοκλασικών σπιτιών της Πλάκας είναι ουσιαστικά παρόμοιες προς τις κατόψεις των μεγάλων προ-νεοκλασικών σπιτιών της περιοχής. Κατά κανόνα, έχουν έναν άξονα συμμετρίας, με τις γνωστές όμως παρεκκλίσεις στην κατασκευή. Οι εξωτερικές -προς τον δρόμο- όψεις τους ακολουθούν τη ρυθμολογία του νεοκλασικισμού (παραστάδες, κυμάτια, ακροκέραμοι, κ.λπ.) άλλοτε πλήρη, άλλοτε απλοποιημένα, ανάλογα με τη σημασία της κατασκευής.

Τα ανοίγματα εξακολουθούν να τοποθετούνται ρυθμικά, οι δε εξώστες γίνονται πια απαραίτητοι στη σύνθεση της όψης. Ενδιαφέρουσα είναι η μορφή των μαρμάρινων εξωστών και των διακοσμημένων φουρουσιών. Το ίδιο συμβαίνει με τα κιγκλιδώματα των εξωστών που είναι κατά κανόνα χυτοσίδηρα με διακοσμητικά στοιχεία, που ορισμένες φορές συναντώνται πανομοιότυπα σε περισσότερα κτίρια.

Είναι ενδιαφέρον, τέλος, να παρατηρήσει κανείς ότι πολλά από τα νεοκλασικά σπίτια οι όψεις τους προς την αυλή διατηρούν τα χαρακτηριστικά των προνεοκλασικών σπιτιών, με τα ξύλινα υαλόφρακτα χαγιάτια και τα ανασυρόμενα υαλοστάσια, παράλληλα με την εφαρμογή στην πρόσοψη της καινοφανούς ρυθμολογίας.

Το γεγονός αυτό δείχνει πόσο η λαϊκή παράδοση εξακολουθεί να επιβιώνει ακόμα και μέσα από τις κατασκευές του νεοκλασικισμού.

Κτίρια εκλεκτικιστικά

Ενώ ο νεοκλασικισμός εξακολουθεί να επηρεάζει την αθηναϊκή αρχιτεκτονική μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα, την ίδια εποχή, ένα πλήθος μορφολογικών στοιχείων, κυρίως ρωμαϊκών, που θα μπορούσαμε να τα ονομάσουμε νεομπαρόκ, αρχίζει να εμφανίζεται στις όψεις των σπιτιών και να μεταβάλλει το ύψος τους. Προς το τέλος του αιώνα κτίζονται κτίρια με περισσότερους ορόφους, που διακοσμημένα μ' αυτόν τον τρόπο, αποκτούν ύψος ξένο προς το διαμορφωμένο μέχρι τότε χαρακτήρα. Πρόκειται για τα κτίρια της τελευταίας φάσης του νεοκλασικισμού, που χαρακτηρίζονται ως εκλεκτικιστικά που τυπικά θα σταματήσουν γύρω στο 1920, με τις πρώτες κατασκευές α-

Δρόμος στα Αναφιώτικα από έξοχη φωτογράφια του Boissonnas (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Νεοκλασικό σπίτι στην οδό Τριπόδων (φωτ.: Μ. Γραφάκου).

πό μετόν αρμέ, που εξελισσόμενες με τη σειρά τους εμφανίζουν ορισμένα δείγματα αξιόλογης αρχιτεκτονικής - της λεγόμενης αρχιτεκτονικής του '30.

Τα Αναφιώτικα

Εναν ιδιαίτερο και ιδιότυπο τελειώς χαρακτήρα παρουσιάζει η οικιστική ενότητα των Αναφιώτικων στις βλ. υπόγειες του βράχου της Ακρόπολης. Οι πιστικές ανάγκες στέγασης Αναφιωτών μαστόρων που δούλευαν στο κτίσιμο της πρωτεύουσας, κατά το τέλος της βασιλείας του Οθωνα, οδήγησαν στη δημιουργία του πρώτου εκείνου «αυθαίρετου» οικισμού που αναπτύχθηκε με απaráλληλη φαντασία και πλαστικότητα, στο φυσικό ανάγλυφο του βράχου. Δύο μεσαιωνικές εκκλησίες που βρέθηκαν στο χώρο, αναστηλώθηκαν από τους οικιστές με ιδιαίτερη φροντίδα. Ο Άγιος Γεώργιος, που θυμίζει νησιώτικη εκκλησία με το λευκό του χρώμα και την πλαστικότητα της μορφής του και ο Άγιος Σιμεών που μμιείται με το χρωματισμό της όψης του τη Μητρόπολη της πρωτεύουσας θυμίζοντας στους οικιστές τη νέα τους πατρίδα.

Αυτό που έχει σημασία να τονισθεί είναι πως όλα αυτά τα αρκετά διαφορετικά μεταξύ τους κτίρια, χάρη στην κλιμακά τους, κυρίως και την ένταξή τους σ' ένα ιδιαίτον ρυθμολογικό σχέδιο, κατορθώνουν να δημιουργήσουν μια μοναδική ενότητα που περνάει πάνω από τις στιλιστικές ή άλλες διαφορές τους και συντίθεται σ' ένα μοναδικό σύνολο.

Σήμερα η γειτονιά της Πλάκας, παρα τις πολλαπλές της αλλοιώσεις και την παρεμβολή πολλών σύγχρονων κτιρίων στον ιστό της διατηρεί ακόμη αρκετά συμπαγή την αρχιτεκτονική της φυσιογνωμία.

Όπως σχετική μελέτη έδειξε τα 2/3 των κτιρίων της διατηρούν την αρχική τους μορφή ή είναι κτίρια νεώτερα που όμως εντάσσονται απάλλατα στον ιδιαίτερο της χαρακτήρα.

Οι καταστρεπτικές συνέπειες της φθοράς του χρόνου αλλά και οι επιπτώσεις της λειτουργικής αλλοίωσης της περιοχής που έμειναν ανεξλεγκτες μέχρι το 1979 -ημερομηνία κατά την οποία ξεκίνησαν οι επεμβάσεις «ανάπλασης» της περιοχής- είναι ακόμη εμφανείς σε αρκετά κτίρια.

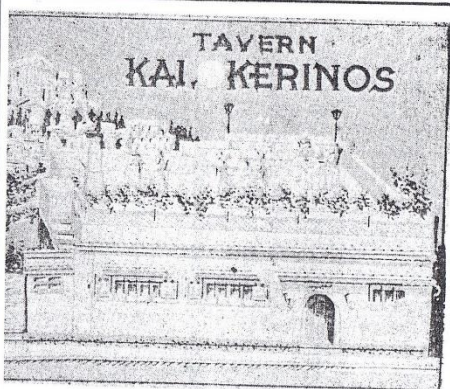
Για' όλα αυτά ένας σημαντικός αριθμός κτιρίων επισκευάζονται και διατηρούνται κάθε χρόνο, συμβάλλοντας στην επανακατοίκηση της αλλά και στη γενικότερη αναβάθμιση της φυσιογνωμίας της.

Πηγές

- 1) Δ.Α. Ζήτης και συνεργάτες: «Μολιέη Παλαιάς Πόλεως Αθηνών».
- 2) Ι. Τριπολιώτη: «Πολιτισμική εξέλιξη των Αθηνών».
- 3) Α. Κοκκινιαντίδη: «Τα παλιά Αθηναϊκά Σπίτια».

η, στο περασμά της Άκας.
 από «Μπουάτ» άντάρων της Πλάκας ελμοναδική από 20ετίας όσα «Πιόνκιο», Άδριμέ διεύθυνση του πνευ κ. Κωτσάκη. ζεύγος Άνδρέα και Μωλωνάκη (Σχολείου

λος», «ο Περικλής».
 Οι πιο πάνω ταβόνες έκτος της περίφημης κουζίνας τους, είναι πασίγνωστες για την άπαστράπτουσα καθαριότητά τους και την ιδανική περιποίηση των θαμώνων τους. Της Πλάκας πραγματικά της ανήκει ο τίτλος της φτωχομάνας της Άθηνας.

ΤΑΒΕΡΝΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ
 Διεύθυνσις: ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
 Όδός Κέρκροπος 10 — ΠΛΑΚΑ
 Τηλ. 32.32.054 — 32.21.679

ΠΛΑΚΙΩΤΙΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ

Η "ΣΠΗΛΙΑ,"

ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΘΡΑΣΥΛΟΥ 24 ΤΗΛ. 225.791

Δ)ΝΣΙΣ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΖΙΟΥ

ΚΛΘΣ ΒΡΑΔΥ ΘΡΙΑΜΒΟΣΙ

ΚΙΘΑΡΗΣ ΚΑΙ ΚΑΝΤΑΔΕΣ

ΙΝ ΠΙΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ

ΦΑΝΤΗΣ

ΥΣΙΟΥ 12. Τηλ. 224.149

φώσεως των περασμάτων προς τ' Αναφιώτικα και στη συνέχεια την Άκρόπολη.

Ο κ. Δήμαρχος αφού άκουσε με ενδιαφέρον τον κ. Γαργά, υποσχέθηκε από πλευράς Δημαρχίας να κάνει ό,τι είναι δυνατόν για την πρώτη παραδοσιακή συνοικία της Άθηνας.

Επίσης ο κ. Γιάννης Δαμίγος όπόνησε στον κ. Δήμαρχο, την επείγουσα ανάγκη να διαφυλαχτεί ο χώρος πρασίνου όπου άλλοτε οι προσφυγικές παράγκες, ο όποιος εγκαταλείμμένος από τον Δήμο, έγινε "άντρον" των κακοποιών και των άνομάλων, με συνέπεια να καθίσταται προβληματικό το πέ-

**ΤΙ ΛΕΕΙ Ο κ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΜΙΓΟΣ
 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
 ΣΤ' ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ**

Ο συνδικαλιστής κ. Γιάννης Δαμίγος, που μαζί με τον έπιφανή δικηγόρο - Πρόεδρο του Ρίζοκάστρου κ. Νίκο Γαργά, αποτέλεσαν τους φωτόβόλους προσοπιστές των παραδοσιακών Αναφιώτικων, αναφερόμενος στην επίσκεψη του Δημάρχου κ. Δημ. Μπέη, είπε:

"Είναι η δεύτερη φορά που Δήμαρχος της Άθηνας επισκέπτεται την εγκαταλειμμένη συνοικία. Την πρώτη φορά, (1967), την επισκέφθηκε ο Άθηναλάτρης Δήμαρχος κ. Γεώργ. Πλυτάς με την ενκαιρία της άναμορφώσεως της Πλατείας (τέρμα Μνησικλέους), που τελικά όμως δεν έγινε από άρνηση της Υπηρεσίας Αρχαιοτήτων που ισχυριζότανε ότι είναι αρχαιολογικός χώρος, ανήκει στο Δημόσιο και απαγορεύεται κάθε ανακίνηση του. Έτσι δεν μπόρεσε ο μεγάλος Δήμαρχος να άναμορφώσει την πλατεία της συνοικίας. Τό μόνο που έκανε πριν φύγει από την Άθήνα για τό εξωτερικό ήταν ο περίφημος όρόμος που όδερνε ά-

λάου Ραγκαβά έξ όνόματος δέ των κατοίκων Πλάκας τον παρεκάλεσε να ενδιαφερθεί για την άπαλλοτρίωση του ήμιτελούς άκινήτου Άφεντάκη που βρίσκεται στη διασταύρωση Τριπόδων και Πρυτανείου και καλύπτει όλοσχερώς τον Ιστορικό ναό, στο όποιο τον ανακαίνιζουμε εξωτερικά χώρο άποκαλύφθηκε τό «Κρυφό Σχολείο» της τουρκοκρατούμενης Άθηνας.

Πραγματικά, ο κ. Δήμαρχος όποσχέθηκε να ενεργήσει μαζί με τό Δημοτικό Συμβούλιο για την άπαλλοτρίωση του άκινήτου Άφεντάκη από τό Υπουργείο Πολιτισμού.

μύρεσε να ικανοποιήσει τους Αναφιώτες, σαν Δήμαρχος, τους ικανοποίησε με τό πασάπάνω όταν όπουργός Πολιτισμού και Επιστημών επισκέφθηκε και πάλι τό Αναφιώτικα για να διαβεβαιώσει άκόμα μία φορά τους κατοίκους τους, ότι ή συνοικία τους θά παραμείνει σαν παραδοσιακή, συνιστούσε δέ στους Ιδιοκτήτες τους να πάρουν δάνεια από την Κτηματική Τράπεζα που τό χορηγεί με ελάχιστο τόκο και πολύχρονη άπόδωση.

Και επιλέγει ο κ. Δαμίγος: "Άλλο σημαδιακό του ένδει αφέροντος του κ. Πλυτά για την Πλάκα, είναι ότι επί 5-πουργίας του εγκρίθηκε πίστωση για την άναστήλωση και άναμόρφωση του Ιστορικού Βυζαντινού ναού μας Άγίου Νικολάου Ραγκαβά.

Ο κ. Γεώργ. Πλυτάς σαν Δήμαρχος, Υπουργός ή Βουλευτής, πάντοτε προστατεύει την ώραία Πλάκα.

Με ζωοδότη της παλιές Άθηνας τον κ. Γεώργιο Πλυτά,

και της περασμάς γυμνασίου κεντημένα από τον άλατζά της πίσσας σε μικρά τρουμλάκια, μια άνεπανάληπτη λαϊκή τέχνη της Υφάντρας και του άργαλειού στα σύγχρονα μάτια μιας σύγχρονης νοοτροπίας.

Έγχαρμες μεγεθυμένες φωτογραφίες μιας ξεχασμένης άρχιτεκτονικής σε παλιά διατηρητέα σπίτια μέχρι τά καινούργια σχέδια του Υπουργείου Οικισμού για νέες, μοντέρνες άγροικίες.

Συμπαραστάτες της γιορτής οι βουλευτές Άρκαδίας κ.κ. Ν. Καλτεζιώτης και Παυλόπουλος, έκπρόσωποι της Νομαρχίας Άρκαδίας, ο πρόεδρος του έν Άθηναις Μαντινειακού Συλλόγου κ. Κ. Καλτεζιώτης και άλλοι.

Η γιορτή άρχισε μετά τό λυκόφως με τά έμπνευσμένα λόγια του προέδρου του συλλόγου Άττικής κ. Γ. Παπαγεωργίου, του προέδρου του τοπικού έξωραϊστικού συλλόγου κ. Θανάση Μπουρτσουκλή, του προέδρου της κοινότητας κ. Β. Κοτσιάνη. Επίσης μίλησαν ο λογοτέχνης και λαογράφος Ν. Γρηγοράκης για τό Λαϊκή Τέχνη, ή άρχιτέκτονας Γιάννα Μπενεχούτσου με συμβουλές γεμάτες από άγάπη και πίστη προς τίς αξίες του χωριού, προς τους συγχωριανούς.

Στη μνήμη των αξέχαστων συμπατριωτών Δημίων Παν. Ζιωτοπούλου και Γιάννη Μπενεχούτσου δόθηκαν έπαινοι στους άριστούσαντες μαθητές και θιθλια Ιστορίας, λεξικά κ. ά. Έπαινος δόθηκε στο Μήστο Συμπόνη και στα εαδέλφια του στην Άμερική για τό δωρεά του πατρικού σπιτιού στο κέντρο του χωριού, για να γίνει πλατεία. Με λίγα λόγια, μεστά και σταράτα μίλησε ο Μήτοιος, με μεγάλη συγκίνηση.

Μιά κολοβαλμένη άρχήστρα με σπονδυλική στήλη τό κλαρίνο του Ζούρα, συνθέματα με

λη κ. Γιμόθεο Χαραλαμπίοπουλο, Θλέπω Άθηναίους, ντόπιους, μετανάστες, τον Στότο Δάμη, παιδί της Άδοστράλιας που σφίγγει δακρυρομένος τον έπαινο στα χέρια του. Γεμάτος συγκίνηση με κλεφτές ματιές στα γεμάτα τραπέζια, θλέπω τους άδελφούς Ζιωτοπούλου, τον άπαστράπτονα έν στολή Σχη (ΠΒ) Μίμη, τον Όλύμπιο Άλέκο τον κερδίο Άγη και Άποστόλη, την έκπικό Ειρήνη και τό Σταυρούλα.

Μιά θιθλιακή εικόνα γεμάτη στοργή και άγάπη για τό χωριό, μια μεγάλη μέρα σ' ένα μικρό χωριό, δεν έλλεψε κανείς. Μωσαϊκό στις παρές, στα τραπέζια, ο πολυτάλαντος Άντρέας Σταματόπουλος, πολυσύνθετος και έκφραστικός, ο κρυφίνους και στοχαστής Σάκης, ο άειθαλής Π. Παναγιώταρος, ο χημικός Γιάννης Δούρος και άλλοι.

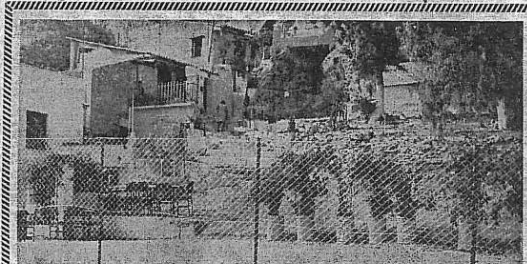
Τέλος πρέπει να αναφέρουμε και τό κουκλοθέατρο της Σ. Ζαρμπούκα του Έκπικου Συλλόγου Άργους, που χάρισε λίγη χαρά στα παιδάκια που στο φινάλε του κρατώντας από ένα ποικιλόχρωμο μπαλονάκι γυρίζανε σπίτια τους. Ένοψια μεγάλη χαρά και συγκίνηση για τί χάρηκα τό χαρά τους. Τούτη τη χαρά θέλαμε να δώσουμε στα λιοκαμένα και παιδικά πρόσωπα και πιστεύουμε πως τό πετύχαμε μαζί με άπώτερος σκοπούς και έπιδιώξεις για ένα καλύτερο μέλλον.

ΧΡ. ΔΑΜΗΣ

ΟΥΖΕΠΙ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΥΖΟ — ΧΤΑΠΟΔΙ ΚΑΙ
ΚΑΒΟΥΡΙΑ της Σγάρας.
 Άδριανού 76 — Πλάκια

• Η κάθε κρασίον και ποτών AXA-TA CLAUBS

Εικόνα 38. Απόκομμα Εφημερίδας.

Και βδοτ' Αναφιώτικα περιφραγμένα.

«Φυλακίζουν» τ' Αναφιώτικα

ΠΕΡΙΦΡΑΞΑΝ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Ένας ολόκληρο τετράγωνο μεντράνε στα Αναφιώτικα της Πύκας ή Αρχαιολογικά Υπερτασία. Ένας πρώην βίχος να προεκταθεί τις δύο οικογένειες που κατοικούσαν (ένας ο Γ. Γ. Δογιάς και ο Γ. Δογιάς) και ο Γ. Δογιάς από τη μεριά που προεκτάθηκε της Γεωργίας Αρχαιολογικά Δογιάς, έβαλε με ένα κύριο ένα ολόκληρο τετράγωνο.

Έκτος από τις δύο οικογένειες στο ίδιο τετράγωνο είναι ένα κομμουνικό κέντρο που διαθέτει αρχηγό και είναι ελεύθερο το πιο κοντινό προς τον Ιερό Βράχο. Ο κ. Δογιάς μας είπε:

«Ο ίδιος πήρε το κομμουνικό κέντρο. Βίχος με πόδια την ίδια της Υπερτασίας μας έβαλε, προέβλεψε σε χώρο που έγινε στην Αρχαιολογική Υπερτασία. Αν και η ίδια μετέφερε αρκετές φορές την προσοχή εκείνη έκασκου βίχου να γίνει το τρεμπάκι με τον αναγκαστικά και προς την απόφαση να περιφραξεί τον χώρο.»

Και άλλα ο χώρος που περιφράξεται είναι πολύ μεγαλύτερος από άλλους που καταλαμβάνουν

Αότη η γωνιά θα μπορούσε να είναι τίτλος...

τά γραφεία του κομμουνικού κέντρου με αποτέλεσμα να κλείνεται και το δρόμο από το γραφείο Αρχαιολογίας.

Καταπατημένος χώρος

Σκεπτόμενος πως να αντιμετωπίσει τη κατάσταση βίχου από την Υπερτασία μας και διεπιστάσει ότι ένας άχρηστος βίχος στην Αρχαιολογική Υπερτασία και οι κάτοικοί του είναι καταπατημένοι. Το γραφείο βίχου και άνοιξε ότι ο χώρος μας άνοιξε είναι περπατώντας τον 1970.

Γιατί κ. Δογιάς άνοιξε με προεκτάσει τη Πύκα από τα Αναφιώτικα που είναι στα τέλη της γωνιάς γραφείο περιοχή, τη στιγμή που η Πύκα είναι έχει καταπατημένο χώρο.

Τώρα σκέπτεται να ζητήσει από το αρμόδιο

Το συμπληρωματικό μεντράνε βδο από τα γραφειώτερα στίγια σε Αναφιώτικα.

τύχη της Αρχαιολογικής Υπερτασίας να ελευθερωθεί πως, προέβλεψε ένα χώρο με βίχος για να τις προστατεύσουμε.

Έκτος βίχος από τον αειβίχου που έβαλε ο κ. Δογιάς στα Αναφιώτικα δεν ζήτησε να κτιστούν από τις δύο οικογένειες που πριν ένα μήνα (9 μήνες μας είναι) ζήσανε να τους κλείσει σχέδιο

Αότη την όροφιά, ποδικά μαζί και περιφραξεί τη μεντράνε.

και την είσοδο τους τίτλος που υποστηρίχουν ότι διαθέτουν. Και ταίρια προέβλεψε από τα γραφεία ότι την έκτασή και οι κάτοικοί διαθέτουν τίτλος τι θα γίνει άνοιξε.

Μεταφύ να ξεφύγουν μέσα των παραρτημάτων μετρη. Ενώ έβαλε κατά το γράμμα και πνεύμα του Νόμου.

Έχουν τίτλος

Αναστασιμάκης άνοιξε ήταν οι δύο οικογένειες που χρόνια κατοικούν τα δύο γραφεία στην ίδια περιοχή. Δύο είναι μέλη στο δικό δικαστήριο και οι κάτοικοί Οικονομικού και του κομμουνικού κ. Χρ. Κονιάτη.

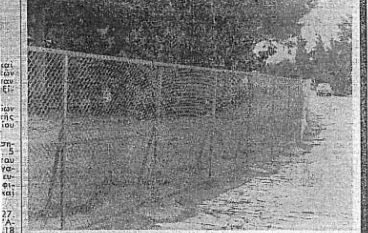
Έτσι τίτλος από τα 1982 σκέφτεται η γραφεία κ. Καταπατημένος Οικονομικού. Δεν μπορεί να με κλείνουν έτσι. Όταν είναι στην κ. Δογιά ότι ένα τίτλος από κάποιον — προσέβαλε τον — μου είπε να προσφύω στα Γραφεία Μέτρη.

Μετρητής βίχος κύριο άνοιξε χρέματα να πληρώσει ένα βίχος.

Εύχρηστος πάντα μέχρι γέρ, ύστερα από τις διαμαρτυρίες των δύο οικογένειων, τα συνεργεία δεν μπορούσε τίτλος, να σφίξει η Αρχαιολογική. Ο δρόμος για τον ιδιοκτήτη του κέντρου, υποστηρίζει:

«Ας υποθέσουμε ότι είναι δικός μου ο βίχος από τα Αναφιώτικα. Οι δύο οικογένειες όμως οι τι σταματάει είναι ότι το Κράτος έβαλε πια από γέρ, χέρ στα γραφεία Αναφιώτικα που είναι η γωνιά της Πύκας. Τα σκεπτόμενα τα άλλα, τα γραφεία και οι οικισμοί ασφαλισμένοι παραμένουν ανεξέλεγκτοι.»

Θά γλυτώσουν τό γκρέμισμα

Ένα κτίριο της οδού Θεωρίας καταστραφένου.

τά Αναφιώτικα;

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

Την απόφαση αυτή έλαβε ο Κομμουνιστικό Κέντρο της Ν.Δ. κ. Γεωργίου Αποστολίου, μετά από συζήτηση στη Βουλή που προέβλεψε, για το τι γίνεται στην Ακρόπολη και την περιοχή που στα παραρτήματα αναγκαστικά και πάλιν για την προστασία της οδού Θεωρίας και την καταστροφή της Ακρόπολης.

Το έργο αυτό που άνοιξε να γίνει, η Ακρόπολη είναι με άνωθεν απόφαση του βουλευτή της Ακρόπολης κ. Γ. Δογιά.

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

«Αντίθετα από ό,τι φοβάται ο κύριος βουλευτής, οι εργασιές που γίνονται ή θα γίνουν στην περιοχή της Ακρόπολης ούτε καταστροφικές είναι, ούτε — απειλή — δυναμική...»

Φ18

Στασιμότητα στην υπόθεση "Ανν Τσόμπραν"

«Αμφίβια εισηγήσεις την ημερήσια εδράση, άνοιξε ότι κομμουνικό κέντρο στην περιοχή της Ακρόπολης, αλλά ο κύριος βουλευτής της Ακρόπολης κ. Γ. Δογιάς έχει καταφέρει να της αναπαράστανται στα ίδια της μέλη, αλλά είναι έργο του Ο.Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΕΑΣ

ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΚΡΕΠΟΛΩΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 12 — Τα μαγαζιά Κρεπολωίων Θεσσαλονίκης άνοιξε ότι σήμερα τα κρεπολωία της αναπαράστανται βδο παραρτημάτων κλειστά.

Ο Κ. ΑΛ. ΚΑΛΑΙΔΙΟΥΛΟΣ ΣΤΟ ΛΟΝΙΝΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 12 — Έπαισε στο Λονδίνο με στόχο για της Σοσιαλιστικής Αριστείας, βδο για ο πρώην βουλευτής κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΛΑΙΔΙΟΥΛΟΣ, άνοιξε με άνοιξε, να που έστειλε στις έφημερίδες.

Εικόνα 39. Τα Νέα, 12/08/1976.

Ο άκουρατος Άθηναιός μαχητής κ. Γιώργος Βογιατζής που δεκαπέντε χρόνια τώρα αγωνίζεται σκληρά για να σωθεί η Πλάκα τ' Αναφιώτικα και οι Άερες από την αοσούπητη αρχαιολογική σκαπάνη

νης άδυσώπητης καταστροφής μιας συνοικίας που έγινε το σύμβολο της παλαιότητας για την νεότερη Αθήνα:

«ΔΕΝ ΘΑ ΓΚΡΕΜΙΣΘΟΥΝ Τ' ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ»

Η σκέψη αυτή μας ώθηγγεσε στον κοινωνικό παράγοντα κ' άκόμα άγγελο-φρουρό των Αναφιώτικων κ. Γιώργο Βογιατζή από τον όποιο όηγήρε πιθανότερο να μάθουμε κάτι περισσότερο άπ' όσα γράφουν οι έφημερίδες, σχετικά με την τύχη της Συνοικίας-όνειρου. Συναντήσαμε τον κ. Βογιατζή στα γραφεία του, Μοναστηρακίου 10. Του έξηγησάμε τους λόγους της επίσκεψής μας. Μάς συγχάρησε για τό ένδιαφέρον που δείχνουμε για την περιοχή της Πλάκας και τέλοσ άναφερόμενος στ' Αναφιώτικα τονίζε:

«Όποιος έλες ο κόσμος διάβασα κι έγώ στις έφημερίδες ότι γκρεμίζονται τ' Αναφιώτικα. Αυτό να σας πω μωυ χτύπησε άσχημα, γιατί άκόμα ήχουν στ' αυτιά μου οι διαβεβαιώσεις όπουργών, δουλευτών, παραγόντων της άρχαιολογίας, άκόμη δε και του έφρουρου της Ακρόπόλεως κ. Δοντά, έ-

στην τέρη όραμα και που τώρα γκρεμίζονται. Νέβαια μεταξύ αυτών όπάρχουν 11 που δέν άπαιλοτριώθηκαν τότε γιατί όη ή σειρά τους σήμερα με μία πενήντα δέβαια άποζημίωση, χωρίς να εξετάζουν οι έγκάφαλοι της άρχαιολογίας «τι ήά γίνουν οι άνθρωποι αυτοί, φτωχοί και άμιοροι όπως είναι».

Έν πάση περιπτώσει —συνεχίζει ο κ. Βογιατζής— ο τρόπος με τον όποιο άρχισε την κατεδάφιση ή Ίπηρεσία Άρχαιολογικών, δέν είναι ή πρέπουν. Έπρεπε μετά τά πρώτα δημοσιεύματα των έφημεριδών ότι γκρεμίζονται τ' Αναφιώτικα, να κώνη με άθλωση τό Ίπουργείο Πολιτισμού και να έξηγη στον κόσμο «ποιά γκρεμίζονται στ' Αναφιώτικα και γιατί γκρεμίζονται» και όχι να άφήση τον κόσμο με την έντύπωση ότι ήλθε ή σειρά του άφαιλοσμού των Αναφιώτικων. Αύτη ή παράλειψη της Ίπηρεσίας Άρχαιολογικών, έκανε ανθρώπους και Ίππο να ξεσηκωθούν —και με τό δικιο τους — και να ζήτούν να σταματήσει τό όλέθριο Ισοπέδημα των Αναφιώτικων. Και ήρείπει να περιορισθή στα άπαιλοτριωμένα από χρόνια, για στί διαφορετικά θά πιστέψω κι έγώ ότι τά όσα ελεφθήθηκαν από έπίσημα χεράκι για τ' Αναφιώτικα, δέν ήταν παρά φινάκη, τρόπος παραπλανήσεως των αγαθών Αναφιώτιών μέχρι την ώρα του γενικού ξεσηκωμού των Ίδιατέρως άπειθώνομαι στον κ. Δοντά και του όπενθυμίζω τά όσα έλεπε στο σεμινάριο περί Παλιάς Αθήνας για τ' Αναφιώτικα, Αθηναιο κ.λπ. Κι' άί δέν θυμάται άς άνοίξη «τά Αθηνάικα», τό τονίζω πάλι, να δη τί έλεπε για τ' Αναφιώτικα, για τό Αθηναιο και τή Βλασσαρού.

Και πιστεύω άκράδαντα πώς θά με δικαιώσει ο κ. Δοντάς, όταν λέγω ότι Τ' ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ ΔΕΝ ΘΑ ΓΚΡΕΜΙΣΘΟΥΝ».

Ο Άγγελος Δόξας ΓΙΑ Τ' ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

Όταν τό 1972 ή τότε Κυβέρνηση με είσηγγή των σημερινών «έγκεφάλων» των άρχαιολογικών μας πράγματιών, άπεφάσισε την κατεδάφιση των Αναφιώτικων, ένας διάσημος Έλληνας συγγραφέας, ο Άγγελος Δόξας έγραφε στο χρονόγραφο του «έθιματος» Παύλο Παλαιολόγο, να ύψωση ή δικαίη φωνή του για την άποφυγή ενός ανόσιου έγκλήματος.

Η έπίστολή του Άγγελου

Δόξα στον Παλαιολόγο είναι μία φωνή διαμαρτυρίας για τό συντελούμενο έγκλημα εις θάρος ένός παλιού συνοικισμού, έπου έρχονται από τά πέρατα του κόσμου για να κατοικήσουν λίγες μέρες σ' ένα Αναφιώτικο σπιτάκι του.

«Κύριον Παύλον Παλαιολόγον Έφημερίς «ΕΘΝΑ»

ΕΝΤΑΥΘΑ

Άγαπήτε φίλε και συνάδελφε, (Συνέχεια στην 3η σελίδα)

Ο άξιος της έρξης άποστολής του κοινούδουλευτικός κ. Γερί Άποστολάτος στο πρόσωπο του όποίου ή περιοχή παλιάς Αθήνας άναγκωρίζε τον άδυσωπώνητο φίλο και προασιπτή του Δικαίου της.

άποφάσεις του Ίπουργείου Πολιτισμού.

α) Η περιφράξη της όδο Θεωρίας στους πρόποδες της Ακρόπόλεως με ένα άντιασθητικό συμπίεσπλεγμα, που θεωρήθηκε άπαραίτητο για τό σεβασμό του χώρου και την ένότητα του τοπίου.

β) Η έναρξη κατεδάφσεως των πρώτων 11 σπιτιών από τά Αναφιώτικα, τό γνωστό Ιδιότυπο οικισμό της Πλάκας.

Για τίς δύο αυτές άποφάσεις πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση εκπροσώπων Φιλωδηματικών Οργανώσεων με πρωτοδουλία του Συλλόγου των Αθηναιών.

Στή Συγκέντρωση προυέβθηκαν εκπρόσωποι επίσης του Πολιτιστικού Συλλόγου «ΠΑΛΛΑΣ ΑΘΗΝΑ» της Πλάκας, του Συλλόγου Οικιστών «ΡΙΖΟΚΑΣΤΡΟ» της Πλάκας, του Συλλόγου Οικιστών των Αναφιώτικων, του Συλλόγου «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ» της Περιηγητικής Λέσχης, της Φιλοδασικής Ένώσεως, του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων, του Φιλολογικού Συλλόγου «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», της Κοσμητείας Τοπίου και του κοινωτικού παράγοντα κ. Γεωργ. Π. Βογιατζή.

Στή Συγκέντρωση μίλησε ο βουλευτής Αθηνών κ. Γεράσιμος Άποστολάτος που ζήτησε ή συμπράσταση όλων εκείνων που μπορούν να έχουν μία υπεύθυνη γνώμη στα δύο αυτά άσπικά θέματα της περιοχής Ακρόπόλεως.

Ο κ. Γεράσιμος Άποστολάτος ζήτησε:

α) Να άποσπρη ή Αρχαιολογική Ίπηρεσία τό συμπίεσπλεγμα της όδο Θεωρίας και να άποδώσει τό χώρο στους περιπατητές.

Έπεσήμανε την άπαραδέκτη αυτή αλοθητική περιπέτεια του Τοπίου της Ακρόπόλεως που

α) την ενίσχυση των οικιστών των Αναφιώτικων με δέματα από την Κτηματική Τρίπλες για να συντηρηθή και έλωραισθή ο Ιδιότυπος αυτός οικισμός με την επίλειψη πάντ της Αρχαιολογικής Ίπηρεσίας.

β) Να δοθούν επίσης δάνεια στους Ιδιοκτήτες σπιτιών της Πλάκας που χαρακτηρίσθηκαν διατηρητέα.

Τις δύο αυτές προτάσεις τί μελετά ή Κυβέρνηση, ενώ άρμείβει Άπουργοί άπάντησαν έί είναι κατ' άρχήν σύμφωνα.

Ο Γενικός Γράμματεας του Συλλόγου Αθηναιών και Δημοτικός Σύμβουλος Αθηναιών Διημήτριος Γερόντας έκλεισε τ συζήτηση με την παρατήρηση ότι ο Σύλλογος Αθηναιών πο

Ο άμετάκλητος σηματοφόρος της όπάρξεως και διατηρήσεως της Πλάκας, κ. Διημήτριος Γερόντας, Δημοτικός Σύβουλος Αθηναιών και Γε Γραμματεας του Συλλόγου των Αθηναιών.

είχε την πρωτοδουλία για συζήτηση θεωρεί ότι κάθε πόφαση Ίπουργείου ή άλλ Ίπηρεσίας που άφορά την Πλάκα θά πρέπει να γίνεται γνσπή στα Φιλοαθηναϊκά Σωματε για να δίνονται οι σωστές την παράδοση της Πόλεως) εις.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΥ ΤΟΥ ΡΙΖΟΚΑΣΤΡΟΥ Κου ΝΙΚΟΛ ΨΑΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΑΚΑ ΚΑΙ Τ' ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

Εικόνα 40. Απόκομμα Εφημερίδας.

Εικόνα 41. Απόκομμα Εφημερίδας.

στημένο. Ήταν ότι ορισμένοι
 ταξίμιοι ή Πλάκα για να
 αποκαλυφθούν τα όργανα που
 βρίσκονται στο χώρο της, και
 να δημιουργηθεί ένα αρχαιολο-
 γικό έλκος που θα άπλωνόταν
 από το θηραίο και την άρχαία
 'Αγορά ως τα βίαια της σύγχρο-
 νης πόλης στη λεωφόρο 'Αρσο-
 παγίου, επεκτείνοντας τον αο-
 ναιολογικό χώρο της 'Ακρόπο-
 λης.

Η άλλη άποψη ήταν να δια-
 τηγηθεί ή Πλάκα με τα λαϊκά
 και τα νεοκλασσικά της σπίτια
 σαν συνέχιση της ιστορίας της
 πόλης και σαν μια ανθρώπινη
 διάδοχος στην άλογα και άναο-
 γικά κτισμένη μοντέρνα 'Αθή-
 να.

Η σημερινή 'Αθήνα - ο-
 δροκέφαλη πρωτεύουσα του έλ-
 ληνικού κράτους - έχει ένα ά-
 κόμη σοβαρότερο πρόβλημα να
 αντιμετωπίσει. Γιατί ενώ από
 την μία πλευρά έχει το σημαν-
 τικότερο σύνολο της κλασικής
 αρχαιότητας, από την άλλη -
 κι αυτό είναι πανθομολογούμε-
 νο - είναι μια από τις πιο κα-
 κούστες και πιο άναρχικά
 κτισμένες πόλεις του σύγχρονου
 κόσμου. Σε όλες τις πόλεις του
 κόσμου υπάρχει ή σύγκρουση
 του παλιού με το μοντέρνο, ά-
 πύ την πλευρά της κλίμακας,
 της λειτουργίας και των όλι-
 κών.

Γέροντας που με το παλιό να-
 χαία επίσκεψή του στ' 'Αναφιό-
 τικα είπε: «Θα λογιζόμουν
 εύτυχης αν ζούσα στα γραφικά
 και σπάνια σε τεχνουργία 'Α-
 ναφιότικα».

Αν εμείς μάντεψες κακών
 όμιος από τα λεγόμενα του 'Γ-
 πουσογού κ. Τρυπάνη και του
 διευθυντού της 'Ακροπόλεως κ.
 Δοντά, εκείνο που διαφαίνεται
 στον έρεζοντα είναι, ότι τόσο ή
 Πλάκα, όσο και τ' 'Αναφιότι-
 κα βρίσκονται κάτω από τη
 Δαμιόκλειο σπάθη της 'Υπερ-
 σίας 'Αρχαιολογίας, και που για
 να αποφευχθεί το θανάσιμο χτύ-
 πημά της, οφείλουμε να εμείς
 άποφασιστικοί στην άμεση άν-
 τιμετώπισή της, γιατί διαφορο-
 τικά θα κλάψουμε πικρά πάνω
 από τα έρείπια της Π. 'Αθή-
 νας, όπως οδύρονται χωρίς στα
 μάτιμα ιδιοκτήτες 'Αναφιότες,
 που έχασαν για πάντα τα σπι-
 τάκια τους, το είναι των παι-
 διών τους, στο όνομα της 'Αρ-
 χαιότητας!

(1) κ. Γεώργ. Βογιατζής, γεν
 ναίος μηχαντής της Πλάκας, άς
 πράξη, πάλι το καθήκον του, ό-
 πως το ποάται δεκαπέντε χρό-
 νια με τις εύχες φτωγών και
 ένδοξών, ανθρώπων που τους σέ-
 ρησαν τη στέγη...
 ΑΘΗΝ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Εικόνα 42. Απόκομμα Εφημερίδας.